

STORTINGET

Innst. 14 S

(2020–2021)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3)

Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Rammeområde 2 – Familie og forbruker	2
2.1	Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 2.....	2
2.2	Komiteens hovedprioriteringer for rammeområde 2.....	5
2.2.1	Hovedprioriteringer fra Høyre og Kristelig Folkeparti.....	8
2.2.2	Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet.....	11
2.2.3	Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet.....	12
2.2.4	Hovedprioriteringer fra Senterpartiet.....	13
2.2.5	Hovedprioriteringer fra Sosialistisk Venstreparti.....	14
2.3	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 2.....	14
2.3.1	Budsjettforliket – Driftskutt ABE-reformen.....	14
2.4	Likestilling og ikke-diskriminering.....	16
2.4.1	Kap. 350 Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda.....	16
2.4.2	Kap. 351 Likestilling og ikke-diskriminering.....	16
2.4.3	Kap. 353 Likestillings- og diskrimineringsombudet.....	24
2.5	Administrasjon.....	24
2.5.1	Kap. 800 Barne- og familiedepartementet.....	24
2.6	Familie og oppvekst.....	25
2.6.1	Kap. 840 Tiltak mot vold og overgrep.....	25
2.6.2	Kap. 841 Samliv og konfliktløsning.....	26
2.6.3	Kap. 842 Familievern, jf. kap. 3842.....	27
2.6.4	Kap. 843 Adopsjonsstøtte.....	28
2.6.5	Kap. 844 Kontantstøtte.....	28
2.6.6	Kap. 845 Barnetrygd.....	29
2.6.7	Kap. 846 Familie- og oppveksttiltak.....	30
2.6.8	Kap. 847 EUs ungdomsprogram.....	35
2.6.9	Kap. 848 Barneombudet.....	35
2.7	Barnevernet.....	35
2.7.1	Kap. 853 Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker.....	35
2.7.2	Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet.....	35
2.7.3	Kap. 855 Statlig forvaltning av barnevernet, jf. kap. 3855.....	38
2.7.4	Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere.....	39
2.7.5	Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere.....	40
2.7.6	Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten.....	40
2.8	Forbrukerpolitikk.....	40
2.8.1	Kap. 860 Forbrukerrådet.....	40
2.8.2	Kap. 862 Stiftelsen Miljømerking i Norge.....	40
2.8.3	Kap. 865 Forbrukerpolitiske tiltak.....	41
2.8.4	Kap. 868 Forbrukertilsynet.....	41
2.8.5	Kap. 3868 Forbrukertilsynet.....	42
2.9	Stønad ved fødsel og adopsjon.....	42
2.9.1	Kap. 2530 Foreldrepenger.....	42
3.	Rammeområde 3 – Kultur mv	43
3.1	Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 3.....	43
3.2	Komiteens hovedprioriteringer for rammeområde 3.....	48
3.2.1	Hovedprioriteringer fra Høyre og Kristelig Folkeparti.....	53
3.2.2	Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet.....	54

	Side
3.2.3	Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet..... 57
3.2.4	Hovedprioriteringer fra Senterpartiet 57
3.2.5	Hovedprioriteringer fra Sosialistisk Venstreparti 58
3.3	Komiteens merknader under de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 3 59
3.3.1	Budsjettforliket – Driftskutt ABE-reformen..... 59
3.3.2	Kap. 300 Kulturdepartementet..... 60
3.4	Frivillighetsformål 61
3.4.1	Kap. 315 Frivillighetsformål..... 61
3.5	Kulturformål 67
3.5.1	Kap. 320 Norsk kulturråd 67
3.5.2	Kap. 322 Bygg og offentlige rom 76
3.5.3	Kap. 323 Musikk og scenekunst 78
3.5.4	Kap. 325 Allmenne kulturformål 82
3.5.5	Kap. 326 Språk- og bibliotekformål..... 89
3.5.6	Kap. 327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv..... 91
3.5.7	Kap. 328 Museer m.m. 92
3.5.8	Kap. 329 Arkivformål 94
3.6	Medieformål m.m. 95
3.6.1	Kap. 334 Film- og dataspillformål m.m. 95
3.6.2	Kap. 335 Medieformål..... 98
3.6.3	Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordninger 101
3.6.4	Kap. 339 Pengepill, lotterier og stiftelser..... 102
3.6.5	Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser 102
3.6.6	Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål 102
3.7	Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn 103
3.7.1	Kap. 880 Den norske kirke 103
3.7.2	Kap. 881 Tilskudd til trossamfunn m.m..... 104
3.7.3	Kap. 882 Kirkebygg og gravplasser 107
3.8	Kulturminner og kulturmiljø..... 109
3.8.1	Kap. 1429 Riksantikvaren..... 110
3.8.2	Kap. 1432 Norsk kulturminnefond 113
4.	Anmodningsvedtak..... 114
5.	Forslag fra mindretall..... 114
6.	Komiteens tilråding..... 117

STORTINGET

Innst. 14 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Silje Hjemdal, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområdene 2 Familie og forbruker og 3 Kultur mv., ved Stortingets vedtak 13. oktober 2020, jf. Innst. 1 S (2020–2021).

Ved Stortingets vedtak ved behandling av Innst. 2 S (2020–2021) 3. desember 2020 er netto utgiftsramme for rammeområde 2 fastsatt til 50 880 449 000 kroner, og for rammeområde 3 er netto utgiftsramme fastsatt til 27 003 530 000 kroner.

Komiteen viser til at i samsvar med Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd skal bare forslag til be-

vilgningsvedtak som summerer seg til rammen for rammeområdene 2 og 3, og som er vedtatt ved behandlingen av Innst. 2 S (2020–2021), tas opp til votering i Stortinget ved behandlingen av denne innstillingen.

I tillegg til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg (2020–2021) som ligger til grunn for Stortingets vedtak, foreslås det i denne innstillingen ytterligere endringer. 1. desember 2020 ble det inngått avtale i Stortinget om statsbudsjettet for 2021 mellom regjeringspartiene Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, og Fremskrittspartiet. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2020–2021) 3. desember 2020, samt til omtale under de enkelte kapitlene i innstillingen.

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 2 og 3 fra komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er ført opp under komiteens tilråding i kapittel 6 i innstillingen. Forslaget er i samsvar med vedtatt netto utgiftsramme.

Komiteen viser til at medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive budsjettopleggene fra disse fraksjonene til disponering av ramme 2 og 3 avviker fra det vedtatte nettobeløpet, se tabell 1 og 2. Det vises til omtale i Innst. 2 S (2020–2021) av de alternative budsjettforslagene til henholdsvis Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Der disse avviker fra regjeringens forslag i Prop. 1 S (2020–2021), vil dette bli omtalt under de enkelte kapitlene i innstillingen.

Komiteen avholdt åpne, digitale høringer om statsbudsjettet for 2021 den 19. og 22. oktober 2020.

2. Rammeområde 2 – Familie og forbruker

2.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 2

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 2 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 2

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
Utgifter			
<i>Kulturdepartementet</i>			
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda	
	1	Driftsutgifter	22 306 000
351		Likestilling og ikke-diskriminering	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 565 000
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	31 890 000
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	15 780 000
	73	Likestillingssentre	16 110 000
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet	
	50	Basisbevilgning	49 090 000
<i>Barne- og familiedepartementet</i>			
800		Barne- og familiedepartementet	
	1	Driftsutgifter	151 613 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 138 000
840		Tiltak mot vold og overgrep	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846 post 62</i>	24 719 000
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	104 917 000
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1</i>	110 613 000
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	32 947 000
841		Samliv og konfliktløsning	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>meklingsgodtgjørelse, overslagsbevilgning</i>	11 995 000
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	9 811 000
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 325 000
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i>	28 424 000
842		Familievern	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	361 195 000
	21	Spesielle driftsutgifter	28 058 000
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	224 567 000
843		Adopsjonsstøtte	
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	9 200 000
844		Kontantstøtte	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	17 358 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
846		Familie- og oppveksttiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61 post 62 og post 71</i>	60 904 000
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	12 527 000
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	44 220 000
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	516 597 000
	62	Utvikling i kommunene	119 159 000
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	166 243 000
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	74 278 000
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	12 115 000
847		EUs ungdomsprogram	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 636 000
848		Barneombudet	
	1	Driftsutgifter	22 455 000
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	
	1	Driftsutgifter	235 548 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	69 424 000
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 524 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 029 000
	50	Forskning og utvikling	18 590 000
	60	Kommunalt barnevern	820 000 000
	61	Utvikling i kommunene	66 872 000
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i> ...	26 703 000
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	38 211 000
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	133 468 000
855		Statlig forvaltning av barnevernet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 990 228 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 433 000
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 846 907 000
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	385 036 000
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	
	1	Driftsutgifter	119 878 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten	
	1	Driftsutgifter	595 086 000
	21	Spesielle driftsutgifter	25 052 000
860		Forbrukerrådet	
	50	Basisbevilgning	82 465 000
	51	Markedsportaler	27 266 000
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge	
	70	Driftstilskudd	11 264 000
865		Forbrukerpolitiske tiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 816 000
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	6 081 000
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 640 000
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 722 000
	71	Tilskudd til Reisegarantifondet	104 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
868		Forbrukertilsynet	
	1	Driftsutgifter	104 541 000
<i>Folketrygden</i>			
2530		Foreldrepenger	
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	20 167 000 000
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	888 000 000
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	515 000 000
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	54 000 000
Sum utgifter rammeområde 2			52 555 181 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3842		Familievern	
	1	Diverse inntekter	784 000
3847		EUs ungdomsprogram	
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000
3855		Statlig forvaltning av barnevernet	
	1	Diverse inntekter	8 863 000
	2	Barnetrygd	3 959 000
	60	Kommunale egenandeler	1 530 981 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	116 118 000
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten	
	1	Diverse inntekter	515 000
3868		Forbrukertilsynet	
	2	Tilskudd	2 500 000
Sum inntekter rammeområde 2			1 666 084 000
Netto rammeområde 2			50 889 097 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 847 post 1	kap. 3847 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 1 og 2

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 354 kroner per barn per måned fra 1. januar til og med 31. august 2021.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Dette tilsvarer 16 248 kroner per år. Fra 1. september til 31. desember 2021 kan Arbeids- og velferdsdirektoratet betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 år til og med måneden før fylte 6 år med 1 654 kroner per barn per måned. Dette tilsvarer 19 848 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2021 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 år til og med måneden før fylte 18 år med 12 648 kroner per år.

Utvidet stønad til enslige forsørgere utbetales med 12 648 kroner per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstonad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan betale ut:

Engangsstonad ved fødsel og adopsjon	90 300 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

2.2 Komiteens hovedprioriteringer for rammeområde 2

Sammenlignende oversikt over regjeringens forslag på rammeområde 2 med forslag fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og de alternative budsjettene fra henholdsvis Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Tabellen viser kun kapitler og poster med avvikende forslag til bevilgning. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Tabell 1

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
Utgifter rammeområde 2 (i tusen kroner)								
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda						
	1	Driftsutgifter	22 306	22 283 (-23)	22 306 (0)	22 306 (0)	23 306 (+1 000)	30 306 (+8 000)
351		Likestilling og ikke-diskriminering						
	21	Spesielle driftsutgifter	14 565	14 551 (-14)	14 565 (0)	14 128 (-437)	14 565 (0)	31 565 (+17 000)
	70	Likestilling mellom kjønn	31 890	31 890 (0)	42 890 (+11 000)	6 890 (-25 000)	31 890 (0)	46 890 (+15 000)
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	15 780	15 780 (0)	25 780 (+10 000)	12 624 (-3 156)	15 780 (0)	23 780 (+8 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
	73	Likestillingscentre	16 110	16 110	36 110	12 888	18 110	26 110
				(0)	(+20 000)	(-3 222)	(+2 000)	(+10 000)
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet						
	50	Basisbevilgning	49 090	49 042	58 090	49 090	49 090	59 090
				(-48)	(+9 000)	(0)	(0)	(+10 000)
800		Barne- og familiedeparte- mentet						
	1	Driftsutgifter	151 613	151 462	151 613	147 081	147 113	151 613
				(-151)	(0)	(-4 532)	(-4 500)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 138	10 126	10 138	10 138	10 138	10 138
				(-12)	(0)	(0)	(0)	(0)
840		Tiltak mot vold og overgrep						
	21	Spesielle driftsutgifter	24 719	24 695	24 719	24 719	24 719	59 719
				(-24)	(0)	(0)	(0)	(+35 000)
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre	104 917	104 917	104 917	104 917	104 917	114 917
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	70	Tilskudd til voldsforebyggen- de tiltak mv.	110 613	110 613	110 613	130 613	110 613	118 613
				(0)	(0)	(+20 000)	(0)	(+8 000)
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn	32 947	34 947	32 947	39 947	32 947	32 947
				(+2000)	(0)	(+7 000)	(0)	(0)
841		Samliv og konfliktløsning						
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse	11 995	11 995	11 995	11 995	11 995	12 995
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 000)
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	9 811	9 799	9 811	9 811	9 811	9 811
				(-12)	(0)	(0)	(0)	(0)
	70	Tilskudd til samlivstiltak	28 424	28 424	28 424	28 424	28 424	13 424
				(0)	(0)	(0)	(0)	(-15 000)
842		Familievern						
	1	Driftsutgifter	361 195	360 841	361 195	361 195	361 195	361 195
				(-354)	(0)	(0)	(0)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	28 058	28 026	28 058	28 058	28 058	28 058
				(-32)	(0)	(0)	(0)	(0)
844		Kontantstøtte						
	70	Tilskudd	1 510 000	1 510 000	840 000	1 407 000	1 510 000	765 000
				(0)	(-670 000)	(-103 000)	(0)	(-745 000)
845		Barnetrygd						
	70	Tilskudd	17 358 000	17 358 000	17 358 000	17 358 000	17 381 000	18 180 330
				(0)	(0)	(0)	(+23 000)	(+822 330)
846		Familie- og oppveksttiltak						
	21	Spesielle driftsutgifter	60 904	60 867	40 904	60 904	60 904	85 904
				(-37)	(-20 000)	(0)	(0)	(+25 000)
	50	Norges forskningsråd	12 527	12 519	12 527	12 527	12 527	12 527
				(-8)	(0)	(0)	(0)	(0)
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	44 220	44 220	44 220	54 220	47 220	54 220
				(0)	(0)	(+10 000)	(+3 000)	(+10 000)
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge	516 597	516 597	476 597	518 597	520 597	516 597
				(0)	(-40 000)	(+2 000)	(+4 000)	(0)
	62	Utvikling i kommunene	119 159	115 159	119 159	119 159	119 159	119 159
				(-4 000)	(0)	(0)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
	70	Barne- og ungdoms- organisasjoner	166 243	166 243 (0)	166 243 (0)	166 243 (0)	171 243 (+5 000)	176 243 (+10 000)
	71	Utviklings- og opplysningsar- beid mv.	74 278	76 278 (+2 000)	74 278 (0)	74 278 (0)	75 278 (+1 000)	74 278 (0)
	72	BUA-utstyrsbibliotek	0	0 (0)	45 000 (+45 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
847		EUs ungdomsprogram						
	1	Driftsutgifter	10 636	10 628 (-8)	10 636 (0)	10 636 (0)	8 636 (-2 000)	10 636 (0)
848		Barneombudet						
	1	Driftsutgifter	22 455	22 433 (-22)	22 455 (0)	22 455 (0)	22 455 (0)	22 455 (0)
853		Fylkesnemndene for barne- vern og sosiale saker						
	1	Driftsutgifter	235 548	235 314 (-234)	235 548 (0)	210 548 (-25 000)	235 548 (0)	235 548 (0)
854		Tiltak i barne- og ungdoms- vernet						
	21	Spesielle driftsutgifter	69 424	69 347 (-77)	69 424 (0)	69 424 (0)	69 424 (0)	69 424 (0)
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 524	7 516 (-8)	7 524 (0)	7 524 (0)	7 524 (0)	7 524 (0)
	50	Forskning og utvikling	18 590	18 573 (-17)	18 590 (0)	18 590 (0)	13 090 (-5 500)	18 590 (0)
	60	Kommunalt barnevern	820 000	820 000 (0)	1 020 000 (+200 000)	820 000 (0)	1 050 000 (+230 000)	1 073 300 (+253 300)
	61	Utvikling i kommunene	66 872	66 872 (0)	66 872 (0)	66 872 (0)	66 872 (0)	86 872 (+20 000)
	71	Utvikling og opplysningsar- beid mv.	38 211	38 211 (0)	38 211 (0)	40 211 (+2 000)	38 211 (0)	43 211 (+5 000)
855		Statlig forvaltning av barne- vernet						
	1	Driftsutgifter	3 990 228	3 986 286 (-3 942)	3 990 228 (0)	4 020 228 (+30 000)	3 976 228 (-14 000)	4 150 228 (+160 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	25 433	25 408 (-25)	25 433 (0)	25 433 (0)	25 433 (0)	25 433 (0)
	22	Kjøp av private barnevernstje- nester	2 846 907	2 844 135 (-2 772)	2 846 907 (0)	2 846 907 (0)	2 678 907 (-168 000)	2 746 907 (-100 000)
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asyl- søkere						
	1	Driftsutgifter	119 878	119 759 (-119)	119 878 (0)	99 878 (-20 000)	119 878 (0)	261 878 (+142 000)
858		Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet og fellesfunksjo- ner i Barne-, ungdoms- og familieetaten						
	1	Driftsutgifter	595 086	594 495 (-591)	595 086 (0)	577 298 (-17 788)	575 086 (-20 000)	595 086 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	25 052	25 032 (-20)	25 052 (0)	25 052 (0)	25 052 (0)	25 052 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
860		Forbrukerrådet						
	50	Basisbevilgning	82 465	82 331 (-134)	87 465 (+5 000)	82 465 (0)	80 065 (-2 400)	82 465 (0)
	51	Markedsportaler	27 266	27 245 (-21)	27 266 (0)	27 266 (0)	27 266 (0)	27 266 (0)
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge						
	70	Driftstilskudd	11 264	11 264 (0)	11 264 (0)	9 264 (-2 000)	11 264 (0)	11 264 (0)
865		Forbrukerpolitiske tiltak						
	21	Spesielle driftsutgifter	2 816	2 814 (-2)	2 816 (0)	2 816 (0)	2 816 (0)	2 816 (0)
	50	Forskning og undervisning	6 081	6 075 (-6)	6 081 (0)	6 081 (0)	6 081 (0)	6 081 (0)
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk	6 722	6 722 (0)	6 722 (0)	6 722 (0)	3 722 (-3 000)	6 722 (0)
868		Forbrukertilsynet						
	1	Driftsutgifter	104 541	104 493 (-48)	104 541 (0)	104 541 (0)	103 541 (-1 000)	104 541 (0)
2530		Foreldrepenger						
	70	Foreldrepenger ved fødsel	20 167 000	20 167 000 (0)	20 211 000 (+44 000)	20 211 000 (+44 000)	20 167 000 (0)	20 575 000 (+408 000)
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	888 000	888 000 (0)	559 000 (-329 000)	559 000 (-329 000)	888 000 (0)	459 000 (-429 000)
		Sum utgifter rammeområde 2	52 555 181	52 546 420 (-8 761)	51 840 181 (-715 000)	52 137 046 (-418 135)	52 603 781 (+48 600)	53 243 811 (+688 630)
Inntekter rammeområde 2 (i tusen kroner)								
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere						
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	116 118	116 005 (-113)	116 118 (0)	31 870 (-84 248)	116 118 (0)	116 118 (0)
		Sum inntekter rammeområde 2	1 666 084	1 665 971 (-113)	1 666 084 (0)	1 581 836 (-84 248)	1 666 084 (0)	1 666 084 (0)
		Sum netto rammeområde 2	50 889 097	50 880 449 (-8 648)	50 174 097 (-715 000)	50 555 210 (-333 887)	50 937 697 (+48 600)	51 577 727 (+688 630)
		Avvik fra rammevedtak	8 648	0	-706 352	-325 239	57 248	697 278

2.2.1 Hovedprioriteringer fra Høyre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Norge er et av verdens beste land å vokse opp i. Norge har en jevn inntektsfordeling og er blant landene i verden med høyest levestandard og lavest ulikhet. Vi har små forskjeller, tilit mellom folk og høy grad av trygghet.

Disse medlemmer viser til at vi likevel har store utfordringer. Altfor mange barn og unge rammes av lavinntekt og utenforskap, med færre muligheter enn sine jevnaldrende til å skape et godt liv for seg selv. Derfor har regjeringen lagt frem «Like muligheter i oppveksten.

Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023)» som følger opp «Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015–2017)». Sistnevnte var den første statlige strategien som så på hele bredden av virkemidler rettet mot gruppen. Formålet med satsingen er å fremme inkludering, deltakelse og styrke mulighetene til barn i lavinntektsfamilier. Derfor vil regjeringen fortsette innføringen av ordningen med gratis aktivitetstilbud en gang i uken, da alle barn skal ha mulighet til en meningsfull fritid og å skaffe seg venner og nettverk. Disse medlemmer er glad for at regjeringen satser sterkt på kvalitet i skolen og i barnehagen da mestring av grunnskole er en viktig forutsetning for å skaffe seg utdanning og arbeid. Disse

medlemmer mener det er en prioritet å bruke midler på å gi barn i lavinntektsfamilier mulighet til å gå i barnehage, i skolefritidsordning og delta på sommerferie. Derfor har regjeringen hevet barnetrygden.

Disse medlemmer viser til at budsjettet for 2021 er et sterkt familiebudsjett med økte overføringer til barnefamiliene og omdisponeringer som tydeliggjør familiens avgjørende rolle for barna i samfunnet. Disse medlemmer støtter opp om regjeringens mål om å innføre en politikk som legger til rette for at alle barn og unge får en trygg og god oppvekst.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i dette budsjettet har hovedfokus på innsats rettet mot barn i familier med vedvarende lavinntekt, ytterligere styrking av opptrappingsplanen mot vold og overgrep, et bedre barnevern, vedlikehold av kirkebygg og en aktiv forbrukerpolitikk for fremtiden.

Budsjettet styrker velferden i kommunene og det sosiale sikkerhetsnettet for dem som trenger det aller mest. Trygghet for barn handler om å få kjærlighet, trygghet til å være seg selv – støtte seg til å vokse og til å kunne utforske verden på egen hånd. Trygghet er også gode velferdsordninger: å få hjelp når man trenger det, og å få delta i et samfunn der mulighetene er mange og forskjellene små.

Disse medlemmer mener at tidlig innsats, bedre forebygging, tverrfaglig samarbeid og kompetanse er sentralt for å hjelpe barn som trenger hjelp fra barnevernet, som lever i familier med vold eller som lever i familier med vedvarende lavinntekt. Et aktivt sivilsamfunn, et stort mangfold i små og store fellesskap og aktive medborgere er en del av løsningen. Disse medlemmer vil understreke at kampen for en trygg barndom for alle barn er noe av det viktigste arbeidet og ansvaret Stortinget, regjeringen, kommunene og sivilsamfunnet har.

Disse medlemmer viser til at hvert tiende barn i Norge lever i fattige familier. Det er altfor mange. Like muligheter i oppveksten er et helt sentralt mål for regjeringen. For det skal ikke være sånn at levekårsutfordringer går i arv. Det skal heller ikke være sånn at barn vokser opp og lærer å skamme seg fordi familien har svak økonomi.

Disse medlemmer viser til at å bekjempe barnefattigdom handler om barnas beste men også samfunnets beste. Styrket barnetrygd er et viktig tiltak for å løfte barn ut av barnefattigdom.

Disse medlemmer viser til at regjeringen økte barnetrygden for alle barn for første gang på 20 år i mars 2019, og økte barnetrygden ytterligere for barn opp til fylte seks år med 3 600 kroner per barn per år i 2020. Disse medlemmer støtter at barnetrygden nok en gang økes med kr 3 600 per barn per år opp til seks år fra september 2021, og det gis totalt sett 413 mill. kroner til tiltaket i 2021, helårseffekten av økningen er anslått til

1,1 mrd. kroner. Dette er et viktig løft for småbarnsfamiliene. Disse medlemmer viser til at med økningen i barnetrygden innfrir regjeringen løftene i Granavolden-plattformen: Å øke den årlige barnetrygden med 7 200 kroner for barn opp til seks år.

Disse medlemmer viser til at økt engangsstønad også er et viktig tiltak for å løfte økonomien til lavinntektsfamilier. I minst sju av ti tilfeller hvor mor mottok engangsstønad, lever familien under eller rundt lavinntektsgrensen. En styrket engangsstønad vil gi mer ressurser til familier med svak økonomi. Disse medlemmer viser til at regjeringen øker derfor engangsstønaden ved fødsel og adopsjon fra 84 720 kroner til 90 300 kroner fra 1. januar 2021. Satsen skal gjelde gjennom hele året. Økningen er anslått å gi merutgifter på 70 mill. kroner i 2021. Disse medlemmer viser videre til at økningen innebærer at regjeringen vil nærme seg Granavolden-plattformens mål om å øke engangsstønaden til 1 G. Som andel av grunnbeløpet i folketrygden (G) har engangsstønaden økt fra om lag 42 pst. til over 85 pst. under denne regjeringen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen la frem i oktober 2020 en samarbeidsstrategi som skal fremme deltakelse og styrke mulighetene til barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt.

Disse medlemmer viser til at barn i lavinntektsfamilier har oftere psykiske og fysiske helseproblemer, forteller oftere om dårligere karakterer og lavere trivsel i skolen, og har oftere trangere og dårligere boforhold enn andre barn. Flere i gruppen forteller om ensomhet og bekymringer for fremtiden. Disse medlemmer viser videre til at for å forebygge at fattigdom overføres til neste generasjon, er det avgjørende at barn og ungdom i denne gruppen kan delta på lik linje med andre barn – i barnehage, skole, fritidsaktiviteter, nabolag, sivilsamfunn og i arbeidsliv. Tidlig innsats er avgjørende, slik at ikke unge strever for mye med ungdomsskolen og faller ut av videregående skole.

Disse medlemmer viser til at samarbeidsstrategien er tverrfaglig og bygger videre på den foregående strategien, men justeres i tråd med dagens utfordringsbilde. Næringsdrivende, sosiale entreprenører, frivilligheten og andre relevante bidragsytere skal inviteres til et felles løft for barn i lavinntektsfamilier. Målet for strategien er å redusere forskjeller mellom barn og unge når det gjelder muligheten til å delta og utvikle seg, og å forebygge at levekårsulempene går i arv. Strategien skal øg bidra til bedre koordinering på tvers av sektorene og gi mer kunnskap om barn som vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt.

Disse medlemmer viser til viktigheten av å ta barns fritid på alvor, og mener et godt samarbeid og felles innsats mellom ulike aktører og sektorer er avgjørende for å lykkes. Disse medlemmer vil løfte viktigheten av at frivilligheten inkluderes for å finne bærekrafti-

ge løsninger, og mener at dette er et viktig grep for å realisere Fritidsklæringen. Disse medlemmer viser til arbeidet med fritidskort for barn mellom 6 og 18 år og mener dette er et viktig bidrag for å fjerne økonomiske barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter, opplevelsen av fellesskap og mestring for barn. Med fritidskortet vil veien til deltakelse bli kortere for mange barn som i dag står utenfor, og være med på å gi alle barn og unge mulighet for en meningsfull og god fritid. Fritidskortet skal sikre at barn og unge kan få gå på faste, organiserte aktiviteter for å sikre at de blir inkludert, kan få venner og få oppleve mestring.

Disse medlemmer er derfor glade for at regjeringen foreslår å bruke 120 mill. kroner til å videreføre og utvide prøveprosjektet med fritidskort for alle barn fra 6 til fylte 18 år. Fritidskortet kan brukes til å dekke deltakeravgifter til faste, organiserte på fritidsaktiviteter. I 2019 startet utprøvingen med fritidskortordninger i Arendal og Vadsø, og fra høsten 2020 har ytterligere ti kommuner blitt med i prøveprosjektet. Disse medlemmer støtter at regjeringen nå foreslår at utprøvingen videreføres og utvides til flere kommuner. Formålet er å finne ut hvordan en fritidskortordning kan innrettes på en treffsikker og effektiv måte. Disse medlemmer merker seg at det enda ikke er avklart hvor mange kommuner som skal være med i forsøket, eller hvor mye hvert barn skal få til å dekke faste organiserte fritidsaktiviteter.

Disse medlemmer mener at det er et mål at ingen barn skal oppleve vold og overgrep. Likevel har vold i hjemmet økt under koronapandemien, som har vært dominerende i store deler av 2020. Barna og familiene som er utsatte, har blitt enda mer sårbare under pandemien. Omfanget av vold og overgrep mot barn og unge er høyt. Disse medlemmer viser til at vi går inn i det siste året for opptrappingsplanen mot vold og overgrep. Den samlede satsingen for 2020 på over 1 mrd. kroner videreføres. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å øke satsingen med ytterligere 87,3 mill. kroner i 2021.

Disse medlemmer peker på at satsingen innebærer flere forebyggende tiltak. Regjeringen har bevilget:

- 45,3 mill. kroner til å utvide Familie for første gang.
- 10 mill. kroner til å videreutvikle Regionalt samisk kompetansesenter (RESAK) til et nasjonalt samisk kompetansesenter for familievern, barnevernet og krisesentertilbudet.
- 8 mill. kroner til Alarmtelefonen for barn og unge for å opprettholde en døgnåpen telefon- og chatte-tjeneste. Under utbruddet av covid-19 har det vært en markant økning i antall henvendelser til Alarmtelefonen.
- 15 mill. kroner til å bedre behandlingstilbudet til unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd.

- 9 mill. kroner til å etablere et helhetlig tilbud til personer som står i fare for å begå seksuelle overgrep mot barn.

Disse medlemmer støtter at regjeringen i planperioden 2017–2020 har særlig har styrket etterforskningen av vold og overgrep og økt kapasiteten og kompetansen i barnehusene. Vi har styrket behandlingstilbudene både i regi av familievern, Alternativ til Vold og i regi av helsetjenesten.

Disse medlemmer viser til at regjeringen kontinuerlig jobber for et bedre barnevern, for å sikre god hjelp til barn og familier som er i en utsatt situasjon. Disse medlemmer viser til at regjeringen prioriterer bedre kvalitet på barnevernets forebyggende hjelpetiltak og i institusjonene. Videre viser disse medlemmer til at arbeidet med å øke kompetansen i barnevernet fortsetter.

Disse medlemmer viser til at barnevernet skal gi nødvendig og god hjelp til barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, og viser til regjeringens mål om å forbedre tilbudet til barn som ikke kan bo hos foreldrene sine.

Disse medlemmer viser til at 76 pst. av barna i barnevernsinstitusjon og 50 pst. av barna i fosterhjem har én eller flere psykiske lidelser. Gjennom bedre kunnskap, god kartlegging og bedre rutiner kan vi forebygge økt problembelastning hos disse barna.

Disse medlemmer støtter derfor at regjeringen i statsbudsjettet for 2021 foreslår å styrke helsetilbudet til barn i barnevernet med 30 mill. kroner. 25 mill. kroner av midlene skal i hovedsak gå til utredning av barn som er plassert utenfor hjemmet. Midlene gis over Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Barne- og familiedepartementet (BFD) sine budsjetter.

Disse medlemmer viser til at det er viktig å følge opp barn i barnevernet også etter fylte atten år. I 2020 foreslo regjeringen å utvide retten til ettervern i barnevernet fra 23 til 25 år. Dette er nå vedtatt av Stortinget. Disse medlemmer er glade for at dette følges opp med midler, og støtter at regjeringen foreslår å bevilge 24 mill. kroner til utvidelsen av retten til ettervern, slik at endringen kan tre i kraft fra januar 2021.

Disse medlemmer mener at et godt barnevern er avhengig av at barnevernsansatte har tid og kapasitet til å gjøre en god jobb, og viser til at regjeringen siden 2014 har økt bevilgningen til øremerkede stillinger i kommunalt barnevern med nesten 200 mill. kroner, som følge av styrkinger i budsjettforlikene. Dette tilsvarer rundt 285 nye stillinger. Regjeringen viderefører de øremerkede midlene til stillinger i det kommunale barnevernet i 2021. Disse medlemmer viser videre til at fra 2013–2019 har det blitt nærmere 1 400 flere årsverk i det kommunale barnevernet. Dette innebærer en økning på nesten 30 pst. Disse medlemmer viser til

at økningen skyldes øremerking av midler til stillinger, men en stor del av økningen skyldes sterkere prioriteringer i kommunene. Dette har regjeringen bidratt til gjennom å sørge for økte økonomiske rammer for kommunene.

Disse medlemmer viser til at kirkebygg er blant de viktigste kulturminnene i landet. Mange eldre kirkebygg er i dårlig stand og har et betydelig vedlikeholdsetterslep. Et stadig våtere klima gjør at kirkene er ekstra utsatt for skader dersom tak, tårn og vegger ikke er i god stand. Disse medlemmer viser til at regjeringen de siste to årene har styrket innsatsen med å ivareta de kulturhistoriske viktige kirkene våre. I 2020 ble det bevilget til sammen 72 mill. kroner, og i 2021 er det foreslått en bevilgning på 60 mill. kroner til bevaring av kulturhistoriske viktige kirkebygg, hvorav 40 mill. kroner skal gå til klimaskall og utskifting av el-anlegg og rørovnere.

Disse medlemmer viser til at regjeringen styrker portalarbeidet hos Forbrukerrådet med 6 mill. kroner for å dekke teknisk vedlikehold, nødvendig utviklingsarbeid og drift av Finansportalen. Den skal bidra til å gi forbrukermakt og skape sunn konkurranse i markedene for bank, forsikring, fond og pensjon. Disse medlemmer viser til at midlene vil gi Forbrukerrådet ressurser til å ivareta og videreutvikle Finansportalen i tråd med regjeringens ambisjoner, og til forbrukernes beste.

2.2.2 Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett og har følgende hovedprioriteringer:

BARNEVERN

Barnevernet har betydelige utfordringer, og Arbeiderpartiets gjennomslag for et ekspertutvalg som skal sikre rettssikkerheten i alle ledd, er viktig for barn og foreldre, for tiltroen og tilliten til barnevernet og for ansatte. Disse medlemmer vil også vise til våre konkrete forbedringsforslag bl.a. i forbindelse med forslag til reform av det kommunale barnevernet. I tillegg imøteser disse medlemmer resultatene av initiativet til et trepartssamarbeid for å styrke barnevernet, som ble initiert av partene og vedtatt av Stortinget nå i høst. Utallige rapporter og tilsyn bekrefter behovet for endringer. Disse medlemmer viser også til at Riksrevisjonen igjen har en svært kritisk rapport knyttet til institusjonsbarnevernet, og at denne nå behandles av kontroll- og konstitusjonskomiteen. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil ha et barnevern som driftes i offentlig og/eller ideell regi. Private, kommersielle aktører og anbudssystemer er ikke egnet til å ivareta de mest sårbare barn og familier i samfunnet. Disse medlemmer vil ha et barnevern som kan sikre hjelp gjennom lavterskeltilbud, og et styrket tjenestetilbud. I

likhet med barnevernsbarna selv, Barneombudet, Helseilsynet og ansattes organisasjoner er vi bekymra for at det er for få ansatte med for liten tid i det kommunale barnevern. Derfor foreslår vi å styrke det kommunale barnevern med 200 mill. kroner for å øke antall øremerkede stillinger.

LIKESTILLING

Kvinner og menn skal stille likt og kunne velge fritt. Slik er det ikke i dag. Disse medlemmer mener vi fortsatt har store likestillingsutfordringer, og regjeringen har satt likestillingen i revers. Arbeiderpartiet vil ha en offensiv likestillingspolitikk der kunnskap og utvikling prioriteres i alle deler av landet. Innsatsen for hele og faste stillinger, mot sosial kontroll av minoritetsjenter, og for økonomisk likestilling trengs. For å styrke arbeidet foreslår disse medlemmer økte ressurser til likestillingssentrene, setter av penger til et forsterket trepartssamarbeid, og økt handlingsrom for Likestillings- og diskrimineringsombudet. Det samme gjelder arbeidet for lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn. Disse medlemmer viser også til styrkingen av likestillingsinnsatsen over kulturbudsjettet, gjennom en økt bevilgning til Balansekunst.

Mange står i dag overfor et sosialt og kulturelt press når de skal velge hvordan de vil leve sine liv. Arbeiderpartiet mener sosial kontroll og fysisk og psykisk æresvold ikke har noen plass i vårt samfunn, og disse medlemmer understreker at det er et felles ansvar å bidra til å bekjempe dette. Alle skal ha frihet til å være seg selv, og disse medlemmer mener vi som samfunn må reagere på manglende frihet ved å sørge for at hver og en skal ha mulighet til å delta i sosiale sammenhenger, fritidstilbud, arbeid og lokalsamfunn.

OPPVEKSTSVILKÅR

Arbeiderpartiet viser til at forskjellene i Norge øker, og at stadig flere familier sliter i hverdagen. Dette rammer særlig barns oppvekstvilkår og øker hindrene for å delta i fritidsaktiviteter. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der vi forsterker skolehelsetjenesten med flere lavterskeltilbud, starter opp med gratis SFO for førsteklassinger, bidrar til gratis frukt og grønt, legger opp til fysisk aktivitet og et enkelt skolemåltid. Vi foreslår å øke antall barnehageplasser med 2 900, og reduserer prisen for plass med 2 800 kroner. Vi øker bidragene til BUA, for å sikre flere del i ordningen med gratis idretts- og sportsutstyr. Arbeiderpartiet har også valgt å gi en betydelig økt støtte til organisasjonene, gjennom full momskompensasjon. Slik kan mangfoldet av organisasjoner øke sin aktivitet og inkludere flere i alle deler av landet.

BUDSJETTPROSESSEN

Disse medlemmer er sterkt kritiske til hvordan årets budsjettprosess har foregått i Stortinget. Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ble først presentert på kvelden 1. desember 2020, noe som umuliggjør en grundig og seriøs budsjettbehandling i komiteene, tatt i betraktning at dato for finansdebatten var 3. desember 2020.

Disse medlemmer viser til at etter justert tidsplan for budsjettbehandlingen i familie- og kulturkomiteen skulle komiteen avgi budsjettinnstilling 10. desember 2020. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet la inn sine første merknader og forslag først 5. desember 2020, og til frist for politikk, altså fem døgn før innstilling skulle avgis. Før dette hadde disse partiene ikke lagt inn noe som helst i budsjettinnstillingen. Det er helt umulig for opposisjonspartiene å forholde seg til flertallspartiernes forlik med så korte tidsfrister.

Arbeiderpartiets hovedprioriteringer – ramme 2. Beløpene viser endringer i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S. Beløp i mill. kroner

Kap.	Post	Ramme 2 – Familie og forbruker	+	-
351	70	Likestilling mellom kjønn	10,00	
351	70	Trepartssamarbeid for likestilling	1,00	
351	72	LHBTI-organisasjoner	10,00	
351	73	Likestillingssentre	20,00	
353	50	Likestillings- og diskrimineringsombudet	9,00	
440	70	Krisesekretariatets VO-telefon og chattelinje	4,80	
844	70	Kontantstøtte erstattes med ventestøtte (fra 1. august 2021)		-745
844	70	Ventestøtte fra 1. august 2021	75,00	
844	21/61	Fritidskort		-60,00
846	72	BUA – Utstyrsbibliotek	45,00	
854	60	Kommunalt barnevern, øremerkede stillinger	200,00	
860	50	Forbrukerrådet, basisbevilgning	5,00	
881	78	Hjelpeskilden	1,00	
2530	70	Konsekvens av engangsstønad på 2018-nivå	44,00	
2530	71	Engangsstønad (sats fra 2018)		-329,00
Ramme 2 – Familie og forbruker			424,80	-1 134,00

2.2.3 Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at familien er det viktigste fellesskapet i samfunnet. Familiene skal gis frihet til å velge det rette for seg og sine nærmeste. For disse medlemmer er det en selvfølge at politikere ikke skal styre familienes liv. Å tilbringe tid med sine barn er en verdifull investering. Disse medlemmer mener politikerne ikke skal legge føringer på hvordan familiene organiserer sin omsorg for barn. Disse medlemmer er glad for at Norge har en av verdens beste foreldrepermisjonsordninger, som sikrer barn en trygg og god start på livet. For disse medlemmer er det viktig at familiene opplever at foreldrepermisjonsordningen gir rom for fleksibilitet, og at den tilpasses hver enkelt families situasjon.

Disse medlemmer vil styrke tilbudet til sårbare barn. Barna er vår alles fremtid, og for disse medlemmer er det svært viktig at alle skal ha rett til en trygg oppvekst. En dårlig oppvekst kan prege et menneske for resten av livet, med alt dette innebærer av både menneskelige og økonomiske lidelser. Disse medlemmer foreslår å styrke arbeidet mot vold og overgrep

mot barn. Det er skremmende å se hvilket omfang dette har og hvor mange barn som er utsatt for dette.

Disse medlemmer mener at et avgjørende element for å sikre barns trygghet er å opprettholde et mangfoldig tilbud innenfor barnevernet. Da er det etter disse medlemmers syn avgjørende at det offentlige sikrer oppvekstvilkår som er best mulig tilpasset det enkelte barn, når hjelp og oppfølging i familien ikke lenger er tilstrekkelig. Vi er av den oppfatning at hvert enkelt barn må få et best mulig tilpasset tiltak så raskt som mulig. I dag ser vi at regjeringen setter ideologi foran barnets beste med sitt uttalte mål om å prioritere offentlige og ideelle tiltak foran bruken av private barnevernsinstitusjoner. Vi vil derfor øke muligheten til å velge private barnevernstjenester, fordi de private bidrar til et tilbud som er viktig for mangfoldet og ikke minst viktig for å gi hvert enkelt barn et mest mulig tilpasset tiltak. Det er grunn til å være bekymret for hvordan barnevernet fungerer. Flere saker de siste årene har bidratt til å svekke tilliten til barnevernet. Vi foreslår mer penger for å heve kompetansen i barnevernet.

Disse medlemmer viser til at engangsstønaden til mødre uten inntekt har økt betydelig de siste årene

fra 38 750 kroner i 2014 til 90 300 kroner i regjeringens budsjettforslag for 2021. Dette gir uheldige insentiver med tanke på integrering og sysselsetting. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår å redusere engangsstønaden fra 90 300 kroner til 63 140 kroner slik at vi i første omgang kommer tilbake til 2018-nivå. Samtidig foreslås det å fjerne adgangen til kontantstøtte ut over den måneden man får barnehageplass.

2.2.4 Hovedprioriteringer fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil fremheve at Senterpartiets familiepolitikk handler om å gi foreldre tid og rom til å være foreldre, samt sikre barn gode oppvekstvilkår. Barnas oppvekstvilkår i familien, barnehage, skole og fritidsaktiviteter er avgjørende for en god barndom. Dette medlem viser til at Senterpartiet satser på en rekke tiltak som skal gjøre hverdagslivet enklere for vanlige familier, og har samtidig ekstra fokus på de familiene som opplever særlige utfordringer.

Dette medlem viser til at Senterpartiets alternative budsjettforslag er ambisiøst og inneholder tiltak som vil tilrettelegge for gode tjenester nær folk – i hele landet. Gjennom en rekke satsinger i vårt alternative budsjettforslag ønsker Senterpartiet å utjevne sosiale forskjeller, samt sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge. Dette gjelder blant annet gjeninnføring av finnmars- og svalbardtillegget i barnetrygden, styrke førstelinjen i Nav, øke støtten til barnebriller, forsterke det offentlige ansvar for barnevernstiltak, styrke psykisk helsehjelp og ettervern for barnevernsbarn, innføre gratis skolefrukt ved skoler med ungdomstrinn, styrke jordmortjenesten, øke midlene til ulike prosjekter for barn og unge fra lavinntektsfamilier, samt styrke kulturfeltet og frivillig sektor generelt

BARNEVERN

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er ønskelig med en utvikling der en stadig større andel av offentlige velferdstjenester eies og drives av kommersielle konsern. Senterpartiet vil styrke fellesskapsløsnin- gene og mener at ansvar og drift av viktige velferds- tjenester fortsatt skal ligge hos kommuner og fylkes- kommuner. Senterpartiet finner det uheldig at regjerin- gen fortsetter å legge aktivt til rette for bruk av anbud innen barnevernet.

Det er et økende behov for å styrke bemanningen i det kommunale barnevernet. Noen steder er det høy grad av gjennomtrekk, høyt sykefravær, stort arbeids- press og lang saksbehandlingstid. Dette er faktorer som både påvirker kvaliteten, ansattes arbeidsmiljø og mu- ligheten til å yte gode og forsvarlige tjenester. Dette medlem mener det er behov for friske midler til flere stillinger i det kommunale barnevernet. I Senterpartiets

alternative budsjett foreslås det derfor å øke bevilgning- en til det kommunale barnevernet med 230 mill. kro- ner. Dette er midler som skal gå til å øke bemanningen i det kommunale barnevernet.

STYRKE ARBEIDET MED PSYKISK HELSE I BARNEVERNET

Disse medlemmer viser til at det er godt doku- mentert at en høy andel av barn med tiltak fra barnever- net også har en høy forekomst av psykiske lidelser og et sammensatt behov for helsetjenester. Forskning viser at tre av fire barn og unge i barnevernsinstitusjon og halv- parten av barn i fosterhjem har psykiske lidelser. Samti- dig er det klare indikasjoner på at helsetilbudet til den- ne gruppen er utilstrekkelig. Barn og unges somatiske og psykiske helse må kartlegges før plassering for å unngå at uriktige tiltak velges. Senterpartiet vil styrke psy- kisk helsehjelp i barnevernet, og prioriterer dette arbei- det med 10 mill. kroner.

FLERE GODE FOSTERHJEM OG ET STYRKET ETTERVERN

Disse medlemmer viser til at om lag 70 pst. av de barna som ikke kan bo sammen med sine foreldre, er plassert i fosterhjem. Fosterhjem er det mest brukte omsorgstiltaket når barn ikke kan bo hjemme. Rekrutter- ing av gode og stabile fosterhjem må være en prioritert oppgave. Senterpartiet foreslår i vårt alternative bud- sjettforslag å styrke rekrutteringsarbeid av fosterhjem med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Stortinget vedtok i år å utvide aldersgrensen for et- tervern fra 23 til 25 år. Dette er Senterpartiet glad for. Vi mener det er viktig å sikre en god og smidig overgang til voksenlivet, særlig for de som har vært under barnever- nets omsorg. Unge som er i etterverntilbud, har kom- plekse behov, og det de trenger aller mest, er en stabil omsorgsbasis, der de har voksne de føler seg trygge på og som bistår i overgangen til en selvstendig voksentilvæ- relse. Målet med å utvide aldersgrensen for ettervern må være å styrke tilbudet, og da må staten bidra økono- misk. Senterpartiet ønsker å prioritere dette arbeidet, og foreslår en styrking med 5 mill. kroner til ettervern- arbeid.

STYRKET INNSATS MOT BARNEFATTIGDOM

Disse medlemmer er bekymret for at tallet på barn i familier med vedvarende lav inntekt fortsetter å øke. Fattigdommen i byene er høyere enn landsgjen- nomsnittet. Det finnes i dag et mangfold av tiltak for å bekjempe barnefattigdom, men det er ikke alltid tilta- kene treffer de barna som trenger det mest. Gjennom å foreslå en økning av budsjettposten «Barne- og ung- domstiltak i større bysamfunn» med 3 mill. kroner øn- sker Senterpartiet å nå flere barn og unge som har sær- skilte behov, og de som tilhører utsatte ungdomsgrup- per og -miljøer. Senterpartiet foreslår i tillegg å øke be- vilgningen til Blå Kors Ferier, som er et landsdekkende

tilbud til sårbare og vanskeligstilte barnefamilier. I år har om lag 3 200 søkt om å delta, og Blå Kors har klart å gi tilbud til 1 400 personer; dvs. under halvparten av kvalifiserte søkere. Senterpartiet ønsker å styrke tilbudet, og foreslår derfor å øke budsjettposten med 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser også til at Senterpartiet foreslår 3 mill. kroner ekstra til BUA/utstyrssentraler, og 5 mill. kroner mer ut over regjeringens forslag i grunnstøtte til barne- og ungdomsorganisasjoner.

2.2.5 Hovedprioriteringer fra Sosialistisk Venstreparti

BEDRE RÅD OG BEDRE TID FOR BARNEFAMILIER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at en av de verste konsekvensene av de økende forskjellene i Norge er at stadig flere barn vokser opp i fattige familier. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke barnetrygden kraftig med en helårseffekt på 1,49 mrd. kroner. Dette medlem viser til at mange av de fattigste barna under dagens regjering ikke får nytte godt av økninger i barnetrygden. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti derfor ønsker å fjerne kommunenes mulighet til å holde barnetrygden utenfor når sosialhjelp beregnes. Dette medlem viser i den forbindelse til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2021, hvor det på ramme 18 foreslås 400 mill. kroner til en barnefattigdomssatsing i kommunene.

Dette medlem viser til at det første året er viktig for barns oppvekst. I dag er det for stor forskjell på de som har krav på engangsstøtte, og har lav eller ingen tilknytning til arbeidslivet, og de som mottar foreldrepenger og har høy tilknytning til arbeidslivet. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås innført en minsteytelse for foreldrepenger på 2 G, som alle foreldre skal ha rett på som et minimum. Dette medlem viser til at NOU 1996:13, NOU 2012:15 og NOU 2017:6 slår fast at foreldrepenger for alle har en god fordelingsprofil, likestillingseffekt og særlig styrker økonomien for enslige forørgere.

Dette medlem viser til at mange familier kjenner på at familiebudsjettet så vidt går opp, men ikke minst at også timeplanen bare så vidt går opp. Dette medlem viser derfor til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett også foreslås 30 mill. kroner til et forsøksprosjekt med tidsklemmekonto til småbarnsfamilier. Småbarnsforeldre skal med tidskontoen fritt kunne disponere noen timer i løpet av en måned som de kan ta ut i fri.

ET NYTT BARNEVERNLOFT

Disse medlemmer vil påpeke at den beste investeringen et samfunn kan gjøre, er å sikre at barn får en trygg og god oppvekst. Dette medlem vil understreke at barnevernet skal handle om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. Dette medlem viser til at førstelinja i barnevernet er under press, med høy turnover og stor arbeidsbelastning. Ulike rapporter som avdekker svik og svikt i barnevernet, tyder på at omfanget av krav og oppgaver har økt mer enn bemanningen. Dette medlem understreker derfor behovet for et barnevernsløft med flere stillinger i det kommunale barnevernet, økt kapasitet i det statlige barnevernet og tiltak for å sikre reell medvirkning for barn i barnevernet. I den forbindelse viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslås totalt 438 mill. kroner mer for å bygge opp barneverntjenesten. Dette medlem viser til at 253 mill. kroner av dette foreslås til en øremerket opptrappingsplan for flere ansatte i den kommunale barneverntjenesten, slik at alle barn skal få møte voksne med tid til å hjelpe.

NY TAKT I LIKESTILLINGSKAMPEN

Disse medlemmer understreker at likestillingskampen er langt fra i mål, og at det med dagens tempo vil ta minst 50 år å nå likelønn mellom kvinner og menn. Dette medlem mener det er avgjørende at det satses videre på tiltak for heltid, likelønn og likestilling i arbeidslivet. Dette medlem viser videre til at metoo-bevegelsen har satt søkelys på at vi enda ikke har fått bukt med maktmisbruk som hindrer kvinners frihet i arbeidslivet. I tillegg må likestillingskampen være bred, og henge sammen med kampen mot diskriminering av skeive, personer med funksjonsnedsettelse, og kampen mot rasisme. Dette medlem viser til at det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. I tillegg til satsinger i justissektoren ønsker dette medlem et krafttak for krisesentre og støtteapparatet for kvinner som trenger hjelp. Gjennom økt støtte til organisasjoner og fagmiljøer vil Sosialistisk Venstreparti bekjempe alle former for vold og overgrep og støtte kampen mot negativ sosial kontroll.

2.3 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 2

Komiteen har ingen merknader til de kapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor.

2.3.1 Budsjettforliket – Driftskutt ABE-reformen

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket, der det ble foreslått at satsen for driftskuttet som er knyttet til regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform, ABE-reformen, økes med 0,1 prosentpoeng fra 0,5 til 0,6 under

alle rammeområder. Innenfor rammeområde 2 utgjør budsjettendringen som foreslås som følge av dette, 8,648 mill. kroner.

Tabellen nedenfor viser endringen på de aktuelle postene, sammenlignet med forslaget i Prop.1 S Tillegg 1 (2020–2021).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	ABE - endring
Utgifter rammeområde 2 (i tusen kroner)				
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	22 306	-23
351		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter	14 565	-14
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	49 090	-48
800		Barne- og familiedepartementet		
	1	Driftsutgifter	151 613	-151
	21	Spesielle driftsutgifter	10 138	-12
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter	24 719	-24
841		Samliv og konfliktløsning		
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	9 811	-12
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter	361 195	-354
	21	Spesielle driftsutgifter	28 058	-32
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	60 904	-37
	50	Norges forskningsråd	12 527	-8
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter	10 636	-8
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	22 455	-22
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	235 548	-234
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter	69 424	-77
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 524	-8
	50	Forskning og utvikling	18 590	-17
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter	3 990 228	-3 942
	21	Spesielle driftsutgifter	25 433	-25
	22	Kjøp av private barnevernstjenester	2 846 907	-2 772
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	119 878	-119
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Driftsutgifter	595 086	-591
	21	Spesielle driftsutgifter	25 052	-20
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	82 465	-134
	51	Markedsportaler	27 266	-21
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 816	-2

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	ABE - endring
868	50	Forskning og undervisning	6 081	-6
		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	104 541	-48
		Sum utgifter rammeområde 2	52 555 181	-8 761
Inntekter rammeområde 2 (i tusen kroner)				
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	116 118	-113
		Sum inntekter rammeområde 2	1 666 084	-113
		Sum netto rammeområde 2	50 889 097	-8 648

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at regjeringen nok en gang øker ABE-kuttet i forhandlinger på Stortinget. Innenfor ramme 2 kuttes det flatt ytterligere opp mot 9 mill. kroner. Disse medlemmer mener dette er en uforutsigbar og svært uheldig måte å styre offentlig sektor på. Disse medlemmer vil sterkt advare mot en slik måte å effektivisere på, uten at den følges opp med en vurdering av hvilke konsekvenser det gir. Disse medlemmer er spesielt bekymret over kuttene i kap. 854 og kap. 855, hvor Bufdir og barnevernet hver får anslagsvis kutt i driftsmidler på nær 600 000 kroner for budsjettåret 2021.

2.4 Likestilling og ikke-diskriminering

2.4.1 Kap. 350 Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at Diskrimineringsnemnda er et gratis lavterskeltilbud for behandling av saker etter diskrimineringslovgivningen. Etter at Stortinget vedtok endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven i juni 2019, skal Diskrimineringsnemnda også gis myndighet til å håndheve forbudet mot seksuell trakassering, samt ilegge oppreisning i slike saker i arbeidslivet og erstatning i enkle saksforhold. Lovendringene innebærer også en styrking og konkretisering av aktivitetsplikten for arbeidsgivere og myndigheter. Loven trådte i kraft 1. januar 2020 der Diskrimineringsnemnda håndhever arbeidsgiverens aktivitetsplikt. Komiteen merker seg at posten dekker utgifter til lønn for ansatte og andre driftsutgifter ved Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda. I tillegg dekker posten godtgjørelse til medlemmene av Diskrimineringsnemnda og eventuelle vitner og sakkyndige som blir kalt inn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Diskrimineringsnemnda etter endringene i likestillings- og diskrimineringsloven er

tillagt betydelige tilleggsoppgaver. Disse medlemmer viser til at de nye bestemmelsene vil være et godt verktøy for et mer likestilt arbeidsliv og tetting av like lønns-gapet. Derfor er det viktig at nemnda gis nok ressurser til å følge opp dette arbeidet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningene til Diskrimineringsnemnda med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

2.4.2 Kap. 351 Likestilling og ikke-diskriminering

Komiteen viser til at arbeidet for likestilling er et arbeid for å sikre at alle kan få oppfylt sine menneskerettigheter, uavhengig av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, funksjonsevne og etnisitet, tro eller livssyn og alder. Ifølge «Global Gender Gap Report» fra Verdens økonomiske forum er Norge nest best i verden når det kommer til likestilling mellom kjønnene. Komiteen har likevel høyere ambisjoner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at skal vi sikre reell likestilling for alle, må arbeidsmarkedet bli mindre kjønnsdelt. Samtidig ser vi at terskelen for å komme i jobb i det hele tatt er høyere for enkelte grupper enn andre. Dette gjelder blant annet mennesker med funksjonsnedsettelse eller annen etnisk bakgrunn. Flertallet mener dette er uheldig for den enkelte og for samfunnet, og peker på regjeringens mål for arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering i 2021.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har satt i gang en rekke nasjonale tiltak for arbeidslivet, helse og omsorg, kultur, skole og utdanning og internasjonale forhold.

Disse medlemmer viser til at vi ikke har nok informasjon om hvordan pandemien påvirker likestilling mellom kvinner og menn, situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne, for skeive, for minoriteter og ikke minst på voldsfeltet. Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene stengte skoler og barnehager og karantene- og isolasjonsregler har for dem som utsettes for vold i hjemmet. Disse medlemmer viser til regjeringens målsetting om å bekjempe vold i nære relasjoner, denne volden er økende, og mørketallene er høye. Disse medlemmer støtter at arbeidet med å avdekke og forhindre overgrep mot mennesker med funksjonsnedsettelse og andre sårbare voksne skal fortsette. Disse medlemmer viser til regjeringens målsetting om å bekjempe negativ sosial kontroll fordi det begrenser muligheten til å delta i samfunnet gjennom utdanning, arbeid og frivillig engasjement.

Disse medlemmer viser til at Norge har et godt utgangspunkt for å fortsette arbeidet med et likestilt samfunn. Norge er et av verdens mest likestilte land. For tredje år på rad er vi nummer to i verden. Forskjellen mellom kvinner og menn er enda mindre i 2019 enn den var i 2018. Disse medlemmer viser til at regjeringens mål er at alle skal ta del i det likestilte Norge. For samhold og fellesskap. Og muligheten for å leve frie liv. Uavhengig av seksuell orientering, kjønn, alder, funksjonsnivå, sosial bakgrunn, etnisitet, religion eller hvor du bor.

Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor har styrket aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven. Alle arbeidsgivere skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Samt hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

Disse medlemmer viser til at arbeidsgivere også skal se på hvordan rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv. Disse medlemmer viser også til at alle offentlige og de største private arbeidsgiverne skal kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn, og bruken av ufrivillig deltidsarbeid. Disse medlemmer viser til at dette også gjelder for offentlige myndigheter. Offentlige myndigheter må vurdere likestillingskonsekvenser i alt sitt arbeid. Aktivitets- og redegjørelsesplikten er derfor et viktig verktøy som setter oss i stand til å vurdere likestillingskonsekvenser av tiltakene som gjennomføres i bekjempelsen av koronapandemien.

Disse medlemmer viser til regjeringens målsetting om et mindre kjønnsdelt utdannings- og arbeidsliv, det er særlig viktig å få flere menn inn i kvinne-dominerte bransjer. Vi må få flere menn inn i kvinne-dominerte yrker og flere kvinner inn i manns-dominerte yrker.

Samtidig viser disse medlemmer til målsettingen om flere kvinnelige toppledere. Det er i toppsisjo-

nene at de økonomiske beslutningene tas, og der må kvinner også være med. Arbeidet for å endre kjønns-spesifikke titler til kjønnsnøytrale titler i alle statens virksomheter videreføres.

Disse medlemmer viser til at arbeidsmarkedet i Norge er kjønnsdelt, og vi vet ennå ikke hvordan krisen vil påvirke dette fremover. Disse medlemmer viser til hele 85 pst. av norske arbeidstakere jobber i et yrke som er dominert av enten menn eller kvinner.

Samt at det kjønnsdelte arbeidsmarkedet får konsekvenser for kjønnsforskjeller i lønn, arbeidsforhold, arbeidstid, karriereutvikling og ulikhet. Disse medlemmer ønsker å fremheve at vi fremover er vi avhengig av et mer fleksibelt arbeidsmarked. For eksempel viser framskrivninger fra SSB av arbeidskraftsbehovet i helse- og omsorgssektoren at behovet vil øke. Fortsatt er det få menn som jobber i de største yrkesgruppene, som grunnskolelærere, sykepleiere eller helsefagarbeidere. Større endringer krever derfor at både kvinner og menn går inn i utradisjonelle yrker.

Disse medlemmer ønsker å fremheve at arbeidsgivere har en plikt til å arbeide for likestilling, som også omfatter lønn. Forskjellen mellom kvinners og menns gjennomsnittslønn har gått ned siden 2018. Disse medlemmer viser til at nå tjener kvinner 87,6 pst. av menns lønn når vi inkluderer både heltids- og deltidsansatte i 2019. Disse medlemmer viser til at den viktigste forklaringen på forskjellen er det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, det vil si at kvinner oftere jobber i yrker og bransjer med lavere gjennomsnittslønn enn der mange menn jobber.

Disse medlemmer understreker at lønnsdiskriminering er forbudt ved lov i Norge. Til tross for dette har det gått sakte med å redusere lønnsforskjellen mellom kvinner og menn. Disse medlemmer viser til at alle offentlige og de største private arbeidsgiverne har en plikt til å gjennomføre lønnskartlegging fordelt etter kjønn. Åpenhet om lønn er grunnleggende for å identifisere lønnsforskjeller og barrierer for likelønn.

Disse medlemmer viser til at andelen kvinner blant styreledere i selskapene som omtales i Statens eierberetning 2018 var 43 pst. ved utgangen av mars 2019 mot 36 pst. i mars 2014.

Disse medlemmer viser til at det fortsatt er en klar mannsdominans i toppledelsen i selskaper der staten er eier. Ved utgangen av 2018 var kvinneandelen blant administrerende direktører 29 pst. Gjennomsnittlig kvinneandel i selskapenes ledergruppe var 40 pst.

Disse medlemmer viser til at arbeidet med å inkludere flere innvandrere i arbeidslivet videreføres. Disse medlemmer viser til kvinners høye arbeidsdeltagelse har, sammen med en rekke andre kjennetegn ved den norske arbeidslivsmodellen, bidratt til at Norge gjennom de siste 25 årene har hatt høyere øko-

nomisk vekst, høyere sysselsettingsgrad og lavere arbeidsledighet enn mange andre land.

Norske kvinner er i verdenstoppen når det gjelder deltagelse i arbeid. Fram til pandemien var 75 pst. av kvinner sysselsatte (20–66 år), for menn var tallet 81 pst. (20–66 år).

Yrkesdeltagelsen blant innvandrerkvinner var klart lavere, andelen sysselsatte innvandrerkvinner var 63 pst. og 71 pst. blant mennene (20–66 år). Disse medlemmer viser til at det er stor variasjon i yrkesdeltagelsen etter hvilket land kvinnene kommer fra. Et veldig positivt trekk er at norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i alderen 30–34 år jobber i langt høyere grad enn innvandrerkvinner i samme alder. Disse medlemmer viser til at regjeringens mål er å få flere innvandrerkvinner inn i arbeidslivet, og at dette er god integreringspolitikk og god likestillingspolitikk. Disse medlemmer viser til introduksjonsprogrammet og opplæringen i norsk og samfunnskunnskap, samt obligatorisk kurs i livsmestring for alle deltakere og kurs i foreldreveiledning for de som deltar i introduksjonsprogrammet som har barn. Samt at Jobbsjansen videreføres i budsjett for 2021. Disse medlemmer fremhever viktigheten av å fjerne barrierer for deltakelse i arbeidslivet for innvandrerkvinner som et viktig tiltak for likestilling for denne gruppen.

Disse medlemmer viser til at Norge er i front når det gjelder politikk og rettigheter for lhbtqi-personer. Mange lhbtqi-personer møter likevel barrierer som hindrer samfunnsdeltakelse. Disse medlemmer viser til at også at mange har negative holdninger til lhbtqi-personer.

Disse medlemmer viser til at regjeringens nåværende lhbtqi-handlingsplan, Trygghet, mangfold og åpenhet 2016–2020, har løpt ut, og at det er iverksatt en midtveis- og sluttevaluering av planen. Disse medlemmer mener evalueringen vil være viktig for å vurdere hvilke innsatser vi fremover skal iverksette for å styrke lhbtqi-personers levekår og rettigheter. Disse medlemmer viser til at Stortinget vedtok endringer i straffeloven for å styrke transpersoners strafferettslige diskrimineringsvern, endringene i loven trådte i kraft 1. januar 2020. Disse endringene i loven går ut på at «kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk» skal inngå som diskrimineringsgrunnlag i flere bestemmelser i straffeloven. Disse medlemmer viser til endringene i loven om at uttrykket «homofil orientering» erstattes med «seksuell orientering» for å tydeliggjøre at bifile også omfattes av det strafferettslige diskrimineringsvernet. Disse medlemmer mener dette er et viktig løft for diskrimineringsvernet.

Disse medlemmer viser til regjeringens mål om et samfunn hvor ytringsfriheten står sterkt og hvor terskelen for å delta i den offentlige debatten er lav. Disse medlemmer viser til statistikk som viser at mange

ulike grupper i det norske samfunnet utsettes for hets eller hatefulle ytringer.

Disse medlemmer viser til at regjeringen av disse årsaker har en strategi mot hatefulle ytringer. Denne gjelder på alle diskrimineringsgrunnlag. I strategien er det mange tiltak på ulike områder. Ytringer som sprer hat mot andre mennesker, kan ikke tolereres. Noen ytringer er forbudt etter norsk lov og skal straffeforfølges. Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for strategien er at omfanget av hatefulle ytringer på bakgrunn av kjønn, etnisitet, religion eller livssyn, nedsatt funksjonsevne eller seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk er bekymringsfullt. Disse medlemmer viser til at alle mennesker har rett til å leve fritt og skal ikke måtte møte hatefulle ytringer.

Disse medlemmer viser til at målet med strategien er å bidra til en god offentlig meningsutveksling, og å forebygge og motvirke hatefulle ytringer. Strategien inneholder tiltak på følgende områder: Møteplasser, barn og unge, rettssystemet, arbeidslivet, mediesektoren og kunnskap og forskning.

Disse medlemmer viser til at det er et problem i vårt samfunn at ulike minoriteter blir utsatt for rasisme. Noen minoriteter er spesielt utsatt, blant annet jøder og muslimer. Disse medlemmer viser til at regjeringen nylig la fram en egen plan for å bekjempe diskriminering av og hat mot muslimer, som kommer i tillegg til det øvrige arbeidet mot rasisme generelt. Diskriminering og hets av muslimer er et økende problem i Norge. Disse medlemmer viser til at planen er utarbeidet med et alvorlig bakteppe. Diskriminering og hets av muslimer har økt i omfang de senere årene, også i Norge. Handlingsplanen tar utgangspunkt i Granavolden-plattformen, som stadfester at regjeringen vil bekjempe rasisme, religiøs diskriminering, antisemittisme, sosial kontroll og fordommer basert på etnisitet. Disse medlemmer viser videre til at handlingsplanen har en bred tilnærming og inneholder både nye initiativer og bygger videre på tiltak og innsats i allerede igangsatte handlingsplaner og strategier. Planen har fire innsatsområder: Dialog og møteplasser. Trygghet og sikkerhet. Kunnskap og kompetanse om diskriminering av og hat mot muslimer. Innsats mot hat og diskriminering utenfor Norge. Disse medlemmer ønsker å fremheve at planen til sammen inneholder 18 tiltak. Blant de viktigste tiltakene finner vi: Etablering av en ny tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer. Utredning av en veilederordning for innsikt om muslimsk identitet. Disse medlemmer viser til at målet med planen er å bryte ned fordommer og bidra til å forhindre diskriminering av og hat mot muslimer gjennom å formidle kunnskap om muslimsk identitet, tilhørighet, kultur, og samfunnsforhold i Norge. Brobygging, demokratisk medborgerskap og mangfold blant muslimer er sentrale elementer i prosjektet.

Disse medlemmer viser til at ytterligere tiltak kan leses i handlingsplanen som skal gjelde i perioden 2020 til 2023. Seks departementer har ansvar for å gjennomføre tiltak innenfor eget område. Disse er Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Utenriksdepartementet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har også nylig nedsatt en ytringsfrihetskommisjon som skal utrede rammene og forutsetningene for ytringsfriheten på bredt grunnlag. Utvalget er sammensatt av forskjellige representanter i samfunnet og ledes av Kjersti Løken Stavrum. Disse medlemmer viser til at kommisjonen skal utrede de sosiale, teknologiske, juridiske og økonomiske rammene for ytringsfrihet i dagens samfunn med utgangspunkt i Grunnloven § 100. Utredningen skal legges fram som en NOU innen 1. mars 2022. Disse medlemmer viser til at på ytringsfrihetskommisjonen sin hjemmeside, der innspillene startet i 2021, legges det ut interessant og tematisk diskusjonsstoff om temaet som engasjerer og breier ut perspektivet på ytringsfrihet.

Disse medlemmer viser til at personer med funksjonsnedsettelse møter barrierer som hindrer full likestilling. Noen fullfører ikke utdanningsløpet, noen får ikke oppfylt sine behov for helsetjenester, noen har problemer med å komme inn i arbeidslivet, og noen deltar ikke i organisasjonsliv og aktiviteter.

Disse medlemmer viser til en rapport fra 2016 som viser at 36 pst. av personer med funksjonsnedsettelse sier at de har blitt utsatt for krenkende ytringer. Disse medlemmer viser videre til at 4 av 10 som har blitt utsatt for hatytringer, sier at de holder seg hjemme og kvier seg for å dra til bestemte steder. 3 av 10 sier at de lar være å uttale seg offentlig. Disse medlemmer viser til en annen rapport fra 2019, der framkommer det at det er lite kunnskap om diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne, og kun 6 pst. tror at personer med funksjonsnedsettelse utsettes for hatprat. Disse medlemmer mener det er behov for bevissthet om problemet.

Disse medlemmer viser til at voksne med funksjonsnedsettelse og utviklingshemming er mer utsatt for vold og overgrep enn andre grupper. Dette gjelder særlig kvinner. TryggEst er en ny og helhetlig modell for håndtering av mistanke om vold og overgrep mot risikoutsatte voksne. TryggEst er prøvd ut i 12 kommuner. Disse medlemmer viser til at antallet saker i de kommunene er seksdoblet, og 70 pst. av de utsatte er kvinner. Disse medlemmer mener dette er urovekende, og viser til at regjeringen i 2018 lanserte en strategi for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. Den ble fulgt opp i handlingsplanen Et samfunn for alle – likestilling, demokrati og menneskerettigheter i

2019. Disse medlemmer viser til at det er satt i gang tiltak for å sikre trygghet og sikkerhet, men også på innsatsområdene utdanning, arbeid, helse og omsorg og kultur og fritid. Disse medlemmer viser til at under koronaepidemien er mange av utfordringene forsterket. Mange er i risikogruppen, de rammes av at behandling og oppfølging av helsetjenesten utsettes eller uteblir, det er utfordringer knyttet til assistanse og BPA, og elever med behov for tilrettelegging får ikke det tilbudet de skal. Disse medlemmer viser til regjeringens arbeid med en stortingsmelding om hvordan utviklingshemmede kan få oppfylt sine menneskerettigheter – der viktige punkter i meldingen er retten til et selvstendig liv, retten til bolig samt retten til utdanning, arbeid, helsetilbud, retten til vern mot utnyttning, vold og misbruk, retten til familieliv, retten til kultur-, fritidsaktiviteter og livssynsutøvelse.

Disse medlemmer viser til at vold og trakassering mot kvinner er en av våre største likestillingsutfordringer. Disse medlemmer viser til at regjeringen har mange målrettede innsatser som er med på å forebygge og bekjempe handlinger som begrenser (spesielt) kvinners liv. Når det gjelder den mer langsiktige innsatsen på feltet, har regjeringen flere handlingsplaner med omfattende tiltak. Disse medlemmer viser til ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner som svært viktig: I den nye handlingsplanen skal arbeidet videreutvikles gjennom forebygging, bistand og beskyttelse, straffeforfølgning, kunnskap og kompetanse. Disse medlemmer viser til at det i handlingsplanen vil det også være en egen del om vold og overgrep i samiske områder.

Disse medlemmer viser til at behovet for innsats er stort: Basert på registrerte politianmeldelser og landsomfattende omfangsundersøkelse ser vi en økning i mishandling i familieforhold, voldtekt eller voldtektsforsøk og vold i nære relasjoner. Disse medlemmer ønsker å fremheve at det er satt ned et offentlig utvalg som skal se på i hvilken grad og eventuelt på hvilken måte det har forekommet svikt i det offentlige tjenesteapparats håndtering i forkant av partnerdrapsakene. Disse medlemmer viser til at personer med samisk bakgrunn rapporterer om mer voldsutsatthet enn ikke-samiske personer i samme område. Disse medlemmer viser til at samisk kompetansesenter styrkes med 10 mill. kroner i budsjett for 2021.

Disse medlemmer ønsker å understreke at vold mot kvinner og voldtekt er et alvorlig likestillingsproblem. Kvinner er oftest utsatt, og de fleste voldtektene utøves av menn. Voldtekt begrenser kvinners frihet og vil kunne begrense livsmestring, utdanning og deltakelse i arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at voldtekt også er et stort folkehelseproblem. I handlingsplanen mot voldtekt er det fem innsatsområder med til sammen

33 ulike tiltak. Her prioriteres forebygging, lett tilgjengelig hjelp og tiltak for god etterforskningskvalitet.

Disse medlemmer ønsker å vise til opptrappingsplanen mot vold og overgrep. I den rettes innsatsen særlig mot de unge, gjennom innføring av opplæringsmateriell om voldsrelaterte tema i barnehage og skoler på norsk og samiske språk og innføring av opplæringsprogrammet SNAKKE, som gjør voksne bedre i stand til å avdekke vold. Disse medlemmer viser til den brede innsatsen som er igangsatt på denne utfordringen av regjeringen, med støtte til etablering av en lavterskel telefon for foreldre. Behandlingstilbudet for personer som står i fare for å utføre seksuelle overgrep, og for de som er dømt for seksuelle overgrep er blitt styrket. Det er etablert et lavterskeltilbud og helhetlig behandlingstilbud til personer som er redd for å begå seksuelle overgrep mot barn. Dessuten er forskningen blitt styrket, både om seksuelle overgrep mot barn, og om krisesentertilbudet.

Disse medlemmer ønsker å trekke fram at dagens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse varer ut 2020. Disse medlemmer viser til at regjeringen har annonsert at den nye handlingsplanen får tittelen Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Disse medlemmer synes det er viktig å sikre at barn og unge får leve i frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, dette er en av de viktigste frihetskampene i vår tid. Disse medlemmer mener handlingsplanen vil forsøke å arbeide mot å sikre den enkeltes rett til å ta egne valg om utdanning, ekteskap og arbeid, å leve et liv uten vold, og tilgang på gode hjelpetjenester.

Disse medlemmer viser til at regjeringen la frem en handlingsplan for forebygging av selvmord (2020–2025) 10. september 2020.

Disse medlemmer ønsker å uttrykke at menn er overrepresentert på selvmordsstatistikken i alle aldersgrupper bortsett fra blant de aller yngste. Disse medlemmer synes denne utviklingen er alarmerende, og viser til at Folkehelseinstituttet har fått i oppdrag å utarbeide en kunnskapsoversikt om selvmord blant menn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at likestillingen er satt i revers hva gjelder f.eks. kvinners selvstendige rettigheter i abortloven. Regjeringen inntar ingen pådriverrolle for å sikre likestilling verken i arbeidslivet, for minoritetsjenter, eller når det gjelder økonomisk likestilling. De har også avvist et nytt mannsrolleutvalg.

Disse medlemmer registrerer at etter budsjettforhandlinger mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er kap. 351 foreslått redusert med ytterligere 14 000 kroner.

Disse medlemmer vil ha en offensiv likestillingspolitikk bygget på kunnskap og gjeldende utfordringer, og viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet forslår å styrke likestillingsinnsatsen på alle budsjettområder. Innsatsen for heltidskultur, mot negativ sosial kontroll og for likelønn og økonomisk likestilling trenger et løft. Pådriverarbeidet for økt likestilling må prioriteres og vi vil derfor styrke likestillingssettene, i tillegg til å styrke LDO og likestillingsorganisasjonene.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å trekke den statlige støtten til organisasjonen Human Rights Service, og i stedet bruke pengene til Rosa kompetanse i politiet, for å bidra til økt kunnskap om LHBTI-personer og hatkriminalitet.

Kvinner er særlig utsatt i hjemmene under koronapandemien. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet foreslår økt innsats gjennom krisesentersekretariatet og deres vold- og overgrepstelefon og chattelinje. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor det i helsebudsjettet tillegges 25 mill. kroner til arbeid mot vold og overgrep, inkludert overgrepsmottak, til fordeling i regionale helseforetak, i tillegg til at det foreslås å øke kommunesektorens handlingsrom med 3,45 mrd. kroner, noe som vil sette kommunene i bedre stand til å bistå dem som er utsatt for vold og overgrep.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge er et av verdens mest likestilte land. Igjen er vi kåret som nr. to i verden. Det skal imidlertid ikke være noen hvilepute.

Disse medlemmer viser til informasjon og diskusjoner om hvordan pandemien påvirker likestilling mellom kvinner og menn, situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne, for skeive, for minoriteter og ikke minst på voldsfeltet. Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene stengte skoler og barnehager og karantene- og isolasjonsregler har for dem som utsettes for vold i hjemmet.

Disse medlemmer viser til målsettingen om å bekjempe vold i nære relasjoner. Denne volden er et alvorlig samfunnsproblem, og mørketallene er høye. Tidligere justisminister Jøran Kallmyr (Fremskrittspartiet) varslet i 2019 en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Disse medlemmer viser til at regjeringen har utsatt denne ved flere anledninger, og viktigheten av at handlingsplanen snart legges frem.

Disse medlemmer understreker at likestilling omfatter begge kjønn. Det er likevel viktig å understreke at menn for eksempel er overrepresentert på selvmordsstatistikker og at det ofte er dem som blir utsatt for samværs sabotasje. Disse medlemmer forventer at det gjøres konkrete grep for å ivareta menns utfordring bl.a. på disse områdene.

Disse medlemmer støtter at det viktige arbeidet med å avdekke og forhindre overgrep mot mennesker med funksjonsnedsettelse og andre sårbare voksne skal fortsette. Disse medlemmer viser til målsettingen om å bekjempe negativ sosial kontroll. Dette er en av vår tid største likestillingsutfordringer og må bekjempes på ulike arenaer.

Disse medlemmer understreker at lønnsdiskriminering er forbudt i Norge.

Disse medlemmer mener det er meget viktig å få flere innvandrerkvinner i arbeidslivet da dette er god integreringspolitikk og derfor også god likestillingspolitikk.

Ytringsfriheten er stadig under press i ulike land, men også i Norge. Disse medlemmer mener det er avgjørende at ytringsfriheten fortsatt skal være grunnleggende i det norske demokratiet, og at det skal være et særdeles sterkt vern av denne friheten.

Disse medlemmer viser for øvrig til regjeringens partienes merknader ovenfor som omhandler likestilling og ikke-diskriminering. Disse medlemmer er enig i mye av omtalen og intensjonene som påpekes i merknaene, men finner det ikke riktig å gå inn i alt dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er en politisk oppgave å bidra til et likestilt arbeidsliv, sammen med partene i arbeidslivet. Den rød-grønne regjeringen gjennomførte offensive tiltak for økt likestilling i arbeidslivet med konkrete tiltak for heltid, tiltak som er fjernet under nåværende regjering. Disse medlemmer mener det er avgjørende at det satses videre på tiltak for heltid og likestilling i arbeidslivet. Den høye andelen deltidsarbeidende kvinner er en stor likestillingsutfordring. Disse medlemmer minner om at kvinner, og særlig de med kort utdanning, er overrepresentert når det gjelder deltidsarbeid og midlertidige ansettelser. Denne skjevheten bidrar til å opprettholde lønnsforskjeller, og begrenser kvinners og menns valgfrihet ikke bare i arbeidsmarkedet, men også i familieliv og utdanning. Disse medlemmer viser videre til at vi er langt på overtid når det gjelder å få fart på likelønnsutviklingen i Norge.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser i den forbindelse til forslag til vedtak i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:11 S (2018–2019) og Dokument 8:38 S (2020–2021) fra Sosialistisk Venstreparti om å styrke retten til heltid i arbeidsmiljøloven, og behandlingen av Dokument 8:42 S (2020–2021) fra Sosialistisk Venstreparti om et krafttak for likelønn. Dette medlem viser videre til ramme 18 hvor det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett foreslås 250 mill. kroner til flere ansatte i

helse-, omsorgs-, og sosialsektoren med rett til hele stillinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. Politiet mangler kapasitet og evne til å prioritere denne typen kriminalitet. Altfor mange voldtekter og overgrep blir ikke oppklart av politiet. Vi ønsker et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser og økt kapasitet i alle politidistrikt. Disse medlemmer vil ha et krafttak for krisesentre og støtteapparatet for kvinner som trenger hjelp.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti gjennom økt støtte til organisasjoner og fagmiljøer vil bekjempe alle former for vold og overgrep og støtte kampen mot negativ sosial kontroll.

Dette medlem vil fortsette å jobbe for at samfunnet skal legge til rette for reell valgfrihet for kvinner og menn, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å gi fedre selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon ved fødsel. Det foreslås 63 mill. kroner til dette formålet ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at likestilling ikke bare handler om kjønn, det handler også om å sikre alle mennesker likeverd og valgfrihet. En av de største likestillingsutfordringene er hvordan vi skal lage et inkluderende samfunn for personer med nedsatt funksjonsevne. De samfunnskapte barrierene som hindrer likeverdig deltakelse i samfunnet for denne gruppen, representerer en dyptgående og systematisk diskriminering. Disse medlemmer vil jobbe for universell utforming, konsekvent slå ned på all diskriminering, og trygge ordninger som kompenserer for følgene av nedsatt funksjonsevne.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 200 mill. kroner på ramme 6 til å gjøre alle skoler universelt utformede, 50 mill. kroner på ramme 6 til å sette inn heis i blokker og gamle bygårder, 55 mill. kroner på ramme 17 til en bedre TT-ordning, 50 mill. kroner på ramme 18 til styrking av BPA og 65 mill. kroner på ramme 7 til 500 flere VTA-plasser.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 70*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener at likestilling mellom kjønn er en selvfølge, og at diskriminering bør bekjempes med rettsapparatet.

Komiteen understreker at alle mennesker i Norge skal ha like muligheter, uavhengig av bakgrunn. Rasisme skaper mistillit mellom mennesker og bygger opp under skjevfordeling av makt og ressurser. Rasisme er en trussel mot et godt og trygt samfunn, og må bekjempes. Antirasisme handler ikke bare om holdningene til hver enkelt, antirasisme krever et helt samfunn som står opp mot urett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at rasisme er et samfunnsproblem i Norge, og at islamofobi og muslimfiendtlighet er økende.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener derfor at det er behov for å finansiere sivilsamfunnsarbeid som har som formål å bekjempe dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser i den forbindelse til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor støtten til Human Rights Service på 1,8 mill. kroner kuttes over ramme 5 (justis), mens Antirasistisk Senter og Diskrimineringshjelpen og Meglingsbenken (DiMe) styrkes med hhv. 1 mill. kroner over ramme 6 (kommunal) og 3 mill. kroner over ramme 3 (kultur), ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det foreslås 12 mill. kroner ut over regjeringens forslag til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer. Dette medlem vil understreke betydningen av at den nye tilskuddsordningen får forutsigbare og fleksible rammebetingelser som sikrer kontinuitet og kvalitet i tilbud og aktiviteter. Frivilligheten må støttes i å etablere bærekraftige tiltak for å forbygge og bekjempe rasisme og diskriminering. Dette krever også at tilskuddsordningens innretning fremmer samarbeid fremfor konkurranse mellom frivillige organisasjoner og lokale myndigheter.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 12 mill. kroner ut over regjeringens forslag til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer.

Dette medlem viser til at prosjektet Barnas Valg, som arrangeres av Redd Barna, engasjerte over 80 000 unge velgere ved lokalvalget 2019. Dette medlem mener denne modellen bør utvides og offentlig finansieres, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til formålet.

POST 70 LIKESTILLING MELLOM KJØNN, *kan nyttes under post 21*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, hvor post 70 økes med henholdsvis 10 mill. kroner til likestilling mellom kjønn, og 1 mill. kroner til trepartssamarbeidet for likestilling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener at likestilling mellom kjønn er en selvfølge, og at diskriminering bør bekjempes med rettsapparatet.

Komiteens flertall, medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, merker seg arbeidet som gjøres av organisasjonen Mannsforum, som er landets største medlemsbaserte likestillingsforening for menn og fedre. Mannsforum jobber for likestilling mellom mor og far, og mot samværsabotasje. Flertallet vil særlig trekke frem arbeidet Mannsforum gjør gjennom kamerathjelpen. Kamerathjelpen er en gratis tjeneste og foregår på telefon eller gruppemøter. Her får man noen å snakke med og hjelp til egen sak. De har kursede kamerathjelpere spredt rundt om i landet, alle med erfaring fra samlivsbrudd og barnefordelingsaker. I de største regionene er det etablert lokale selvhjelpsgrupper.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det bevilges 1 mill. kroner til Mannsforum.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at erfaringer så langt er at likelønnsutfordringene kun kan løses i samarbeid mellom myndighetene og partene i arbeidslivet. Partene må finne og bli enige om løsninger. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det ut over regjeringens forslag foreslås 10 mill. kroner til trepartssamarbeid for likestilling i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at den organiserte kvinnebevegelsen har stått i spissen for kampen for kvinners rettigheter i Norge.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 5 mill. kroner i økt støtte til kvinneorganisasjonene, inkludert Krisesentersekretariatet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg Tvillingforeldreforeningen (TFF) sitt viktige samfunnsfunksjon for å sikre hjelp til foreldre som venter tvillinger. TFF er en nasjonal støtteforening som siden 1984 har jobbet for å sikre helseopplysninger, permisjonsrettigheter, litteratur, kurs og veiledning til foreldre som har barn født ved flerbarnsfødsel, det være seg tvillinger, trillinger og firlinger i Norge, samt holde kurs for fagpersoner i første linjetjenesten (f.eks. helsesøstre, spesialpedagoger og ansatte i barnehager og skoler) innen fagfeltet flerlinger. Flertallet understreker at store deler av arbeidet TFF gjør, er de alene om i Norge, og det bør derfor vurderes å gi organisasjonen tilskudd fra Bufdir ettersom den nå står i fare for å bli nedlagt grunnet manglende økonomisk finansiering.

POST 72 LESBISKE, HOMOFILE, BIFILE, TRANSPERSONER OG INTERKJØNN

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at arbeidet for likestilling er et arbeid for å sikre at alle kan få oppfylt sine menneskerettigheter, uavhengig av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, funksjonsevne, etnisitet, tro eller livssyn og alder. Disse medlemmer peker på regjeringens inkluderingsdugnad samt stortingsmeldingen om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd, som verktøy som må bidra til at det blir enklere for flere å delta i arbeidslivet, på like vilkår.

Disse medlemmer viser til merknader i kapittel 2.4.2 Likestilling og ikke-diskriminering, og mener at kampen mot diskriminering, hat og rasisme er viktig for at alle innbyggerne skal kjenne seg trygge og inkluderte i samfunnet. Diskriminering hindrer menneskers muligheter til å være aktive i arbeidslivet og samfunnet for øvrig. Disse medlemmer er bekymret for omfanget av hatkriminalitet. Det er bra at det er en økning i anmeldelser, men mørketallene antas fortsatt å være store. Disse medlemmer merker seg at regjeringen har startet evaluering av handlingsplanen mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk i 2020, samt ferdigstiller en levekårsundersøkelse om LHBTIQ-personer. Funnene i denne må legge grunnlaget for videre arbeid for å bedre vilkårene for denne gruppen. Disse medlemmer viser videre til regjeringen sin handlingsplan mot rasisme og diskriminering på bakgrunn av etnisitet og religion, og handlingsplanen mot diskriminering av og hat mot

muslimer, som kom i september 2020, samt regjeringens integreringsstrategi, Integrering gjennom kunnskap, Handlingsplan mot antisemittisme (2016–2020), Strategi mot hatefulle ytringer (2016–2020) og Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Disse medlemmer støtter regjeringens omfattende arbeid på integrerings- og diskrimineringsområdet og samordning av dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener at likestilling mellom kjønn er en selvfølge, og at diskriminering bør bekjempes med rettsapparatet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Livskvalitetsundersøkelsen til Helsedirektoratet, Bufdir og SSB fra oktober i år, hvor det fremkommer at lesbiske, homofile og bifile skåret gjennomgående dårligere på alle indikatorer på subjektiv livskvalitet enn majoritetsbefolkningen. Disse medlemmer viser til at organisasjoner som jobber for å støtte denne gruppen og fremme deres interesser, er svært viktige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, hvor post 72 økes med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningene til tilskuddsordningen for bedre levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn (LHBTI) med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Potten inkluderer støtte til Pasientorganisasjonen for Kjønnsinkongruens.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at homofobi er et betydelig problem i ulike tros- og livssynssamfunn.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser derfor til partiets alternative statsbudsjett, hvor det ut over regjeringens forslag foreslås 3 mill. kroner til en ny tilskuddsordning for tiltak mot homofobi i tros- og livssynssamfunn.

POST 73 LIKESTILLINGSENTRER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, hvor post 73 økes med 20 mill. kroner. Bevilgningen vil bidra til å styrke de tre likestillingsentrene med 15 mill. kroner,

og gi tillegg gi rom for å opprette et nytt likestillingssenter på Vestlandet, for å sikre et pådrivermiljø for likestilling i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i forslaget til statsbudsjett står følgende:

«Bufdir jobber i 2020, i dialog med sentrene, med å utvikle et eget samfunnsmandat til sentrene, som skal gjelde fra 2021. Dette vil gi en felles, overordnet retning for sentrenes arbeid, legge til rette for bedre utnyttelse av ressurser og kunne bidra til at sentrene blir enda tydeligere aktører på feltet.»

Disse medlemmer vil understreke den politiske viktigheten av å bevare likestillingssentrene sin uavhengighet fra forvaltningen. Sentrene er ikke, og skal ikke være en del av det statlige virkemiddelapparatet. Departementets formulering er egnet til å så tvil om dette, og er etter disse medlemmers syn derfor uheldig. Videre er det etter disse medlemmers syn nødvendig å øke den statlige grunnbevilgningen til likestillingssentrene, slik at denne er tilstrekkelig til sikre grunnleggende driftsutgifter og en nødvendig minimumsbemanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener at likestilling mellom kjønn er en selvfølge, og at diskriminering bør bekjempes med rettsapparatet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i 2019 lanserte NOUen «Jenterom, gutterom og mulighetsrom». Ungldag-utvalget fikk i oppdrag å utrede likestillingsutfordringer barn og unge møter i familien, barnehage, skole og skolefritidsordning, på forbrukerområdet, på skjerm og i fritiden. Utvalget skulle se særlig på årsaker til kjønnsdelte utdanningsvalg og på hvilke konsekvenser den digitale hverdagen har for likestilling. Andre diskrimineringsgrunnlag, samt geografi og sosioøkonomisk bakgrunn skulle trekkes inn der det er relevant. Ungldag-utvalget avdekket at hva slags kjønn barna har, har stor betydning for hva de fyller tiden sin med, hva de lærer – og hvordan de blir møtt av andre. Disse medlemmer viser til høringsinnspill fra Likestillingssenteret og Likestillingssenteret KUN, som uttrykker skuffelse over den manglende satsingen på oppfølging av NOU 2019:19, og at de ber om at foreslåtte tiltak og anbefalinger følges opp.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det foreslås

2 mill. kroner til likestillingssentrene utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås bevilget 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til styrking av likestillingssentrene. Dette medlem understreker at likestillingssentrene skal være uavhengige faglige sentre, og er derfor kritisk til regjeringens planlagte økte styring av sentrene som er omtalt i budsjettproposisjonen.

2.4.3 Kap. 353 Likestillings- og diskrimineringsombudet

POST 50 BASISBEVILGNING

Komiteen merker seg at bevilgningen på posten skal bidra til å bygge opp under departementets mål om et mer effektivt håndhevingsapparat på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet. Håndhevingsapparatet på diskrimineringsområdet består av LDO, som er et veilednings og påvirkerorgan, og som skal følge opp aktivitets- og redegjørelsesplikten etter de nye reglene, og Diskrimineringsnemnda, som et lavterskeltilbud for behandling av diskrimineringsaker. Komiteen merker seg at nivået på bevilgningen foreslås videreført fra 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til ombudets økende oppgaver, og til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor post 50 økes med 9 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til partiets alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til styrking av Likestillings- og diskrimineringsombudet.

2.5 Administrasjon

2.5.1 Kap. 800 Barne- og familiedepartementet

Komiteen viser til Prop.1 S (2020–2021) fra regjeringen. Komiteen viser til at departementets hovedoppgaver er knyttet til utvikling og gjennomføring av den statlige politikken på familieområdet, barn, unge, tros- og livssyn og forbrukerområdet. Departementet har også ansvaret for de statlige ordningene ved fødsel og adopsjon.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

2.6 Familie og oppvekst

2.6.1 Kap. 840 Tiltak mot vold og overgrep

Komiteen merker seg at vold og overgrep mot barn og voksne er et alvorlig samfunnsproblem. Det rammer enkeltmennesker, skader deres helse og livskvalitet.

Komiteen viser til at de siste årene har vist at forekomsten av vold og overgrep mot barn er mer omfattende enn man kanskje var klar over, og er et alvorlig samfunnsproblem som må bekjempes fra flere hold. Vold og overgrep er en alvorlig trussel mot barns helse og oppvekst. Målet er at ingen barn skal utsettes for dette. Barn er sårbare, og ofte avdekkes vold og overgrep mot barn altfor sent. Unge jenter er spesielt utsatte, men også gutter og menn blir utsatt for vold i nære relasjoner og seksualisert vold. Mer må gjøres for å beskytte barn, og derfor prioriteres tidlig innsats slik at vold avdekkes tidligere.

Komiteen merker seg at bevilgningene foreslås økt moderat eller at tilskudd videreføres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at vi går inn i det siste året for opptrappingsplanen mot vold og overgrep. Den samlede satsingen for 2020 på over 1 mrd. kroner videreføres. Regjeringen foreslår å øke satsingen med ytterligere 87,3 mill. kroner i 2021. Midlene skal gå til blant annet behandlingstilbudet til personer som står i fare for å begå seksuelle overgrep mot barn, Alarmtelefonen for barn og unge og samisk kompetansesenter. Flertallet viser videre til at i planperioden 2017–2020 har vi særlig styrket etterforskningen av vold og overgrep og økt kapasiteten og kompetansen i barnehusene. Vi har styrket behandlingstilbudene både i regi av familievernnet, Alternativ til Vold og i regi av helsetjenesten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen i juni 2019 varslet oppstart av arbeidet med en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Disse medlemmer ser frem til en ny handlingsplan og understreker at man for å utvikle god politikk på dette området er helt avhengig av innspill fra frivillige organisasjoner med nærhet til problemstillingene. I den sammenheng vil disse medlemmer trekke frem bl.a. innspill fra Stormbergs prosjekt som omhandler å ivareta dyr når den voldsutsatte for eksempel bor på krisesenter. Dette prosjektet omfatter i dag kun et fåtall av landets krisesenter, og det bør sees på muligheter for å gjøre dette til en nasjonal ordning. Disse medlemmer er positive til et prosjekt med støtte til kennelutgifter for krisesentre, og vil komme tilbake til dette i arbeidet med den varslede handlingsplanen.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 70 og kap. 846 post 62*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen til voldsforebyggende arbeid og incest- og voldtektssentrene.

Dette medlem viser til at det også foreslås å øremerke 300 mill. kroner over kommunerammen for å sikre 80 pst. statlig finansiering av krisesentrene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at alle kvinner, barn og unge har en rett til å leve sine liv fritt for psykisk og fysisk vold. Undertrykkende strukturer som negativ sosial kontroll og æresrelatert vold har eksistert i ulike kulturer til ulike tider og i forskjellige grader, men dreier seg om den samme ekstreme kontrollen, kjønnsdiskrimineringen og fysiske og psykiske volden som utarter seg i samfunnet i dag, og som særskilt rammer kvinner og barn. Disse medlemmer understreker at negativ sosial kontroll og fysisk og psykisk æresvold ikke har en plass i vårt samfunn.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås 15 mill. kroner mer til tiltak mot sosial kontroll og æresrelatert vold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at koronapandemien har gjort at mange voldsutsatte må tilbringe mer tid med overgriper. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at voldsutsatte er klar over at krisesentrene er definert som en samfunnskritisk funksjon som er åpne også under den pågående pandemien.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 5 mill. kroner til en nasjonal informasjonskampanje om krisesentrene og andre hjelpetilbud for voldsutsatte.

POST 61 TILSKUDD TIL INCEST- OG VOLDTEKTSSENTRE, *overslagsbevilgning*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at en av ti kvinner blir utsatt for voldtekt. Det er derfor behov for et godt og forutsigbart tilbud til voldsutsatte. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til økt støtte til incest- og voldtektssentrene.

POST 70 TILSKUDD TIL VOLDSFOREBYGGENDE TILTAK MV.,
kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Kriesesentersekretariatets initiativ under komiteens høring om statsbudsjettet. I 2019 bodde 1 800 voksne og 1 450 barn på kriesesentrene. I forbindelse med covid-19-utbruddet ble sentrene regnet som samfunnskritisk funksjon. Disse medlemmer viser til at Kriesesentersekretariatet ikke har fast bevilgning til sin virksomhet, og lever av kontingenter og prosjektstøtte. Kriesesentersekretariatet gjør en viktig jobb for kriesesentrene, og med Vold- og overgrepslinjen 116006, som er en nasjonal hjelpetelefon for folk som opplever vold og overgrep i nære relasjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, og foreslår å bevilge 4,8 mill. kroner til Kriesesekretariatets vold- og overgrepstelefon og chattelinje, som er gratis, anonym og døgnåpen. Dette innenfor den samlede bevilgning på 108,813 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det ut over regjeringens forslag foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner til voldsforebyggende tiltak og 5 mill. kroner til et nytt program mot overgrep og seksualisert vold.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 4,8 mill. kroner mer enn i regjeringens budsjettforslag til VO-linjen for å utvikle en chattefunksjon.

Komiteen viser til at koronapandemien har ført til at flere barn og unge, familier og eldre er i en sårbar situasjon. Utvikling av en chattefunksjon er derfor spesielt aktuelt nå, hvor flere er mye hjemme og ikke har det naturlige frirommet til å ringe etter hjelp. Komiteen viser til at mange voldsutsatte lever med strenge restriksjoner som overvåking og kontroll, og at et lydøst alternativ vil være viktig for å kontakte hjelpeapparatet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det i Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021) er foreslått 5 mill. kroner over Justisdepartementets budsjett til etablering av en chattefunksjon ved VO-linjen.

POST 73 TILSKUDD TIL SENTER FOR VOLDSUTSATTE BARN,
kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er opptatt av at alle barn i Norge får en trygg og god oppvekst, og mener barnas verneombud er en viktig og god satsing på sårbare barn i alle landets barnehager. Barnas verneombud er en satsing som gjør en forskjell for barna og deres oppvekst.

Flertallet vil rose arbeidet og mener dette er en viktig satsing for sårbare barn.

Flertallet er opptatt av barn som er utsatt for vold og overgrep, og mener at de trenger god oppfølging, noe Stine Sofie Senteret kan tilby dem. På denne bakgrunn har flertallet under budsjettbehandlingen i komiteen blitt enige om å omprioritere 2,0 mill. kroner fra kap. 846 post 62 til kap. 840 post 73. Midlene øremerkes Stine Sofie Senteret, og skal nyttes til ettervern for barn som har hatt opphold på senteret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at i revidert nasjonalbudsjett for 2020 fikk Fremskrittspartiet gjennomslag for at det ble bevilget 5 mill. kroner til barnas verneombud for at satsingen kunne starte opp i regi av Private Barnehagers Landsforbund. Det sikret at opplæringsprogrammet Stine Sofie Barnehagepakke kunne iverksettes som planlagt. Fremskrittspartiet er opptatt av at alle barn i Norge får en trygg og god oppvekst, og mener barnas verneombud er en viktig og god satsing for de sårbare barna i alle landets barnehager. Barnas verneombud er en satsing som gjør en forskjell for barna og deres oppvekst.

Disse medlemmer ønsker å trappe opp denne satsingen og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget en økning på 5 mill. kroner fra Barne- og familiedepartementet og 5 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet.

Disse medlemmer mener det haster med to nye stillinger i oppfølgingsteamet ved Stine Sofie Senteret. Familiene trenger hjelp i møte med hjelpeapparatet i hjemkommunen, og koronasituasjonen har gjort at behovet har eskalert. Disse medlemmer er opptatt av de volds- og overgrepsutsatte barna, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget en økning på 2 mill. kroner til senteret, disse pengene skal gå til to nye oppfølgingsstillinger.

2.6.2 Kap. 841 Samliv og konfliktløsning

Komiteen vil poengtere verdien av et godt familieliv, spesielt for barn og unge. Der familier kan hjelpes til å holde sammen i et godt familieliv, er dette det beste både for enkeltmenneskene og for samfunnet. De menneskelige kostnadene ved samlivsbrudd er store, og det er derfor viktig at rammeverket rundt familiene tilrettelegger for at samlivsbrudd som kan og bør unngås,

blir unngått, og at de samlivsbrudd som gjennomføres, foregår på en best mulig måte for alle parter, spesielt for barn og unge.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, MEKLINGSGODTGJØRELSE, *overslagsbevilgning*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser videre til at det i dag er store mangler når det gjelder hjelpetiltak til voldsutsatte innenfor det offentlige tjenesteapparatet, og frivillige organisasjoner utgjør et viktig supplement. Dette medlem viser til at Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) har utviklet og etablert en mentorordning for voldsutsatte kvinner, kalt ressursvenn. Ordningen, som er etablert flere steder i landet, er evaluert av NOVA og viser svært gode resultater. Så langt finansieres arbeidet gjennom årlige tilskudd etter søknad. Dette skaper usikkerhet og uforutsigbarhet for de voldsutsatte. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 1 mill. kroner til N.K.S. sin mentorordning for voldsutsatte.

POST 22 OPPLÆRING, FORSKNING, UTVIKLING MV.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at familier er mangfoldige, og at en god likestillingspolitikk skal ivareta dette mangfoldet. Disse medlemmer viser også til behovet for å styrke det likestilte foreldreskap. Begge foreldre er likeverdige omsorgspersoner og dette må gjenspeiles i praksis og regelverk.

POST 70 TILSKUDD TIL SAMLIVSTILTAK, *kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen også i dette budsjettet gir førstegangsfødende tilbud om samlivskurs. Disse medlemmer mener det er klokt å gi førstegangsførelse de verktøy de trenger i en sårbar fase i livet. Både i samlivet, men også de gangene samlivsbrudd er et faktum, så vil barn tjene på at foreldrene kan kommunisere med hverandre. Disse medlemmer viser til at målet med ordningen er å styrke parforholdet og gi trygghet i foreldrerollen. Disse medlemmer viser til at familievernkontor, frivillige organisasjoner, kommuner, institusjoner og andre tilbydere av samlivstiltak kan søke om midler til å holde kurs.

Disse medlemmer viser til at tilskuddsordningen til samlivskurs for førstegangsførelse, som i 2020 var på 13,9 mill. kroner, videreføres og prisjusteres i 2021.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å kutte 15 mill. kroner av regjeringens satsing på samlivskurs for å finansiere reversering av re-

gjeringens kutt i foreldrestøttende tiltak, jf. kap. 846 post 21. Dette medlem mener det er viktigere å finansiere tiltak hvor det er barnet som står i sentrum.

2.6.3 Kap. 842 Familievern, jf. kap. 3842

Komiteen viser til at familievernets samfunnsoppdrag er å medvirke til gode og trygge oppvekstvilkår for barn og forebygge konflikter i familier. Komiteen viser til at familievernkontorene har mange viktige og utadrettede oppgaver som skal bidra til at barn og familier i krevende situasjoner får den veiledningen og hjelpen de trenger. Komiteen er opptatt av at et godt familievern er tilpasset behovet til den enkelte familie. Komiteen viser til at flertallet av barn i Norge vokser opp med begge foreldrene sine, men at andelen synker jo eldre barna blir. Det blir stadig vanligere med delt bosted for barna etter samlivsbrudd mellom foreldrene. Komiteen er opptatt av barns rett til å bli hørt i saker som gjelder dem, jf. Barnekonvensjonens artikkel 12. Ved et samlivsbrudd er det mange beslutninger som tas av de voksne, som direkte eller indirekte påvirker barnas liv. Komiteen er videre opptatt av barnets rolle i det terapeutiske forløpet ved familievernkontoret, og mener det er viktig å sette fokus på viktigheten av at barn har en forståelse av hva som foregår i egne liv, og kan skape sammenheng i tilværelsen gjennom deltakelse i terapien.

Komiteen viser til at det er viktig med tidlig innsats, og at brede lavterskeltiltak spiller en avgjørende rolle i å forebygge og avdekke utfordringer familier sliter med, slik at riktig hjelp kan settes inn tidlig og negative konsekvenser kan forebygges.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 70*

Komiteen viser til at denne posten dekker lønn til ansatte og utgifter til varer og tjenester knyttet til de offentlige eide familievernkontorene. Komiteen viser til at posten er økt med 4,5 mill. kroner for å dekke deler av etableringer av et Nasjonalt samisk kompetansesenter for barnevern, familievern og krisesentertilbud.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at denne posten går til forskning, evaluering, utviklingsarbeid og kompetanseheving i familievernet. Komiteen viser til at posten er redusert med 4 mill. kroner mot tilsvarende styrking på kap. 846 post 50, for å sikre korrekt postbruk. Midlene går til forskning om effekt av forebyggende arbeid, tiltak og tjenester for barn, unge og familier.

POST 70 TILSKUDD TIL KIRKENS FAMILIEVERN TJENESTE MV. *kan nyttes under post 1*

Komiteen viser til at midlene under denne posten finansierer driften av de kirkelige eide familievernkontorene, og at posten også blir benyttet til å gi tilskudd til Stiftelsen Kirkens Familievern.

2.6.4 Kap. 843 Adopsjonsstøtte

Komiteen viser til at det er høye kostnader forbundet med å adoptere barn fra utlandet. Komiteen viser videre til at tilskuddet til foreldre som adopterer barn fra utlandet, ble innført i 1992 for å motvirke en skjev sosial fordeling av adopsjon knyttet til foreldrenes økonomi, og at støtten justeres etter folketrygdens grunnbeløp. Komiteen støtter dette.

POST 70 TILSKUDD TIL FORELDRE SOM ADOPTERER BARN FRA UTLANDET, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at midlene i denne posten blir brukt til støtte til adopsjon av barn fra utlandet og gitt til adoptivforeldre som på forhånd har fått godkjenning av norske adopsjonsstyresmakter til å adoptere barn fra utlandet.

2.6.5 Kap. 844 Kontantstøtte

Komiteen viser til at budsjettforslaget bygger på gjeldende stønadssatser, regler og prognoser for det forventede antall barn i kontantstøttealder.

POST 70 TILSKUDD, *overslagsbevilgning*

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, ønsker å understreke at barn er forskjellige. Slett ikke alle er klare for barnehagen når de er ett år gamle. Kontantstøtten gir familiene fleksibilitet til å vurdere dette selv. Videre viser flertallet til at med innføringen av fleksibel kontantstøtte kan den utbetales prosentvis ut fra hvor lenge barnet er i barnehagen. Familiene får slik litt større handlingsrom dersom foreldrepermisjonen er ferdig før barnet kan begynne i barnehage. Kontantstøtte handler om retten til å kunne velge selv. De aller fleste foreldre vet best selv hvilken type omsorg som er best for sine barn.

Flertallet viser til at syv av ti foreldre som mottar kontantstøtte, oppgir at de ikke vil søke om barnehageplass selv om kontantstøtten avvikles. Disse foreldrene har både verdibaserte og praktiske grunner til at de ønsker kontantstøtte fremfor å søke om barnehageplass. Tidligere undersøkelser viser at holdningene til kvinners yrkesaktivitet, og hva som er best for barna, er mer avgjørende enn økonomiske insentiver når det gjelder hvorfor innvandrerkvinner ofte er hjemme med småbarn opptil tre år. Flertallet viser til at kjønnsrollemønster og familieforståelsen er en del av kulturen som gjør at mange innvandrerkvinner tar hovedansvaret for barneomsorgen. Videre vet man at svake språkferdigheter og lavt utdanningsnivå hos innvandrerkvinner er blant de største utfordringene på kompetansesiden.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti, viser til at hensikten med lovendringen som ble vedtatt i juni 2017, jf. Innst. 368 L (2016–2017) og Prop. 85 L (2016–2017), krav om fem års botid for rett til kontantstøtte, var å fremme rask integrering av innvandrene og deres barn.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet stemte mot innføring av krav om fem års botid for kontantstøtte. Dette medlem peker på at Senterpartiets holdning er at foreldre, uavhengig av bakgrunn, skal ha reell frihet til å velge hvordan de organiserer familielivet. Særlig gjelder dette i barnets første leveår. Dette medlem vil fremheve at Senterpartiet er opptatt av at universelle ordninger skal omfavne alle, og viser til at dette var en av årsakene til at Senterpartiet stemte imot innføring av fem års botidskrav for kontantstøtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti vil også påpeke at kontantstøtten ikke ser ut til å ha en vedvarende effekt på kvinnens karriereutvikling, da effekten blir borte når barnet blir eldre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil avvikle den likestillingsfiendtlige og inkluderingshemmende kontantstøtten, og prioriterer ressursene til flere og rimeligere barnehageplasser, og gratis SFO til 1. klassinger. Disse medlemmer innfører samtidig en midlertidig ventestøtte slik at ingen skal være uten inntektssikring i påvente av barnehageplass.

Disse medlemmer viser også til Kunnskapsdepartementets budsjettsvar, der det oppgis at siste registrering viste at hele 5 053 barn står på venteliste til barnehageplass.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen til kontantstøtte med 745 mill. kroner og øke bevilgningen med 75 mill. kroner til ventestøtte.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovendring som avviker kontantstøtteordningen fra 1. august 2021. Kontantstøtte/ventestøtte kan gis inntil barnehageplass er tilbudt.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår i partiets alternative statsbudsjett å fjerne adgangen til kontantstøtte ut over den måneden en får barnehageplass, slik at en ikke lenger mottar kontantstøtte lenger enn til barnehageplass er gitt. Disse medlemmer vil innføre denne reduksjonen med virkning fra 1. august 2021, og viser til Spørsmål 110 til Finansdepartementet fra finanskomiteen/Fremskrittspartiets fraksjon av 8. oktober 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til partienes forslag til alternativt statsbudsjett for 2021, der det foreslås å avvikle kontantstøtten. Barnehager kan utgjøre en viktig forskjell for barn med en vanskelig hjemmesituasjon, og for barn og familier som trenger norskopplæring og å bli integrert i det norske samfunnet. At kontantstøtten subsidierer kvinner for å være hjemme, hindrer mødre fra å komme ut i arbeidslivet og barna fra å integreres i barnehagen. Effekten forsterkes når barnehagene blir dyrere, samtidig som kontantstøtten har økt. Disse medlemmer mener at kontantstøtten i dag ikke er et treffsikkert virkemiddel med hensyn til en rekke andre politiske mål, særlig arbeidet for økt integrering og redusert barnefattigdom.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Innst. 340 L (2017–2018), der partiet ikke støttet regjeringens forslag om å innføre en såkalt fleksibel kontantstøtte. LO og NHO advarte i høringen om at dette vil kunne føre til at flere kvinner jobber deltid, i stedet for heltid. At mange kvinner jobber deltid, er blant de største hindrene for likestilling i arbeidslivet og gjør at kvinner blir mer økonomisk avhengig av sin partner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at utviklingen av kontantstøtten vil medføre økt etterspørsel etter barnehageplasser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser derfor til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor antall barnehageplasser økes med 2 900 og prisen reduseres med 2 800 kroner pr. år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 407 mill. kroner ut over regjeringens forslag på rammeområde 18 til å bygge 3 800 flere barnehageplasser.

2.6.6 Kap. 845 Barnetrygd

POST 70 TILSKUDD, *overslagsbevilgning*

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår en bevilgning på 413 mill. kroner for å øke barnetrygden med 300 kroner i måneden for barn opp til fylte seks år fra 1. september 2021. Økningen utgjør 3 600 kroner i året, og vil gi en helårseffekt i 2022 på anslagsvis 1,1 mrd. kroner. Ellers er satsene uendret. Med de nye satsene og prognosen for antallet barn med rett til barnetrygd foreslår regjeringen en bevilgning på 17,35 mrd. kroner. Komiteen viser til at målet med barnetrygden er at den skal bidra til å dekke utgifter til å forsørge barn, og den er hjemlet i lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til Innst. 14 S (2019–2020), hvor det står:

«Flertallet mener at vi likevel har utfordringer som må løses. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at barnefattigdom er økende, særlig i storbyer. Flertallet er opptatt av at barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, skal ha de samme mulighetene som alle andre. Flertallet mener at arbeid og utdanning gir den beste muligheten til å komme ut av fattigdom. Barn fra innvandrerfamilier kommer høyt opp på statistikken over barn i lavinntektsfamilier. Derfor har regjeringen satt i gang en inkluderingsdugnad for å gi nyankomne bedre mulighet til å delta i arbeidslivet, og derfor vil regjeringen innføre en ordning med gratis aktivitetstilbud en gang i uken, da alle barn skal ha mulighet til en meningsfull fritid og å skaffe seg venner og nettverk. Flertallet er glad for at regjeringen satser sterk på kvalitet i skolen og i barnehagen, da mestring av grunnskole er en viktig forutsetning for å skaffe seg utdanning og arbeid. Flertallet mener det er en prioritet å bruke midler på å gi barn i lavinntektsfamilier mulighet til å gå i barnehage, i skolefritidsordning og delta på sommerferie. Derfor har regjeringen hevet barnetrygden.»

Flertallet merker seg at de underliggende årsaker til nivået på barnefattigdom fortsatt er de samme, og at det fortsatt er barn fra innvandrerfamilier og enslige forsørgere som kommer høyt på statistikken over barn i lavinntektsfamilier.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener SFO er en viktig arena for integrering, forebygging og utjevning av sosiale forskjeller, men mange barn i lavinntektsfamilier får ikke et SFO-tilbud fordi foreldrebetalingen er for høy. Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor foreslår å bevilge 25 mill. kroner til å utvide inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til 3. og 4. trinn, og 3 mill. kroner til å tilrettelegge for at friskoler kan tilby inntektsgradert foreldrebetaling i SFO for 1.–4. trinn. Videre foreslår regjeringen 15,2 mill. kroner til et forsøk med gratis SFO for familier med lav inntekt i utvalgte kommuner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å gjeninnføre finnmarks- og svalbardtillegget i barnetrygden fra 1. september.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at et av de mest treffsikre tiltakene for å få barnefamilier ut av fattigdom, er økt barnetrygd. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke barnetrygden kraftig med en helårseffekt på 1,49 mrd. kroner, samt å innføre søskentillegg med 25 pst. av ordinær sats i tillegg per barn fra og med det tredje barnet. For å sikre at alle barn får nytte godt av økt barnetrygd,

reverserer vi regjeringas forslag til økning bare for de opp til seks år, og øker barnetrygda for alle.

Dette medlem viser til at mange av de fattigste barna under dagens regjering ikke får nytte godt av økningene i barnetrygden. Dette medlem viser til at regjeringen ikke har foreslått å endre loven når den har økt barnetrygden for småbarnsfamilier, men kun har økt de veiledende satsene, noe som på ingen måte garanterer at familiene får mer å leve av. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti også vil fjerne kommunenes mulighet til å regne barnetrygd som inntekt ved beregning av sosialhjelp. Dette medlem viser til at det i mange kommuner er slik at man kan spare penger ved å hindre barnetrygden i å nå frem til de aller fattigste familiene, som går på sosialhjelp, gjennom såkalt avkortning av sosialhjelpen. Dette medlem viser i den forbindelse til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2021, hvor det på ramme 18 foreslås 400 mill. kroner til lavinntektsfamilier i kommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti peker på at barnetrygden ble økt for første gang på 20 år i mars 2020 og vil økes ytterligere i 2021 med 3 600 kroner årlig for barn opp til fylte seks år fra september 2021. Det er foreslått 413 mill. kroner til tiltaket i 2021, helårseffekten av økningen er anslått til 1,1 mrd. kroner. Økningen skal også komme sosialhjelpsmottakere til gode. Dette gjøres ved å heve de veiledende satsene for sosialhjelp tilsvarende økningen i barnetrygden.

Disse medlemmer viser til at barnetrygden er viktig for å sørge for at færre barn vokser opp i lavinntektsfamilier, og at det å investere i barna og familiene er å investere i fremtiden.

Disse medlemmer peker på at Sosialistisk Venstrepartis intensjon om å fjerne kommunenes mulighet til å regne barnetrygd som inntekt ved beregning av sosialhjelp krever lovendring. En slik lovendring vurderes ikke som et treffsikkert eller et godt tiltak for å bedre levekårene til barnefamilier som mottar sosialhjelp. Lovendring kan bidra til at kommunen i mindre grad gjør individuelle vurderinger av hva som er forsvarlig livsopphold for sosialhjelpsmottakeren og barn i husstanden. Dette kan føre til standardisering av stønadsnivået.

2.6.7 Kap. 846 Familie- og oppveksttiltak

Komiteen viser til at bevilgningene under dette kapitlet dekker tilskudd til forskjellige tiltak for barn og familier og består av ulike poster. Forskning, tiltak for barn og unge i større bysamfunn, en nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, utviklingstiltak i kommunene, barne- og ungdomsorganisasjoner, utviklingsarbeid og internasjonalt samarbeid er tiltak som dekkes under dette kapitlet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at regjeringen i 2020 la frem strategien «Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023)». Disse medlemmer viser til at samarbeidsstrategien inneholder en rekke satsinger for å styrke barn og ungdom i familier med svak økonomi. Regjeringen foreslår å øke barnetrygden og engangstønaden, viderefører og utvider forsøk med fritidskortet, samt styrker Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge. Samtidig utvider regjeringen det vellykkede programmet Familie for første gang (Nurse Family Partnership). Disse medlemmer merker seg at strategien rommer tiltak for 743,8 mill. kroner, og at deler av midlene er friske i 2021.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sluttrapporten fra Arbeidsforskningsinstituttet, knyttet til utprøvingen av programmet «Familie for første gang». Disse medlemmer viser også til høringsynspunkter fra Norsk Sykepleierforbund, Jordmorforbundet NSF og Landsgruppen for Helse- sykepleiere NSF.

Disse medlemmer vil understreke behovet for at programmet samarbeider og samhandler med det kommunale helsestasjonstilbudet. Dette både for å sikre et helhetlig og oversiktlig tilbud, og for å sørge for en best mulig ressursbruk både av fagpersonale og økonomi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at mange unge opplever press og bekymringer i hverdagen, og stadig flere ungdommer rapporterer om psykiske helseplager. Regjeringen la derfor i juni 2019 frem en opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse, som skal snu denne utviklingen og bidra til at unge mestrer eget liv. Flertallet viser til at et viktig mål med opptrappingsplanen er at barn og unge skal mestre egne utfordringer og leve gode liv. Det krever at de blir sett og hørt, og får tatt i bruk egne ressurser. Det forebygger både helseplager og frafall fra skolen.

Flertallet viser til at barn lever livene sine på nett og tilbringer mye tid i sosiale mediekanaler. Man må derfor å se på muligheten for å oppdatere lovverk for å beskytte barnas forbrukerrettigheter, samt utarbeide en strategi på tvers av departementer for en helhetlig innsats for å beskytte barn på nett. Flertallet viser videre til at det er flere tjenester som allerede jobber med å beskytte barn på nett, men at det er nødvendig å samle disse tjenestene og bedre koordinere dem for å sikre forsvarlig og god kvalitet.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 61, post 62 og post 71*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det foreslås å bevilge 3 mill. kroner til å utvide et pilotprosjekt med foreldrestøtte til foreldre med tenåringer. Disse medlemmer forutsetter at prosjektet samordnes med den enkelte kommune, slik at både personellmessige og økonomiske ressurser brukes på beste vis, der det er behov.

Disse medlemmer vil at alle barn og unge skal kunne delta i fritidsaktiviteter nå. Med pandemien er det viktigere enn noen gang å sørge for tilbud til alle, og at det finnes aktiviteter som gir mening i hverdagen. Ordningen med fritidskort imøtekommer ikke dette behovet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der Arbeiderpartiet foreslår å redusere bevilgningen til tekniske løsninger, oppfølging av kommunene og følgeevaluering i forbindelse med nasjonal fritidskortordning med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag til foreldrestøttende tiltak.

POST 60 BARNE- OG UNGDOMSTILTAK I STØRRE BYSAMFUNN, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett. Der foreslås det å øke tilskuddet til frivilligsentrene med 10 mill. kroner ut over regjeringens budsjettfor-slag. Dette vil kunne gi mange nye frivilligsentraler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at svært mange nordmenn bor eller ferierer i Spania. Flertallet mener derfor at det fremdeles er viktig å satse på frivillighet her. Flertallet viser til merknad under kap. 315 post 60.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er bekymret for at andelen barn i familier med vedvarende lav inntekt fortsetter å øke. Fattigdommen i byene er høyere enn landsgjennomsnittet. Det finnes i dag et mangfold av tiltak for å bekjempe barnefattigdom, men det er ikke alltid tiltakene treffer de barna som trenger det mest. Gjennom å foreslå en økning på 3 mill. kroner utover regjeringens forslag, ønsker Senterpartiet å nå flere barn og unge som har særskilte behov, og de som tilhører utsatte ungdomsgrupper og -miljøer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener ordningen med barne- og ungdoms-tiltak er en viktig ordning som bør utvides til å gjelde flere byer og steder, og til å gi flerårig støtte til for eksempel Fellesverkene i regi av Røde Kors. Dette medlem

viser derfor til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem peker videre på at rundt 90 kommuner står uten en åpen og gratis møteplass for ungdom, som fritidsklubber, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås 100 mill. kroner i bidrag til kommunene for å opprette og drive slike fritidstilbud.

POST 61 NASJONAL TILSKUDDSORDNING FOR Å INKLUDERE BARN OG UNGE, *kan nyttes under post 71*

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til det gode arbeidet som skjer rundt om i landet som en følge av bevilgninger fra Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, som i dag forvaltes av Bufdir. Denne ordningen er betydelig styrket de seneste årene. Den var på om lag 100 mill. kroner i 2014 og i fjorårets budsjett er den på om lag 310 mill. kroner. Å delta på fritidsaktiviteter er viktig for at barn opplever mestring, får venner og blir inkludert i samfunnet. Alle barn skal få muligheten til å ha det gøy på fritiden sammen med jevnaldrende. Flertallet viser til at ferietilbud er også viktig for at barn og foreldre blir inkludert og får nye sosiale nettverk. Ferie gir et pusteroom og mulighet til å være sammen og gjøre morsomme ting. Derfor er det viktig at de som selv ikke har råd til å dra på ferie, kan få tilbud om dette. Flertallet merker seg at de inngrepene smitteverntiltakene har særlige konsekvenser for utsatte og sårbare barn og unge, og kan føre til økt utenforskap. Det er derfor ekstra viktig at organisasjoner og andre aktører tilbyr aktiviteter som bidrar til sosial deltagelse og inkludering. Flertallet er derfor svært positive til at det bevilges ytterligere 38,5 mill. kroner i 2021 til å styrke ordningen.

Flertallet viser til at alle barn skal ha mulighet til å delta på fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi. Fritidskortordningen vil bidra til at flere barn kan bli inkludert i organiserte fritidsaktiviteter. Flertallet viser til at det i 2019 ble startet utprøving av fritidskortordning. I 2020 ble det bevilget 60 mill. kroner til en utvidelse til flere kommuner. Flertallet viser til at regjeringen øke bevilgningene med 120 mill. kroner til å videreføre og utvide prøveprosjektet med en nasjonal fritidskortordning i 2021. Det innebærer at det totalt er satt av 180 mill. kroner til prosjektet i 2021.

Flertallet viser videre til at prøveprosjektet med nasjonal fritidskortordning er foreslått videreført og utvidet i 2021. Flertallet foreslår at Sokndal, Kvinesdal, Drammen, Råde, Kautokeino, Stord, Bømlo og Fitjar er blant kommunene som får tilbud om å bli inkludert i prøveprosjektet i 2021. Prøveprosjektene i Stord, Bømlo og Fitjar søkes om mulig gjennomført som et fellesprosjekt mellom disse tre kommunene, slik at det kan høstes erfaringer med samarbeid over kommunegrensene.

Dersom kommunene ikke kan gjennomføre prosjektet i 2021, må Bufdir finne andre kommuner som er i stand til å gjennomføre prosjektet på en tilfredsstillende måte.

Flertallet ønsker at av øvrige kommuner som skal velges av Bufdir, bør kommuner som har kommunal egenandel eller kan stille med ekstern finansiering i tillegg til det statlige tilskuddet, prioriteres.

Flertallet viser til at regjeringen skriver i proposisjonen at for å lykkes med inkludering av barn og unge fra lavinntektsfamilier i sosiale aktiviteter, må stat, kommune, frivillig sektor og næringslivet samarbeide. Blå Kors Barnas stasjon er et tilbud til familier med barn 0–12 år i sårbare livssituasjoner, ofte knyttet til lavinntektsutfordringer, psykisk helse og rus. Bevilgningen til Blå Kors-tiltaket Barnas stasjon er konkret nevnt videreført i 2021, men det anføres at tilskuddsnivået må vurderes på bakgrunn av konkret søknad. I komiteens budsjett høring trakk Blå Kors frem at de ønsker å etablere filialer av Barnas stasjon flere steder. Flertallet ber om at dette kan komme i betraktning ved behandling av søknaden fra Blå Kors.

Flertallet vil også peke på det viktige arbeidet organisasjonen MOT gjør med å skape trygge og inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge, og vil understreke viktigheten av at organisasjonens tilskudd på posten opprettholdes.

Flertallet viser til man gjennom nasjonal tilskuddsordning gir tilskudd til etablering og videreutvikling av utstyrssentraler i kommunene. Det finnes ingen faste tilskuddsordninger for drift av utstyrssentralene. Bufdir har utarbeidet en god veileder for etablering av utstyrssentraler. Sentralene bidrar til at mange som ellers ikke hadde hatt mulighet til det, kan delta på ulike aktiviteter. Flertallet ber derfor regjeringen vurdere kriteriene for tildeling fra denne tilskuddsordningen, for å se om drift av sentralene også kan komme inn under disse kriteriene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at forskjellene i Norge øker, og at barn og unge rammes særlig hardt. Disse medlemmer støtter ikke regjeringens forslag om en fortsatt prøveordning med fritidskort, der 120 mill. kroner er ment å skulle dekke videreføring, utvidelse, arbeid med tekniske løsninger, oppfølging av kommuner og følgeevaluering av kortet som er satt ut i forsøk i noen kommuner. Disse medlemmer mener det er akutt behov for tiltak for å inkludere flere barn og unge i fritidsaktiviteter nå, og at utviklingen av dette prosjektet både er tidkrevende, byråkratisk og at det vil ta mange år før alle landets barn og unge vil kunne nyte godt av dette. I snitt kunne hver kommune i hele Norge fått 328 000 kroner til bidrag til lag og foreninger som inkluderer barn og unge som trenger det, ved at pengene ble fordelt på

kommunene i stedet for regjeringens prioritering av en ny ordning som nå testes ut i noen få kommuner.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringens Strategiutvalget for idrett (Fjørtoft-utvalget) i sin innstilling juni 2017 advarte mot en slik type ordning:

«Det er idrettslag i hele landet som hver dag gjør en ekstra innsats for at barn skal kunne fortsette med idrett uavhengig av familiens økonomi gjennom å finne ordninger for kontingent, treningsavgift, utstyr, reisekostnader og andre økonomiske barrierer. Trenerne, oppmenn og ledere som har møtt denne utfordringen i idrettslaget vet at den må håndteres med varsomhet. For at barna skal fortsette med idrett, må noen i idrettslaget se utfordringen og finne løsninger før barnet allerede har sluttet. Ofte blir dette ordnet uten ekstern bistand, men i mange tilfeller kontakter idrettslaget kommunen for å få den mindre pengestøtten nødvendig for at barnet skal kunne fortsette.

Dette initiativet og ansvaret som finnes i idrettslagene må ivaretas og understøttes. Den dugnaden som skjer hver dag ute i idrettslagene kan ikke erstattes med en ny støtteordning eller gjennom forsøk på overstyring av eksisterende støtteordninger. Det som derimot trengs er å sikre at det finnes et ekstra alternativ i de tilfeller idrettslaget ikke klarer å løse denne utfordringen internt. Norsk idrett vet hva som fungerer i mange kommuner i dag: Idrettslaget bør kunne kontakte kommunen og kunne få – uten å ha krav på – mindre summer i støtte slik at de barna det gjelder kan fortsette i idrettslaget.»

Disse medlemmer vil at barn og unge sikres inkluderingstiltak raskt, og at dette skjer gjennom en betydelig økning av aktivitetsstøtten til organisasjonene med 350 mill. kroner i momskompensasjon. Disse medlemmer foreslår i tillegg 30 mill. kroner som bidrag til aktivitetstilskudd gjennom kommunene, til sikring av barn og unges deltakelse. Det vises til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen til gaveforsterkningsordningen under spillemidlene tilsvarende.

Disse medlemmer vil at alle barn og unge skal kunne delta i fritidsaktiviteter nå. Med pandemien er det viktigere enn noen gang å sørge for tilbud til alle, og at det finnes aktiviteter som gir mening i hverdagen. En ordning med fritidskort imøtekommer ikke dette behovet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der Arbeiderpartiet foreslår å redusere bevilgningen til utvidelse av prøveprosjektet med nasjonal fritidskortordning under post 61 med 40 mill. kroner.

Komiteen viser til at Blå Kors Barnas stasjon er et tilbud til familier med barn 0–12 år i sårbare livssituasjoner, ofte knyttet til lavinntektsutfordringer, psykisk helse og rus. Bevilgningen til Blå Kors-tiltaket Barnas stasjon er foreslått videreført i 2021, men det anføres at tilskuddsnivået må vurderes på bakgrunn av konkret søknad. I komiteens budsjett høring trakk Blå Kors frem

at de ønsker å etablere filialer av Barnas stasjon flere steder. Komiteen ber om at dette kan komme i betraktning ved behandling av søknaden fra Blå Kors.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget en økning på 2 mill. kroner til formålet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener Blå Kors-ferier er et verdifullt landsdekkende tilbud til sårbare og vanskeligstilte barnefamilier. Blå Kors melder om at de i år har fått om lag 3 200 søknader, men de har kun hatt kapasitet til å gi tilbud til 1 400 personer; dvs. under halvparten av kvalifiserte søkere. Dette medlem viser til at Senterpartiet ønsker å styrke tilbudet, og foreslår derfor å øke budsjettposten med 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Videre foreslår Senterpartiet i sitt alternative budsjett 3 mill. kroner til BUA/utstyrssentraler ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at antall barn som vokser opp i en lavinntektsfamilie i Norge, er økende, og omfatter i dag over 110 000 barn og unge. Familiefattigdom er komplekst og sammensatt, og kan ha store negative konsekvenser for barn og unges levkår. Dette medlem mener tilskuddsordningen er en viktig ordning som skal bidra til at barn fra lavinntektsfamilier får ferie, fritid og mestringsaktiviteter. For at tiltakene som iverksettes faktisk skal bidra til en positiv endring i barnas liv, er det viktig at tilbudet som gis, oppleves som forutsigbart, ikke-stigmatiserende og meningsfullt for barna som deltar, og deres familier. Dette medlem viser til at Redd Barna sitt arbeid i dag finansieres gjennom årlige enkeltsøknader til tilskuddsordningen, noe som gjør tilbudet sårbart. Dette medlem mener derfor at Redd Barna bør sikres øremerket støtte på lik linje med andre organisasjoner som Blå Kors, Røde Kors og Kirkens Bymisjon, og foreslår at 10 mill. kroner innenfor tilskuddsordningens ramme går til dette. Dette medlem peker videre på at rundt 90 kommuner står uten en åpen og gratis møteplass for ungdom, som fritidsklubber, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås 100 mill. kroner i bidrag til kommunene for å opprette og drive slike fritidstilbud.

POST 62 UTVIKLING I KOMMUNENE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at gjennom tilskuddsordningen tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn styrkes kommunenes arbeidet med tidlig innsats og samhandling på tvers av tjenester. Tilskuddet har som formål å utvikle kommunale modeller og arbeidsmetodikk for samhandling på tvers av tjenester

slik at barn, ungdom og familier skal oppleve helhetlige tilbud i kommunene. Bufdir erfarer at kommunene som tildeles tilskudd, har god måloppnåelse, men samtidig ser Bufdir at et stort antall av landets kommuner nå har mottatt statlig tilskudd til slikt arbeid. Flertallet viser til at det derfor kan forventes at tilsiget av nye søkerkommuner vil reduseres i årene som kommer.

Flertallet er opptatt av å styrke tilbudet til volds- og overgrepssatte barn og deres familie. Flertallet ønsker derfor å øke tilskuddet til Stine Sofie Senteret med 2 mill. kroner. Det omprioriteres 2,0 mill. kroner fra kap. 846 post 62 til Stine Sofies Stiftelse, kap. 840 post 73.

Flertallet foreslår også å omprioritere 2 mill. kr fra kap. 846 post 22 til kap. 846 post 71 til Snakkompsyken.no/Blå Kors.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag til foreldrestøttende tiltak over kap. 846 post 21, som også kan overføres denne posten.

POST 70 BARNE- OG UNGDOMSORGANISASJONER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at barne- og ungdomsorganisasjonene er en bærebjelke i demokratiet i tillegg til å være et fristed der barn og unge kan følge sine egne interesser og bestemme over sin egen hverdag. Disse medlemmer viser til Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) sitt høringsinnspill, hvor det fremkommer at koronapandemien og smitteverntiltak har ført til aktivitetsstans, økonomiske tap og vervekrise. To av tre organisasjoner forventer medlemsfall, og tre av fire har opplevd økonomiske tap ifølge undersøkelser gjennomført av LNU. Resultatet er at barn og unge får færre møteplasser og dårligere muligheter i en tid hvor hverdagen allerede er preget av pandemien. Disse medlemmer mener det er uheldig at barne- og ungdomsorganisasjonene ikke blir kompensert for bortfall av sine inntekter da de ikke oppfyller regjeringens snevre kriterier. Disse medlemmer frykter en varig reduksjon i organisasjonenes muligheter til å skape fritidsaktiviteter for barn og unge.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet vil sikre at barne- og ungdomsorganisasjonene raskt kan igangsette aktiviteter når smitteverntiltakene og pandemien avtar.

Dette medlem viser videre til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til barne- og ungdomsorganisasjoner med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at den enkleste og mest treffsikre

måten å styrke den unge frivilligheten på, er å øke ordninger som gir organisasjonene frie midler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som vil øke frivillighetens muligheter til å drive sine aktiviteter gjennom full momskompensasjon.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår å kutte økningen på 10 mill. kroner i frie midler til barne- og ungdomsorganisasjonene som ble gitt i revidert nasjonalbudsjett, og kun legger opp til en prisjustering. LNU frykter med det et varig fall i organisasjonenes muligheter til å skape meningsfulle fritidsaktiviteter for barn og unge, fordi de ikke har økonomiske muskler til å håndtere krisa. Dette medlem viser i den forbindelse til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor vi foreslår å øke grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige aktører for å sikre deltakelse for barn og unge, og de er en arena for medvirkning og demokratisk praksis. Flertallet viser til at i overkant av 161 mill. kroner ble utbetalt som tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjonene i 2019. Dette går til nasjonal og internasjonal grunnstøtte og til driftsstøtte til LNU, Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede. 92 organisasjoner fikk nasjonal grunnstøtte, og 31 fikk internasjonal grunnstøtte. Grunnstøtten skal blant annet legge til rette for at barn og ungdom deltar i barne- og ungdomsorganisasjonene, og sikre organisasjonene som arena for aktivitet, fellesskap, medvirkning og erfaringer med demokratiske spilleregler. I budsjettet for 2020 var det satt av over 166 mill. kroner til formålet. Flertallet viser til at ordningen blir videreført i 2021. I Prop. 127 S (2019–2020) ble det i tillegg gitt 10 mill. kroner ekstra til nasjonal grunnstøtte til barne- og ungdomsorganisasjoner i 2020 for å hjelpe organisasjonene med tapene de led som følge av covid-19.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at tall fra Statistisk sentralbyrå viser at barnefattigdom er særlig økende i storbyer. Disse medlemmer er opptatt av at barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, skal ha de samme mulighetene som alle andre. Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor satser tungt på samarbeidsstrategien for barn og unge der målet er å øke deltagelsen for barn og foreldre på alle viktige arenaer i barnas oppvekst og å dempe levekårsulempene forbundet med en oppvekst med svak økonomi. Disse medlem-

mer viser videre til at det langsiktige målet er å forebygge at fattigdom går i arv fra foreldre til barn. Det er også et mål å få til en bedre samordning av innsatsen i offentlige sektor samt å utvide samarbeidet med frivillighet, næringsliv og sosiale entreprenører på fattigdomsfeltet.

POST 71 UTVIKLINGS- OG OPPLYSNINGSARBEID MV.

Flertallet viser til at Snakkkompsyken.no i regi av Blå Kors skal være et tilbud til de barn og unge som av ulike årsaker trenger gode voksne å henvende seg til når hverdagens mange utfordringer kan oppleves som tunge og utfordrende. Flertallet viser videre til at etableringen av Snakkkompsyken.no har skjedd med et bakteppe hvor mange undersøkelser sier noe om hvordan ungdom har det. Ungdata-undersøkelsen konkluderer med at norsk ungdom generelt har det bekvemt, og de fleste har det de trenger fysisk. Det som imidlertid er bekymringsfullt, er at et økende antall svarer de sliter med depresjon og psykiske problemer. Flertallet viser til at Blå Kors samarbeider nært med ABUP (Avdelingen for barn og unges psykiske helse) ved Sørlandet sykehus i Kristiansand, hvor ansatte fra ABUP er til stede på chatten for å veilede og gi råd. Ut over dette er chatten bemannet med fagpersoner fra Blå Kors. Flertallet har under budsjettbehandlingen i komiteen blitt enige om å omprioritere 2,0 mill. kroner fra kap. 846 post 62 til kap. 846 post 71. Midlene øremerkes Blå Kors-tiltaket Snakkkompsyken.no.

POST 72 (NY) BUA-UTSTYRSBIBLIOTEK

Komiteen vil understreke behovet for at barn og unge sikres muligheter til å delta i fritidsaktiviteter. Gratis utlån av sports- og friluftsutstyr er et viktig bidrag for å få alle med i aktivitet, redusere sosiale forskjeller, og BUAs modell er også miljømessig smart.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at ifølge departementet er kun 2/3 av søknadene om utstyrssentral for 2020 innvilget. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der Arbeiderpartiet foreslår å bevilge 45 mill. kroner til flere BUA utstyrssentraler.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det foreslås 3 mill. kroner til BUA utstyrssentraler.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 400 mill. kroner ekstra til kommunene for å redusere barnefattigdom, inkludert kommunale tiltak som støtte til utstyrssentraler.

2.6.8 Kap. 847 EUs ungdomsprogram

Komiteen viser til at Norge deltar i EU-programmet for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, Erasmus+ (2014–2020). Komiteen viser til at EU har foreslått et nytt Erasmus+-program for perioden 2021–2027 som Norge tar sikte på å delta i. Komiteen viser til at Barne- og familiedepartementet dekker ungdomsdelen av programmet der formålet er å gi ungdom mulighet til å delta aktivt i samfunnet, både gjennom økt samfunnsengasjement og deltakelse i demokratiske prosesser.

Komiteen viser videre til at tidligere program har gode resultater når det gjelder å inkludere ungdom med ulik bakgrunn, og at det slik kan være et viktig tiltak for å nå målet om å øke deltakelsen i sosiale aktiviteter blant barn som vokser opp i familier med lav inntekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at koronapandemien forsterker faren for utenforskap. Disse medlemmer viser til de gode erfaringer eksempelvis Vestland fylkeskommune har hatt med å gi ungdommer arbeidstrening, økt selvtillit og motivasjon med bruk av EU-programmet European Voluntary Service, og vil anmode om at regjeringen sørger for at Norge også skal ta del i neste programperiode, der tiltaket har skiftet navn til European Solidarity Corps.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at posten dekker lønn og andre driftsutgifter ved det internasjonale kontoret som forvalter ungdomsdelen av EU-programmet for ungdom, utdanning og opplæring. Komiteen viser til at posten er økt med 2 mill. kroner i forbindelse med den norske deltakelsen i den nye programperioden for Erasmus+.

2.6.9 Kap. 848 Barneombudet

Komiteen viser til at Barneombudet har et viktig samfunnsoppdrag. Ombudets hovedoppgave er å fremme interessene til barna overfor det offentlige og det private, og følge med på utviklingen av oppvekstvilkårene for barn. Komiteen merker seg at Barneombudets fokusområder i 2021 vil være ny barnevernslov, barn i barne- og ungdomspsykiatrien, kommunale psykiske helsetjenester for barn, og arbeid med tryggere digital hverdag for barn. Bevilgningen på posten skal gå til å dekke lønn og andre driftsutgifter knyttet til ombudets arbeid.

2.7 Barnevernet

2.7.1 Kap. 853 Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten.

2.7.2 Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 71*

Komiteen støtter opp om kompetansestrategien for det kommunale barnevernet og merker seg at det skal dekke statsforvalteren sin oppgave med å koordinere kompetansetiltak overfor kommunene, legge til rette for samarbeid i kommunale læringsnettverk og følge opp kommuner med store utfordringer i barnevernet. Komiteen er positiv til at departementet vil heve kvaliteten på det forebyggende arbeid i barnevernet, og at satsingen på en grunnmodell for hjelpetiltak for å forebygge akuttsaker og saker som gjelder omsorgsovertakelse, videreføres og styrkes med 3 mill. kroner på kap. 854 post 61. Komiteen mener det er viktig å styrke tjenestene til sårbare barn og familier som trenger spesiell oppfølging.

Komiteen er positiv til at arbeidet til rekruttering av fosterhjem i slekt og nettverk styrkes, og at departementet har økt bevilgningen med 5,5 mill. kroner.

Komiteen er positive til at det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2,25 mill. kroner for å forbedre tjenestetilbudet til den samiske befolkningen.

Komiteen viser til at Brobyggerprogrammet ønsker å bidra til at kommunale barneverntjenester lykkes med sine lovpålagte oppgaver. Programmet, skal bidra til bedre samarbeid og likeverdig dialog mellom foreldre, fosterforeldre og barneverntjenesten. Komiteen mener dette er et viktig arbeid og helt nødvendig for å gi et godt tilbud til barn som trenger det. Programmet har tidligere fått startpenger over statsbudsjettet. Det gjenstår et behov hvis Brobyggerprogrammet skal implementeres nasjonalt.

Komiteen viser til at Den europeiske menneskerettsdomstolen ved flere anledninger har slått fast at Norge ikke har ivaretatt retten til familieliv mellom foreldre og barn godt nok, etter en offentlig omsorgsovertagelse. Komiteen ser derfor positivt på tiltaket til Norsk Fosterhjemsforening, og vil understreke viktigheten at dette tiltaket får økonomisk forutsigbarhet til å nå ut bredt med sine verktøy og tiltak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Fosterhjemsutvalget nedsatt 21. april 2017 leverte sin

NOU «Trygge rammer for fosterhjem» for to år siden, 18. desember 2018. Utvalget bekrefter behovet for reformer i fosterhjemsomsorgen, og foreslo endringer i rammebetingelser og økonomi, samarbeid og oppfølging i form av tiltak, og hjelp og støtte tilpasset barnets og fosterfamiliens behov. Flertallet etterlyser en oppfølging med regjeringens syn på de fremlagte tilrådingene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at barns rett til å bli hørt i spørsmål som berører dem, følger av Grunnloven § 104, og det er samfunnet sin plikt å sørge for at dette blir reelt i hvert barn sitt tilfelle. Barn og ungdom som samfunnet har overtatt omsorgen for, har sin medvirkningsrettighet nedfelt i barnevernloven § 1-6.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under kap. 854 post 61 om viktigheten av barns medvirkning. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2021, hvor det foreslås 5 mill. kroner til et nytt program for barns medvirkning og kunnskap i barnevernet.

POST 60 KOMMUNALT BARNEVERN

Komiteen merker seg at tall fra SSB viser at kommunene bruker mer ressurser på barnevern. I perioden 2013–2019 har årsverkene økt i underkant av 30 pst. Dette tilsvarer ca 1 400 årsverk. Komiteen merker seg at departementet fortsatt øremerker årsverk og viderefører tilskudd til ca 1 020 årsverk i kommunene, og at det er foreslått 820 mill. kroner til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget igjen har uttrykt bekymring for barnevernet, og at vi svikter de som trenger det mest. Rapporter, tilsyn, omtaler, ansattes organisasjoner og dommer i EMD bekrefter dette. Høyregjeringen tar ikke situasjonen på alvor, og avviser det viktigste: økt innsats for flere ansatte med mer tid til barn og foreldre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der Arbeiderpartiet foreslår å øke antall øremerkede stillinger i det kommunale barnevernet med 200 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremhever verdien av private ideelle virksomheter som et viktig supplement til det offentlige, og mener videre at disse må sikres langsiktige avta-

ler. Det er et økende behov for å styrke bemanningen i det kommunale barnevernet. Noen steder er det høy grad av gjennomtrekk, høyt sykefravær, arbeidspress og lang saksbehandlingstid. Dette er faktorer som både påvirker kvaliteten, ansattes arbeidsmiljø og muligheten til å yte gode og forsvarlige tjenester. Det er en bekymring blant de som skal sette barnevernsreformen ut i livet, at ressursene ikke vil strekke til. Dette gjelder både bemanning og midler. Disse medlemmer vil styrke det offentlige barnevernet og trappe ned bruken av de kommersielle tjenestene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 230 mill. kroner til styrking av bemanningen i det kommunale barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at førstelinja i barnevernet er under press, med høy turnover og stor arbeidsbelastning. Ulike rapporter som avdekker svik og svikt i barnevernet, tyder på at omfanget av krav og oppgaver har økt mer enn bemanningen. Disse medlemmer understreker derfor behovet for et barnevernsløft med flere stillinger i det kommunale barnevernet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til «Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse». Dette medlem merker seg at flere høringsinstanser kommer med kritikk om at finansieringen ikke er tilstrekkelig. Barneombudet viser i sitt høringsinnspill til at planen ikke forplikter kommunene til å utvikle lavterskeltilbud til barn og unge. Planen gir heller ingen føringer på hva et lavterskeltilbud skal inneholde. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der vi dobler den særskilte satsingen på rus og psykisk helsearbeid i kommunene i forhold til regjeringens forslag, 100 mill. kroner i økte rammer.

Dette medlem viser til Barneombudets innspill om at 20 mill. kroner som er satt av til helsekartlegging av barn under barnevernets omsorg, ikke er tilstrekkelig da det vil kreve 74 mill. kroner å innføre dette. Dette medlem viser til at vi i dag ikke har en slik rutinemessig helsekartlegging, og at Barneombudet i sitt høringsinnspill viser til at dette fører til at det offentlige overtar omsorgen for mange barn hvor de ikke vet hva barnet trenger av hjelp og oppfølging. Dette medlem viser til at Barneombudet ber om en styrking på 15 mill. kroner i 2021 for at flest mulig barn kan få hjelp i 2021. Barneombudet peker på at det må skje en videre styrking i tråd med utbygging av tjenesten. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås en styrking på 10 mill. kroner på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett i 2021 til dette arbeidet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2021 med en plan for innføring av helsekartlegging av barn i barnevernet i hele landet.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 253,3 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å øke bemanningen med 250 nye stillinger i det kommunale barnevernet.

POST 61 UTVIKLING I KOMMUNENE

Komiteen mener arbeid med å bedre skolesituasjonen for barn i barnevernet og hindre frafall i videregående skole er viktig, og er derfor fornøyd med at hjelpetiltaket Skolelos videreføres.

Komiteen er positiv til at Alarmtelefonen for barn og unge, som Kristiansand kommune er driftsansvarlig for, får økte midler, 8 mill. kroner. Den har fått stor pågang etter covid-19. Tilbudet er forsterket med døgnåpen chattetjeneste og telefontjeneste.

Komiteen viser til at en av de viktigste jobbene Norge som samfunn har, er å sikre at barn får en trygg og god oppvekst. Vi vet at en god barndom har betydning for hele livet. Komiteen viser til at Stortinget de siste årene har iverksatt mange tiltak for å sikre at barn som barnevernet må overta omsorgen for, skal få det best mulig. Likevel viser tilsyn, forskning og tilbakemeldinger fra barnevernsbarna selv at barnas rett til å bli hørt ikke blir fulgt godt nok opp.

Komiteen viser til at barn i barnevernet i dag har en rett til å medvirke. Barneverntjenesten er forpliktet til å ivareta barnets medvirkning og innflytelse i alle avgjørelser som berører barnet. Barneverntjenesten skal involvere barnet gjennom hele sakens forløp. Medvirkning må likevel forstås som en del av flere prosesser, og er som hovedregel en viktig brikke i barnets eget liv. Komiteen viser til at de siste årene også har vært viktig med medvirkning inn i tjenesteutviklingen. Medvirkning på tjenestenivå innebærer at brukere i en tjeneste er med på å peke på utfordringer og forbedringspotensialet en konkret tjeneste har.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen er opp tatt av forebygging og har bidratt til etablering av hjelpetelefon for foreldre og bruk av støtteverktøy i kommunene som skal gjøre det lettere å oppdage og følge opp utsatte barn. Under utbruddet av covid-19 har det vært en markant økning i antall henvendelser til Alarmtelefonen. For 2021 foreslår derfor regjeringen 8 mill. kroner til Alarmtelefonen for barn og unge for å opprettholde en døgnåpen telefon- og chattetjeneste.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at i helse- og omsorgssektoren finnes det i dag mange brukerråd, brukerrepresentanter og erfaringskonsulenter som bidrar til denne utviklingen, det samme kan ikke sies om barneverntjenesten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til representantforslaget om kvalitetsreform i kommunalt barnevern (Dokument 8:84 S (2018–2019), jf. Innst. 324 S (2018–2019)), der det ble foreslått å styrke brukermedvirkningen i alle deler av barnevernet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Dokument 8:52 S (2020–2021), hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår å innføre en norm om at alle barneverntjenester i Norge skal opprette kommunale brukerråd der barn er inkludert. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 10 mill. kroner i tilskudd til opprettelsen av slike kommunale brukerråd, samt 5 mill. kroner til et eget utviklingsprogram for systematisk mer medvirkning i barnevernet.

Dette medlem viser til at det finnes store utfordringer knyttet til tillitsforholdet mellom barnevernet og enkelte minoritetsmiljø. Dette medlem viser til at mangfoldskontakter i politiet har ført til gode resultater når det gjelder å bygge tillit med minoritetsbefolkningen. Dette medlem foreslår at mangfoldskontakter også bør brukes i barnevernet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor foreslås 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til å ansette mangfoldskontakter i barnevernet.

POST 62 TILSKUDD TIL BARNEVERN SFAGLIG VIDEREUTDANNING, kan nyttes under post 72

Komiteen mener videreutdanningstilbudet for barnevernsansatte er viktig, og bevilgningen på 26,7 mill. kroner skal brukes til at kommunale arbeidsgivere kan få dekket vikarutgifter o.l., slik at ansatte får mulighet for å fordype seg i prioriterte områder som juss i barnevernet, kultursensitiv kompetanse i barnevernet og barnevernsfaglig veiledning.

Komiteen er glad for at seks videreutdanningstilbud på til sammen rundt 350 studieplasser er finansiert i 2021. Komiteen er kjent med at det er stor søknad til utdanningene.

POST 71 UTVIKLINGS- OG OPPLYSNINGSARBEID M.M., kan nyttes under post 21

Komiteen mener at organisasjoner i barnevernet gir et verdifullt bidrag til tjenesten og kompetansen. Komiteen er positiv til at det er satt av 4,5 mill. kroner til Forandringsfabrikken, og at 4,5 mill. kroner er satt av til Landsforeningen for barnevernsbarn, og at det er satt

av midler til SOS-barnebyer sitt fireårige prosjekt Under samme tak. Komiteen merker seg at tilskuddene må vurderes på bakgrunn av søknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Innst. 14 S (2018–2019), og foreslår på denne bakgrunn et tilskudd på 2 mill. kroner til SOS-barnebyers fireårige søskenprosjekt. Disse medlemmer vil vektlegge søskens rett til å vokse opp sammen når de plasseres i fosterhjem. Prosjektet er et samarbeid mellom SOS-barnebyer og kommunene Drammen, Lillehammer og Skien, og har som mål å etablere en ny fosterhjemsmoell som er spesielt tilrettelagt for å ivareta søsken. Prosjektet startet i 2018 og skal avsluttes i løpet av 2021.

POST 72 TILSKUDD TIL FORSKNING OG KOMPETANSEUTVIKLING I BARNEVERNET, *kan nyttes under post 21*

Komiteen mener Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU) er viktig for at familier med barn og unge som har store utfordringer, får riktig og kvalitetssikret hjelp. Sentret har et nasjonalt ansvar og skal gjøre kunnskap og forskning tilgjengelig for barnevernet og andre relevante aktører. Likeledes mener komiteen at de tre regionale kunnskapssentre for barn og unge (Nord-, Vest- og Midt-Norge) er med å kvalitetssikre og gjøre praksisnær forskning tilgjengelig innenfor barnevern og psykisk helse hos barn og unge.

Komiteen er positiv til at regjeringens innsats på LHBTIQ-feltet også gjenspeiler seg på barnevernsfeltet, og at midlene som har vært gitt over BFDs budsjett, overføres til KUD for å medvirke til at barnevernet blir en integrert del av innsatsen på LHBTIQ-feltet.

2.7.3 Kap. 855 Statlig forvaltning av barnevernet, jf. kap. 3855

POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 22 og post 60*

Komiteen merker seg at bevilgningen ble økt i 2020 grunnet økning i antallet barn med sammensatte utfordringer og et omfattende omsorgs- og behandlingsbehov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, merker seg videre at departementer mener bevilgningen nå er bedre tilpasset behovet i sektoren, og at det ikke forventes at det blir behov for en ytterligere økning i tallet på barn med sammensatte behov.

Flertallet er positive til at departementet nå foreslår å øke bevilgningen på denne posten med 20 mill. kroner til arbeidet med bedre helsetjenester til barn i barnevernet, og at midlene blant annet skal brukes til å utvikle arbeidsmåter og modeller for rutinemessig tverrfaglig kartlegging av barn som plasseres utenfor

hjemmet. Flertallet merker seg at departementet vil komme tilbake til endelig fordeling av midlene mellom Barne- og familiedepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i revidert nasjonalbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets vedtak nr. 762 av 28. mai 2018, der følgende ble vedtatt:

«å be regjeringen sikre langsiktige og løpende avtaler med ideelle tilbydere av institusjonsplasser som fører til at andelen ideelle øker til om lag 40 pst. innen 2025, samtidig som den offentlige andelen institusjonsplasser ikke reduseres.»

Disse medlemmer viser også til anmodningsvedtak nr. 301 av 17. desember 2018:

«Stortinget ber regjeringen se på bruken av enkeltkjøp av institusjonsplass i barnevernet, og komme tilbake til Stortinget på egnet vis innen utgangen av 2019 med forslag til tiltak for å redusere denne praksisen.»

Disse medlemmer merker seg at det i statsbudsjettet for 2021 ikke fremgår noen konkret plan for å følge opp Stortingets vedtak, verken når det gjelder reduksjon av bruken av kommersielle barnevernsplasser, eller når det gjelder bruk av enkeltplasser. Derimot foreslår man økte bevilgninger til kjøp av private barnevernstjenester. Utviklingen begrunnes i økt aktivitet i barnevernet og flere barn enn tidligere som trenger spesialtilpassede tilbud. Disse medlemmer kan ikke se at stortingsvedtak nr. 762 av 28. mai 2018 og anmodningsvedtak nr. 301 av 17. desember 2018 er fulgt opp av regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner som skal gå til økt kompetanse i barnevernet.

Disse medlemmer viser også til at det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til helsekartlegging i regi av Barneombudet. Dette kommer i tillegg til 5 mill. kroner som foreslås bevilget på HODs budsjett. Disse medlemmer merker seg at Bufdir og Hdir i en rapport fra 2020 anbefalte å lovfeste en plikt for barneverntjenesten til å be om helsekartlegging, med en korresponderende plikt for helsetjenestene til å gjennomføre kartleggingen. At det i dag ikke er en rutinemessig helsekartlegging, fører til at det offentlige overtar omsorgen for mange barn hvor de ikke vet hva barnet trenger av hjelp og oppfølging. Dette kan ha alvorlige konsekvenser for barn under offentlig omsorg. Disse medlemmer ønsker at flest mulig barn må få hjelp allerede i 2021, og forventer at beløpet økes ytterligere når rammene for kartleggingen er på plass. Disse medlemmer forventer at regjeringen kommer tilbake til Stortinget i 2021 med en plan for innføring av helsekartlegging over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at fosterhjem er det mest brukte omsorgstiltaket når barn ikke kan bo hjemme. Om lag 70 pst. av de barna som ikke kan bo sammen med sine foreldre, er plassert i fosterhjem. Dette medlem mener at rekruttering av gode og stabile fosterhjem må være en prioritert oppgave.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet foreslår å styrke rekrutteringsarbeid av fosterhjem med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at å beskytte utsatte barn er et av fellesskapets viktigste oppdrag. Barn som er utsatt for vold, overgrep, omsorgssvikt eller andre vonde opplevelser, må få stabilitet, forutsigbarhet, faglighet og trygg omsorg. Derfor trenger vi et barnevern som handler om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. For å redusere bruken av kommersielle barnevernstjenester må det statlige og ideelle barnevernet styrkes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett foreslås et nytt barnevernsløft, hvor det ut over regjeringens forslag foreslås 150 mill. kroner for å styrke det statlige barnevernet og 10 mill. kroner for å styrke det statlige barnevernets fosterhjemarbeid.

POST 22 KJØP AV PRIVATE BARNEVERNSTJENESTER, *kan nyttes under post 1*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen fortsatt øker kommersiell drift og bruker anbud som er uegnet til å ta vare på sårbare barn og familier. Disse medlemmer er overrasket over at regjeringen igjen øker bevilgningen til privat barnevern, i strid med Stortingets vedtak om å øke det offentlige og ideelle barnevern på bekostning av det kommersielle.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at økningen fra 2020 til 2021 kun er prisjustering, og derfor ikke en reell økning i bevilgningen til det private barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at begge respektive partier ønsker å avskaffe anbudsregimet i barnevernet. Vi vil ha et offentlig tilbud og langsiktige avtaler med ideelle aktører i tillegg.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett omprioriterer 140 mill. kroner fra kap. 855 post 22 til opptrapping av kommunalt barnevern med en samlet økning på 230 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en omprioritering av 100 mill. kroner fra kap. 855 post 22 til kap. 855 post 1. Dette medlem understreker at ideelle aktører skjermes ved omprioriteringen.

2.7.4 **Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere**

Komiteen viser til at prognosene tilsier at det vil være i gjennomsnitt rundt 24 barn i omsorgssentrene i 2021, og tallet vil kunne variere i løpet av året da det er usikkerhet knyttet til hvor mange barn som til enhver tid har behov for å bo i omsorgsentra.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten, siden det forventes å ankomme færre asylsøkere i 2021. Disse medlemmer viser også til viktigheten av at kun de som reelt er enslige, mindreårige asylsøkere, behandles som det, og at de som viser seg å være eldre, blir behandlet som vanlige voksne asylsøkere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at norske myndigheter gjentatte ganger har fått kritikk av FN. FNs barnekomité, menneskerettighetskomité og torturkomité kritiserer alle Norge for å diskriminere de enslige mindreårige flyktningene og gi dem dårligere omsorg enn det norske barn får. Til tross for dette forsvaret regjeringen behandlingen av de mindreårige. Dette medlem viser til at Norges institusjon for menneskerettigheter har slått fast at dette er en usaklig forskjellsbehandling av en gruppe barn i Norge. Det er stor forskjell på det bo- og omsorgstilbudet som enslige mindreårige får, og det andre barn i Norge får. Dette medlem viser til at omsorgstilbudet til andre barn i Norge er regulert i barnevernloven, og det stilles krav til blant annet bemanning, tilsyn og materiell standard. Det er bredt dokumentert at omsorgstilbudet som gis enslige mindreårige, ikke er godt nok. I mars 2018 lanserte Fafo rapporten «Et trygt sted å vente». Den viser tydelige svakheter i styringsformen av mottakene, og at det er store forskjeller i den omsorgen som gis. Funnene tyder også på at enslige mindreårige ikke får god nok helsehjelp, og at enkelte mottak heller ikke i tilstrekkelig grad følger opp grunnleggende omsorgsfunksjoner som å sørge for at ung-

dommene får i seg tilstrekkelig mat eller legger til rette for nok søvn.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke har satt av noen midler til at barnevernet skal overta omsorgen for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år, slik mange anbefaler. Siden det er kommet færre enslige mindreårige over 15 år til Norge, så frigir det midler og kapasitet som kan benyttes til å overføre omsorgen for denne gruppen sårbare ungdommer til barnevernet. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å overføre ansvaret fra utlendingsmyndighetene til barnevernet.

2.7.5 *Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere*

Komiteen viser til at regjeringen fører deler av inntektene første år som utviklingshjelp i tråd med statistikkdirektivet til Development Assistance Centre (OECD/DAC). De innenlandske utgiftene til mottak av flyktninger i dette kapitlet kan føres på kap. 167 Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA), post 21 Spesielle driftsutgifter. 116,1 mill. kroner føres som inntekter på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten, siden det forventes å ankomme færre asylsøkere i 2021. Disse medlemmer viser også til viktigheten av at kun de som reelt er enslige, mindreårige asylsøkere, behandles som det, og at de som viser seg å være eldre, blir behandlet som vanlige voksne asylsøkere.

2.7.6 *Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten*

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke lønn og andre driftsutgifter til Bufdir og Bufetat Senter for administrasjon og utvikling (BSA). Komiteen merker seg at 15 mill. kroner på budsjettposten er øremerket til rekruttering av fosterhjem, og at 5,5 mill. kroner av disse flyttes til kap. 854 post 21 for å styrke statsforvalteren i arbeidet med å følge opp kommunenes rekruttering av fosterhjem i familie og nære nettverk.

Det foreslås også bl.a. 2 mill. kroner til styrking av direktoratets arbeid mot negativ sosial kontroll mot en tilsvarende reduksjon under kap. 291 post 60. Midlene skal brukes til å styrke kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlesting og negativ sosial kontroll, som ligger under Bufdir.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det

foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

2.8 Forbrukerpolitikk

2.8.1 *Kap. 860 Forbrukerrådet*

Komiteen mener det er viktig å ivareta interessene til forbrukerne. Som et uavhengig interesseorgan har Forbrukerrådet en viktig oppgave med å informere forbrukerne og påvirke styresmakter, organisasjoner og næringsliv for å bidra til et forbrukervennlig samfunn. Gjennom koronapandemien har Forbrukerrådet i flere saker vært en sterk og nødvendig stemme for forbrukernes interesser.

Komiteen merker seg at meklingsoppgavene fra 1. januar 2021 blir overført til Forbrukertilsynet. Fra samme dag vil Forbrukerrådet bli en mer rendyrket interesseorganisasjon.

POST 50 BASISBEVILGNING

Komiteen merker seg at det i forbindelse med omorganiseringen av håndteringen av forbrukerklager fra 1. januar 2021 også gjøres en omfordeling av budsjettmidlene. Basisbevilgningen til Forbrukerrådet blir redusert, og en tilsvarende økning finner sted på kap. 868 post 1. Komiteen merker seg også at departementet skriver at det basert på det endelige resultatet av prosessen kan bli aktuelt å justere overføringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Forbrukerrådets basisbevilgning i 2020 ble redusert som følge av regjeringens budsjettavtale med Fremskrittspartiet. Basisbevilgningen skal blant annet dekke Forbrukerrådets bistand til forbrukere via førstelinjetjeneste, deltakelse i klagenemnder og juridisk bistand.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til å styrke basisbevilgningen til Forbrukerrådet.

POST 51 MARKEDSPORTALER

Komiteen merker seg at bevilgningen til utvikling og drift av Finansportalen økes med 6 mill. kroner.

2.8.2 *Kap. 862 Stiftelsen Miljømerking i Norge*

Komiteen vil understreke viktigheten av miljømerking for å stimulere til en mer miljøvennlig produktutvikling og mindre miljøbelastende forbruk. I 2019 så vi en klar økning i tallet på svanemerkede produkter på det norske markedet. Målet for 2021 er at tallet på miljømerkede produkter på det norske markedet skal fortsette å øke.

POST 70 DRIFTSTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

2.8.3 Kap. 865 Forbrukerpolitiske tiltak

Komiteen viser til Meld. St. 25 (2018–2019) om forbrukerpolitikken, og Innst. 171 S (2019–2020), som ble behandlet i april i år.

Komiteen merker seg at norske forbrukere har et sterkt forbrukervern, men et mangfoldig tilbud av varer og tjenester fra hele verden utfordrer dette. Rettighetene og interessene til forbrukerne blir også satt på prøve som følge av digitalisering, nye markedsføringsmetoder og mer komplekse markeder og tjenester. Komiteen viser til at det er bred enighet om å opprettholde solide forbrukerrettigheter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at volumet i forbrukslån har sunket vesentlig etter at gjeldsregistrene ble innført 1. juli 2019. Ifølge Finanstilsynet sank utlånene med 14 pst. frem til utgangen av første halvår 2020. Bankene peker på gjeldsregistrene som den fremste årsaken til nedgangen, ettersom de ved hjelp av registrene får bedre oversikt over forbrukernes gjeldssituasjon. Forbrukerne får også en bedre oversikt over egen økonomi. Disse medlemmer konstaterer at gjeldsregistrene dermed synes å oppfylle intensjonene.

Disse medlemmer viser til at Stortinget tidligere har bedt regjeringen vurdere utvidelse av gjeldsregistrene til å omfatte all gjeld. Disse medlemmer viser til at ordningen skal evalueres i 2021, og vil be regjeringen vurdere å:

- utvide registrene til å omfatte all gjeld
- innlemme folkefinansieringsplattformene i regelverket
- gi forbruker anledning til å gi samtykke til at nettbankene viser gjeldsinformasjon i forbrukerens nettbank.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at dagens gjeldsregister ble innført så sent som i juli 2019, men at det både ble gjennomført en utredning av et offentlig gjeldsregister og fremmet et konkret forslag for Stortinget mange år tidligere. Dette ble trukket av den sittende regjeringen Solberg etter stortingsvalget i 2013.

Disse medlemmer har flere ganger påpekt behov for å utvide gjeldsregistret til å omfatte alle gjeld, slik at man raskt og effektivt skal kunne fremstille et mest mulig helhetlig bilde av den enkelte lånsøkers

gjeldsgrad, og mener regjeringen bruker altfor lang tid på å vurdere utvidelser.

POST 71 TILSKUDD TIL REISEGARANTIFONDET

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at pakkereiser er et område der forbruker er sårbar fordi det ofte gjelder store beløp som betales på forhånd. Av den grunn er det også etablert et eget lovverk for å sikre forbrukervernet, da reiseforsikringer ikke dekker økonomisk tap som skyldes konkurs. I Norge er det lov om pakkereiser og reisegaranti som skal ivareta forbrukervernet.

Disse medlemmer viser til at Forbrukerrådet har mottatt mange fortvilte henvendelser fra forbrukere som har fått kansellert eller utsatt sine planlagte pakkereiser grunnet covid-19 og ikke fått tilbakebetalt refusjon. Disse medlemmer viser til at vanlig praksis er at disse reisene betales i forkant, men når reisen er betalt, kan dette resultere i to nesten identiske situasjoner, som kan slå helt forskjellig ut for forbruker. Dersom forbruker har betalt en pakkereise og pakkereiseselskapet går konkurs, er forbruker dekket av reisegarantien og kan kreve refusjon fra Reisegarantifondet. I situasjoner der forbruker har betalt en pakkereise som er blitt kansellert på grunn av covid-19 og pakkereiseselskapet deretter går konkurs, er det uklart om forbruker er dekket av reisegarantien. Dette må regjeringen avklare.

Disse medlemmer mener det er problematisk at pakkereiseloven § 43 etter sin ordlyd kan tolkes til bare å dekke avbestillinger som skyldes insolvens (konkurs), og ikke i situasjoner der reisen er avbestilt grunnet korona og selskapet går konkurs før man har fått refusjon. Disse medlemmer mener disse to situasjonene bør behandles likt, og ser behov for en avklaring på hvordan reglene skal tolkes, slik at forbrukernes interesser ivaretas.

Disse medlemmer ber om at dette oppklares, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at grunnlaget for dekning gjennom Reisegarantifondet også omfatter avbestillinger som skjer grunnet koronapandemien, og som ikke blir refundert eller levert som følge av insolvens.»

2.8.4 Kap. 868 Forbrukertilsynet

Komiteen merker seg at Forbrukertilsynets hovedoppgave er å forebygge og stoppe ulovlig markedsføring, urimelige vilkår i kontrakter og andre former for urimelig handelspraksis rettet mot forbrukerne.

Komiteen merker seg også at Forbrukertilsynet fra 1. januar 2021 får ansvaret for å drive en nøytral meglingstjeneste for forbrukerne og næringsdrivende i saker som ikke er omfattet av andre klageorgan. Fra sam-

me dato overtas også ansvaret for oppgavene som Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget har med å forberede sakene til Forbrukerklageutvalget. Forbruker Europa blir også overført til Forbrukertilsynet fra 1. januar 2021.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at markedet for forbrukskreditt har økt voldsomt de siste årene, og tilsyn gjennomført av Finanstilsynet hos ledende forbrukerlån banker viser at respekten for regelverket er for svak. Disse medlemmer mener det er særdeles viktig med reguleringer og økt innsats for å få ned veksten i forbrukslån, og mener derfor at innsatsen mot aggressiv markedsføring av forbrukslån må styrkes.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en bevilgning på 3 mill. kroner til forsterket innsats mot aggressiv markedsføring av forbrukslån.

2.8.5 Kap. 3868 Forbrukertilsynet

POST 2 TILSKUDD

Komiteen merker seg at departementet foreslår å opprette en ny post 2 Tilskudd under kap. 3868 for å føre opp tilskuddet Forbruker Europa får fra EU.

2.9 Stønad ved fødsel og adopsjon

2.9.1 Kap. 2530 Foreldrepenger

POST 70 FORELDREPENGER VED FØDSEL, *overslagsbevilgning*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at foreldrepenger sikrer stabile økonomiske rammer og gode levekår i en periode der foreldre er hjemme med helt små barn. Det gir familier mulighet til å bygge gode relasjoner og gir barn en trygg start på livet. Samtidig gjør ordningen det mulig å kombinere det å få barn med å være aktiv i yrkeslivet. Disse medlemmer viser til at regjeringen vil gi foreldrene mulighet til å utsette foreldrepengene som de ønsker fram til barnet fyller tre år, og fjerne dagens vilkår som i noen tilfeller hindrer foreldre i å ta ut permisjonen slik det passer dem best. Disse medlemmer merker seg at endringen sørger for at ingen fedre mister foreldrepenger fordi de har søkt om utsettelse for sent.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å beholde engangsstønaden på 2018-nivå, med 63 140 kroner, slik at post 70 økes med 44 mill. kroner og post 71 reduseres med 329 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin merknad under post 71, og viser til at dette er en teknisk justering som følge av kuttet på post 71.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å erstatte dagens engangsstønad med en løpende minstestøtte for foreldrepenger på to ganger folketrygdens grunnbeløp fra 1. juli. Foreldrepenger for alle vil ifølge NOU 1996:13, NOU 2012:15, og NOU 2017:6 ha en god fordelingsprofil, likestillingseffekt og særlig styrke økonomien for enslige forsørgere. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 315 mill. kroner ut over regjeringens forslag til dette.

Dette medlem vil vise til partiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å bevilge 63 mill. kroner ut over regjeringens forslag som et første steg mot å gi fedre selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon ved fødsel, og der partiet starter med den delen av permisjonstiden som er forbeholdt far (fedrekvoten).

Dette medlem viser til at mange familier både kjenner på at familiebudsjettet så vidt går opp, og ikke minst på at også timeplanen bare så vidt går opp. Dette medlem viser derfor til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett også foreslås 30 mill. kroner til et forsøksprosjekt med tidsklemmekonto til småbarnsfamilier. Småbarnsforeldre skal med tidskontoen fritt kunne disponere noen timer i løpet av en måned som de kan ta ut i fri.

POST 71 ENGANGSSTØNAD VED FØDSEL OG ADOPSJON, *overslagsbevilgning*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil foreslå at engangsstønaden fordeles på flere utbetalinger, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fordele engangsstønaden på flere utbetalinger.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at mødre som ikke har opparbeidet seg rett til foreldrepenger, får engangsstønad. Engangsstønad er et viktig tiltak for å løfte økonomien til lavinntektsfamilier. I minst 7 av 10 tilfeller hvor mor mottok engangsstønad, lever familien under eller rundt lavinntektsgrensen. En styrket engangsstønad vil gi mer ressurser til familier med svak økonomi. Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor øker engangsstønaden ved fødsel og adopsjon fra 84 720 kroner til 90 300 kroner fra 1. januar 2021. Satsen skal gjelde gjennom hele året. Økningen er anslått å gi merutgifter på 70 mill. kroner i 2021. Disse medlemmer viser videre til at økningen innebærer at regjeringen vil nærme seg Granavolden-plattformens mål om å

øke engangsstønaden til 1 G. Som andel av grunnbeløpet i folketrygden (G) har engangsstønaden økt fra om lag 42 pst. til over 85 pst. under denne regjeringen.

Disse medlemmer merker seg at Arbeiderpartiets forslag om å dele opp utdelingen av engangsstønaden er en overstyring og detaljstyring av familien. Disse medlemmer mener at familien selv må få bestemme hvordan de ønsker å disponere engangsstønaden, og at de derfor bør få utbetalingen i sin helhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at engangsstønaden har økt voldsomt de siste årene. Fremskrittspartiet mener dette gir uheldige signaler med tanke på integrering og sysselsetting.

Derfor reduseres engangsstønaden i partiets alternative budsjett. Disse medlemmer mener også at adgangen til å heve engangsstønaden sammen med andre ytelser fra Nav bør fjernes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under kap. 2530 post 70 om at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å innføre foreldrepenger for alle, som tilsvarer en sats på 206 144 kroner i året. Dette medlem viser derfor til at partiet foreslår å kutte engangsstønaden fra 1. juli 2021, og omprioritere midlene til kap. 2530 Foreldrepenger, post 70 Foreldrepenger ved fødsel.

3. Rammeområde 3 – Kultur mv.

3.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 3

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 3 (Kultur mv.) slik de fremkommer i Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1.

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 3

			Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
Kap.	Post	Formål	
			Utgifter
<i>Kulturdepartementet</i>			
300		Kulturdepartementet	
	1	Driftsutgifter	175 385 000
	21	Spesielle driftsutgifter	1 130 000
	78	Tilskudd til priser og konkurranser m.m.	9 810 000
	79	Til disposisjon	13 020 000
315		Frivillighetsformål	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 430 000
	60	Tilskudd til frivilligsentraler	206 800 000
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 803 920 000
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 000 000
	73	Tilskudd til studieforbund m.m.	163 000 000
	78	Frivillighetstiltak	23 140 000
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	298 973 000
	86	Idrettstiltak	35 040 000
320		Norsk kulturråd	
	1	Driftsutgifter	190 247 000
	51	Fond for lyd og bilde	44 970 000
	55	Norsk kulturfond	860 890 000
	71	Statsstipend	10 640 000
	72	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	313 480 000
	73	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	158 340 000
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.	323 875 000
	75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.	271 095 000
	76	Tilskudd til amatørteaterformål	22 530 000

			Prop. 1 S med Tillegg 1
Kap.	Post	Formål	(2020–2021)
322		Bygg og offentlige rom	
	1	Driftsutgifter	23 843 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 320 000
	50	Kunst i offentlige rom	12 500 000
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	266 400 000
323		Musikk og scenekunst	
	1	Driftsutgifter	99 443 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 690 000
	22	Forsvarets musikk	49 860 000
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	23 000 000
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 654 670 000
325		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter	74 799 000
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 300 000
	52	Norges forskningsråd	14 480 000
	71	Kultur som næring	60 750 000
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	12 820 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	83 900 000
	77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19	2 250 000 000
	78	Barne- og ungdomstiltak	59 740 000
	82	Nobels Fredssenter	33 645 000
	86	Talentutvikling	54 150 000
326		Språk- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter	734 050 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 420 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 800 000
	73	Språkorganisasjoner	36 445 000
	74	Det Norske Samlaget	19 835 000
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	14 090 000
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	82 435 000
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	
	1	Driftsutgifter	79 770 000
	70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 795 000
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	7 240 000
328		Museer m.m.	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	2 280 920 000
	78	Andre museums- og kulturverntiltak	72 000 000
329		Arkivformål	
	1	Driftsutgifter	396 831 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 720 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 135 000
	78	Arkivtiltak	9 150 000
334		Film- og dataspillformål	
	1	Driftsutgifter	120 755 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 685 000
	50	Filmfondet	552 835 000
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	41 360 000
	73	Regionale filmtiltak m.m., <i>kan overføres</i>	122 055 000
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	19 100 000

			Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
Kap.	Post	Formål	
335		Medieformål	
	1	Driftsutgifter	55 704 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 105 000
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000
	71	Mediestøtte	428 517 000
	73	Medietiltak	24 110 000
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	21 053 000
	79	Norsk rikskringkasting AS – NRK	6 527 586 000
337		Kompensasjons- og vederlagsordninger	
	70	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	51 660 000
	71	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	228 490 000
339		Pengespill, lotterier og stiftelser	
	1	Driftsutgifter	88 928 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 965 000
<i>Barne- og familiedepartementet</i>			
880		Den norske kirke	
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 257 153 000
	71	Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet	107 970 000
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 621 000
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	940 232 000
	75	Tilskudd til private kirkebygg	5 299 000
	78	Ymse faste tiltak	15 376 000
882		Kirkebygg og gravplasser	
	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, <i>kan overføres</i>	69 320 000
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	18 462 000
<i>Klima- og miljødepartementet</i>			
1429		Riksantikvaren	
	1	Driftsutgifter	146 336 000
	21	Spesielle driftsutgifter	32 509 000
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	31 115 000
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	41 064 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	65 972 000
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	16 459 000
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	64 690 000
1432		Norsk kulturminnefond	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	129 740 000
Sum utgifter rammeområde 3			27 371 354 000

			Prop. 1 S med Tillegg 1 (2020–2021)
Kap.	Post	Formål	
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3300		Kulturdepartementet	
	1	Ymse inntekter	91 000
3320		Norsk kulturråd	
	1	Ymse inntekter	4 451 000
3322		Bygg og offentlige rom	
	1	Ymse inntekter	142 000
	2	Inntekter ved oppdrag	32 692 000
3323		Musikk og scenekunst	
	1	Ymse inntekter	354 000
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	29 549 000
3325		Allmenne kulturformål	
	1	Ymse inntekter	2 228 000
3326		Språk- og bibliotekformål	
	1	Ymse inntekter	21 586 000
	2	Inntekter ved oppdrag	16 720 000
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	
	1	Ymse inntekter	31 539 000
	2	Leieinntekter m.m.	4 213 000
3329		Arkivformål	
	1	Ymse inntekter	6 988 000
	2	Inntekter ved oppdrag	5 241 000
3334		Filmformål m.m.	
	1	Ymse inntekter	6 130 000
	2	Inntekter ved oppdrag	7 056 000
3335		Medieformål	
	2	Inntekter ved oppdrag	2 253 000
	70	Gebyr	1 200 000
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	
	2	Gebyr – lotterier	8 700 000
	4	Gebyr – stiftelser	170 000
	7	Inntekter ved oppdrag	7 177 000
4429		Riksantikvaren	
	2	Refusjoner og diverse inntekter	2 808 000
	9	Internasjonale oppdrag	3 529 000
Sum inntekter rammeområde 3			194 817 000
Netto rammeområde 3			27 176 537 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 2
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 327 post 1	kap. 3327 postene 1 og 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	7,3 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	634,5 mill. kroner
334		Film- og dataspillformål	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	68,6 mill. kroner

IV

Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan inngå avtale om at staten over årene 2022–2024 forplikter seg til å bidra med en tredjedel av de samlede utgifterne til planlegging og gjennomføring av prosjektet Bodø – europeisk kulturhovedstad 2024. Statens samlede bidrag skal ikke overstige 100 mill. kroner (i 2020-kroner).

V

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap	60 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene	1,5 mill. kroner
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet	4 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	21 mill. kroner

3.2 Komiteens hovedprioriteringer for rammeområde 3

Sammenlignende oversikt over regjeringens forslag på rammeområde 3 med forslag fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og de alternative budsjettene fra henholdsvis Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Tabellen viser kun kapitler og poster med avvikende forslag til bevilgning. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Tabell 2

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
Utgifter rammeområde 3 (i tusen kroner)								
300		Kulturdepartementet						
	1	Driftsutgifter	175 385	175 209 (-176)	175 385 (0)	170 143 (-5 242)	166 885 (-8 500)	175 385 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	1 130	1 129 (-1)	1 130 (0)	1 130 (0)	1 130 (0)	1 130 (0)
	79	Til disposisjon	13 020	13 020 (0)	11 070 (-1 950)	13 020 (0)	13 020 (0)	13 020 (0)
315		Frivillighetsformål						
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	6 430	6 424 (-6)	6 430 (0)	5 790 (-640)	6 430 (0)	6 430 (0)
	60	Tilskudd til frivilligsentra- ler	206 800	206 800 (0)	226 800 (+20 000)	206 800 (0)	206 800 (0)	211 800 (+5 000)
	70	Merverdiavgiftskompen- sasjon til frivillige organi- sasjoner	1 803 920	1 803 920 (0)	2 153 920 (+350 000)	1 803 920 (0)	2 153 920 (+350 000)	2 193 920 (+390 000)
	73	Tilskudd til studieforbund m.m.	163 000	163 000 (0)	168 500 (+5 500)	163 000 (0)	172 000 (+9 000)	359 000 (+196 000)
	78	Frivillighetstiltak	23 140	23 140 (0)	23 140 (0)	26 140 (+3 000)	25 140 (+2 000)	339 140 (+316 000)
	86	Idrettstiltak	35 040	38 040 (+3 000)	46 040 (+11 000)	43 040 (+8 000)	35 040 (0)	35 040 (0)
320		Norsk kulturråd						
	1	Driftsutgifter	190 247	190 059 (-188)	190 247 (0)	172 247 (-18 000)	171 747 (-18 500)	190 247 (0)
	51	Fond for lyd og bilde	44 970	44 970 (0)	44 970 (0)	36 170 (-8 800)	44 970 (0)	74 970 (+30 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med	H, FrP	A	FrP	Sp	SV
			Tillegg 1	og KrF				
	55	Norsk kulturfond	860 890	875 590 (+14 700)	950 890 (+90 000)	429 945 (-430 945)	880 890 (+20 000)	960 890 (+100 000)
	72	Kunstnerstipend m.m.	313 480	313 480 (0)	313 480 (0)	0 (-313 480)	313 480 (0)	313 480 (0)
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.	323 875	323 875 (0)	392 375 (+68 500)	162 437 (-161 438)	326 475 (+2 600)	355 475 (+31 600)
	75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.	271 095	246 395 (-24 700)	278 095 (+7 000)	135 547 (-135 548)	272 095 (+1 000)	301 095 (+30 000)
	77	Belønningsordning for ny norsk dramatik	0	0 (0)	15 000 (+15 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
322		Bygg og offentlige rom						
	1	Driftsutgifter	23 843	23 819 (-24)	23 843 (0)	23 130 (-713)	19 143 (-4 700)	23 843 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	38 320	38 283 (-37)	38 320 (0)	37 170 (-1 150)	38 320 (0)	38 320 (0)
	50	Kunst i offentlige rom	12 500	12 500 (0)	12 500 (0)	6 500 (-6 000)	6 500 (-6 000)	12 500 (0)
	70	Nasjonale kulturbygg	266 400	276 400 (+10 000)	295 900 (+29 500)	217 900 (-48 500)	270 900 (+4 500)	282 200 (+15 800)
323		Musikk og scenekunst						
	1	Driftsutgifter	99 443	99 343 (-100)	99 443 (0)	96 469 (-2 974)	99 443 (0)	99 443 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	66 690	66 690 (0)	66 690 (0)	64 689 (-2 001)	66 690 (0)	66 690 (0)
	22	Forsvarets musikk	49 860	49 811 (-49)	49 860 (0)	49 860 (0)	49 860 (0)	49 860 (0)
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	23 000	23 000 (0)	23 000 (0)	20 700 (-2 300)	23 000 (0)	23 000 (0)
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 654 670	2 654 670 (0)	2 683 670 (+29 000)	2 263 670 (-391 000)	2 662 170 (+7 500)	2 657 670 (+3 000)
325		Allmenne kulturformål						
	1	Driftsutgifter	74 799	74 725 (-74)	74 799 (0)	72 560 (-2 239)	74 799 (0)	59 799 (-15 000)
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	23 300	23 276 (-24)	23 300 (0)	18 300 (-5 000)	23 300 (0)	23 300 (0)
	52	Norges forskningsråd	14 480	14 480 (0)	14 480 (0)	11 480 (-3 000)	14 480 (0)	14 480 (0)
	71	Kultur som næring	60 750	60 750 (0)	55 750 (-5 000)	61 750 (+1 000)	40 750 (-20 000)	15 750 (-45 000)
	73	Regionale kulturfond	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	10 000 (+10 000)
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m.	83 900	83 900 (0)	83 900 (0)	83 900 (0)	42 000 (-41 900)	83 900 (0)
	77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19	2 250 000	2 250 000 (0)	2 550 000 (+300 000)	2 250 000 (0)	2 550 000 (+300 000)	1 517 900 (-732 100)
	78	Barne- og ungdomstiltak	59 740	59 740 (0)	71 740 (+12 000)	59 740 (0)	59 740 (0)	77 740 (+18 000)
	82	Nobels Fredssenter	33 645	33 645 (0)	38 645 (+5 000)	16 822 (-16 823)	33 645 (0)	38 645 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
	87	Den kulturelle spaserstokken	0	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	88	Regionale kulturfond	0	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
326		Språk- og bibliotekformål						
	1	Driftsutgifter	734 050	733 328 (-722)	734 050 (0)	734 050 (0)	734 050 (0)	734 050 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	16 420	16 404 (-16)	16 420 (0)	16 420 (0)	16 420 (0)	16 420 (0)
	73	Språkorganisasjoner	36 445	36 445 (0)	36 445 (0)	36 445 (0)	36 445 (0)	38 145 (+1 700)
	74	Det Norske Samlaget	19 835	19 835 (0)	19 835 (0)	9 917 (-9 918)	19 835 (0)	19 835 (0)
	76	Nasjonal lesestrategi	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	77	Felles digitalt innkjøpsbudsjet og utvikling for bibliotekene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	45 000 (+45 000)
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	82 435	82 435 (0)	86 435 (+4 000)	82 435 (0)	87 435 (+5 000)	92 435 (+10 000)
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.						
	1	Driftsutgifter	79 770	79 691 (-79)	79 770 (0)	79 770 (0)	79 770 (0)	79 770 (0)
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	7 240	7 240 (0)	7 240 (0)	6 520 (-720)	7 240 (0)	12 240 (+5 000)
328		Museer m.m.						
	70	Det nasjonale museumsnettverket	2 280 920	2 285 920 (+5 000)	2 328 620 (+47 700)	2 285 920 (+5 000)	2 194 620 (-86 300)	2 344 920 (+64 000)
	78	Andre museums- og kulturverntiltak	72 000	79 000 (+7 000)	79 500 (+7 500)	78 000 (+6 000)	72 000 (0)	92 000 (+20 000)
329		Arkivformål						
	1	Driftsutgifter	396 831	396 439 (-392)	396 831 (0)	396 831 (0)	392 931 (-3 900)	396 831 (0)
	78	Arkivtiltak	9 150	9 150 (0)	9 150 (0)	9 150 (0)	9 150 (0)	10 150 (+1 000)
334		Film- og dataspillformål						
	1	Driftsutgifter	120 755	120 640 (-115)	120 755 (0)	117 143 (-3 612)	120 755 (0)	120 755 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	6 685	6 678 (-7)	6 685 (0)	6 484 (-201)	6 685 (0)	6 935 (+250)
	50	Filmfondet	552 835	552 835 (0)	602 835 (+50 000)	442 835 (-110 000)	552 835 (0)	572 835 (+20 000)
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	41 360	41 360 (0)	51 360 (+10 000)	51 360 (+10 000)	56 360 (+15 000)	41 360 (0)
	73	Regionale filmtiltak m.m.	122 055	122 055 (0)	147 055 (+25 000)	122 055 (0)	132 055 (+10 000)	147 055 (+25 000)
	76	Datasenter og fondsmidler	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	78	Dubbing av barnefilmer	0	0 (0)	250 (+250)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
335		Medieformål						
	1	Driftsutgifter	55 704	55 650 (-54)	55 704 (0)	55 704 (0)	55 704 (0)	55 704 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	2 105	2 103 (-2)	2 105 (0)	2 105 (0)	2 105 (0)	2 105 (0)
	71	Mediestøtte	428 517	428 517 (0)	478 517 (+50 000)	228 517 (-200 000)	489 517 (+61 000)	473 517 (+45 000)
	73	Medietiltak	24 110	24 110 (0)	24 110 (0)	24 110 (0)	26 110 (+2 000)	24 110 (0)
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier	21 053	21 053 (0)	21 053 (0)	21 053 (0)	31 053 (+10 000)	28 053 (+7 000)
	79	Norsk rikskringkasting AS - NRK	6 527 586	6 351 186 (-176 400)	6 351 186 (-176 400)	4 527 586 (-2 000 000)	6 527 586 (0)	6 527 586 (0)
337		Kompensasjons- og vederlagsordninger						
	70	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	51 660	51 660 (0)	61 660 (+10 000)	51 660 (0)	61 660 (+10 000)	61 660 (+10 000)
	71	Vederlagsordninger	228 490	228 490 (0)	258 490 (+30 000)	228 490 (0)	228 490 (0)	278 490 (+50 000)
339		Pengespill, lotterier og stiftelser						
	1	Driftsutgifter	88 928	88 842 (-86)	88 928 (0)	88 928 (0)	88 028 (-900)	88 928 (0)
880		Den norske kirke						
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 257 153	2 257 153 (0)	2 257 153 (0)	2 037 153 (-220 000)	2 257 153 (0)	2 257 153 (0)
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.						
	70	Tilskudd til tros- og livs-synssamfunn	940 232	940 232 (0)	940 232 (0)	846 232 (-94 000)	940 232 (0)	940 232 (0)
	78	Ymse faste tiltak	15 376	15 376 (0)	15 376 (0)	16 376 (+1 000)	16 376 (+1 000)	15 376 (0)
882		Kirkebygg og gravplasser						
	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg	69 320	59 320 (-10 000)	69 320 (0)	89 320 (+20 000)	99 320 (+30 000)	69 320 (0)
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	18 462	18 462 (0)	18 462 (0)	18 462 (0)	20 462 (+2 000)	18 462 (0)
1429		Riksantikvaren						
	1	Driftsutgifter	146 336	146 187 (-149)	146 336 (0)	141 336 (-5 000)	140 336 (-6 000)	146 336 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	32 509	32 477 (-32)	32 509 (0)	32 509 (0)	32 509 (0)	32 509 (0)
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning	31 115	31 085 (-30)	31 115 (0)	31 115 (0)	31 115 (0)	31 115 (0)
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600	8 600 (0)	15 600 (+7 000)	8 600 (0)	12 900 (+4 300)	8 600 (0)
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	41 064	41 064 (0)	41 064 (0)	41 064 (0)	51 064 (+10 000)	41 064 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	58 045	58 045 (0)	59 545 (+1 500)	58 045 (0)	69 545 (+11 500)	58 045 (0)
	74	Tilskudd til fartøyvern	65 972	76 672 (+10 700)	65 972 (0)	76 672 (+10 700)	65 972 (0)	75 972 (+10 000)
	75	Tilskudd til fartøyvern-sentrene	16 459	16 459 (0)	22 959 (+6 500)	16 459 (0)	19 459 (+3 000)	16 459 (0)
	79	Tilskudd til verdensarven	64 690	64 690 (0)	64 690 (0)	64 690 (0)	80 690 (+16 000)	64 690 (0)
1431		Norsk kompetansesenter for verdensarv						
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 000 (+4 000)
1432		Norsk kulturminnefond						
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	129 740	119 614 (-10 126)	129 740 (0)	129 740 (0)	159 740 (+30 000)	144 740 (+15 000)
		Sum utgifter rammeområde 3	27 371 354	27 198 165 (-173 189)	28 399 954 (+1 028 600)	23 236 810 (-4 134 544)	28 102 054 (+730 700)	28 102 604 (+731 250)

Inntekter rammeområde 3
(i tusen kroner)

3320		Norsk kulturråd						
	1	Ymse inntekter	4 451	4 447 (-4)	4 451 (0)	4 451 (0)	4 451 (0)	4 451 (0)
3322		Bygg og offentlige rom						
	2	Inntekter ved oppdrag	32 692	32 660 (-32)	32 692 (0)	32 692 (0)	32 692 (0)	32 692 (0)
3323		Musikk og scenekunst						
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	29 549	29 520 (-29)	29 549 (0)	29 549 (0)	29 549 (0)	29 549 (0)
3325		Allmenne kulturformål						
	1	Ymse inntekter	2 228	2 226 (-2)	2 228 (0)	2 228 (0)	2 228 (0)	2 228 (0)
3326		Språk- og bibliotekformål						
	1	Ymse inntekter	21 586	21 565 (-21)	21 586 (0)	21 586 (0)	21 586 (0)	21 586 (0)
	2	Inntekter ved oppdrag	16 720	16 704 (-16)	16 720 (0)	16 720 (0)	16 720 (0)	16 720 (0)
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.						
	1	Ymse inntekter	31 539	31 508 (-31)	31 539 (0)	31 539 (0)	31 539 (0)	31 539 (0)
	2	Leieinntekter m.m.	4 213	4 209 (-4)	4 213 (0)	4 213 (0)	4 213 (0)	4 213 (0)
3329		Arkivformål						
	1	Ymse inntekter	6 988	6 981 (-7)	6 988 (0)	6 988 (0)	6 988 (0)	6 988 (0)
	2	Inntekter ved oppdrag	5 241	5 236 (-5)	5 241 (0)	5 241 (0)	5 241 (0)	5 241 (0)
3334		Filmformål m.m.						
	1	Ymse inntekter	6 130	6 124 (-6)	6 130 (0)	6 130 (0)	6 130 (0)	6 130 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	FrP	Sp	SV
	2	Inntekter ved oppdrag	7 056	7 049 (-7)	7 056 (0)	7 056 (0)	7 056 (0)	7 056 (0)
3335		Medieformål						
	2	Inntekter ved oppdrag	2 253	2 250 (-3)	2 253 (0)	2 253 (0)	2 253 (0)	2 253 (0)
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser						
	2	Gebyr – lotterier	8 700	8 692 (-8)	8 700 (0)	8 700 (0)	8 700 (0)	8 700 (0)
	5	Lisensinntekter spill	0	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)	0 (0)	0 (0)
	7	Inntekter ved oppdrag	7 177	7 170 (-7)	7 177 (0)	7 177 (0)	7 177 (0)	7 177 (0)
		Sum inntekter rammeområde 3	194 817	194 635 (-182)	194 817 (0)	494 817 (+300 000)	194 817 (0)	194 817 (0)
		Sum netto rammeområde 3	27 176 537	27 003 530 (-173 007)	28 205 137 (+1 028 600)	22 741 993 (-4 434 544)	27 907 237 (+730 700)	27 907 787 (+731 250)
		Avvik fra rammevedtak	173 007	0	1 201 607	-4 261 537	903 707	904 257

3.2.1 Hovedprioriteringer fra Høyre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at kulturbudsjettet for 2021 bygger opp om de nasjonale målene som ble fremmet av regjeringen i kulturmeldingen høsten 2018, og som Stortinget sluttet seg til gjennom behandling av Innst. 258 S (2018–2019).

Målene for kulturpolitikken bygger på tanken om at kultur av kvalitet skal være tilgjengelig i hele landet – og at alle skal ha mulighet til å delta. Disse medlemmer er enig i at kunst og kultur skal ses på som ytringer, og er avgjørende for et sterkt og levende demokrati. Politikken må støtte opp under dette.

Disse medlemmer viser til at det i mars ble iverksatt fra regjeringen de mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid for å få kontroll på en pandemi som nærmest eksponentielt spredte seg til hele verden. Covid-19-pandemien har rammet store deler av samfunnet vårt hardt, og kunst- og kulturlivet er særlig utsatt. Aktørene innenfor kulturlivet var blant de første som måtte stenge ned og avbryte sin aktivitet, og er trolig også blant de siste som kan gjenoppta normal virksomhet. Det har derfor vært viktig for regjeringen å fremme ulike tiltak for å bistå kultursektoren i denne krevende tiden vi nå står i. Ingen vet hvor lenge pandemien vil vare, eller hvilke langsiktige konsekvenser den får. Mest sannsynlig vil det også i 2021 være betydelige begrensninger med hensyn til hvor store publikumsgrupper som kan samles, og hvilke arrangementer som kan gjennomføres. Situasjonen vil være uforutsigbar i en tid framover, og vil fortsatt ha konsekvenser for produksjon og formidling av kunst og kultur. Disse medlem-

mer viser til at Kulturdepartementet har hatt tett dialog med aktørene på området om hva som skal til fra statens side for å holde sektoren i gang i 2021.

Disse medlemmer viser til de tilleggsbevilgninger på Kulturdepartementets budsjett i 2020 som til sammen utgjør nær 5,7 mrd. kroner. Støtten til kultur, frivillighet, idrett og medier har til nå hovedsakelig bestått i å kompensere for deler av inntektstapene som har rammet sektoren etter at myndighetene ble nødt til å innføre omfattende smitteverntiltak. Disse ordningene har bidratt til å sikre deler av økonomien i sektoren og forhindre at flere arbeidsplasser har gått tapt, og at aktivitet er opprettholdt. I dialog med sektoren er ordningene justert, utvidet og forlenget.

Regjeringen tar et krafttak for mangfold på departementets politikkområder og ønsker å bidra til økt mangfold av deltakere, utøvere og kulturuttrykk/tilbud.

Disse medlemmer er glade for at budsjettforslaget innebærer en fortsatt satsing på frivilligheten, og at det følger opp intensjonene fra frivillighetsmeldingen, Meld. St. 10 (2018–2019).

Disse medlemmer viser til at ordningen for merverdikompensasjonen trappes opp til et historisk høyt nivå, slik at det er godt tilrettelagt for et høyt aktivitetsnivå i frivilligheten og idretten. Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringen foreslår 1,8 mrd. kroner til merverdiavgiftskompensasjonsordningen til frivillige organisasjoner i 2021. Dermed er målet i opptrappingsplanen fra frivillighetsmeldingen innfridd, jf. Meld. St. 10 (2018–2019). Disse medlemmer understreker samtidig at en forutsetning for å øke støttenivået til frivilligheten er at det jobbes for å inkludere flere i frivillige aktiviteter, og da spesielt barn og unge. Derfor er

disse medlemmer også fornøyde med at det settes av penger til å ytterligere å utvide pilotprosjektet med fritidskort for barn og unge i 2021.

Disse medlemmer er også positive til at budsjettforslaget legger opp til en satsing på digitalisering og forenkling. Bevilgningene til frivilligheten bør i så stor grad som mulig gå til aktivitet, og systemene bør være ubyråkratiske. Disse medlemmer legger kunstens og kulturens egenverdi til grunn for politikken. Disse medlemmer vil ha et kulturliv som gir nye impulser og stimulerer til kreativitet og nyskaping, og mener den offentlige kulturinnsatsen skal bidra til et mangfoldig tilbud over hele landet. Disse medlemmer viser til at en god kulturpolitikk styrker våre kulturelle røtter, samtidig som den stimulerer til nye kulturelle impulser.

Disse medlemmer er opptatt av at det føres en aktiv språkpolitikk, som støtter opp om og utvikler det norske språket som kulturbærer og verktøy. Flere av språkene som Norge har ansvar for, f.eks. tegnspråk og samiske språk, er utsatte og trenger ekstra vern. Disse medlemmer er fornøyd med at det foreslås å øke språksatsingen i 2021-budsjettet, og viser til forslaget om ny lov om språk som er lagt frem i 2020. Denne skal legge til rette for en offensiv språkpolitikk som omfatter de språk den norske staten har ansvar for. Et hovedmål med språkpolitikken er å sikre norsk som hovedspråk i Norge, som samfunnsbærende språk for hele landet, og som forvaltningspråk i alle sektorer.

Disse medlemmer viser til det store digitaliseringsløftet som foreslås for arkiver, og understreker at dette er arbeid som er avgjørende for å sikre kulturarven for framtida. En positiv bieffekt av digitalisering av arkivene er at det blir lettere å dele og formidle innholdet til publikum

Disse medlemmer peker på at museene også er viktige ivaretagere og formidlere av norsk kulturarv. Gode museer som driver med kvalitetsformidling, er viktig for at vi skal forstå vår egen samtid bedre. Disse medlemmer er positive til økningen i bevilgninger til museer og visuell kunst, som i hovedsak går til husleie og drift av Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen, og ser frem til at publikum kan ta dette i bruk. Disse medlemmer støtter den fortsatte satsingen på nye kulturbygg i hele landet. Det gjør at flere får bedre tilgang på kultur av kvalitet, der de bor. Disse medlemmer viser til at det som følge av den pågående pandemien er foreslått å videreføre for første halvår 2021 økninger i driftstilskudd i 2020, for å styrke museer, musikk- og scenekunstinstitusjoner og stimulere til økt aktivitet.

Disse medlemmer viser til lov om mediestøtte som vedtas før nyttår 2020, hvor det er lagt opp til at mediestøtten får en annen innretning fra 2021. Målet om å styrke lokalavisene støttes, da de er en bærebjelke i lo-

kaldemokratiet og den offentlige samtalen. Samtidig er disse medlemmer opptatt av at mediebransjen klarer å omstille seg i en stadig mer digitalisert hverdag, og er glade for at budsjettforslaget legger til rette for det.

3.2.2 Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og har følgende hovedprioriteringer:

KULTUR

Kulturlivet trenger et løft. Høyere regjeringen har nedprioritert kulturen i åtte år, og påført den store kutt. Disse medlemmer styrker derfor ordningene vi vet fungerer, med særlig fokus på å holde kunstnere og kulturarbeidere i arbeid, og sørger for at det kan skapes gode opplevelser av kunst og kultur over hele landet. Disse medlemmer vil ha slutt på at kunstnerne står med lua i hånden og har dårlige arbeidsvilkår, og et løft for kunstnerøkonomien er derfor en hovedprioritet.

For Arbeiderpartiet er det avgjørende at alle, uavhengig av hvem du er, hvor du bor og størrelse på lommeboka, skal ha muligheten til å oppleve kunst og kultur. Det er for store klasseskiller i folks kulturbruk, og det er for store forskjeller fra region til region i hva slags kulturtilbud folk tilbys. Derfor prioriterer disse medlemmer tiltak som gir alle tilgang til, en smakebit av, og muligheten til å se kunst og kultur. Klasseskillene skal bygges ned og tersklene senkes. Kulturen ute i hele landet prioriteres.

Disse medlemmer mener alvor med å bruke 1 pst. av statsbudsjettet til kulturformål for å sikre at alle skal ha mulighet til å oppleve kunst og kultur, i hele landet og uavhengig av lommebok. Dette gir rom for økt satsning i hele landet, med styrking av den kulturelle grunnmuren og kulturlivet i kommunene. Disse medlemmer etablerer regionale kulturfond, som vil være et viktig supplement til den nasjonale satsingen og styrker i tillegg kulturfondet og filmfondet, de viktigste nasjonale virkemidlene for å sikre kunst og kultur av høy kvalitet i hele landet.

Kulturlivet er i dyp krise som følge av koronakrisen. Sektoren lever av å samle publikum og er derfor hardt rammet av regjeringens smitteverntiltak. Arbeiderpartiet prioriterer derfor å videreføre kompensasjonsordninger for kulturlivet og videreføre kompensasjonsordningen for selvstendig næringsdrivende fram til sommeren. Krisetiltakene må være på plass så lenge som nødvendig, for å skape forutsigbarhet og bidra til at ikke arbeidsplasser går tapt.

FRIVILLIGHET

Frivilligheten gir møteplasser, engasjement, utvikling og muligheten til å tilhøre et fellesskap. Den skaper gode lokalsamfunn landet over. Frivillighetens og idret-

tens hovedkrav er å få full refusjon av moms og dermed økt økonomisk handlingsrom.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet støtter kravet om full momskompensasjon. Slik kan alle organisasjoner bruke sin tid til aktivitet, og sørge for at barn og unge inkluderes, uavhengig av familiens økonomi. Disse medlemmer legger også opp til å styrke frivilligsentralene. Disse medlemmer øker antall idrettsanlegg og sørger for at momskompensasjonsordningen til idrettsanlegg gjøres regelstyrt.

UNGDOM OG DELTAKELSE

Disse medlemmer mener at alle barn og unge må få delta på kultur- og fritidsaktiviteter. Derfor prioriterer disse medlemmer BUA-ordningen med «utstyrsbibliotek» som sikrer profesjonelt og gratis utlån av sports- og fritidsutstyr, som bidrar til økt fysisk aktivitet, inkludering og smart ressursbruk. Kampen mot ulikhet blant barn og unge er av det viktigste vi gjør, og disse medlemmer er derfor opptatt av å senke tersklene for deltakelse slik at flest mulig kan ta del.

MEDIER

Disse medlemmer viser til at koronakrisen har understreket mediens viktige rolle, med økende antall lesere og stort behov for god journalistikk. Krisen har rammet mediene hardt, da annonseinntektene har falt. Stortinget måtte tvinge regjeringen til å komme med en

krisepakke for mediene. Denne kom altfor sent, svarte ikke til behovet og mange falt derfor utenfor krisehjelpen. Mange av de små avisene har foreløpig ikke fått noen kompensasjon og er i dyp krise. Flere frykter for mediemangfoldet, journalistikken og langtidseffekten av krisen. Arbeiderpartiet prioriterer derfor å styrke mediestøtteordningene i vårt alternative budsjett.

TRO OG LIVSSYN

Disse medlemmer viser til at trosfrihet er en menneskerett. Det er også friheten til å ikke tro, til å konvertere, og til å frafalle eller kritisere religion. For Arbeiderpartiet er religion ikke bare en privatsak for hver og en, men også et offentlig anliggende. I fellesskap har vi lagd en raus ordning med økonomisk støtte. At noen utsettes for tvang eller undertrykking i religionens navn, er uakseptabelt og et overgrep mot enkeltmennesker. Det strider selvsagt mot ethvert grunnlag for økonomisk støtte fra fellesskapet. Gjennom mediens avsløringer og Hjelpeskilden vet vi nok om at mye ikke er som det skal i flere trossamfunn.

Antall samfunn har fortsatt å øke, og kravene til grunnlag for tilskudd har økt, uten at regjeringen har styrket det de sjøl mente var en altfor svak kontrollfunksjon. Arbeiderpartiet foreslår økonomisk støtte til Hjelpeskilden, og forutsetter dialog og økt myndighetskontroll med tro- og livssynssamfunnene.

Arbeiderpartiets hovedprioriteringer. Ramme 3. Beløpet viser endringer i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2020–2021). Beløp i mill. kroner

Kap.	Post	Ramme 3 – Kultur	+	-
300	79	Til disposisjon		-1,95
315	70	Momskompensasjon friv. organisasjoner	350,00	
315	60	Tilskudd til frivilligsentraler	20,00	
115	70	Norgesfremme, kultureksport	15,00	
315	73	Tilskudd til studieforbund	5,50	
254	70	Kompetansereform: styrke studieforbundene	10,00	
315	86	Finnmarksløpet	2,00	
315	86	VM i Vikersund	1,00	
315	86	Lillehammer Olympiske Anlegg	5,00	
315	86	Hell RX Vm i Rallycross	3,00	
320	55	Norsk kulturfond	90,00	
320	74	Kunsthallene, satsing	10,00	
320	74	NOKU	1,00	
320	74	Fargespill Østfold	1,00	
320	74	SKUDA (inkl. etablering musikerallianse)	20,00	
320	74	Kulturrrom (tidl. MUO)	13,00	
320	74	Norske Festivaler	1,00	
320	74	Norsk forfattersentrum	5,00	
320	74	Kunstsentrene i Norge	5,00	
320	74	Norwegian Crafts	2,50	
320	74	Scenekunst Østfold	3,00	
320	74	Balansekunst	5,00	

Kap.	Post	Ramme 3 – Kultur	+	-
320	74	Norsk Publikumsutvikling	2,00	
320	75	Peer Gynt	4,00	
320	75	Dáiddadállu	1,00	
320	75	Haugaland Kunstverk	2,00	
320	NY	Belønningsordning ny norsk dramatik	15,00	
322	70	Museum Nord – Skrei Opplevelsessenter	15,00	
322	70	Ibsen 200 år, formidlingssenter i Skien	3,00	
322	70	The Whale	5,00	
322	70	Olavshallen	5,00	
322	70	Raufoss Industrimuseum	1,50	
323	70	Brageteatret	4,00	
323	70	Oscarsborgoperaen	1,00	
323	70	Opera og Kulturhus i Kristiansund	4,00	
323	70	Arktisk filharmoni	10,00	
323	70	Haugesund Teater	4,00	
323	70	Opera Rogaland	1,00	
323	70	Turneteatret Trøndelag	5,00	
1720	1	Forsvarets musikk	10,00	
325	71	Kultur som næring		-5,00
325	78	Scenekunstbruket (inkl. etablering av musikkbruket)	10,00	
325	78	Fyllingsdalen Teater	2,00	
325	82	Nobels fredssenter	5,00	
325/ 761		Den kulturelle spaserstokken	25,00	
325	NY	Regionale kulturfond	10,00	
325	NY	Midl. kompordn for arrangører og underlev.	300,00	
326	80	Foreningen !Les	2,00	
326	80	Leser Søker Bok	2,00	
328	70	Museene i Akershus (MiA)	5,00	
328	70	Aust-Agder museum og arkiv, KUBEN	5,00	
328	70	Anno Museum	4,00	
328	70	Buskerudmuseet	5,00	
328	70	KODE Kunstmuseer og Komponisthjem, Lysøen	10,00	
328	70	Hardanger Fartøyvernsenter	5,00	
328	70	Bååstede	2,00	
328	70	Musea på Sunnmøre	1,00	
328	70	Vestfoldmuseene	5,00	
328	70	Sør-Troms Museum – Anna Rogde	2,00	
328	70	Sør-Troms Museum – Outsider Art	3,00	
328	70	Stiklestad nasjonale kultursenter	0,70	
328	78	Norsk Skogfinsk museum	1,50	
328	78	Skibladner	2,00	
328	78	Fullriggeren Sørlandet	2,00	
328	78	Høytorp fort og Trøgstad fort – Senter for flyktningehistorien	2,00	
334	50	Filmfondet	50,00	
334	73	Regional filmsatsing	25,00	
334	NY	Dubbing av barnefilmer	0,25	
334	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	10,00	
335	71	Mediestøtte	50,00	
337	70	Privatkopieringsvederlag	10,00	
337	71	Utstillingshonorar	20,00	
337	71	Utstillingsvederlag	10,00	
1429	60	Furøya	2,00	

Kap.	Post	Ramme 3 – Kultur	+	-
1429	60	Gulatinget Nasjonale kultursenter	5,00	
1429	72	Sjøllingstad uldvarefabrik	1,50	
1429	75	Bredalsholmen	1,50	
1429	75	Fartøyvernsentrene	5,00	
Sum rammeområde 3 Kultur			1261,95	-6,95

I tillegg foreslår Arbeiderpartiet å redusere gaveforsterkningsordningen, via spillemidlene, med 70 mill. kroner som skal omprioriteres til 30 mill. kroner til aktivitetsstøtte, 30 mill. kroner til Frifond og 10 mill. kroner til desentralisert ordning for kulturbygg.

3.2.3 Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kultursektoren er en viktig næring for Norge som omsetter for milliarder av kroner og omfatter tusenvis av bedrifter og selvstendig næringsdrivende. Kulturnæringen er også en viktig støttenæring som skaper store ringvirkninger for blant annet reiseliv og andre sektorer.

Disse medlemmer vil styrke insentivordningen for å få utenlandske filmproduksjoner til Norge, noe som vil gi store økonomiske ringvirkninger. Disse medlemmer ønsker å løfte frem kultursektoren som en næring som skaper arbeidsplasser, vekst og aktivitet over hele landet, istedenfor en sektor som primært forbindes med offentlig støttet kultur. For å gjøre kulturen mer publikumsrettet vil vi gjennomføre store kutt i overføring til kultur som hovedsakelig er finansiert av det offentlige, slik som mye av det som støttes av kulturfondet, og store tungdrevne institusjoner som Operaen.

FRIVILLIGHET OG AKTIVITET FOR BARN OG UNGE

Disse medlemmer er opptatt av frivilligheten som en drivkraft i vårt samfunn. Gode rammevilkår for frivillige lag og organisasjoner over hele landet er en viktig politisk målsetting for å støtte opp om dugnadsånden og engasjementet i det norske folk. Disse medlemmer ønsker at merverdiavgiftskompensasjonen skal vurderes i revidert nasjonalbudsjett, når det totale behovet er kjent.

Kulturaktiviteter spesielt rettet mot barn og unge og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter, som for eksempel idrett og musikk, er viktige bærebjelker i disse medlemmers kulturpolitikk. Dette gjelder både i kommunene og i våre nasjonale tiltak.

Disse medlemmer mener det er et nasjonalt ansvar å ta vare på vår historie og kulturarv og sikre den for kommende generasjoner. Et eksempel på dette er alle de skuter og skip som utgjør vår stolte maritime arv, og som sikres med godt fartøyvern. Disse medlemmer vil innføre en lisensbasert spillmodell. Det vil gi

staten større inntekter, samt store inntekter til samfunnsnyttige formål, ut over det dagens enerettsmodell gir.

ET UAVHENGIG KULTURLIV OG EN FRI PRESSE

Disse medlemmer mener at kulturen må være fri og uavhengig av politisk styring. Sammen med frivillighet og engasjement er det derfor viktig at utøvende kunstnere også har et nærings- og publikumperspektiv i sin utfoldelse. Det er ikke offentlig finansiering som må være målet med kulturaktiviteter, men at kulturlivet i størst mulig grad kan leve av å engasjere publikummet sitt.

En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. Det må derfor være et mål at pressen er fri fra økonomisk bidrag fra staten, og derfor kutter vi i pressestøtten til aviser. Disse medlemmer mener at NRK, og de såkalt meningsbærende avisene, ikke bør finansieres av skattebetalerne. De bør forholde seg til den samme konkurransesituasjonen som andre mediehus. Vi foreslår i første omgang et kutt på 2 mrd. kroner til NRK.

TRO OG LIVSSYN

Disse medlemmer mener at medlemmene selv i større grad bør finansiere driften av Den norske kirke og andre trossamfunn. Derfor foreslår vi å kutte bevilgningene til dette. Vi mener det er viktig å ta vare på de mange flotte kirkebyggene vi har rundt om i landet, og som er en viktig del av vår kulturarv. Derfor øker vi bevilgningene til å vedlikeholde kirkebygg.

Disse medlemmer mener det er en selvfølge at alle skal behandles likt, uavhengig av religion, kjønn, legning eller lignende. Vi mener at det øvrige politiske miljø har feil fokus hva gjelder å fremme likestilling. I forlengelsen av dette er det derfor naturlig å se på all form for kvotering som diskriminering, siden dette er ordninger som baserer seg på å fremheve ulike ikke-kompetansebaserte egenskaper ved mennesker.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative budsjett.

3.2.4 Hovedprioriteringer fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener kultur gir folk gode opplevelser og nye perspektiver. Senterpartiet mener kultur er grunnleggende for å leve gode liv og skape gode samfunn. I vårt alternative

budsjettforslag foreslår vi å øke kulturbudsjettet med 630 mill. kroner mer enn regjeringen. I tillegg foreslår vi å øke kommunenes frie inntekter, slik at kommunene kan prioritere lokalt kulturliv høyere enn i dag.

Kunst og kultur binder folk sammen og skaper store og små fellesskap. Dette medlem er opptatt av at det legges til rette for et mangfold av kulturaktiviteter og kulturuttrykk. En sterk kulturpolitikk er helt nødvendig i et samfunn som vektlegger demokrati, fellesskap og ytringsfrihet.

MOMSKOMPENSASJONSORDNINGEN FOR FRIVILLIGE LAG OG ORGANISASJONER MÅ STYRKES

Dette medlem fremhever viktigheten av å sikre frivillige lag og organisasjoner forutsigbarhet og gode økonomiske rammer. Staten skal ikke tjene penger på det arbeidet som utføres av frivillige organisasjoner. Koronapandemien har hatt en betydelig påvirkning på frivillige organisasjoner. Smitteverntiltak gir økt press på administrative ressurser og økte kostnader ved arrangement og aktiviteter. Dette medlem har forståelse for at mange vegrer seg for å planlegge arrangementer hvor de kan risikere å bære kostnader på grunn av avlysninger når restriksjonene kommer og går alt etter svingninger i smittetallene. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor vi foreslår å øke rammen til momskompensasjonsordningen med 350 mill. kroner.

EN STØDIG MEDIEPOLITIKK

Dette medlem vil understreke at pressestøtten har vært en velfungerende og nødvendig ordning for å sikre mediemangfold i avismarkedet. Senterpartiet mener det er en grunnleggende demokratisk verdi at leserne har tilgang til ulike synspunkter og meninger i avislandskapet. Koronapandemien har vist hvor viktige mediehusene er både nasjonalt og lokalt. En del mediehus har klart seg godt, men mange har tapt store annonseinntekter, og noen har fått en kraftig knekk. Dette medlem viser til at regjeringen ønsker å omfordele pressestøtten fra de større riksdekkende, meningsbærende avisene til lokale medier og innovasjonsprosjekter. Dette medlem mener dette er uklokt. Spesielt i en situasjon der mediene sliter med de økonomiske konsekvensene av koronapandemien. I tillegg opplever norske aviser store omveltninger på andre områder. Overgangen fra papir til digitale aviser, nye forretningsmodeller og automatisering er eksempler på endringer som fordrer nye løsninger. Medie-Norge trenger tid til å omstille seg. Lokalavisene må få et løft, men uten at dette rammer de meningsbærende avisene. Vi må fortsatt tilrettelegge for et rikt mediemangfold, derfor foreslår Senterpartiet 30 mill. kroner i hjelpepakke til lokalavisen. Den totale mediepakken i Senterpartiets alternati-

ve budsjett er på 74 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

SATS PÅ NORSK FILM

Dette medlem mener kulturpolitikk også er næringspolitikk. Senterpartiet ser et stort potensial i norsk film. Incentivordningen for film har hatt store positive effekter. Utenlandske produksjoner som spiller inn filmer og serier i Norge, legger igjen betydelige beløp gjennom sysselsetting og kjøp av varer og tjenester på opp-taksstedet. Senterpartiet vil forbedre ordningen ved å stille krav om at norske produksjoner som får støtte fra Filmfondet, må spille inn filmene i Norge, slik at incentivordningen rent faktisk bidrar til å skape og sikre norske arbeidsplasser. I Senterpartiets alternative budsjett for 2021 foreslår vi å øke bevilgningen til incentivordningen for film- og TV-produksjoner med 15 mill. kroner. I tillegg foreslår vi 10 mill. kroner ekstra til regionale filmtiltak.

3.2.5 Hovedprioriteringer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kulturlivet har lidd kraftig under pandemien, og ettervirkningene vil vare lenge. Derfor viderefører vi kompensasjonsordningene for avlyste arrangementer, frilansere og selvstendig næringsdrivende også i 2021. Dette medlem mener kulturlivet og frivilligheten har gitt svært gode innspill til de ulike ordningene, men at regjeringen har vært sent på ballen, og at det fortsatt er behov for tillegg og endringer. Særlig er det behov for å styrke ordninger som allerede eksisterer, som Kulturfondet og momskompensasjonsordningen. Kultur og frivillighet gjør livet rikere. Det ser vi særlig i krisetider. Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi støtter dem som lager og formidler kunst og kultur. Derfor styrker vi de eksisterende institusjonene og mener at omorganiseringen av Kulturrådet må settes på vent.

STYRKING AV DEN KULTURELLE GRUNNMUREN

Dette medlem mener at det særlig trengs et nytt kulturløft for den lokale kulturen i hele landet, den kulturelle grunnmuren, som sikrer alle uavhengig av lommebok og adresse et rikt og variert kulturliv. Sosialistisk Venstreparti har en rekke løft til det lokale kulturlivet, som tilskudd til bibliotekene, fritidstilbud og kraftig løft for kulturskolene. For å styrke den kulturfrivilligheten foreslås det en større opprydning i tippemidlene til kultur. I løpet av to år vil en slik opprydning gi kulturfrivilligheten i hele landet 200 nye mill. kroner til for eksempel bedre øvingslokaler, instrumentfond og utstyr.

STYRKET NASJONAL KULTURPOLITIKK

Dette medlem mener en styrket kunstnerøkonomi er avgjørende når kulturlivet er i en krise. De ekstra kunstnerstipendene må gjøres permanente, og alternative arbeidsfellesskap som SKUDA og en musikerallianse må styrkes. Kulturfondet er foreslått økt med 100 mill. kroner, og de nasjonale og regionale institusjoner får et kraftig løft. Dette medlem mener det er viktig for en fri og uavhengig kunst og kultur at finansieringen av kulturlivet ikke privatiseres. Fagfellevurderinger, en demokratisk styrt kulturpolitikk og faglig forvaltning må ikke erstattes av mer makt til private og kommersielle interesser gjennom svekket fellesskapsfinansiering. Kulturpolitikken også må ta inn over seg at den største fritids- og kulturinteressen for mange er dataspill, og foreslår derfor en betydelig økning i støtten til spillproduksjon og kulturen rundt.

STERK OG UAVHENGIG PRESSE

En sterk og uavhengig presse er viktigere enn på lenge. Etter at mediene har tapt store summer på grunn av pandemi og tap av annonseinntekter, øker Sosialistisk Venstreparti pressestøtten.

Tabellen nedenfor viser endringen på de aktuelle postene, sammenlignet med forslaget i Prop.1 S Tillegg 1 (2020-2021).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	ABE-endring
Utgifter rammeområde 3 (i tusen kroner)				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	175 385	-176
	21	Spesielle driftsutgifter	1 130	-1
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	6 430	-6
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	190 247	-188
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	23 843	-24
	21	Spesielle driftsutgifter	38 320	-37
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	99 443	-100
	22	Forsvarets musikk	49 860	-49
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	74 799	-74
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	23 300	-24
326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	734 050	-722
	21	Spesielle driftsutgifter	16 420	-16
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Driftsutgifter	79 770	-79
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	396 831	-392
334		Film- og dataspillformål		

FRIVILLIGHETEN

Frivilligheten er en av fellesskapets grunnsteiner. Vi trapper opp til full momskompensasjon og rydder i tipemidlene slik at den lokale frivilligheten styrkes. Det gir mer frivillighet og økt selvstendighet for organisasjonene. Sosialistisk Venstreparti overfører også midler fra kompensasjonsordningen til eksisterende institusjoner.

3.3 Komiteens merknader under de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 3

Komiteen har ingen merknader til de kapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor.

3.3.1 Budsjettforliket – Driftskutt ABE-reformen

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket, der det ble foreslått at satsen for driftskuttet som er knyttet til regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen), økes med 0,1 prosentpoeng fra 0,5 til 0,6 under alle rammeområder. Innenfor rammeområde 3 utgjør budsjettendringen som foreslås som følge av dette 2,307 mill. kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	ABE-endring
	1	Driftsutgifter	120 755	-115
	21	Spesielle driftsutgifter	6 685	-7
335		Medieformål		
	1	Driftsutgifter	55 704	-54
	21	Spesielle driftsutgifter	2 105	-2
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	88 928	-86
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	146 336	-149
	21	Spesielle driftsutgifter	32 509	-32
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning	31 115	-30
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	129 740	-126
Sum utgifter rammeområde 3			27 371 354	-2 489

Inntekter rammeområde 3 (i tusen kroner)

3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter	4 451	-4
3322		Bygg og offentlige rom		
	2	Inntekter ved oppdrag	32 692	-32
3323		Musikk og scenekunst		
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	29 549	-29
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	2 228	-2
3326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	21 586	-21
	2	Inntekter ved oppdrag	16 720	-16
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Ymse inntekter	31 539	-31
	2	Leieinntekter m.m.	4 213	-4
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	6 988	-7
	2	Inntekter ved oppdrag	5 241	-5
3334		Filmformål m.m.		
	1	Ymse inntekter	6 130	-6
	2	Inntekter ved oppdrag	7 056	-7
3335		Medieformål		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 253	-3
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr – lotterier	8 700	-8
	7	Inntekter ved oppdrag	7 177	-7
Sum inntekter rammeområde 3			194 817	-182
Sum netto rammeområde 3			27 176 537	-2 307

Administrasjon

3.3.2 Kap. 300 Kulturdepartementet

Komiteen merker seg at det er foreslått flere tekniske omposteringer under Kulturdepartementets budsjettområde, og at det medfører at ulike tilskuddsformål er overført til nye budsjettposter. Komiteen merker

seg at det er begrunnet i å få en tydeligere formål til budsjettposter i statsbudsjettet for 2021.

Komiteen merker seg videre at det under kap. 300 er foreslått å opprette to nye budsjettposter: post 78 og post 79. Post 78 Tilskudd til priser og konkurranser m.m. med 9 810 000 kroner, og post 79 Til disposisjon med 13 020 000 kroner.

Komiteen merker seg at departementet mener det er nødvendig for departementet å disponere enkelte midler som kan dekke opp behov som oppstår i budsjettåret, da det årlig kommer søknader som ikke faller inn under andre tilskuddsordninger eller budsjettposter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er imot regjeringens tekniske omposteringer under Kulturdepartementets budsjett og viser til disse medlemmers merknader under kap. 320.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen på post 79 med 1,95 mill. kroner, for å gi rom for andre prioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

3.4 Frivillighetsformål

3.4.1 Kap. 315 Frivillighetsformål

Komiteen mener at frivillig sektor utgjør grunnstammen i samfunnet, og at bidraget fra frivilligheten er uvurderlig. Statens mål for frivillighetspolitikken skal støtte opp om et levende sivilsamfunn og alle de små lokalsamfunnene, der alle får delta. Spesielt gjennom koronapandemien har vi sett hvilken rolle frivillig sektor har tatt på seg for å bidra til et mest mulig «normalt» liv for den enkelte av oss, i en periode som har vært vanskelig for mange.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at regjeringen var raskt ute med kompensasjonsordninger for frivilligheten og idretten som ble tatt godt imot. Flertallet viser til at 2021 vil heller ikke bli et normalår, og det er derfor positivt at regjeringen foreslår nye støtteordninger for å gi insentiver til å utvikle og gjennomføre arrangementer og aktiviteter som er tilpasset smittevernsituasjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at til tross for at regjeringen fikk en rekke innspill om hvordan kompensasjonsordningene kunne forbedres og tilpasses den virkeligheten store deler av frivilligheten forholder seg til, så har de ikke valgt å inkludere disse. Det mener disse medlemmer er uheldig. Disse medlemmer viser til merknader under kap. 325 post 77, der det er fremmet

en rekke forslag som bedre ivaretar frivillighetens behov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er tilfreds med at regjeringen innfrir målet om å trappe opp merverdiavgiftskompensasjonen til 1,8 mrd. kroner som ble satt i Meld. St. 10 (2018–2019) («Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfoldig. Den statlege frivillighetspolitikken»).

Samtidig vil komiteen peke på merknaden i Innst. 14 S (2019–2020), der komiteen ba «regjeringen følge med på utviklingen og eventuelt foreta en ny vurdering av momskompensasjonsnivået dersom søkermengden øker».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, og Sosialistisk Venstreparti mener momskompensasjonsordningen er et svært viktig virkemiddel i frivillighetspolitikken, og mener det er på tide å gjøre momskompensasjonen rettighetsfestet. Disse medlemmer viser til at det trengs en forpliktelse til å gjøre momskompensasjonen fullfinansiert.

Komiteen vil også i år peke på den store innsatsen over 8 000 vel og grendelag gjør for å sikre en positiv utvikling av lokalmiljøene over hele landet. Dette favner folkehelse, stedsutvikling, innbyggermedvirkning og oppvekstvilkår i nærmiljøene, og dette er prioriterte områder i regjeringens politikk. Komiteen kjenner til at det har vært dialog mellom Vellenes Fellesorganisasjon og departementet. Komiteen mener at velbeværelsens sentralledd, Vellenes Fellesorganisasjon, bør kunne søke på tilskudd.

Komiteen ser frem til å få behandle regjeringens melding til Stortinget om idrettspolitikken.

Komiteen vil understreke behovet for fortsatt sterk innsats for å bekjempe utenforskap blant unge, både når det gjelder å styrke unges aktive deltakelse i utdanning, arbeidsliv og fritidsaktiviteter. Mange unge står utenfor samfunnet som følge av psykiske lidelser, og det er utfordrende for det offentlige hjelpeapparatet å nå mange i denne gruppen. Dette representerer et stort samfunnsproblem som krever forsterket innsats og nye løsninger. Komiteen mener derfor det er avgjørende å mobilisere mange gode krefter innen sosialt entreprenørskap og frivillig sektor for å lage et samlet tilbud som kan nå langt flere. Komiteen er kjent med det banebrytende arbeid som er gjort de siste årene i regi av den sosiale entreprenøren Pit Stop i Vestland fylke, der unge får hjelp til livsmestring, jobbmestring og skolemestring i et tett samarbeid mellom sosial entreprenør, frivillige og det offentlige, og med svært gode resultater så langt. Virksomheten står foran ekspansjon i Bergen og etable-

ring i Oslo, og komiteen vil understreke behovet for tilrettelegging og finansiering fra det offentliges side for tiltak av denne typen.

POST 21 FORSKNING, UTREDNING OG SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen merker seg at midlene på posten skal gå til forskning, utredning, andre utviklingsoppgaver mv. på frivillighetsområdet, og at det er avsatt midler til videreutvikling av Frivillighetsregisteret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 60 TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER

Komiteen er tilfreds med at tilskuddet til frivilligsentraler er tilbake på Kulturdepartementets budsjett. Frivilligsentralene i Norge har de siste 30 årene utviklet seg til en sentral og viktig del av landets frivillighet. Gjennom en stabil tilskuddsordning har Stortinget skapt et grunnlag som har utløst en enorm lokal satsing på frivillighet. Det er i dag rundt 470 frivilligsentraler i 312 kommuner. De organiserer over 55 000 frivillige som yter over 2 000 årsverk med frivillighet.

Komiteen merker seg at departementet skriver at regjeringen vil komme tilbake med eventuelle forslag til endringer i innretningen av hvordan midlene skal overføres i forbindelse med statsbudsjettet for 2022. I den forbindelse vil komiteen peke på behovet for forutsigbarhet for frivilligsentralene og behovet for å få kommunene til å forplikte seg til å være med på finansieringen. I et eventuelt evalueringsarbeid vil det være naturlig å ha en dialog med Norges Frivilligsentraler.

Komiteen vil også peke på at det fremdeles er rundt 44 kommuner uten en frivilligsentral. Behovet for frivillighet i kommunen er økende, og det vil være naturlig å komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2022. Der bør det også vurderes tilskudd til drift av Norges Frivilligsentraler, som vil kunne utløse et stort potensial ved at digitaliseringen og kompetansehevingen kan gjennomføres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettvedtak nr. 181, som ble fattet under behandlingen av finansinnstillingen, Innst. 2 S (2020–2021). Ved en inkurie har forslaget fått feil innhold og foreslås derfor opphevet.

I Prop. 1 S (2020–2021) Kulturdepartementet viser departementet til Stortingets vedtak nr. 724, 17. juni 2020:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner.»

Vedtaket ble fattet i forbindelse med behandlingen av Kommuneproposisjonen 2021, jf. Innst. 383 S (2019–2020), Prop. 105 S (2019–2020). Kulturdepartementet skriver i proposisjonen at tilskudd til frivilligsentraler foreslås overført fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Kulturdepartementets kap. 315 Frivillighetsformål, post 60 Frivilligsentraler i budsjettforslaget for 2021.

Flertallet konstaterer at vedtak nr. 724 er fulgt opp i regjeringens forslag til statsbudsjett, der tilskuddet øremerkes frivilligsentralene. Flertallet viser til sitt budsjettforslag vedrørende kap. 315 post 60, som fremmes i denne innstillingen.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortingets vedtak nr. 181, vedtatt under behandlingen av Innst. 2 S (2020–2021), oppheves.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader i forbindelse med behandling av frivillighetsmeldingen, Meld. St. 10 (2018–2019), jf. Innst. 254 S (2018–2019), og forslaget om å be regjeringen flytte finansieringsansvaret fra kommunerammen tilbake til Kulturdepartementets budsjett, hvilket ble nedstemt av regjeringspartiene. Disse medlemmer er glad for at regjeringen snur og flytter frivilligsentralene tilbake på Kulturdepartementets budsjett i 2021. Samtidig registrerer disse medlemmer at dette kun er et midlertidig forslag, og viser til at regjeringen vil gjennomføre en utredning av fremtidig fordeling av midlene, der eventuelle forslag til endringer i innretningen vil foreslås i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

Disse medlemmer vil understreke frivilligsentralenes viktige rolle som møteplasser for ulike typer samvær og meningsfylt aktivitet i lokalsamfunnene, og vil bidra til at tilbudet om frivilligsentraler utvikles og trykkes i alle deler av landet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre finansiering av frivilligsentralene gjennom egen post på kulturbudsjettet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag, for å styrke samt muliggjøre opprettelsen av flere frivilligsentraler.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke tilskuddet til frivilligsentralene med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett, og slik legge til rette for 10 nye frivilligsentraler.

Komiteen merker seg at svært mange nordmenn bor eller ferierer i Spania. Komiteen mener derfor at det fremdeles er viktig å satse på frivillighet her. Derfor er komiteens merknader svært positive til Norges eneste frivilligsentral i utlandet. Den har vært finansiert via Kulturdepartementet. Komiteen forventer at dette tas i betraktning ved behandlingen av søknaden fra Costa Blanca Nord Frivilligsentral.

POST 70 MERVERDIAVGIFTSKOMPENSASJON TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Komiteen viser til at formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet gjennom kompensasjoner for kostnader til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at økningen som ligger i budsjettet for 2021, er en del av opptrappingsplanen som regjeringen varslet i Meld. St. 10 (2018–2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfoldig. Den statlege frivilligheitspolitikken, og at man da vil nå målet om å trappe opp merverdikompensasjonen til regjeringens mål om 1,8 mrd. kroner. Samtidig ser man også at avkortningen har blitt redusert de seneste årene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at frivillige organisasjoner bidrar til fellesskap, læring og inkludering i hele landet. Disse medlemmer vil at alle barn og unge skal kunne delta i fritidsaktiviteter nå. Med pandemien er det viktigere enn noen gang å sørge for tilbud til alle, å lette hverdagen for organisasjonene, og å sikre at det finnes aktiviteter. Disse medlemmer foreslår derfor en reell styrking av organisasjonenes frie midler gjennom å innfri frivillighetens viktigste krav, å fjerne all merverdiavgift på frivillighet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre full merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås 350 mill. kroner ut over regjeringens forslag, som vil sikre full merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner for budsjettåret 2021. Disse

medlemmer viser også til merknader under kap. 325 post 77, der det foreslås at deler av stimuleringsmidlene for idrett og frivillighet fordeles gjennom samme beregningsordning som for merverdiavgiftskompensasjon.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet tidligere har fremmet forslag om å innføre en full rettighetsbasert momskompensasjonsordning for frivillige lag og organisasjoner, jf. Dokument 8:102 S (2016–2017), Innst. 478 S (2016–2017) og Dokument 8:229 S (2017–2018), Innst. 65 S (2018–2019).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti verdsetter frivillig arbeid og mener det er nødvendig med trygge og forutsigbare rammer for frivillige organisasjoner. Disse medlemmer vil videre peke på at kulturlivet og frivilligheten i en uforutsigbar tid som vi er i nå, trenger forutsigbarhet fra det offentlige. Regjeringen har lagt frem flere krisepakker, men disse har bidratt til å skape mer usikkerhet enn ro. Organisasjoner som har bortfall av inntekter på mindre enn 25 000 kroner, og de som har 60 pst. eller mer i statlig tilskudd, holdes utenfor kompensasjonsordningen for frivillighet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er glad for at Senterpartiet har en kraftfull satsing på frivilligheten, og foreslår i sitt alternative budsjett å øke rammen til momskompensasjonsordningen med 350 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til stimuleringsordningen for idrett og frivillighet, og til merknader under kap. 325 post 77. Dette medlem støtter de mange innspillene fra organisasjonene på feltet om at eksisterende omfordelende ordninger og organisasjoner er en mer effektiv måte å sikre at frivilligheten får nødvendige tilskudd i den krisen vi nå står i. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å omdisponere midlene fra stimuleringsordningen slik at 1/3 av midlene fordeles gjennom systemet for momskompensasjonsordningen. Det betyr en økning på 390 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett, mot tilsvarende reduksjon i stimuleringsordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at den manglende regelstyringen av ordningen gjør den uforutsigbar og vanskelig å forholde seg til. Det bør også være et mål å få ordningen opp på et nivå der det sikres full momskompensasjon.

Disse medlemmer mener at regjeringen må gjøre kap. 315 post 70 til en overslagsbevilgning, og ber om at det legges opp til en opptrappingsplan for mer-

verdiavgiftskompensasjonen slik at målet om 100 pst. kan nås.

POST 72 TILSKUDD TIL FRIVILLIG VIRKSOMHET FOR BARN OG UNGE

Komiteen merker seg at det de siste årene har vært midler igjen i ordningen, og at det derfor foreslås å justere ned tilskuddet med 0,5 mill. kroner.

POST 73 TILSKUDD TIL STUDIEFORBUND M.M.

Komiteen merker seg at 10 av 14 studieforbund overføres til Kulturdepartementet fra 2021. Den foreslåtte bevilgningen er på 163 mill. kroner i tilskudd.

Komiteen merker seg også at departementet tar sikte på å gjennomføre en evaluering av ordningen innen fem år.

Komiteen vil understreke viktigheten av det arbeidet som studieforbundene og frivillige organisasjoner legger ned for at voksne kan få tilgang til god, fleksibel og brukertilpasset opplæring utenfor det formelle utdanningssystemet. Opplærings- og kunnskapsdeling er en forutsetning for en velfungerende og kompetent frivillig sektor med tillit hos myndigheter og befolkningen.

Komiteen viser til flyttingen av 10 studieforbund til Kulturdepartementet og mener det er viktig for å ivareta mangfoldet av opplæring i frivillig virksomhet og frivillig kulturliv, demokrati og deltakelse. Komiteen mener det er viktig at studieforbundene fortsetter å spille en sentral rolle også under nytt departement.

Komiteen merker seg uroen i studieforbundene knyttet til overføringen og ber regjeringen styrke og ivareta studieforbundene i tråd med intensjonen med flyttingen. Komiteen ber regjeringen rette opp bevilgningen til studieforbundene under Kulturdepartementet i revidert nasjonalbudsjett for 2021.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de overordnede målene for studieforbundene, som gir et bredt samfunnsoppdrag. Disse medlemmer viser videre til at studieforbundene gjennom å gi tilskudd til kurs og opplæring er viktige for å sikre et kompetent frivillig kulturliv og lavterskeltilbud der folk bor. Fra 2021 er ti av fjorten studieforbund foreslått overført fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet.

Disse medlemmer videre til at statstilskudd til studieforbund reguleres av voksenopplæringsloven § 6 og består av grunnstilskudd, opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd. Disse medlemmer forutsetter at det er fjorårets aktivitetsnivå til studieforbundene som legges til grunn ved beregning av opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd.

Disse medlemmer vil anmode Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet om å sørge for at

frivillige kulturorganisasjoner som fortsatt tilhører studieforbund under Kunnskapsdepartementet, gis anledning til å vurdere sin organisasjonstilknytning uten hindringer og negative økonomiske konsekvenser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag, for å kompensere for den foreslåtte reduksjonen i tilskudd til studieforbund under Kulturdepartementet i 2021, i tillegg til 10 mill. kroner til studieforbundene via Kunnskapsdepartementets budsjett kap. 254 post 70.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 9 mill. kroner for å reversere kutt i tilskuddet til studieforbundene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til stimuleringsordningen for idrett og frivillighet, og til merknader under kap. 325 post 77. Dette medlem støtter de mange innspillene fra organisasjonene på feltet om at eksisterende omfordelende ordninger og organisasjoner er en mer effektiv måte å sikre at frivilligheten får nødvendige tilskudd i den krisen vi nå står i.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å omdisponere midlene fra stimuleringsordningen slik at 1/6 av midlene fordeles gjennom studieforbundene. Det betyr en økning på 196 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett, mot tilsvarende reduksjon i stimuleringsordningen.

POST 75 HERRELØS ARV TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Komiteen viser til at ordningen med herreløs arv videreføres. Komiteen merker seg at staten ikke hadde inntekter fra herreløs arv i 2019 som tilfaller ordningen i 2021, men at det er gjenstående midler fra tidligere år som vil komme til fordeling i 2021.

POST 78 FRIVILLIGHETSTILTAK

Komiteen merker seg at post 78 endrer navn og fra 2021 skal benyttes til tilskudd til ulike tiltak på frivillighetsområdet. Flere av tilskuddene er flyttet fra andre kapitler og poster. Komiteen merker seg også at det her er avsatt 3 mill. kroner til arbeidet med Frivillighetens år i 2022.

Komiteen viser til det svært viktige arbeidet som gjøres av frivillige i hele landet. Utfordringen for mange ideelle organisasjoner ligger i å møte raske endringene. Finansiering av frivillige prosjekter er ofte ikke nok. De frivillige organisasjonene trenger også tilgang til riktig

kompetanse. Da er det viktig å støtte opp om organisasjoner som Prospera. Denne organisasjonen bidrar med kompetansebasert frivillighet. Det innebærer at over tusen høyt utdannede og ressurssterke idealister som eksempelvis jurister, økonomer, web-designere og app-utviklere bruker av sin fritid til å bistå frivillige og ideelle organisasjoner med hjelp og veiledning. Prospera donerer bort tjenester tilsvarende 25 mill. kroner årlig, som for mange organisasjoner og sosiale entreprenører er nøkkelen til å få gjennomført viktige prosjekter.

Prospera driver i dag i hovedsak i østlandsområdet, men har ambisjoner om å kunne etablere permanente kontorer i hele landet for å håndtere den veksten de ser i etterspørselen. Komiteen mener regjeringen må vurdere at denne type kompetansebasert frivillighet kan falle inn under søkbare tilskuddsordninger fra det offentlige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til stimuleringsordningen for idrett og frivillighet, og til merknader under kap. 325 post 77.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter de mange innspillene fra organisasjonene på feltet om at eksisterende omfordelende ordninger og organisasjoner er en mer effektiv måte å sikre at frivilligheten får nødvendige tilskudd i den krisen vi nå står i. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å omdisponere midlene fra stimuleringsordningen slik at 1/6 av midlene fordeles gjennom systemet for Frifond organisasjon. Det betyr en økning på 196 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett, mot tilsvarende reduksjon i stimuleringsordningen.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett også foreslår å øke tilskuddet på posten med 9 mill. kroner ut over regjeringens budsjett, som fordeles med 2 mill. kroner til Frivillighetens år, 4 mill. kroner til Norges Frivilligsentraler og 3 mill. kroner til driftstilskudd til Norsk musikkråd.

POST 82 MERVERDIAVGIFTSKOMPENSASJON VED BYGGING AV IDRETTSANLEGG

Komiteen viser til at posten skal kompensere for kostnader som spillemiddelberettigede idrettslag og foreninger har til merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Komiteen anerkjenner formålet med ordningen, som er å lette investeringene for nevnte lag og foreninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil endre momskompensasjonsordningen for idrettsanlegg fra å være rammestyrte til å bli regelstyrt, slik at den sikrer forutsigbarhet og full refusjon for

godkjente prosjekter. På den måten vil idrettslag og kommuner få likere vilkår når de bygger anlegg.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt i fremtiden.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det i denne ordningen tildeles midler etter søknad innenfor den rammen Stortinget bevilger for det enkelte år. Siden 2013 har regjeringen og Stortinget gjennom tilleggsbevilgninger sikret full kompensasjon for alle godkjente søknader og ordningen kan således sies å være forutsigbar. I 2020 ble det utbetalt samlet nesten 290 mill. kroner fordelt på 502 godkjente søknader.

POST 86 IDRETTSTILTAK

Komiteen registrerer at midlene for 2021 er disponert som foreslått til internasjonale sykkelritt med prioritet på kvinnesykling, X-games, Ekstrem sportveko på Voss og driftstilskudd til Lillehammer Olympiske bob- og akebane, Vikersund skiflygingsbakke og Kristen Idrettskontakt. Komiteen mener at alle tilskuddene til idrettsarrangement må knyttes opp til at det foreligger en antidopingavtale godkjent av Stiftelsen Antidoping Norge.

Komiteen viser til Innst. 14 S (2018–2019), der en samlet komité skrev «Komiteen har merket seg at Norges Skiforbund har utpekt Narvik som Norges kandidat til å arrangere VM i alpint i 2027» og «Norge er en ledende vinteridrettsnasjon og har naturlige forutsetninger for å arrangere større mesterskap for vinteridretter. Det kan også hevdes at vår posisjon som vinteridrettsnasjon gjør at det forventes at Norge påtar seg slike arrangementer» og «Komiteen mener derfor på dette grunnlaget at regjeringen må vurdere muligheten for at staten på egnet måte kan bidra til at Norge tildeles VM i alpint i Narvik».

Søknadsfristen for mesterskapet er 1. oktober 2021, og komiteen har forventninger til at regjeringen kommer tilbake om dette innen fristen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til komitémerknaden til statsbudsjettet 2019, der regjeringen bes vurdere muligheten for at staten på egnet måte kan bidra til at Norge tildeles VM i alpint. Disse medlemmer legger til grunn samme begrunnelse som da og viser til at Norges Skiforbund (NSF) har utpekt Nord-Norge og Narvik som arrangørsted for dette nest største vinteridrettsarrangementet, etter OL. Disse medlemmer mener et arktisk VM mellom fjord og fjell vil være unikt og ha stor betydning

regionalt og nasjonalt, både sportslig og næringsmessig. Disse medlemmer viser til at en hel landsdel med næringsliv, kommuner og fylker har stilt seg bak VM-planene, og legger til grunn at NSF og Narvik kommune vil søke VM i 2027, med søknadsfrist 1. oktober 2021.

Disse medlemmer påpeker samtidig at et VM i alpint er verdens nest største vinteridrettsarrangement, og ber regjeringen ta dette med i sin vurdering av omsøkt statstilskudd. Disse medlemmer minner også om at staten har tradisjon for å medfinansiere anleggsutbygging til internasjonale mesterskap i Norge, og ber regjeringen prioritere midler i revidert nasjonalbudsjett for 2021, slik at VM i alpint 2027 kan realiseres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og foreslår å bevilge 2 mill. kroner til Ridderrennet i 2021.

Komiteen viser til at Ridderrennet er et viktig arrangement for mennesker med syns- og bevegelsehemninger. Rennet er viktig både sosialt og for folkehelsen. Ridderrennet fyller et tomrom for mennesker med funksjonsnedsettelse som ønsker å holde seg fysisk aktive, men som ofte faller utenfor. Komiteen merker seg at Ridderrennet bidrar til viktig lokal verdiskaping eksempelvis for Beitostølen, Øystre Slidre og Valdres i form av turisme og arbeidsplasser. Ridderrennet drives i hovedsak som en gigantisk dugnad hvor lokalbefolkningen bidrar til å skape et godt arrangement for de som deltar og for regionen vår. Komiteen mener derfor at det er viktig for mange mennesker at arrangementet får en økonomisk stabilitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket og foreslår å øke bevilgningen til Vikersund skiflygingsbakke og Lillehammer Olympiske bob- og akebane med 1 mill. kroner.

Komiteen vil understreke viktigheten av at driftstilskudd til de særskilte idrettsanleggene Vikersund skiflygingsbakke og Lillehammer Olympiske bob- og akebane videreføres og opprettholdes.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen viderefører bevilgningen av driftsmidler via statsbudsjettet til skiflygningsanlegget i Vikersund og bob- og akebanen på Lillehammer. Det pekes samtidig på at kompleksiteten i anleggene er stor, noe som innebærer høye driftsutgifter for relativt små kommuner/eiermiljøer. Det finnes kun et fåtall slike anlegg på verdensbasis. Vikersund Hoppcenter er også et nasjonalanlegg.

Komiteen mener det også i årene fremover vil være fornuftig av staten å samarbeide med anleggenes respektive eiere, Lillehammer Olympiapark AS og Stif-

telsen Vikersund Hoppcenter, slik at staten bidrar til fremtidig økonomisk forutsigbarhet ved at det bevilges driftsstøtte til disse to anleggene over statsbudsjettet.

Komiteen peker eksplisitt på det faktum at Vikersund vinteren 2022 skal arrangere to store konkurranser; finalen i RAW Air-turneringen 7.–8. mars og VM i skiflyging 10.–13. mars. Dette vil være kostnadskrevende og et gigantisk løft for en liten, og i stor grad frivillighetsdrevet, organisasjon.

Komiteen ber Kulturdepartementet se velvillig på en søknad om arrangementsstøtte – spesielt til VM i skiflyging – og viser i den forbindelse til at slik støtte er gitt til en rekke VM-arrangører i Norge. Komiteen imøteser en gjennomarbeidet og bred søknad fra Vikersund til departementet i så henseende.

Komiteen viser til høringsinnspill fra Norges idrettsforbund, der de etterlyser tilbakemelding på søknad om bidrag til å holde fremdriften for realisering av toppidrettscenteret på Sognsvann. Regjeringen har bidratt med prosjektmidler i tidlig fase. Komiteen håper regjeringen, i samarbeid med Norges idrettsforbund, vil komme tilbake ved passende anledning med vurdering av realisering av toppidrettscenteret.

Komiteen viser til Norges Triatlonforbunds søknad til Nærings- og fiskeridepartementet og Kulturdepartementet, og deres planer for å arrangere World cup i Bergen og Super League Triathlon i Oslo sommeren 2021. Ambisjonen er å fokusere på klima, skape samhold i byen, å vise frem den sterke kulturen og fysisk aktivitet i vannet, på sykkel og til fots langs historiske steder. Dette flertallet ser positivt på denne type arrangement som tar i bruk byrommene og de ringvirkninger dette skaper.

Komiteen viser til at Finnmarksløpet er Europas lengste hundeløp og en godt etablert merkevare i Norge som er viktig for både kultur- og reiselivet i hele Finnmark. Løpet hadde 40-årsjubileum i 2020, og har mange frivillige som bidrar direkte til sportslig gjennomføring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og er glad for at alle partiene går inn for å støtte Finnmarksløpet. Hundeløpet har en 40 år lang historie i Finnmark og er kjent som et av de lengste og tøffeste hundeløpene. Flertallet viser til Finnmarksløpet sin søknad om støtte, der de vil bruke de økonomiske midlene til å skape produkter og videreutvikle Finnmarksløpet. Flertallet viser til budsjettforliket, der Finnmarksløpet foreslår en bevilgning på 2,5 mill. kroner over Næringsdepartementets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ber regjeringen vurdere hvordan staten kan bidra til å støtte opp om arrangementet, og viser til Ar-

beiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 2 mill. kroner til Finnmarksløpet.

Disse medlemmer viser til at Lillehammer Olympiske anlegg er i en kritisk økonomisk situasjon etter at koronapandemien har gjort at alle sommeraktiviteter, og dermed viktige inntekter, ble kansellert. Krisen forsterkes gjennom at anlegget eies av kommunen, som også har måttet gjennomføre store kutt i sine driftsbudsjetter, i tillegg til at Lillehammer Olympiske anlegg har falt utenfor kompensasjonsordningene. Disse medlemmer frykter at OL-anlegget må stenge, noe som igjen vil ramme World Cup og avviklingen av Para VM. Disse medlemmer viser samtidig til at regjeringen foreslår bevilgning til X-games, et kommersielt arrangement i nabokommunen. Disse medlemmer vil hindre Lillehammer Olympiske anlegg fra nedleggelse og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til satsingen.

Disse medlemmer viser til at Hell RX AS har fått tildelt VM i rallycross for perioden 2019–2023. Disse medlemmer viser til at EM i rallycross på Lånkebanen ble arrangert for første gang i 2011. Det ble da arrangert 3 EM-runder på rad frem til 2013. I 2014 fikk arrangementet VM-status, og det er nå gjennomført totalt 6 VM-runder. Disse medlemmer viser til at arrangementene har fått gode tilbakemeldinger, og i VM 2015 ble NAF World RX Norway kåret til den beste arrangøren av samtlige 13 VM-arrangører.

Disse medlemmer vil fremheve at Rallycross på Lånkebanen i Stjørdal er det eneste VM-arrangementet innen motorsport i Norge som arrangeres årlig. Arrangementet trekker til seg mellom 12 000 og 22 000 publikummere i løpet av en helg og har hatt både fylkeskommunen og kommunen som økonomiske bidragsytere i flere år. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 3 mill. kroner til Hell RX.

Komiteen viser til at Ekstremsportveko er verdens største ekstremsportfestival og har vært en foregangsmodell for andre arrangementer og idretter. Som en stiftelse går alt overskudd til å utvikle arenaer for både organisert og uorganisert breddeidrett for mennesker i alle aldre og nivåer. Ekstremsportveko har for 2021 søkt om midler for å kunne finansiere en større satsing som innebærer en internasjonalisering av merkevaren og idrettene. Dette skal bygge et nytt kommersielt fundament for fremtiden, som gjør stiftelsen mindre avhengig av offentlige midler. Stiftinga Ekstre-me Voss, som står bak Ekstremsportveko, er registrert i Frivillighetsregisteret og oppfordres til å søke i stimuleringsordningen under Kulturdepartementet (KUD), som har dette som inngangskriterium.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår å støtte Ekstremsportveko med 10 mill. kroner over statsbudsjettet 2021, ved å innvilge Ekstremsportveko sin søknad til Kulturdepartementet.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det bevilges 1 mill. kroner til Triathlon i Haugesund. Disse medlemmer viser til at Norway International Triathlon er planlagt å ha to hovedelementer. Det skal bli triatlonsportens svar på Norway Cup i fotball for ungdom med leir i Haugesund, og det skal utvikles til et større internasjonalt triatlon i Haugesund. Ungdomsarrangementet er planlagt å ha ti dagers treningsleir og tre dager med konkurranser. Norway International Triathlon er planlagt å være et destinasjonsverktøy for Haugesund og Norge. Det skal være et naturlig høydepunkt for norske og internasjonale triatleter fra hele verden med en profesjonell arrangementsramme i en vakker by.

3.5 Kulturformål

3.5.1 Kap. 320 Norsk kulturråd

Komiteen viser til at bevilgningene under kap. 320 hovedsakelig består av driftsmidler til Norsk kulturråd, avsetninger til Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde, garantiinntekter, langvarige stipend, og kunstnerstipend.

Komiteen viser til at Norsk kulturråd har et viktig samfunnsoppdrag som består i å stimulere samtidens kunst- og kulturuttrykk. Rådet skal drive med utviklingsarbeid, bistå i kunst- og kulturprosjekter, samt være rådgiver for staten i kulturspørsmål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet registrerer at etter budsjettforhandlinger mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er kap. 320 diverse poster foreslått redusert med ytterligere 188 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at flere budsjettposter under kapitlet er nye eller overført fra andre kapitler på Kulturdepartementets budsjett. Disse medlemmer støtter departementets forslag om overføring av større ansvar for den administrative tilskuddsforvaltningen til underliggende virksomheter, og har merket seg at endringene vil bidra til større likebehandling av tilskuddsmottakere ved å se lignende tiltak i sammenheng på tvers av fagfelt. Disse medlemmer merker seg at organisasjoner og institusjoner som berøres av disse flyttingene, signaliserer uro knyttet til konsekvensene av flyttingen.

Disse medlemmer merker seg også at den nye post 74 omfatter tilskudd til drift og utvikling til organisasjoner og kompetansesentre m.m., at den nye post 75 omfatter tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kom-

panier m.m., og at den nye post 76 omfatter tilskudd til amatørteaterformål. Disse medlemmer støtter premisset om overføring av tilskudd fra Norsk kulturfond til disse budsjettpostene. Dette vil i større grad rendyrke Kulturfondet til prosjekter og tiltak som vurderes på kunst- og kulturfaglig grunnlag, og ikke binde fondets midler opp i faste ordninger eller mottakere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at store og mellomstore kunsthaller og kunstforeninger, samt de av kunstnerorganisasjonenes visningssteder som er skilt ut som egne tiltak, flyttes til den nye post 75. Flertallet peker på at det videre er flyttet flere tiltak på det visuelle kunstområdet som enten er mer spesialiserte formidlingsaktører eller mer produksjonsrettede tiltak. Flertallet mener at disse tiltakene heller bør behandles på linje med sammenlignbare tiltak under andre arrangørordninger for visuell kunst mv. De bør derfor tilbakeføres til Norsk kulturfond. Dette gjelder: Atelier Nord, BEK, Bergen Assembly, Fellesverkstedet, Kunst på arbeidsplassen, Kunsthall Grenland, Nordnorsk kunstnersenter, RAM Galleri, TEKS og Torpedo kunstbokhandel. Flertallet foreslår på denne bakgrunn å redusere bevilgningen på kap. 320 post 75 med 24,7 mill. kroner, mot tilsvarende økning i bevilgningen på kap. 320 post 55, jf. tabell 2 ovenfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen så langt ikke har villet evaluere effektene av den såkalte ABE-reformen som gjennom åtte år har kostet offentlige institusjoner 11,4 mrd. kroner gjennom årlige budsjettkutt. Disse medlemmer er kritiske til hvordan regjeringen, gjennom å overføre ABE-reformens kutt til kulturbudsjettet, har svekket økonomien i kulturlivet. Disse medlemmer mener osthøvelkuttene særlig har rammet de nasjonale institusjonene, som er en viktig del av den nasjonale kulturelle infrastrukturen for fri utryning.

Disse medlemmer er særlig skuffet over at regjeringen i budsjettforliket med Fremskrittspartiet velger å øke ABE-kuttene ytterligere fra 0,5 pst. til 0,6 pst.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår en omfattende omstrukturering av forvaltningen i kulturfeltet, der vesentlige summer og flere tilskuddsformål som i 2020 har mottatt tilskudd fra Norsk kulturfond, er foreslått overført til andre budsjettposter. I tillegg foreslås en rekke overflyttinger fra Kulturdepartementet til Norsk kulturfond. Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at det foreslås store strukturelle endringer som får politiske konsekvenser på nåværende tidspunkt, særlig ettersom kulturlivet står midt i en

pandemi og har behov for stabilitet og forutsigbarhet. Disse medlemmer mener dette er særlig bekymringsfullt da dette skjer uten forutgående arbeid, uten åpen prosess og uten involvering av de aktørene som flyttes, eller Stortinget.

Disse medlemmer viser til at Kulturrådet i sin egen budsjettsøknad selv foreslår å flytte noen tiltak vekk fra Kulturfondets faglige vurderinger, med begrunnelse i at disse aktørene ikke driver en type virksomhet som kan vurderes etter kunstfaglige vurderinger. Disse medlemmer viser også til at Arbeiderpartiet sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti gjentatte ganger har tatt til orde for å flytte enkelte tiltak, med samme begrunnelse som Kulturrådet.

Disse medlemmer mener likevel regjeringen går altfor langt i å foreta seg endringer, og at endringene i det fremlagte budsjettet vil føre til en alvorlig svekkelse av Kulturfondet, og igjen en svekkelse av armlengdes avstand-prinsippet. Endringene vil føre til en større maktkonsentrasjon, som disse medlemmer mener er i strid med målet om maktspredning, som regjeringen selv tok til orde for i kulturmeldingen, Kulturens kraft.

En annen konsekvens av regjeringens endringer er at store deler av kulturlivet samtidig vil ekskluderes fra muligheten til å søke om prosjektstøtte fra Kulturfondet, da Kulturfondet som hovedregel forbeholdes søkere som selv ikke mottar statlig tilskudd. For mange vil flyttingen derfor bety en svekkelse av rammevilkår. Disse medlemmer mener dette igjen kan ramme mangfoldet og svekke aktørenes mulighet for å skape aktivitet, og at regjeringen gjennom tekniske flyttinger derfor fører deler av kulturlivet bak lyset. Ettersom regjeringen i sitt budsjettforslag ikke har lagt inn særlige økninger i driftstilskuddene til organisasjoner som nå flyttes til post 74 og 75, forutsetter disse medlemmer at eventuell gjennomføring av flytteprosessene ikke vil ekskludere søkere som tidligere har søkt ordninger som for eksempel prosjektmidler fra Norsk kulturfond og KORO.

Disse medlemmer mener regjeringens endringer i budsjettstrukturen vil kunne gi store konsekvenser som vi ikke tror er vurdert på god nok måte. Disse medlemmer er opptatt av å sikre nødvendig maktspredning på kulturfeltet, ivareta prinsippet om armlengdes avstand og like muligheter gjennom opprettholdelsen av søkbare midler.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme

tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte.»

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative budsjett hvor det er foreslått å styrke en rekke av tiltakene som er omfattet av denne omorganiseringen. Disse medlemmer oppfordrer imidlertid regjeringen i samråd med organisasjonene om å gå tilbake til samme plassering som tidligere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, har merket seg at driftsstøtten til NORLA, OCA, Music Norway, Norwegian Crafts og Danse- og teatersentrum foreslås flyttet til ny post 74. De fem organisasjonene inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad, og vil fortsatt ivareta oppgaver knyttet til norsk kulturfremme. Flertallet vil fremheve og understreke nødvendigheten av at denne rollen og dette ansvaret fortsatt blir gjenstand for direkte dialog med departementene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Danse- og teatersentrum, Music Norway, NORLA, Norwegian Crafts og Office for Contemporary Art Norway er del av nettverket Norwegian Arts Abroad (NAA). Disse medlemmer viser videre til at organisasjonene er del av regjeringens virkemiddelapparat for den internasjonale kulturpolitikken, og at nettverket foreslås styrket i regjeringens handlingsplan for eksport, For og med norsk næringsliv.

Disse medlemmer er forundret over regjeringens forslag om å flytte finansieringen til disse organisasjonene fra Kulturdepartementet kap. 321 Kunstnerformål til Kulturrådet kap. 320 post 74, uten forutgående dialog. Disse medlemmer går mot forslaget og synes det er viktig at NAA-nettverket rapporterer direkte til Kulturdepartementet, og ikke via et unødvendig mellomledd.

Disse medlemmer ber regjeringen avvise flyttingen av NAA-organisasjonene Danse- og teatersentrum, Music Norway, Office for Contemporary Art Norway, Norwegian Crafts og NORLA til kap. 320 post 74 og flytte disse til et kapittel direkte underlagt Kulturdepartementet.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 51 FOND FOR LYD OG BILDE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det

foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kulturlivet over tid har etablert en rekke svært gode og treffsikre ordninger som ivaretar kulturlivets behov. Dette medlem viser til at i en krisetid er det ekstra viktig å styrke eksisterende og gode ordninger, og viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til Fond for lyd og bilde med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett, og en ekstrabevilgning til Fond for utøvende kunstnere på 20 mill. kroner.

POST 55 NORSK KULTURFOND

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk kulturfond i dag forvalter store deler av statens kulturmidler og er et armlengdes avstand-organ som sikrer kunstfaglig vurdering av prosjekter og institusjoner. Disse medlemmer mener Norsk kulturfond er et av de viktigste virkemidlene for å skape et rikt og mangfoldig kulturliv, og viser til at rådsbehandlingen i Kulturrådet har bred forankring har stor tillit. Disse medlemmer foreslår derfor en betydelig styrking av Kulturfondets bevilgninger.

Disse medlemmer viser til at størrelsen på honorarene i innkjøpsordningene i liten grad har vært justert de siste to årene, grunnet presset på den automatiske ordningen. Av den grunn foretok Kulturrådet også en avkortning i utbetalingene i 2020, som innebærer at forlag og forfattere fikk mindre betalt for sitt bidrag til utgivelsene enn tidligere. Disse medlemmer er opptatt av at forfattere innen både skjønnlitteratur og sakprosa honoreres på et rimelig nivå, som en forutsetning for å sikre mangfoldet i litteraturen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til å justere honorarene i innkjøpsordningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener sakprosaen, tidskriftene og kritikk er viktig for å bidra til en saklig, uavhengig og kunnskapsbasert kulturdebatt. Kulturrådets nye tilskuddsordning for tidsskrift og kritikk har nettopp som mål over tid å bidra til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner til å styrke satsingen på tidsskrift og kritikk under Norsk kulturfond.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at dagens innkjøpsordning for sakprosa er uforutsigbar og i for liten grad bidrar til å oppnå målet om mangfold i produksjon og distribusjon. En styrking av ordningen vil bidra til å styrke forfatterens inntekter og å sikre at god sakprosa er tilgjengelig i bibliotekene i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 25 mill. kroner til å styrke innkjøpsordningen for sakprosa under Norsk kulturfond.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti etterlyser en mer helhetlig kulturpolitikk som ivaretar både nye og etablerte kunstnerskap. Disse medlemmer viser til at den frie scenekunsten og dansen har hatt en formidabel utvikling siden regjeringen Stoltenberg II opprettet basisordningen for norsk scenekunst, der bakgrunnen var nettopp å ivareta enkelte av de prosjektorienterte scenekunstgruppene behov for mer stabilitet og langsiktig finansiering, slik at de kunne satse internasjonalt. Disse medlemmer viser videre til at det tidligere var en 12-årsregel for hvor lenge man kunne være del av ordningen, men at denne begrensningen nå er opphevet.

Disse medlemmer mener kunstnerskap ikke går ut på dato, og forventer at det i den varslede kunstermeldingen og scenekunststrategien foreslås løsninger for en helhetlig kulturpolitikk for feltet, som innebærer at de etablerte kunstnerskapene ivaretas uten at dette går på bekostning av unge kunstnerskap i sterk utvikling.

Disse medlemmer mener det er problematisk at fagutvalgene i Kulturrådet nå tvinges til å velge mellom å støtte driften til etablerte kunstnerskap eller å slippe til yngre kunstnerskap som også har behov for ressurser til å vokse. Disse medlemmer frykter at situasjonen der mange av landets mest anerkjente kompanier nå mister sin støtte, er problematisk og vil ramme arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til anmodningsvedtak nr. 201 fra 12. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2018 legge frem en vurdering av situasjonen for det frie scenekunstoffeltet, inkludert erfarne grupper som mottar støtte fra Norsk kulturfond og grupper som har eller har fått støtte over kap. 323, post 71 og 78, og hvordan disse kan sikres forutsigbarhet.»

Disse medlemmer mener at det å løfte to kompanier inn på post 75 slik regjeringen foreslår i budsjettforslaget, ikke svarer på dette anmodningsvedtaket, da det ikke besvarer behovet kunstfeltet har for forutsig-

bare og langsiktige tilskuddsordninger. Disse medlemmer er skuffet over at regjeringen tre år etter at anmodningsvedtaket ble fattet, kun kan vise til pågående og forsøkt arbeid med nevnte strategi og meldinger.

Disse medlemmer ber derfor regjeringen sørge for at en ny ordning for etablerte kompanier blir etablert så raskt som mulig, og foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen opprette en ny søknadsbasert ordning for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunst- og dansekompaniene under Norsk kulturråd, utenfor Norsk kulturfond, og komme tilbake til Stortinget med innretningen for en slik ordning senest i forbindelse med revidert statsbudsjett våren 2021.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 20 mill. kroner øremerket for scenekunst som en nødløsning frem til ordningen er på plass.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 15 mill. kroner til en søkbar ordning for etablerte kompanier på kap. 320 post 75.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på norske kulturordninger og har ved flere anledninger vært kritiske til tilskudd til nisjeprosjekter av sær karakter. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å redusere bevilgningene på posten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å styrke Kulturfondet med 90 mill. kroner. Beløpet fordeles med 25 mill. kroner til ordningen for sakprosa, 5 mill. kroner til justering av honorarene i innkjøpsordningene, 10 mill. kroner til styrking av festival- og arrangørstøtteordningen, 20 mill. kroner øremerket for scenekunst og 15 mill. kroner til tidsskrift og kritikk. De siste 15 mill. kroner går til en generell styrking av kulturfondet i tråd med Norsk kulturfonds egen budsjettsøknad.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en styrking av fondet med 20 mill. kroner. Beløpet skal fordeles på Kulturrom (+5 mill.), Lesetiltak Foreningen !les og Leser søker bok (+2 mill.), visuell kunst (+5 mill.), fri scenekunst og dans (+5 mill.), helårsarrangører og festivaler (+3 mill.)

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kulturlivet over tid har etablert en

rekke svært gode og treffsikre ordninger som ivaretar kulturlivets behov. Dette medlem viser til at i en krisetid er det ekstra viktig å styrke eksisterende og gode ordninger, og viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til Norsk kulturfond med 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett. Av disse øremerkes 15 til tidsskrift og kritikk, og 15 til innføring av en styrket innkjøpsordning for sakprosa.

POST 72 KUNSTNERSTIPEND M.M., *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at koronakrisen er dramatisk for kunstnere og kulturarbeidere der utsiktene til inntjening gjennom konserter, utstillinger og salg er usikre i lang tid fremover. Disse medlemmer mener stipendene er et svært treffsikkert tiltak for å sikre kunstnerisk arbeid, og er positive til at det foreslås 309 midlertidige arbeidsstipender til styrking av statens kunstnerstipend i krisetider. Disse medlemmer mener dette er et viktig tiltak for å holde kunstnere og musikere i arbeid og sikre at disse kan fortsette sitt kunstneriske arbeid i en tid der arrangement- og formidlingsvirksomheten er begrenset. Disse medlemmer mener det samtidig er et stort behov for flere stipendhjemler, og viser til at kun 10,1 pst. av kunstnere som søkte om statens kunstnerstipend for 2019, fikk innvilget sin søknad.

Disse medlemmer vil understreke kunstnerstipendene som et viktig kunstnerpolitisk virkemiddel for å sikre et nyskapsende og mangfoldig kunstliv. Disse medlemmer er derfor skuffet over at regjeringen kun prioriterer midlertidige stipender.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener stipendene er viktige for å sikre nyskaping, frie ytringer og deltakelse i kunstneryrket, og vil derfor omgjøre 59 stipender til permanente arbeidsstipend, og gjennom dette oppfylle kunstnerorganisasjonens mål om 100 nye stipendhjemler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på norske kulturordninger. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å redusere bevilgningene på posten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er behov for et betydelig løft i antall arbeidsstipend. Dette medlem mener regjeringen viser forståelse for problemet når de tar et stort løft nettopp i år, men stiller seg uforstående til at økningen bare skal være midlertidig.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det sikres at de 309 midlertidige arbeidsstipendene omgjøres til ordinære stipend.

POST 73 GARANTIINNTEKTER OG LANGVARIGE STIPEND, *overslagsbevilgning*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår å endre forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Disse medlemmer understreker i tillegg at det i forskriften må formuleres at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en større økning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til kulturarvskoler og 0,5 mill. kroner til Vestnorsk kulturakademi for satsing på kveik.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, legger merke til det gode arbeidet som gjøres av Safemuse for å legge til rette for at forfulgte og truede kunstnere får et fristed for kunstnerisk arbeid og utvikling. Flertallet anerkjenner arbeidet for faste, trygge residentsordninger i Norge for forfulgte og truede kunstnere innen alle kunstformer, i regi av Safemuse. Flertallet ser at med det økende presset mot kunstnerisk ytringsfrihet i hele verden er det et stort behov for at Norge legger til rette for en slike ordninger. Flertallet mener det er en prioritert oppgave å styrke den kunstneriske ytringsfriheten nasjonalt og internasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 68,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 10 mill. kroner til en satsing på Kunsthallene i Norge, 1 mill. kroner til NOKU, 1 mill. kroner til Fargespill Østfold, 20 mill. kroner til Skuespiller- og danseralliansen, 13 mill. kroner til Kulturrom, 1 mill. kroner til Norske Festivaler, 5 mill. kroner til Norsk forfattersentrum, 5 mill. kroner til Kunstsentrene i Norge – øremerket regionale prosjektmidler, 2,5 mill. kroner til Norwegian Crafts – øremerket en støtteordning for internasjonal produksjonsstøtte, 3 mill. kroner til Scenekunst Østfold, 5 mill. kroner til Balansekunst og 2 mill. kroner til Norsk publikumsutvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil trekke frem kunsthallene som viktige visningssteder for samtidskunstheltet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet registrerer at det i dag er store forskjeller i til-

skuddsnivå mellom landets kunsthaller, og foreslår en ekstraordinær satsning på kunsthallene i Norge.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner til Kunsthallene i Norge som skal fordeles på følgende tiltak: 0,7 mill. kroner til Fotogalleriet, 0,7 mill. kroner til Kristiansand Kunsthall, 2,6 mill. kroner til Kunsthall Grenland, 0,5 mill. kroner til Kunsthall Oslo, 0,5 mill. kroner til Kunsthall Stavanger, 0,5 mill. kroner til Kunsthall Trondheim, 1,4 mill. kroner til Oslo kunstforening, 1,4 mill. kroner til Tromsø kunstforening og 1,70 mill. kroner til Kunsthall 3,14.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk kulturforum (NOKU) i 2017 ble kuttet fra statsbudsjettet, med den begrunnelse at deres medlemmer, kommuner og fylkeskommuner, selv skulle finansiere Norsk kulturforum. I budsjettbehandlingen stilte derimot et bredt flertall seg bak flertallsmerknad om at Norsk kulturforum skulle tilbake på statsbudsjettet, med begrunnelse at dette er en nasjonal, landsdekkende kompetanseorganisasjon med et viktig mandat for den lokale kultursektoren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner til Norsk kulturforum (NOKU).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det foreslås 1,1 mill. kroner til NOKU.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås 1,2 mill. kroner til NOKU.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Fargespill Østfold er et multikulturelt musikkensemble med profesjonelle aktører som i samarbeid med barn og unge utforsker kulturarv og kreativitet. For å kunne fortsette sin drift er det behov for å utvide virksomheten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner til Fargespill Østfold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) er opprettet for å bedre situasjonen for skuespillere og dansere i periodene mellom deres midlertidige ansettelse og oppdrag, og bidrar til å sikre

muligheten for at disse kan utvikle bærekraftige kunstneriske karrierer. Disse medlemmer er svært positive til modellen, der kunstnerne i SKUDA har en kontinuerlig arbeidsgiver hvor de er sikret inntekt, oppfølging av sosiale rettigheter og pensjon i periodene mellom midlertidige ansettelse og oppdrag. Slik sett er SKUDA et treffsikkert virkemiddel for at flere kunstnere kan leve av yrkene sine, og derfor et treffsikkert virkemiddel for å bedre kunstnerøkonomien. Disse medlemmer er kjent med Skuespiller- og danseralliansens strategiske mål om at 150 kunstnere skal være ansatt innen utløpet av 2022.

Disse medlemmer vil fremheve Skuespiller- og danseralliansen som et viktig virkemiddel for styrking av kunstnerøkonomien, og støtter ønsket om at flere dansere og skuespillere omfattes av ordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener koronapandemien har vist behovet for en slik institusjon også for andre kulturfelt, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 20 mill. kroner til Skuespiller- og danseralliansen ut over regjeringens forslag, dette for å gi rom for en generell styrking av SKUDA, gi rom for å inkludere flere kunstnere i tillegg til opprettelse av en Musikerallianse og å forberede arbeidet med også å få på plass en filmallianse.

Komiteens medlemmer Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Kulturrom fikk utvidet mandat i 2019. Dette er også direkte årsak til at organisasjonen nå har endret navn fra Musikkutstysordningen til Kulturrom. Disse medlemmer viser videre til at Kulturrom i 2019 hadde behov for et minimum på 30 mill. kroner i økte midler for å kunne håndtere det utvidede mandatet. Utvidelsen ble gjennomført, men organisasjonen ble kun tilført totalt 17 mill. kroner i 2020.

Disse medlemmer viser til at Kulturrom så langt i år har fått inn søknader på over 310 mill. kroner. Med rammer som tilsvarer 40 mill. kroner, dekker ordningen kun 12 pst. av Kultur-Norges infrastrukturelle behov, selv om det store antallet søknader viser vilje til å investere, tross at kulturlivet står midt i en pandemi. Disse medlemmer viser til at et samlet musikkfelt støttet utvidelsen av mandatet til Kulturrom, men med tydelig forventning om at det naturlig ville følges opp med midler for å imøtekomme de nye oppgavene. Utvidelsen av ordningen til også å omfatte kor, korps, klassisk musikk, teater og dans innebærer at en rekke lokaler som brukes av flere kulturuttrykk, vil søke ordningen i årene fremover.

Disse medlemmer viser til at som nasjonal ordning kan Kulturrom se arena- og utstysbehovene lokalt, regionalt og nasjonalt i sammenheng og dermed prioritere tiltak og midler dit behovene til enhver tid er

størst. Disse medlemmer vil støtte opp om den påbegynte utvidelsen av ordningen og mener dette er særlig viktig for å legge til rette for at det finnes en infrastruktur for kulturlivet når alt skal åpne opp igjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 13 mill. kroner til Kulturrom ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til Kulturrom ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk forfattersentrum er et viktig virkemiddel i det litterære kretsløpet. Gjennom sin viktige rolle som formidlere av litteratur bidrar de til å bedre forfatterøkonomien. De fem avdelingskontorene sikrer god representasjon over hele landet og bidrar til at de 1 650 forfatterne som er medlemmer, får sine rette honorarer og formidles bredt i hele landet.

Disse medlemmer viser til den viktige jobben Norsk forfattersentrum gjør for å sikre forfatters økonomi gjennom å bidra til litteraturformidling av høy kvalitet over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å styrke Norsk forfattersentrum med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Kunstsentrene i Norge overtok ansvaret for regionale prosjektmidler (tidligere Statens utstillingsstipend) i 2017. Formålet med ordningen er å gi profesjonelle kunstnere bedre vilkår i arbeidet med utstillinger og å styrke profesjonaliteten i den offentlige fremvisningen av kunst i kommuner og fylkeskommuner. Disse medlemmer viser videre til at dette er en søknadsbasert ordning for de kunstnere som allerede har en utstillingsavtale, og som dermed bidrar til å sikre kunstproduksjon av høyt faglig nivå.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av en helhetlig satsing på utstillingsøkonomien og mener dette også innebærer en statlig satsing på regionale arenaer. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til Kunstsentrene i Norge, øremerket for styrking av regionale prosjektmidler for visuell kunst.

Disse medlemmer viser til at det innen det visuelle kunstfeltet i dag er et hull i støtteordningene som hemmer internasjonaliseringen. Norske kunstnere som inviteres til å stille ut i utlandet, kan i dag søke om støtte til produksjon av verk og utstillinger, men gis ingen mulighet til å søke om midler til å dekke materialer eller arbeidstimene som kreves for å produsere nye verk. Konsekvensen av dette er at mange utstillinger ikke lar seg realisere, eller at de blir kraftig redusert i størrelse og omfang.

Disse medlemmer vil legge til rette for at flere norske kunstnere stilles ut i utlandet, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 2,5 mill. kroner til Norwegian Crafts, øremerket for en støtteordning for produksjon av internasjonale utstillingsprosjekter på kunsthåndverksfeltet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på norske kulturordninger. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å redusere bevilgningene på posten.

Komiteen fremhever viktigheten av å ivareta og formidle vår kulturarv. Komiteen viser til at det i indre strøk på Vestlandet finnes en unik særnorsk gjærsopt kalt «kveik», som brukes til fremstilling av såkalt kveikøl. Kveikøl har de siste årene blitt veldig trendy utenfor Norges grenser, mens her hjemme er tradisjonen med å brygge øl på kveik i ferd med å dø ut.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ser et stort potensial i å satse mer på denne verdifulle urnorske tradisjonen, og viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett setter av 0,5 mill. kroner til Vestnorsk kulturakademi. Vestnorsk kulturakademi har en unik kompetanse på kveik og er engasjert i å videreføre samt videreutvikle denne tradisjonen.

Dette medlem viser ellers til at det i Senterpartiets alternative budsjett foreslås 1,1 mill. kroner til NOKU og 1 mill. kroner til Hundorp for 1000-årsmerkingen for kristningen av Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Balansekunst er en enormt viktig organisasjon og et verktøy som arbeider mot seksuell trakassering og for økt likestilling i kulturfeltet. Balansekunst rommer nå over 90 norske kunst- og kulturorganisasjoner som har forpliktet seg gjennom organisasjonen til å jobbe for et mer likestilt og mangfoldig kulturliv. Bevisstgjørings- og kunnskapsarbeidet krever en langsiktig innsats, og disse medlemmer mener det er viktig at Balansekunst settes i stand til å gjøre enda mer i arbeidet mot seksuell trakassering og for økt likestilling.

Disse medlemmer viser til at det fortsatt er store utfordringer med likestilling og mangfold i kulturlivet. Balansekunst har vært en viktig stemme i dette arbeidet, og deres forslag om en egen søkbar mangfold- og likestillingspott administrert av Balansekunst vil være et godt tilskudd til dette viktige arbeidet og legge til rette for at organisasjonene selv kan velge de metoder som fungerer best på deres felt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til Balansekunst ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett og forslag om 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til en slik ordning.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått å styrke en rekke av organisasjonene som regjeringen har foreslått å plassere på kap. 320 post 74. Der det er mer hensiktsmessig, oppfordrer imidlertid dette medlem til at departementet i samråd med organisasjonene går tilbake til tidligere plassering. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke tilskuddet til henholdsvis NOKU med 1,2 mill. kroner, Kulturarvskolene med 7,3 mill. kroner, Norske grafikere med 700 000 kroner, Landsforeningen norske malere med 500 000 kroner, Norwegian Crafts med 2,5 mill. kroner, Norske Festivaler med 1,3 mill. kroner, Kunsthallene i Norge med 10 mill. kroner, ROM for kunst og arkitektur med 600 000 kroner og Norsk forfattersentrum med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de svært mange tilbakemeldingene om at det er særlig uheldig at Norwegian Arts Abroad-organisasjonene er plassert under kap. 320 og post 74, og ikke fortsatt er direkte under Kulturdepartementet som tidligere, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Norwegian Arts Abroad-organisasjonene får tilskudd under Kulturdepartementet og ikke flyttes til Kulturrådets portefølje.»

POST 75 TILSKUDD TIL LITTERATURHUS, KUNSTSCENER OG KOMPANIER M.M.

Komiteen vil peke på den nasjonale og internasjonale anerkjennelse som Peer Gynt-spelet på Gållå representerer. Komiteen viser til regjeringens strategi for kulturturisme og mener den utviklingen som har vært rundt Peer Gynt-spelet, er et godt eksempel på dette. Spelet setter Norge på kartet og bidrar til økt reiseliv.

Forestillingen bidrar til arbeidsplasser og utvikling i distriktet. Forestillingen har fått midler fra Kulturrådet i mange år.

Komiteen vil anføre at Peer Gynt spilles hver sommer ved Gållåvatnet, som har 2 300 seter. Hvert år selges ca. 30 000 billetter. Selskapet har fem årsverk og engasjerer gjennom sommeren over 300 frivillige og et stort antall skapende og utøvende kunstnere. Selskapets omsetning er på 26 mill. kroner, hvorav 14 mill. kroner er rene billettinntekter. Komiteen mener spelet forvalter en viktig kulturarv og skaper kunstneriske resultater av ypperste kvalitet og er i front i landet på bruk av teknologi i formidling av kultur i natur. Ringvirkningene for nærings- og reiselivet i hele Gudbrandsdalen ble beregnet til 80 mill. kroner i 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er særlig bekymret for Peer Gynt AS på Gållå. I 2019 mottok festivalen varsel om kraftige reduksjoner i tilskudd, som vi frykter vil få store negative konsekvenser for muligheten til å fortsette denne viktige og populære fremstillingen av Ibsen. Disse medlemmer stiller seg uforstående til at denne festivalen er varslet nedtrapping, da Peer Gynt har oppnådd alle mål departementet har oppfordret festival-Norge om å oppnå; innovativ formidling, økt publikumsgrunnlag og nyskaping. Disse medlemmer er opptatt av at tilskuddsordningene skal ivareta både mangfoldet og spyspissene, og ber om at regjeringen raskt kommer tilbake med en evaluering av festivalordningen og forslag til innretning som ivaretar hele festivalfeltet på en bedre måte. I påvente av en slik ordning vil disse medlemmer bidra til at Peer Gynt AS kan opprettholde sitt ambisjonsnivå, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 4 mill. kroner til Peer Gynt AS som en midlertidig løsning i påvente av ny foreslått festivalstøtteordning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for fremtida, der det pekes på at det kan være et behov for å stimulere frie grupper som har vært gjennom kvalitetsheving og profesjonalisering senere år. Flertallet erkjenner at det er behov for å tette hullet i dagens infrastruktur der små faste scenekunstensembler og etablerte kompanier som har mistet basisstøtte, mangler forutsigbarhet og finansiell kontinuitet. Flertallet vil peke på at det er behov for en mer langsiktig økonomisk infrastruktur rundt de frie gruppene. En eventuell ny ordning bør bygge opp under risikovillig scenekunst av høy kvalitet. Flertallet peker særlig på ensembler som driver god publikumsutvikling, som tar

ansvar for et ungt publikum, og som sikrer lokal forankring og egenart.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil be regjeringen vurdere å legge frem forslag til ny infrastruktur for det frie scenekunstheltet som gir etablerte og nyere scenekunsten muligheten til å jobbe målrettet og stabilt med scenekunst og publikumsbygging lokalt, nasjonalt og internasjonalt. En ny ordning må ivareta behovet for kunstfaglige vurderinger og armlengdes-avstand-prinsippet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, ser at den frie scenekunsten kan trenge en nasjonal infrastruktur som støtter opp om kvalitativt gode ensembler. Tidligere og nåværende erfaringer med statlig og kommunalt samarbeid er gode både i Norge og i de skandinaviske landene. Flertallet i ønsker seg derfor et pilotprosjekt for en slik nasjonal ordning gjennom for eksempel Vega Scene. Flertallet merker seg at å ha kommunen eller prosjektstøtte som eneste finansieringskilde er sårbart for de godt etablerte frie scenekunstensemlene. Risikospredning er nødvendig for å sikre at den risikovillige scenekunsten har mulighet til å levere kvalitet over tid. Flertallet ser at med et kommunalt og nasjonalt samarbeid vil vi kunne få til et tydelig nasjonalt løft for et mangfoldig scenekunstheltet på tvers av skiller mellom fri scenekunst og annen scenekunst.

Flertallet viser til at Kristiansand Kunsthall er en av Sørlandets ledende kunstinstitusjoner for formidling av samtidskunst gjennom utstillinger, arrangementer og publikasjoner. Flertallet viser videre til at gjennom samarbeidet med Kristiansand folkebibliotek ligger kunsthallens egenart i det tverrestetiske feltet i forholdet mellom billedkunst og litteratur. Flertallet viser til Bomuldsfabriken Kunsthall i Arendal, som har samtidskunsten som hovedsatsingsområde, og som har markert seg ved solide produksjoner, høy utstillingskvalitet og en klar profil som visningssted. Flertallet merker seg det viktige arbeidet disse institusjonene gjør, og anerkjenner at arbeidet bør støttes opp om og videreutvikles.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknader under kap. 320 post 74 og forslaget om en ekstraordinær satsing på kunsthallene på 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Dáiddadállu er et unikt samisk kunstnerkollektiv med en overordnet målsetting om å skape et sterkt og utviklende miljø for samiske kunstnere. Disse medlemmer viser til Ar-

beiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner til Dáiddadállu.

Disse medlemmer viser til at Haugaland Kunstverk er en organisasjon som tilrettelegger for drift av flerbruksbygg for kunst og kultur på Haugalandet. De leier i dag Stålehuset, i sin tid Nord-Europas største jugendhus, og har behov for støtte for å kunne overta huset og utvikle det videre. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 2 mill. kroner til Haugaland Kunstverk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at det er stort press på arrangør- og festivalstøtteordningen etter at den tidligere knutepunktordningen ble lagt ned og flere festivaler er inne i samme ordning, og at regjeringen gjennom mange år har latt være å øke bevilgningene til festivalordningene, noe som i sum gjør at flere festivaler må kjempe om færre midler. Disse medlemmer har i lang tid påpekt bekymringen hos flere av de tidligere knutepunktfestivalene som gradvis får en nedtrapping av sine tilskudd, eller varsel om dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på norske kulturordninger. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å redusere bevilgningene på posten.

Komiteen ser verdien av å satse på tiltak som fremmer vår immaterielle kulturarv. FRIKAR er et dansekompani som promoterer norsk folkedans. De ønsker å inspirere dansere til å ta utdanning samt rekruttere flere til folkedans. Komiteen merker seg at der samtidsdansen har Carte Blanche og balletten har Nasjonalballetten, har Norge ingen ordning for drift av et folkedanskompani.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 7 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 1 mill. kroner til det samiske kunstnerkollektivet Dáiddadállu, 2 mill. kroner til Haugaland Kunstverk og 4 mill. kroner til Peer Gynt-spelet som en midlertidig løsning i påvente av ny festivalstøtteordning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker å satse mer på folkedans og vår immaterielle kulturarv og ser behovet for å sikre økonomisk forutsigbarhet for folkedanskompanier som FRIKAR. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner til FRIKAR.

POST 77 (Ny) BELØNNINGSORDNING FOR NYSKREVET NORSK DRAMATIKK

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ønsker å legge til rette for mer produksjon av ny norsk scenetekst på teatrene og mener at ny dramatik er viktig i en nasjon med lange og viktige teksttradisjoner. Disse medlemmer mener det er viktig at teaterprodusentene ikke bare setter opp utenlandsk og klassiker-dramatik, men også spiller tekster som speiler vårt samfunn, formidlet av nålevende dramatikere i Norge.

Disse medlemmer viser derfor til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner til å opprette en belønningsordning for nyskrevet norsk dramatik.

3.5.2 Kap. 322 Bygg og offentlige rom

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 50 KUNST I OFFENTLIGE ROM

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på norske kulturordninger. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å redusere bevilgningene på posten.

POST 70 NASJONALE KULTURBYGG, *kan overføres*

Komiteen viser til at Tungtvannskjelleren – ruinen av Hydrogenfabrikken på Rjukan, er et stort kulturminne av internasjonalt format og blir en helt unik formidlingsarena for både krigs- og industrihistorien. Kulturminnet vil også være et viktig element i verdensarven og være en ressurs for kulturell, sosial og økonomisk verdiskaping gjennom bærekraftig og kreativ bruk, med særlig fokus på turisme. Ruinen av Tungtvannskjelleren og det nye museumsbygget vil være en spektakulær turistattraksjon i Vestfold og Telemark fylke og av nasjonal betydning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og foreslår å øke

bevilgningen til nytt sikrings- og formidlingsbygg over Tungtvannskjelleren på Vemork med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen til nytt sikrings- og formidlingsbygg over Tungtvannskjelleren på Vemork med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser bevilgningen på i alt 266 mill. kroner til Nasjonale kulturbygg i 2021 samt en tilsagnsfullmakt på 634,5 mill. kroner til å ferdigstille prosjekter i senere år. Disse medlemmer er svært tilfreds med tilsagn om investeringstilskudd til to nye prosjekter i 2021, herunder bevilgningen på 26 mill. kroner til prosjektet Jakten på Sølvvet ved Norsk Bergverksmuseum.

Komiteen viser til at Norsk Bergverksmuseum på Kongsberg har utarbeidet planer for å bli et museum for framtida. Museet skal i sin formidling legge særlig vekt på målgruppen barn og unge, og i de nye utstillingene skal linjene trekkes fra gruvedriften startet i 1623 og fram til vår tid. Planen er at nye, interaktive og innovative utstillinger og formidlingstilbud skal stå ferdig til feiringen av Kongsberg Sølvverks 400-årsjubileum i 2023/2024. Som framtidens museum vil Norsk Bergverksmuseum framstå med enda større attraksjonskraft og bli et enda viktigere reisemål. Kongsberg Sølvverk har en sentral plass i norsk historie, og museet forvalter store nasjonale verdier, som Norges Banks myntverksamling og verdens største samling av gedigent trådsølv. Det er blant annet disse verdiene som skal formidles og sikres i den fredede smeltehytta etter Kongsberg Sølvverk.

Komiteen viser til at besøkssenteret «Porten til Trøndelag» er under bygging på Brekstad i Ørland kommune. Komiteen påpeker at dette er et unikt prosjekt som skal romme det eneste autoriserte våtmarkssenteret i Trøndelag. NTNU Vitenskapsmuseet er partner i byggingen av besøkssenterets andre utstilling: «Porten til Trøndelag i 10 000 år», som formidler det historiske bakteppet for dagens kampflybaseutbygging i Ørland. Hensikten med utstillingene i besøkssenteret er å presentere de overordnede fortellingene om landskapet rundt fjordmunningen som ikke så tydelig kan sees ute i terrenget i dag, men som er avgjørende for å forstå både naturen og kulturminnene man møter i området.

Komiteen viser til planene for utvikling av et kulturkvartal sentralt i Steinkjer sentrum, med en sjelden samling av kunst- og kulturinstitusjoner. Prosjektet har både lokale, regionale og nasjonale dimensjoner. Komiteen vil, i tillegg til helheten i prosjektet, særlig trekke fram etableringen av kunst- og gallerifasiliteter med Jakob Weidemann som kjerne, og spesialtilpassede

utstillingslokaler for blant annet verdifulle arkeologiske gjenstander med nasjonal verdi i samarbeid med NTNU Vitenskapsmuseet og SNK/Egge museum. Komiteen ber departementet om å følge opp prosjektet i kommende statsbudsjett.

Komiteen viser til at Det Nasjonale Akvariet i Bergen er en sentral aktør i den maritime og marine klyngen på Vestlandet og for vår nasjonale havsatsing. På bakgrunn av Akvariets teknisk utdaterte bygningsmasse planlegges det nå å bygge Nye Akvariet, i samme område som et samlokalisert Havforskningsinstitutt og Fiskeridirektoratet. Nye Akvariet skal bli en verdensledende kunnskaps- og formidlingsarena: en arena for undervisning, forskning, forvaltning, havnæring og reiseliv. Komiteen vil påpeke viktigheten av at dette arbeidet følges opp.

Komiteen viser til Innst. 14 S (2014–2015), der det viktige arbeidet som gjøres av stiftelsen Gamle Eidsfoss ble fremhevet. Videre vil komiteen peke på bevilgningen til Gamle Eidsfoss pålydende 2 mill. kroner som ble lagt inn fra og med 2016 i Prop. 1 S (2015–2016). Komiteen vil i den sammenheng peke på viktigheten av at disse midlene, som forvaltes av Vestfoldmuseene, forvaltes i nært samarbeid med de respektive stiftelsene knyttet til Gamle Eidsfoss.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Hardanger og Voss museum har som en av sine avdelinger det nasjonale fartøyvernssenteret Hardanger fartøyvernssenter (HFS). HFS har høy aktivitet på et lite areal og kjøpte derfor i 2016 naboeiendommen med et næringsbygg for nødvendig utvikling. Det ble utarbeidet en generalplan kalt «Tett på» som innebærer nødvendig oppgradering av restaureringsverksteder, maritimt museum og uteområdet. Besøkstallet vokser, og potensialet er stort med over 300 000 følgere i sosiale medier, med ringvirkninger som verdiskaping i restaurering, reiseliv og handel. HFS satser på immateriell kulturarv, tradisjonshåndverk og aktiviteter for barn og unge og på samarbeid med fartøyeiere og frivillige. HFS er et sted for livslang læring gjennom kurs og i samarbeid med undervisningssektoren. Flertallet merker seg at Norsk kulturråd har vurdert planen som god og som godkjent for å oppnå midler fra kap. 322 post 70 Nasjonale kulturbygg. HFS har pålegg fra Arbeidstilsynet om utbedring av verksteder som innebærer ombygging. Det er skaffet 1/3 av totalsummen. Disse medlemmer mener at det vil være riktig å prioritere HFS i fremtidige tildelinger fra posten.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at grunnsteinen for Saemien Sijte ble nedlagt på Snåsa 13. oktober 2020. I budsjettet

for 2020 foreslås det bevilget 57 mill. kroner til nytt museumsbygg. Med det nye museumsbygget vil Saemien Sijte få helt nye rammevilkår for arbeidet med å forvalte og formidle sørsamisk historie, kultur og kulturarv.

Dette flertallet ønsker å fremheve samlokaliseringen av Beavvås samisk nasjonalteater og Samisk videregående skole og reindriftsskole som et viktig og fremtidsrettet prosjekt. Dette flertallet viser til at regjeringen foreslår å bevilge 13 mill. kroner til prosjektering av et nytt og moderne bygg i Kautokeino for en fornuftig samlokalisering av Beavvås samisk nasjonalteater og Samisk videregående skole og reindriftsskole.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen på posten med 29,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 15 mill. kroner til SKREI Opplevelsessenter, 3 mill. kroner til Ibsen 200 år – formidlingscenter i Skien, 5 mill. kroner til The Whale, 5 mill. kroner til Olavshallen, 1,5 mill. kroner til oppstart av Raufoss Industrimuseum.

Disse medlemmer viser til at SKREI opplevelsessenter er et prosjekt som ønsker å tydeliggjøre lofotfiskets rolle i norsk næringsvirksomhet. Gjennom mange århundrer var tørrfiske den viktigste eksportvaren i Norge, og på bakgrunn av dette forstås SKREI som et prosjekt av nasjonal historisk, kulturell og økonomisk interesse. Skrei og torsk har vært en viktig verdiskaper og den fremste matressursen for hele Nord-Norge, og gjennom SKREI vil Museum Nord ta vare på identiteten til en hel landsdel. Disse medlemmer viser til at prosjektet SKREI, å utvikle et nasjonalt opplevelsessenter i Kabelvåg knyttet til lofotfisket, ble påbegynt allerede i 2008. Arbeidet ledes nå av Museum Nord. Nordland fylkeskommune har prioritert betydelige midler til prosjektet. Disse medlemmer ber regjeringen prioritere satsing på SKREI opplevelsessenter og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner til satsingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 2028 er 200 år siden Henrik Ibsen ble født i Skien. I dette nasjonale og internasjonale jubileet vil Skien ha en sentral posisjon, der kommunen allerede er i gang med å utarbeide en strategi for satsingen, og der Vestfold og Telemark fylkeskommune er invitert med som eiere, av denne strategien. I forbindelse med jubileet planlegges et nytt Ibsen formidlingscenter, der det nye formidlingssentret er integrert i byens nye folkebibliotek og servicesenter, med arbeidstittel Ibsenbiblioteket. Disse medlemmer viser til at det allerede er avsatt 200 mill. kroner lokalt, og ønsker å bidra til å realisere formidlingscenteret, som vi

tror vil bidra til å styrke samfunnsengasjementet og den demokratiske deltakelsen i byen og regionen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ønsker å prioritere et nytt nasjonalt Ibsen formidlingscenter lokalisert i Skien og viser til sine respektive partiers alternative budsjett, der det foreslås 3 mill. kroner til satsingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at The Whale er et opplevelsessenter som skal skape opplevelser i verdensklasse og utvikle Andøy og regionen som attraksjon og reise-mål. Gjennom vitenskap og kunst er ambisjonen å gi uforglemmelige opplevelser som skaper bevissthet om hval, og som inspirerer til å lære mer om, og ta vare på, hvalene og havet. Flertallet viser til at etter mer enn 30 år med hvalsafari utenfor Andenes bygger andværin-gene nå The Whale – et nytt opplevelsessenter for hval-frelste, et prosjekt som har bred regional forankring og finansiering fra Nordland fylkeskommune.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjettet der det foreslås 5 mill. kroner til The Whale, under forutsetning av at en søknad med realistisk finansieringsplan sendes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til planene om en oppgradering av Olavshallen i Trondheim. Olavshallen er en av Trondheims viktigste arenaer for konserter og forestillinger og også tilholdsstedet for Trondheim symfoniorkester. Over 30 år etter åpningen er det imidlertid behov for et omfattende vedlikehold og oppgradering slik at huset fortsatt kan være en tilfredsstillende arena etter nåtidens krav og behov.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at både Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune har satt av penger til denne oppgraderingen, og at søknad om statlig bidrag er begrenset til 40 mill. kroner. Disse medlemmer støtter dette og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner for 2021 som startbevilgning på statens bidrag.

Disse medlemmer vil fremheve at industrihistorien på Raufoss er viktig for å forstå arbeiderkulturen og den tekniske utviklingen som har skjedd i regionen. Disse medlemmer støtter etableringen av Raufoss industrimuseum og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1,5 mill. kroner til satsingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at arbeidet med Kunstsilo i Kristiansand, Dalane Folkemuseum – formidling i

Jøssingfjord Vitenmuseum og Helleren-husene, Norsk Skogfinsk museum, Norsk Bergverksmuseum – Jakten på sølvet og Østfoldmuseene – ombygging av St. Olavs Vold arbeiderbolig, Sarpsborg ikke bør prioriteres gjennomført i 2021, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å kutte bevilgningen med 64 mill. kroner til disse formålene.

Disse medlemmer viser til det store lokale engasjementet rundt etableringen av et industrimuseum på Raufoss for å bevare og formidle den lokale industrihistorien på Toten. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 1,5 mill. kroner til prosjektet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 2 mill. kroner til Bymuseet i Bergen og 2,5 mill. kroner til etablering av Telemark kunstmuseum.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at tilskuddet til Bryggens Museum er langt lavere enn det løftet som kom fra regjeringen da de tildelte de første midlene i 2020. Det er skuffende, og dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er satt av 7 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag til budsjett.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til Bergverksmuseet med 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett.

3.5.3 Kap. 323 Musikk og scenekunst

Komiteen viser til at bevilgningene under dette kapitlet omfatter statlige bevilgninger til Riksteatret og tilskudd til nasjonale institusjoner, region-/landsdelsinstitusjoner, region- og distriktsoperaer og en rekke andre mindre tiltak på musikk- og scenekunstmrådet. Komiteen merker seg departementets overordnede mål med bevilgningene, som er å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Komiteen ser at jazz har vært – og er – en viktig kulturbærer og musikkform. Jazz er med på å bryte ned grenser mellom mennesker med forskjellig bakgrunn. Norsk jazz har i en årrekke spilt en viktig rolle i utviklingen av jazz på verdensbasis. Denne posisjonen som norsk jazz har oppnådd, kan blant annet tilskrives at våre fremste jazzfestivaler, som Moldejazz og Kongsberg Jazzfestival, gjennom mange tiår har brakt verdens fremste jazzmusikere til Norge og skapt møteplasser og arenaer for norske musikere. Norsk jazz har blitt en viktig eksportnæring.

Komiteen registrerer at Moldejazz har presentert spennende planer for et nasjonalt dokumentasjonssenter for norsk jazz i samarbeid med NTNU Trondheim.

Komiteen merker seg også at planene har fått bred støtte fra blant annet Norsk jazzforum, og planarbeidet har sterk nasjonal forankring.

Komiteen viser til at Kongsberg Jazzfestival samarbeider med Universitet i Sørøst-Norge om prosjektet «Kapasitetsbygging og bruk av arrangementer til bærekraftig steds- og næringsutvikling». Komiteen ser frem til resultatet av arbeidet på hvordan kulturaktører, lokal og nasjonal varehandel og andre tjenestenæringer får styrket konkurransevnen gjennom slike arrangementer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår at ordningen med faste fordelingsnøkler for finansiering av de regionale kulturinstitusjonene avsluttes f.o.m. 2021. Disse medlemmer er svært kritiske til forslaget, da dette undergraver prinsippet om at staten skal ta et forutsigbart ansvar for å finansiere viktig kulturell infrastruktur over hele landet. Det er for disse medlemmer uaktuelt å dytte mer av ansvaret for finansiering av de aktuelle institusjonene over på fylkene.

Disse medlemmer ber regjeringen opprettholde de faste finansieringsnøklerne, prioritere arbeidet med å få på plass en revidert kulturlov og ber i tillegg om forsterket innsats for å bedre samarbeidet mellom forvaltningsnivåene, slik at ordningen med faste fordelingsnøkler kan fungere etter sitt formål.

Disse medlemmer registrerer at Høyre og Venstre sammen har avvist utviklingen av fordelingsnøkler i media, kun uker etter at kulturministeren la frem forslaget, og før behandling i Stortinget. Disse medlemmer forventer at dette medieutspillet følges opp, og at regjeringen snur. Samtidig stiller disse medlemmer spørsmål ved prosessen og ikke minst den uro dette skaper for regionale myndigheter og kulturinstitusjonene rundt om i landet, som allerede er i en vanskelig situasjon grunnet pandemien.

Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjeninnføre vedtak om 'Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd', med samme ordlyd som tidligere år.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, er positivt innstilt til «Akropolis-visjonen» i Stavanger, samlokaliseringen av Rogaland Teater og Museum Stavanger (MUST), som omtalt i Stavanger kommunes kommunedelplan for kunst og kultur 2018–2025. Byggene er av stor kulturhistorisk betydning og ble tegnet av arkitekt Hartvig Sverdrup Eckhoff i årene 1883–1897. Visjonen tar opp i seg den kraften og betydningen de

kulturhistoriske bygningene representerer, og gir rom til moderne teaterproduksjon og nødvendige nye utstillingsflater for Museum Stavanger. Det anerkjente arkitektfirmaet Helen & Hard utførte våren 2019 en mulighetsstudie som viste at det er mulig å få til nyskapende samarbeid mellom museum og teater på eksisterende tomt.

Flertallet viser til at både Rogaland Teater og Museum Stavanger har prekære behov for sin bygningsmasse, som må løses gjennom en videre utredning av mulighetene i Akropolis-visjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer innspillet fra flere organisasjoner om behov for en helhetlig gjennomgang av musikkfeltet, som ser både institusjoner, organisasjoner, frivillighet, utøvere og virkemiddelapparatet i sammenheng. Disse medlemmer er enig i behovet og ber regjeringen prioritere å sette i gang arbeidet med en ny stortingsmelding om musikk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det norske kunst- og kulturlivet får stadig mer oppmerksomhet internasjonalt. Den viktigste ordningen for å bidra til internasjonalisering av kunst- og kulturlivet er underlagt Utenriksdepartementet, kap. 115 post 70. Disse medlemmer registrerer at det i Kulturmeldingen ble skrevet om viktigheten av å legge til rette for økt eksport, både for å generere inntekter tilbake og fordi dette bidrar til flere publikummer. Disse medlemmer viser til at regjeringen i løpet av de siste åtte årene har redusert ordningen kraftig. Disse medlemmer mener alvor med satsingen på kunst og kultur. Dette innebærer også en styrking av kunst- og kulturlivets internasjonale arbeid, og disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner til å styrke næringsfremme/kulturformål under kap. 115 post 70 via Utenriksdepartementets budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil bemerke at de private kulturarenaene representerer et viktig supplement til offentlige kulturhus og kulturinstitusjoner. Steder som Rudi Gård i Sør-Fron, Villa Lunde i Telemark og Gamle Ormelet i Tjøme er blant flere private kulturarenaer som spiller en sentral rolle i sine lokalsamfunn. De skaper kulturtilbud og opplevelser for både fastboende og tilreisende. Dette har betydelige ringvirkninger for reiseliv og annet lokalt næringsliv. Dette medlem mener det vil være klokt å vurdere hvorvidt det lar seg gjøre å legge opp til statlig medfinansiering for drift av private kulturhus og kulturscener, for både å sikre og videreutvikle disse kulturarenaene i Norge.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at bevilgningene på denne posten i hovedsak skal dekke driftsutgiftene ved Riksteatret utenom turnévirksomheten. Komiteen understreker Riksteatrets betydning som teater for hele landet. Komiteen vil spesielt peke på betydningen av at Riksteatret samarbeider med andre teatre om å bringe gode oppsetninger med fokus på tilfredsstillende universell utforming og inkludering for å nå et større publikum.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke utgifter til Riksteatrets turnévirksomhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 22 FORSVARETS MUSIKK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke 40 pst. av utgiftene til drift av fire av Forsvarets musikkorps.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at intensjonen i stortingsvedtaket om Forsvarets langtidsplan for 2017–2021, jf. Innst. 62 S (2016–2017), der det ble bestemt å videreføre Forsvarets musikkorps (FMUS) i uendret form, men å se på organiseringen av administrative ressurser, står fast. Det var 180 årsverk i FMUS da langtidsplanen ble vedtatt, og i tillegg ble fem administrative stillinger finansiert utenfor årsværksrammen. Disse medlemmer mener at reduksjonen Forsvaret har gjennomført de senere årene, ikke er i tråd med Stortingets vedtak, og ber regjeringen sørge for at disse stillingene legges inn i budsjettet igjen. Disse medlemmer merker seg at de faktiske bevilgningene til Forsvarets musikk i stor grad er avhengig av interne disponeringer utført av forsvarssjefen. Dette gir usikkerhet for korpsets drift, og disse medlemmer ønsker derfor at de faktiske bevilgningene til korpset skal fremkomme av regjeringens budsjettproposisjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, rammeområde 8, hvor det foreslås 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag på kap. 1720 post 1 for å beholde fem fullverdige korps i Forsvarets musikk.

POST 60 LANDSDELSMUSIKERORDNINGEN I NORD-NORGE

Komiteen viser til at bevilgningen gjelder driftstilskudd til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge. Komiteen merker seg at i bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning som en del av regjeringens tiltakspakke for å stimulere til økt aktivitet ved museer og musikk- og sceneinstitusjoner, jf. omtale under post 70 nedenfor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på kulturpolitikken, hvor de offentlige tilskuddene som gis, fokuserer på barn og unge. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett reduserer bevilgningen på denne posten.

POST 70 MUSIKK- OG SCENEKUNSTINSTITUSJONER

Komiteen viser til at bevilgningen på denne posten gjelder driftstilskudd til nasjonale institusjoner, regionale institusjoner og distriktsinstitusjoner på musikk- og scenefeltet. Komiteen viser til at da Stortinget behandlet Innst. 360 S (2019–2020), jf. Prop. 127 S (2019–2020) om endringer i statsbudsjettet for 2020 og økonomiske tiltak i møte med covid-19-utbruddet, ble det vedtatt en samlet bevilgning til museene og musikk- og scenekunstinstitusjonene på 200 mill. kroner, som ble fordelt med 119,6 mill. kroner til museene og 80,4 mill. kroner til musikk- og sceneinstitusjonene. Komiteen merker seg at det blir satset videre på arbeidet med kulturelt mangfold, integrering og likestilling. Komiteen viser videre til at det foreslås en ytterligere økning på 2,8 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at forutsigbare rammer er viktig for langtidsplanleggende musikk- og scenekunstinstitusjoner, og at faste fordelingsnøkler sikrer nødvendig økonomisk forutsigbarhet i en tid med stor usikkerhet som følge av covid-19. Flertallet foreslår på denne bakgrunn at ordningen med faste fordelingsnøkler opprettholdes for 2021 for tilskudd til institusjoner som tidligere var budsjettert på hhv. post 71 og 73, med forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel på 30 pst.

Flertallet vil presisere at ingen fordelingsnøkler blir endret med dette forslaget. Bevilgningen er nå flyttet til post 70 og gjelder ca. 20 institusjoner, alt fra regionoperaer til teatre m.m. De institusjonene som er nevnt i pkt. 2 i forslaget, er unntakene, altså de som er 100 pst. statlig finansiert. Tilskuddene som tidligere ble budsjettert på post 71 og post 73, og som har vært omfattet av romertallsvedtak om 70/30-deling, vil fortsatt være det. Tilskuddene som i budsjettet for 2020 var budsjettert under post 70 Nasjonale institusjoner, og som

det aldri har vært knyttet noen fordelingsnøkkel til, skal selvfølgelig fortsatt være unntatt.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjoner på kap. 323 Musikk og scenekunst, post 70 Musikk- og scenekunstinstitusjoner, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen.
2. Fordelingsnøkkelene gjelder ikke tilskuddet til Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Musikkelskapet Harmonien, Nationaltheatret og Oslo-Filharmonien.»

Flertallet peker videre på at ordningen med faste fordelingsnøkler kun omfatter det ordinære driftstilskuddet, og at husleietilskudd og covid-19-tilskudd ikke skal omfattes av ordningen. Flertallet merker seg at husleietilskudd, som tidligere ble budsjettert på post 78, er flyttet til posten innarbeidet i tilskuddet til institusjonene. Flertallet merker seg videre forslaget om å bevilge 140 mill. kroner for å stimulere musikk- og scenekunstinstitusjoner som er hardt rammet av smittevernbegrensninger, til aktivitet første halvår 2021. Flertallet merker seg at tilskuddet gjelder institusjoner som får mer enn 60 pst. av sine inntekter som offentlig tilskudd.

Flertallet viser til at regjeringen vil styrke arbeidet med kulturelt mangfold, integrering og likestilling. I statsbudsjettet for 2020 var det innarbeidet en økning på i alt 5,6 mill. kroner til utvalgte musikk- og scenekunstinstitusjoner som har særskilte satsinger på kulturelt mangfold. Flertallet viser til at disse tilskuddene er videreført for 2021. I videre oppfølging av regjeringens satsing på området foreslås en ytterligere økning på 2,8 mill. kroner. Flertallet merker seg at 400 000 kroner av disse midlene går til den viktige kulturinstitusjonen Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet, for å bidra til et bredere mangfold i teaterensemblet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 29 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 4 mill. kroner til Brageteatret, 5 mill. kroner til Turnéteatret i Trøndelag, 4 mill. kroner til Haugesund Teater, 4 mill. kroner til Opera og Kulturhus i Kristiansund, 10 mill. kroner til Arktisk Filharmoni, 1 mill. kroner til Oscarsborgoperaen og 1 mill. kroner til Opera Rogaland.

Disse medlemmer viser til at Turnéteatret i Trøndelag fra 1. januar 2018 fikk et dobbelt så stort turnéområde som følge av fylkessammenslåingen mellom Nord- og Sør-Trøndelag. Dette fører naturlig nok til økte utgifter, noe som det ikke er tatt høyde for i teatrets til-

skudd. Effekten av dette er at teatret må kutte flere spillesteder og gå ned i antall produksjoner. Situasjonen setter også begrensninger for størrelsen på teatrets produksjoner. Disse medlemmer vil sikre at turnéaktiviteten kan gjennomføres i hele fylket, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Turnéteatret i Trøndelag.

Disse medlemmer viser til at Haugesund Teater ble etablert i 1986 som landets første offentlig støttede prosjektteater og et regionteater for Nord-Rogaland. Teateret er det eneste i Norge uten eget teaterhus, og disse medlemmer har registrert ønsket om et forprosjekt for å vurdere alternativer for fremtidig lokalisering. Disse medlemmer er positive til dette og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 4 mill. kroner til Haugesund Teater for å gi rom for å sette i gang forprosjektet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at et av de virkelig store løftene som er gjort for nordnorsk kulturliv de siste tiårene, er etableringen av Arktisk Filharmoni, som Stortinget vedtok opprettet i 2009. Men filharmonien er ikke ferdig bygget i henhold til Stortingets intensjon i vedtaket fra 2009. Stortinget mente den gang at Arktisk Filharmoni skal være på størrelse med de andre norske orkestrene, med flere musikere enn i dag, men dette vedtaket har ikke blitt fulgt opp av sittende regjering.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak fra 2009 om å gjøre Arktisk Filharmoni til et nasjonalt orkester og sørge for likeverdig finansiering med de øvrige landsdelsorkestrene.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås bevilget 10 mill. kroner til Arktisk Filharmoni.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet påpeker at distrikts- og regionoperaene har vært forholdsmessig ulikt behandlet i fordelingen av midler over flere år, og viser til at den sist stiftede Opera Rogaland siden oppstarten i 2015 har mottatt lavest statstilskudd av distriktsoperaene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Opera Rogaland.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 0,5 mill. kroner til Opera Rogaland. I tillegg foreslår Senterpartiet 2 mill. kroner til Opera Østfold, 2 mill. kroner til Nynorskhuset i Førde og 3 mill. kroner til Teater Ibsen. Samlet foreslås en styrking på 7,5 mill. kroner på denne budsjettposten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på kulturpolitikken, hvor de offentlige tilskuddene som gis, fokuserer på barn og unge samt en fordeling over hele landet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternatite statsbudsjett reduserer bevilgningen på denne posten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til henholdsvis oppgradering av Hardanger Fartøyvern-senter med 15 mill. kroner, Norsk industriarbeidermuseum med 3 mill. kroner, Norsk Skogfinsk museum med 1 mill. kroner, Det Vestnorske Teatret med 2 mill. kroner, en utredning av Akropolis-visjonen med 1 mill. kroner og tilskudd til MiST, Rørosmuseet ved Doktor-tjønnna med 2,8 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett.

3.5.4 Kap. 325 Allmenne kulturformål

Komiteen merker seg at kapitlet omfatter tilskudd til et bredt spekter av formål, fra den statlige virksomheten Kulturtanken til Nobels Fredssenter, internasjonalt kulturelt arbeid, kulturforskning, kreative næringer og talentutvikling.

Komiteen merker seg at regjeringen arbeider med en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur, jf. omtale i Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre Arbeiderpartiet og Kristelig Folkepartiet, viser til at Stortinget har bedt regjeringen legge frem en stortingsmelding om en styrket kulturskole for fremtiden og har en forventning til at det vil være en del av stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 2017 ble vedtatt av Stortinget at det skulle fremmes en egen stortingsmelding om kulturskolen. Disse medlemmer mener det er uheldig at stortingsmeldingene slås sammen, og viser til Innst. 377 S (2018–2019), der Sosialistisk Venstreparti fremmet konkrete forslag til hva kulturskolemeldingene bør inneholde for å sikre en sterk og deltagende kulturskole som ivaretar bredde og mangfold.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det over kommuneramma foreslås 200 mill. kroner til et styrket kulturskoletilbud i hele landet.

Komiteen merker seg at bevilgningene over kapitlet skal bidra til kunst- og kultursektorens overlevelse ved å bevilge ekstraordinære stimuleringsmidler.

Komiteen mener kunst og kultur er grunnleggende for å skape gode liv og et godt samfunn. Kultur gir folk gode opplevelser og nye perspektiver, det binder folk sammen og skaper store og små fellesskap. I et samfunn som vektlegger demokrati, fellesskap og ytringsfrihet, er en sterk kulturpolitikk helt nødvendig. I disse koronatider er det lagt store begrensinger på oss som samfunnsdeltakere og inngrep i vår frihet til å dra på konserter og forestillinger. Mange vil i tiden framover ikke få muligheten til å oppleve kunst og kultur. Dette er nok nødvendige tiltak for å begrense smitte i befolkningen, men det har konsekvenser for de som lager og nyter kultur. Komiteen gleder seg til den dagen folk kan møtes igjen og dele en felles kulturopplevelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at gaveforsterkningsordningen bidrar til å utløse større pengegaver til kunst og kultur, gjennom at pengegavene utløser en gaveforsterkning til mottakeren på normalt 25 pst. av gavebeløpet. Flertallet viser til at dette utløser private initiativ til finansiering for betydelige summer hvert eneste år. Ordningen har blitt et av de største formålene innen kultur, hvor det er utløst private gaver for flere hundre mill. kroner til kulturformål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at gaveforsterkningsordningen er en upresis og lite effektiv måte å støtte kulturlivet på. Ordningen tilfaller i hovedsak organisasjoner og institusjoner som allerede er finansiert med gaver og tilskudd fra det private, og den rammer geografisk svært skjevt. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti var imot innføringen av ordningen, og mener hele ordningen bør avvikles.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge samt evaluerings- og kvalitetsutviklingsarbeid og andre typer fellestiltak på kulturområdet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse

medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 21 FORSKNING, UTREDNING OG SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 52 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteen viser til at posten omfatter bevilgninger til forskning på kulturområdet. Videre merker komiteen seg at det bevilges midler til to forskningsprogrammer, KULMEDIA og SAMKUL, som skal bidra med ny kunnskap om hhv. kultur- og mediesektoren og om kulturelle dimensjoner ved aktuelle samfunnsutfordringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 71 KULTUR SOM NÆRING

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter knyttet til tiltak som styrker kunnskapen om kultur som næring og kompetansen om entreprenørskap og forretningsdrift. Tilskuddet til Arctic Race of Norway ligger på denne posten fordi dette tilskuddet regnes for å være næringspolitisk begrunnet. Komiteen viser til viktigheten av å stimulere til en bærekraftig og levende kulturnæring. Derfor er kultursektoren avhengig av midler som bidrar til dette, gjennom fordeling i Norsk kulturråd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der regjeringens foreslåtte økning til mentorordning under Innovasjon Norge foreslås redusert med 5 mill. kroner for å gi rom for andre prioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at norsk kulturliv alltid også har vært en næring, og er bekymret for regjeringens manglende forståelse for dette. I stedet for å støtte opp om og samarbeide med eksisterende næringsstrukturer, er det etablert nye ordninger på utsiden av disse. Disse medlemmer viser til at vi i 2020 har fått tydeliggjort hvor stor den kulturelle næringen er, og hvor dramatisk inntektsbortfallet har vært. Ifølge rapporten «Et halvt år med koronakrise i kulturlivet», som ble lansert i november 2020, fryktet aktører i kulturlivet at omsetningen vil

bli nesten halvert i 2021 dersom smitteverntiltakene fortsetter, noe som vil tilsvare 17 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til egne merknader om krisetiltakene, og behov for disse også i 2021, men vil her understreke at i et normalår står kultur som næring sterkt.

Disse medlemmer mener at rene næringsstøttende tiltak bør ligge under Næringsdepartementet, og at i den grad Kulturdepartementet skal støtte kulturnæringene, bør dette gjøres gjennom etablerte ordninger som bygger på kjennskap til kulturbransjens infrastruktur.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås å flytte 45 mill. kroner fra kultur som næring til Kulturfondet som allerede har kompetanse og erfaring på kulturlivets behov.

POST 72 KULTURSAMARBEID I NORDOMRÅDENE

Komiteen merker seg at bevilgningene på posten omfatter tilskudd til norsk-russisk kultursamarbeid og arbeid med å utvikle kultursamarbeid over grensene i nordområdene. Komiteen merker seg at det av avsetningen foreslås tildelt 2,8 mill. kroner til Artica Svalbard, 2,6 mill. kroner til Pikene på broen og 3,0 mill. kroner til kulturprogrammet Barentskult, tilsvarende bidraget fra de andre tilskuddspartene. Videre merker komiteen seg at det i tillegg settes av inntil 0,5 mill. kroner til Barentssekretariatet for bistand i det internasjonale kultursamarbeidet i nordområdene og 0,3 mill. kroner til Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap. Det settes av inntil 0,5 mill. kroner til utvikling av og deltagelse på møteplassen Arctic Arts Summit. Det tredje arrangementet i rekken gjennomføres med Canada som vert. Komiteen merker seg at resten av avsetningen fordeles etter utlysning til prosjekter for utvikling av norsk-russisk kultursamarbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens framlagte nordområdemelding. Kultur gir attraktivitet, næringsutvikling og samarbeid over grensene. Flertallet viser til at et bredt og mangfoldig kulturliv bidrar til å styrke steders attraktivitet, og det er en viktig faktor for å styrke opplevelsen av fellesskap, identitet og livskvalitet. I tillegg bidrar kultur og kreative næringer i Nord-Norge til verdiskaping som genererer arbeidsplasser og investeringer. Flertallet viser til at kultursektoren i Nord-Norge styrker det internasjonale samarbeidet og skaper gode og åpne relasjoner mellom folkene i Arktis. Kulturelle møteplasser

et nettverk og nettverksarenaer for urfolk er sentralt i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Arktisk Filharmonik, urfolksfestivalen Riddu Riddu, International Sami Film Institutte (ISFI), Tromsø Internasjonale Filmfestival og Artic Indigenous Film Fund, Festspillene i Nord-Norge, Kulturfestivalen Barents Spetakkel, Hålogaland teater, Nordland Teater, det samiske nasjonalteateret Beavivvå samt Nordnorsk Kunstmuseum er eksempler på nyskape og viktige bidragsytere til internasjonalt kultursamarbeid. Den norsk-initierte internasjonale kulturkonferansen Arctic Arts Summit er en viktig diskusjonsarena for de arktiske landene om kulturens rolle for utvikling i nord. Disse medlemmer viser til at det også innenfor idretten pågår et utbredt samarbeid, der Barents Games, Finnmarksløpet, Offroad Finnmark, Arctic Winter Games samt Arctic Race of Norway er viktige bidragsytere.

Disse medlemmer viser videre til at det bilaterale kultursamarbeidet med Nordvest-Russland har en lang historie. Det er inngått bilaterale samarbeidsavtaler både på nasjonalt og regionalt nivå. Disse medlemmer viser til at regjeringen støttet det bilaterale samarbeidet i nord blant annet gjennom bidrag til kulturprogrammet Barentskult sammen med Nordland og Troms og Finnmark fylkeskommuner.

POST 73 (NY) REGIONALE KULTURFOND

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i dag finnes gode ordninger for det profesjonelle kulturfeltet og det frivillige kulturfeltet, men ingen ordninger som ser på samspillet mellom det profesjonelle feltet og amatørfeltet. Disse medlemmer mener ideen om å bygge opp regionale kulturfond som supplement til den nasjonale kultursatsingen er en god løsning, da dette vil bidra til å styrke kultursatsingen i hele landet, i tillegg til å styrke samspillet på tvers av frivilligheten og det profesjonelle kulturliv.

Disse medlemmer viser til regjeringens mislykkede og upopulære forsøk på regionalisering av kulturen og mener det hele bygget på feil premisser, ved at regjeringen ville skyve økonomisk ansvar fra staten over på allerede hardt pressede kommuner og regioner. Disse medlemmer er opptatt av å styrke den kulturelle grunnmuren og foreslår derfor en prøveordning med regionale kulturfond, i tillegg til den eksisterende infrastrukturen på kulturfeltet.

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner til etablering av regionale kulturfond.

POST 75 EUs PROGRAM FOR KULTUR OG AUDIOVISUELL SEKTOR M.M., *kan overføres*

Komiteen merker seg at posten skal dekke utgifter til norsk deltakelse i EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Kreativt Europa 2021–2027. Bevilgningen på posten er økt fra 40 mill. kroner i 2020 til 83,9 mill. kroner som følge av økte kostnader ved deltakelsen i programperioden 2021–2027. Gjennom Kreativt Europa 2021–2027 har norske kultur- og medieaktører mulighet til samarbeid, nettverk og utvikling, samt tilgang på finansiering. Videre merker komiteen seg at posten også dekker Norges årlige bidrag til Europarådets utvidede delavtale om europeiske kulturveier og Norges årlige bidrag til fondet som er opprettet under UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven.

POST 77 STIMULERINGSNIDLER TIL KULTUR, FRIVILLIGHET OG IDRETT IFB. COVID-19

Komiteen merker seg at det foreslås i budsjettet å bruke 2 250 000 000 kroner til å skape aktivitet i kulturlivet og kompensere for bortfall av inntekt og redusert aktivitet som følge av pandemien. Smitteverntiltakene etter utbruddet av covid-19 har fått store konsekvenser for kultur-, frivillighets- og idrettssektoren. Aktørene i disse sektorene var blant de første som måtte stenge ned og avbryte sin aktivitet, og er trolig også blant de siste som kan gjenoppta normal virksomhet. Komiteen merker seg at det må påregnes at det også i 2021 vil være betydelige begrensninger med hensyn til hvor store publikumsgrupper som kan samles, og hvilke arrangementer som kan gjennomføres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen raskt var på plass med kompensasjonsordninger for frivilligheten og idretten som følge av at arrangementer og aktivitet ble direkte påvirket av pålegg eller råd gitt av myndighetene i forbindelse med covid-19-utbruddet. Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringens omfattende satsing på kompensasjonsordninger for kultur, idrett og frivillighet har hjulpet så mange. Det er til nå er bevilget 5,7 mrd. kroner for å avhjelpe kulturen, frivilligheten og idretten under covid 19-situasjonen i 2020.

Disse medlemmer registrerer at ordningen har nådd bredt ut til lag og foreninger over hele landet, og at de aller fleste har fått tildelt støttebeløp som samsvarer med driften i mindre lag og foreninger. Disse medlemmer ser at disse omfattende og brede ordningene fra regjeringen har vært med på å støtte frivillighet, idrett og kultur gjennom en særskilt vanskelig tid fram til nå, og at denne støtten fortsetter inn i 2021.

Disse medlemmer påpeker at målet med stimuleringsordningen har vært å bidra til at flere arrange-

menter faktisk finner sted, og stimulere til økt aktivitet i kultursektoren. Disse medlemmer viser til at det legges opp til ordninger der det tas høyde for at virkemiddelbruken kan variere i ulike deler av sektoren, og at det kan tildeles midler til samordningstiltak i regi av sentralleddet i organisasjonene.

Disse medlemmer viser videre til at det er knyttet stor usikkerhet til hvordan smittesituasjonen i samfunnet vil utvikle seg videre, og derfor hvilke nasjonale eller lokale begrensninger det vil medføre for mulighetene til å planlegge og gjennomføre arrangementer og aktiviteter i kultursektoren, frivilligheten og idretten i første halvår 2021. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at man vil se på hvordan deler av beløpet i 2021 kan gå til kompensasjon dersom rammene for planlagte arrangementer endres på kort varsel og arrangører ikke har mulighet til å tilpasse seg.

Disse medlemmer merker seg at det i statsbudsjettet for 2021 er knyttet 2,5 mrd. kroner til midlertidige støtteordninger for kultur-, frivillighets- og idrettssektoren i forbindelse med utbruddet av covid-19. Disse medlemmer ser at vi trenger et kunst- og kulturliv av høy kvalitet som oppleves som inkluderende, mangfoldig og som reflekterer vår samtid, samt at behovet for kreativitet og nyskaping har blitt sterkere i situasjonen vi er i nå. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at kulturbudsjettet for 2021 er et budsjett for økt aktivitet og mangfold. I en uforutsigbar situasjon kan vi ikke være passive. Vi må stimulere til aktivitet for å nå kulturpolitiske mål.

Disse medlemmer merker seg at det for 2020 er bevilget i alt 5 020 mill. kroner til midlertidige stimulerings- og kompensasjonsordninger for arrangører på kultur-, frivillighets- og idrettsfeltet, fordelt med 2 478 mill. kroner til ordningen for frivillighet og idrett og 2 542 mill. kroner til ordningen for kulturlivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at dagens smittesituasjon er uforutsigbar. Det er derfor avgjørende at regjeringen kontinuerlig følger med, lytter til aktørene og justerer krisetiltakene ved behov. Disse medlemmer ber regjeringen sikre forutsigbarhet for de som er rammet, gjennom forlengelse av relevante ordninger ved behov og i god tid før utløp.

STIMULERINGSORDNINGEN FOR KULTURLIVET

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er positive til stimuleringsordningens mål om å skape aktivitet. Likevel vil disse medlemmer advare om den betydelige risikoen som ligger i dagens stimuleringsordning for kultur, da regjeringen i sin innretning, overraskende nok, ikke har tatt høyde for even-

tuelle nye nedstengninger blant annet som følge av nye smitteutbrudd. Disse medlemmer viser til at arrangører som har fått ferdigbehandlet sine søknader om stimulering, beholder støtten selv om de likevel må avlyse grunnet nye nedstengninger, men at dette ikke er tilfelle for arrangører som har søkt om stimuleringsmidler og satt i gang aktivitet, men ikke fått ferdigbehandlet søknaden før nedstengningen. Disse medlemmer viser til svar på skriftlig spørsmål i Dok. nr. 15:459 fra representanten Anette Trettebergstuen der kulturminister Abid Raja skriver at «øvrige søkere som må avlyse arrangementer på grunn av restriksjoner fra offentlige myndigheter, kan søke om støtte fra kompensasjonsordningen, under forutsetning av at arrangementet var planlagt før 5. november».

Disse medlemmer viser til at dekningsprosenten i kompensasjonsordningen for avlyste arrangement er betydelig lavere enn i stimuleringsordningen, noe som kan sette arrangører i en svært vanskelig økonomisk situasjon, da forutsetningen for at de turte å sette i gang, endres i etterkant.

Disse medlemmer mener det ikke kan være hvor i saksbehandlers bunke søknaden ligger, som er avgjørende for hvilken prosentandel kompensasjon man skal kunne motta, og er opptatt av at arrangørene som faktisk har fulgt kulturministerens oppfordring om å starte opp aktivitet og søkt om stimuleringsmidler, ikke selv skal risikere å sitte igjen med en økonomisk byrde dersom nye nedstengninger gjør at de likevel må avlyse. For de arrangører som har måttet avlyse stimulererte arrangement som følge av nye lokale nedstengninger, har regjeringen sagt at disse vil kunne søke om kompensasjon for avlyste arrangement med 50 pst. av netto tapte billettinntekter og merutgifter. Disse medlemmer viser til at det er knyttet stor usikkerhet til hva som defineres som «merutgifter», og forutsetter at dette vil bety at kostnadene som allerede er påløpt i forkant av avlysningen, blant annet i henhold til inngåtte avtaler med underleverandører, kompenseres fullt ut, dette for å sikre at ikke kulturarrangører risikerer å gå konkurs som følge av å ha startet opp aktivitet etter oppfordring fra kulturministeren.

Disse medlemmer mener høsten tydelig har vist behovet for å kunne konvertere stimuleringsmidler til kompensasjon ved innføring av nye lokale eller nasjonale smittevernspålegg.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innrette stimuleringsordningen for kulturlivet slik at midler kan konverteres til kompensasjon dersom smittevernsituasjonen gir behov for lokale eller nasjonale restriksjoner som pålegger nedskalering eller avlysning av arrangementer.»

Disse medlemmer viser til at det fortsatt er mange aktører i kulturlivet som står i en svært vanskelig situasjon. Situasjonen er særlig kritisk for de som hovedsakelig lever av inntektene fra større arrangement, og der myndighetspålagte kapasitetsrestriksjoner er en direkte årsak til at deres inntekter ikke vil være tilbake til normalsituasjon før det igjen åpnes opp for større arrangement.

Disse medlemmer mener det derfor er behov for egne ordninger som bidrar til å holde den delen av bransjen i live, da den ikke kan stimulere seg til bedre økonomi inntil større arrangement igjen kan gjenopptas.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for stimulerings tiltak som også treffer arrangører og leverandører som ikke primært henter sine inntekter fra publikumsåpne arrangementer.»

Disse medlemmer mener at regjeringen må gi en garanti til arrangører av store publikumsåpne arrangementer for å redusere risikoeksponeringen av store publikumsåpne arrangementer sommeren og høsten 2021.

Disse medlemmer viser videre til behovet for ny innsikt om hvordan kulturaktiviteter kan foregå trygt under pandemier, og etterspør forslag til tiltak som ivaretar denne tryggheten. Disse medlemmer mener det bør gjennomføres forskningsprosjekter på smitterisiko i forskjellige scenarier, slik at avgjørelser kan tas på et kunnskapsbasert grunnlag nå og i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret for at arbeidsplasser kan gå tapt og kompetanseflukten bli massiv dersom det ikke kommer krisehjelp som faktisk treffer, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 300 mill. kroner øremerket for en kompensasjonsordning for avlyste arrangement, rettet mot den delen av næringen som nå rammes svært hardt. Disse medlemmer viser samtidig til at Arbeiderpartiet foreslår å forlenge ordningen for kompensasjon for selvstendig næringsdrivende og frilansere fram til sommeren.

STIMULERINGSORDNINGEN FOR FRIVILLIGHET OG IDRETT

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at frivilligheten og idretten ble hardt rammet da koronakrisen traff, og at ordningene som skulle kompensere for deres tap, ble innrettet så snevert at mange dessverre falt utenfor.

Disse medlemmer viser til notat om «Kompensasjonsordningene for idrett og frivillighet i forbindelse med covid-19», utarbeidet av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Undersøkelsen viser at det er et mindretall av organisasjonene som er registrert

i frivillighetsregisteret som har søkt på ordningen. Notatet konkluderer også med et større informasjonsbehov, da en kraftig svekkelse av aktivitetene i frivillige organisasjoner over lengre tid kan gjøre at de mister kontakten med medlemmer, deltakere og frivillige, og at det kan ta veldig lang tid å komme tilbake på samme aktivitetsnivå som før koronakrisa. Disse medlemmer støtter dette og ber regjeringen prioritere å innhente mer kunnskap om hvor stor reduksjonen i aktivitet faktisk er, og hvordan ulike typer organisasjoner berøres.

Disse medlemmer er opptatt av at ordningene er treffsikre, og mener det derfor er viktig at stimuleringsordningen for idrett og frivillighet treffer bedre enn det kompensasjonsordningen gjorde. Disse medlemmer er opptatt av at stimuleringsordningen for idrett og frivillighet treffer bredden i organisasjonslivet, også de som opplever svekket aktivitet og inntektsgrunnlag fordi de baserer seg på andre inntekter enn arrangementsinntekter. Disse medlemmer er også opptatt av at det ikke settes noen beløpsgrense for å kunne motta stimuleringsmidler, og at frivillige organisasjoner ikke ekskluderes fordi andelen offentlig støtte er for høy. For å sikre at krisehjelpen faktisk kommer ut til idretten og frivilligheten, ber disse medlemmer regjeringen vurdere hvordan Kulturdepartementet kan bruke eksisterende ordninger til å fordele deler av stimuleringsmidlene på en ubyråkratisk måte. Disse medlemmer viser til innspill fra Frivillighet Norge og en rekke andre høringsinstanser om at en løsning kan være at minst 1/3 av stimuleringsmidlene for idrett og frivillighet fordeles gjennom samme beregningsordning som for merverdiavgiftskompensasjon. I tillegg viser disse medlemmer til at flere tar til orde for en «garantiordning» for arrangementer som planlegges i 2021, med utgangspunkt i foreliggende smittevernregler, og ber regjeringen om å gå i dialog med feltet for å vurdere dette nærmere.

Disse medlemmer viser til at det er kommet svært mange høringsinnspill til ordningen for stimulerings tiltak for idrett og frivillighet. Blant annet pekes det på at beløpsgrensen for å kunne søke midler særlig går ut over små og lokale lag. Grensen på 60 pst. statsstøtte for å kunne søke midler fører til at den delen av frivilligheten som selv skaffer inntekter til vanlig, blir forbigått.

På denne bakgrunn ber disse medlemmer regjeringen fjerne beløpsgrensen og kravet om 60 pst. statsstøtte som kriterium i stimuleringsordningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknad under momskompensasjonsordningen, studieforbundene og Frifondordningen for foreslått omdisponering av ordningen for frivillighet og idrett.

Dette medlem viser til at senhøstens smitteutbrudd med tilhørende innstramminger og lokale nedstengninger tydelig har vist at det er behov for kunne konvertere stimuleringsmidler til kompensasjonsmidler ved innføring av nye lokale eller nasjonale smittevernspålegg. Dette medlem mener det er avgjørende at vi når arrangementssektoren. Vekstpotensialet i de kreative næringene er stort, og riktig stimulering kan gjøre at næringen kommer ut av krisen med god konkurransekraft både nasjonalt og internasjonalt. Dette medlem mener det bør stimuleres bredere til ny aktivitet i kulturnæringen for å sikre vekst og konkurransekraft. Dette medlem understreker også behovet for forutsigbarhet gjennom forlengelse av ordninger ved behov i god tid før utløp.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å sette av 100 mill. kroner til en videreført kompensasjonsordning, men understreker at dagens stimuleringsordning må kunne benyttes som kompensasjonsordning, noe som vil kunne bety en betydelig økning i kompensasjonsordningen.

Dette medlem viser til kulturlivet over tid har etablert en rekke svært gode og treffsikre ordninger som ivaretar behovene til kulturlivet. Dette medlem viser til at i en krisetid er det ekstra viktig å styrke eksisterende og gode ordninger, og viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått et ekstraordinært tilskudd til TONO på 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at kulturministeren, blant annet i et skriftlig svar til Stortinget 23. november 2020, har uttalt at departementet er oppmerksom på at den nye stimuleringsordningen ikke treffer alle i verdikjeden like godt. Derfor har regjeringen også styrket eksisterende ordninger. I tillegg har departementet varslet at det jobber med å vurdere hvordan rettighetshavere i TONO kan ivaretas i det videre, og at departementet vil komme tilbake til dette straks arbeidet er slutført.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at koronapandemien har gjort 2020 til et krevende år. Kulturlivet, idretten og resten av frivilligheten er hardt rammet. Konsekvensene av smitteverntiltakene er svært store. Konserter, festivaler, teaterforestillinger, filmvisninger og lokale kulturarrangementer har blitt avlyst. Aktiviteten i frivillige organisasjoner har enten stoppet opp eller blitt begrenset. Nedstengte møteplasser, inaktivitet og avlyste kulturarrangementer preger lokalsamfunnene. Frivillige organisasjoner, lokale kulturhus, teatre, kinoer, musikere, dansere, artister, komponister, manusforfattere og lys- og lydteknikere m.fl. har mistet mye av inntektsgrunnlaget og går en uviss tid i møte. Dette medlem understreker at i en uforutsigbar tid trenger kulturlivet og frivilligheten forutsigbar-

het fra det offentlige. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås en styrking av kompensasjonsordningen med 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 78 BARNE- OG UNGDOMSTILTAK

Komiteen merker seg at det fra 2021 foreslås en endring av formålsinnretningen på posten, slik at den dekker tilskudd til ulike barne- og ungdomstiltak på kulturområdet. Komiteen merker seg videre at hensikten med dette er å synliggjøre tiltak som er særlig innrettet mot å fremme deltakelse og aktivitet i kulturlivet blant barn og unge. Komiteen merker seg at den totale summen på posten er på 59,74 mill. kroner og fordeler seg slik: Assitej Norge 2,3 mill. kroner, denne økningen er også en del av regjeringens satsing på kulturelt mangfold, jf. omtale i del 1. Barne- og ungdomskulturmeldingen 12 mill. kroner. Festspillene i Nord-Norge – NyUngKunst 500 000 kroner. Fyllingsdalen Teater 510 000 kroner. Inkludering i kulturliv 5 mill. kroner. Marked for scenekunst 155 000 kroner. Noregs Ungdomslag 1,93 mill. kroner. Norges Ungdomssymfoniorkester 390 000 kroner. Noregs Ungdomskor 405 000 kroner. Norsk scenekunstbruk 17,225 mill. kroner. Trondheim International Chamber Music Competition 815 000 kroner. UKM Norge 12,86 mill. kroner. Ungdomssymfonikerne 3,47 mill. kroner. Valdres sommersymfoni 2,18 mill. kroner.

Komiteen merker seg at regjeringen har besluttet at det skal legges fram en barne- og ungdomskulturmelding for Stortinget. Med bakgrunn i dette foreslås det å øke bevilgningen til tiltak for barne og unge med 12 mill. kroner for å styrke barne- og ungdomskulturfeltet. Av tilskuddet foreslås 4 mill. kroner til å stimulere til mer nyproduksjon i Den kulturelle skolesekken for at flere barn og unge over hele landet skal oppleve mer kunstproduksjon av høy kvalitet. Videre foreslås 4 mill. kroner til digitale tiltak innenfor barne- og ungdomskulturfeltet, for å møte behov for oppdaterte virkemidler som kommuniserer på unges premisser, og disse midlene skal stimulere til dette. Komiteen merker seg at det også foreslås 4 mill. kroner til et pilotprosjekt som skal stimulere kommunene til å integrere barne- og ungdomskultur i kommunal planlegging. Komiteen merker seg at regjeringen vil legge fram mer informasjon om innretningen av tilskuddene i Barne- og ungdomskulturmeldinga.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Norsk kulturforum skaper viktige arenaer og bidrag for utvikling av det lokale kulturlivet i Norge. Norsk kulturforum er en nasjonal, landsdekkende kompetanseorganisasjon med et viktig mandat for den lokale kultursektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti ser at Scenekunstbruket er en sentral institusjon for å koordinere kulturelle tilbud til barn og unge, og vi vil derfor gi et ytterligere tilskudd til drift av bruket på 200 000 kroner for året 2021. Disse medlemmer ser at tilbudet av scenekunst for barn og unge i hele landet vil bli styrket av en slik støtte. Disse medlemmer ber også regjeringen vurdere plasseringen av Scenekunstbruket som nasjonal institusjon og deres mulighet til eventuelt å opprette Musikkbruket, slik at musikere kan få et større arbeidsmarked – og flere barn og unge gode musikkopplevelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 12 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 2 mill. kroner til Fyllingsdalen Teater og 10 mill. kroner til Norsk Scenekunstbruk som gir rom for opprettelse av et tilsvarende Musikkbruk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått en økning på 18 mill. kroner som fordeles på en styrking av Scenekunstbruket og etablering av et tilsvarende Musikkbruk.

POST 79 (Ny) MIDLERTIDIG KOMPENSASJONSORDNING FOR KULTURARRANGØRER OG UNDERLEVERANDØRER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 300 mill. kroner øremerket for en kompensasjonsordning for avlyste arrangement, rettet mot den delen av næringen som nå rammes svært hardt og ikke kan stimulere seg til bedre økonomi under dagens smittevernsituasjon. Ordningen skal innrettes slik at den kompenserer 50 pst. for aktører i kulturlivet, arrangører og underleverandører som har hatt et omsetningsfall på minst 30 pst. i kalendermånedene og være basert på gjennomsnittstall for 2017–2019. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets merknader under kap. 325 post 77.

POST 82 NOBELS FREDSSENTER

Komiteen merker seg at bevilgningen omfatter tilskudd til drift av Nobels Fredssenter. Hoveddelen av driftsutgiftene, utstillinger og fornyelser av disse, særskilte arrangementer og andre aktiviteter forutsettes dekket ved andre inntekter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Nobels Fredssenter nylig har besluttet å bli værende på Vestbanen i sine nåværende lokaler, men har derfor behov for midler til å ruste opp og endre lokalene slik at de blir mer hensiktsmessige fremover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive partiers alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Nobels Fredssenter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker et økt nærings- og publikumsfokus på kulturpolitikken, hvor de offentlige tilskuddene som gis, fokuserer på barn og unge samt en fordeling over hele landet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett reduserer bevilgningen på denne posten.

POST 86 TALENTUTVIKLING

Komiteen merker seg at bevilgningen på denne posten gjelder Talent Norge AS, som stimulerer privat støtte til programmer for kunstfaglig utvikling av talenter på vei mot en profesjonell karriere. Virksomheten opererer innenfor alle kunstfelt og er et offentlig-privat samarbeid hvor statlig bevilgning utløser tilsvarende gaver fra private. Midlene deles ut over tid, hovedsakelig til flerårige programmer og prosjekter. Komiteen merker seg at bevilgningen på posten foreslås økt med 14 mill. kroner for å styrke regjeringens arbeid med talentutvikling. Det foreslås 4 mill. kroner til Norge Junior-satsingen, for å bygge bro mellom unge talenter og profesjonelle utøvere. Det foreslås 2 mill. kroner til Talent Norges nordiske satsing for å innhente kunnskap for et mulig langsiktig nordisk samarbeid og mulig etablering av et Talent Norden etter modell av Talent Norge. Videre foreslås 8 mill. kroner til å stryke Talent Norges øvrige talentsatsinger.

POST 87 (Ny) DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Den kulturelle spaserstokken var en ordning som bidro til at eldre i 387 kommuner fikk kunstneriske og kulturelle opplevelser. Fra 2016 overførte regjeringen finansieringen av ordningen til det generelle rammetilskuddet til fylkeskommunene. Disse medlemmer viser til at det i dag ikke finnes oversikt over hvordan tilbudet er i hvert enkelt fylke, men at det meldes fra flere fylker om at ordningen har blitt redusert.

Disse medlemmer viser til at deltakelse i kulturlivet er en viktig kilde til fysisk, psykisk og sosial helse og velvære, og at dette er med på å motvirke sosial isolasjon av eldre mennesker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås en total satsing på 25 mill. kroner til Den kulturelle spaserstokken, fordelt på 10 mill. kroner over

kulturbudsjettets kap. 325 og 15 mill. kroner over helsebudsjettets kap. 761 post 71.

3.5.5 Kap. 326 Språk- og bibliotekformål

Komiteen merker seg flere viktige mål som ligger til grunn for bevilgningen i 2021. Det meste av bevilgningen går til driften av Nasjonalbiblioteket, jf. post 1. Språkrådet og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek budsjetteres også på post 1. Under kapitlet gis det ellers tilskudd til språkorganisasjoner og andre særlige tiltak innen språk- og bibliotekfeltet.

Komiteen merker seg at post 78 Ymse faste tiltak foreslås avvirket. Tilskudd som tidligere ble budsjettert på denne posten til Norsk barnebokinstitutt og Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte, er foreslått overført til kap. 326 post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket, der bevilgningen på posten økes til 82 435 000 kroner.

Videre er tilskuddet til Norsk Forfattersentrum og NORLA overført til kap. 320 post 74 Organisasjoner og kompetansesentre m.m., tilskuddet til litteraturhusene til kap. 320 post 75 Litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m., tilskuddet til prestelig pressekontor til kap. 335 post 73 Medietiltak og Den norske forfatterforeningens ytringsfrihetspris til kap. 300 post 78 Tilskudd til priser og konkurranser m.m.

Komiteen merker seg at bevilgningen under dette kapitlet på posten til språk og bibliotek bygger opp under regjeringens mål om et levende demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfold, skaperkraft og kreativitet er høyt verdsatt. Komiteen viser til at regjeringen skal arbeide for at språkene den norske stat har ansvar for, brukes, vernes og utvikles som uttrykk for kultur og identitet og som middel for kommunikasjon og samfunnsdeltakelse. Norsk er det nasjonale fellesspråket og det samfunnsbærende språket i Norge.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg videre at Norge har et spesielt ansvar for å verne og fremme de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, romanes og romani samt norsk tegnspråk. Gjennom bevilgningene til språk- og bibliotekformål, men også kunst- og kulturformål generelt, legger regjeringen til rette for en norskspråklig offentlighet med bred deltakelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil komme tilbake til dette temaet i arbeidet med språkloven, Prop. 108 L (2019–2020).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener vi står overfor et veiskille i litteraturpolitikken. Færre unge leser, og det er behov for å se litteratur i et dobbelt perspektiv, både som en kunstform og et bidrag til språkut-

vikling, lese- og skriveferdigheter. Disse medlemmer ser behov for å sikre at forfattere faktisk har en lønn å leve av, slik at den gode norske litteraturen kan skrives. I tillegg vil en styrking av ordningene bidra til at folk får tilgang til norsk litteratur. Disse medlemmer vil minne om at arbeidet med å styrke satsingen på lesing og litteraturformidling ikke løses gjennom nasjonale bokår og store utenlandssatsinger, men gjennom langsiktige tiltak og utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet derfor foreslår et krafttak for norsk litteratur gjennom følgende satsinger: 2 mill. kroner til Foreningen !Les, 2 mill. kroner til Leser søker bok, 5 mill. kroner til Norsk Forfattersentrum, 5 mill. kroner til justering av honorarene i innkjøpsordningene, 25 mill. kroner til innkjøpsordningen for sakprosa og 15 mill. kroner til å styrke ordningen for tidsskrift og kritikk. I tillegg foreslår disse medlemmer å omgjøre 59 midlertidige stipender til permanente arbeidsstipender, å endre forskrift for statens stipend- og garantiinntekter for kunstnere slik at stipendene som et minimum indeksreguleres, å sette av 15 mill. kroner til en belønningsordning for nyskrevet norsk dramatik og å sette av 10 mill. kroner til privatkopieringskompensasjon for å hensynta at ordningen i 2018 ble utvidet til å omfatte nye rettighetshavergrupper og litterære og visuelle verk.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at bevilgningen på posten dekker lønns- og driftsutgifter for Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindbibliotek og Språkrådet, foruten 5,6 mill. kroner til Statens kartverk for å ivareta oppgaver etter stedsnavnsloven. Bevilgningen dekker også enkelte kostander i departementets regi. Komiteen merker seg videre at Nasjonalbibliotekets nye sikringsmagasin i Mo i Rana etter planen vil være ferdig i siste kvartal 2021. Der foreslås det en økning på 5,1 mill. kroner for å dekke økte utgifter til husleie og drift av dette magasinet i 2021. Komiteen merker seg videre at bevilgningene til Språkrådet foreslås økt med 3 mill. kroner til virksomhetens utvidede ansvar og økte forvaltningsoppgaver knyttet til revidert stedsnavnlov og forslag til ny språklov.

POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, kan overføres

Komiteen merker seg at bevilgningen på posten gjelder Nasjonalbibliotekets investeringer. Bevilgningen skal i hovedsak dekke oppgraderinger og utskiftninger av den tekniske infrastrukturen, inkludert digitalsikkeringsmagasin og investeringer i forbindelse med utvidelse av virksomheten i Mo i Rana. Komiteen mer-

ker seg at bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2020.

POST 73 SPRÅKORGANISASJONER

Komiteen viser til at det foreslås en økning på 3,4 mill. kroner som del av regjeringens satsing på språk. Av økningen skal 2 mill. kroner fordeles til Nynorsk pressekontor for å videreutvikle et verktøy for automatisk oversettelse fra bokmål til nynorsk, 0,5 mill. kroner til Kainun institutt – Kvensk institutt, 0,5 mill. kroner til Norges Døveforbund, 0,2 mill. kroner til Nynorsk aviser og 0,2 mill. kroner til Noregs mållag for å skape rom for mer formidling av nynorsk litteratur til barn og unge.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår en økning på 1,7 mill. kroner til Norges Døveforbund ut over regjeringens forslag.

POST 74 DET NORSKE SAMLAGET

Bevilgningen på posten skal gå til Det Norske Samlagets arbeid med å styrke nynorsk språk, litteratur og kultur gjennom å gi ut et bredt tilbud av bøker på nynorsk. Komiteen merker seg at tilskuddet til Samlaget er foreslått styrket med 0,2 mill. kroner.

POST 75 TILSKUDD TIL ORDBOKSARBEID

Komiteen viser til at det på denne posten gis tilskudd til ordboksarbeid og arbeid med utvikling og tilgjengeliggjøring av terminologi på norsk. Komiteen viser til at posten styrkes med 4 mill. kroner til arbeidet med terminologi som en del av regjeringens satsing på språk. Komiteen viser til at det av denne økningen er satt av 2 mill. kroner til Standard Norges arbeid med å oversette og tilgjengeliggjøre standarder til norsk. Videre er 2 mill. kroner rammeoverført til Kunnskapsdepartementets budsjett, kap. 260 Universitet og høyskoler, post 50 Statlige universitet og høyskoler, til utvikling og drift av Termportalen i regi av Universitetet i Bergen jf. omtale i Prop. 108 L (2019–2020) Lov om språk (språkløva). Komiteen viser til at arbeidet med revisjon av Nynorskordboka og Bokmålsordboka i regi av Språkrådet og Universitetet i Bergen foreslås videreført i 2021 med en avsetning på 5,8 mill. kroner på posten. Komiteen viser til at tilskuddet til Universitetet i Bergen for arbeidet med digitalisering og utvikling av Norsk Ordbok videreføres med 2,2 mill. kroner. I tillegg videreføres økningen på 2 mill. kroner som ble lagt inn til det samlede ordboksarbeidet ved Universitetet i Bergen i 2020. Formålet med midlene er å styrke det samlede arbeidet med ordbøkene og bidra til å sikre et vitenskapelig fagmiljø for leksikografi. Komiteen viser til at det også foreslås å videreføre tilskuddet til Det Norske Akademis ordbok på 2 mill. kroner.

Komiteen mener det er viktig at Det Norske Akademis ordbok kan fungere som en ressurs i ivaretagelsen av norsk språk. Komiteen mener Kulturdepartementet derfor må følge prosjektet tett og legge til rette for fremtidige bevilgninger som sørger for dette.

POST 76 (NY) LESESTRATEGI

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge er en lesende befolkning, men at vi de senere årene har sett en nedgang i lesingen i flere aldersgrupper. Disse medlemmer viser til at det de senere årene har vært flere lesesatsinger, og i 2019 et eget leseår. Nå er det på tide med en lang og varig satsing på å styrke det viktige arbeidet som gjøres for å sikre lesing i Norge. Viktige litteraturorganisasjoner som Foreningen !les, Leser søker bok, Forfattersentrum og forfatterforeningene må inkluderes i utviklingen av arbeidet med utvikling av en slik lang og varig lesestrategi. Dette medlem viser til at det er avgjørende at også Kunnskapsdepartementet deltar i å utvikle en slik strategi, siden skolen er en viktig arena for lesestimulerings tiltak.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å sette av 20 mill. kroner til en lesestrategi, som inkluderer Foreningen !les og Leser søker bok, i tillegg til 3,6 mill. kroner til lesestimulering og skolebibliotek under kap. 226 post 21.

POST 77 (NY) FELLES DIGITALT INNKJØPSBUDSJETT OG UTVIKLING I BIBLIOTEKENE

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at bibliotekene er en grunnstein i demokratiet. Da Enger-utvalget la fram sine konklusjoner i 2013, slo de fast at det var det lokale kulturlivet som trengte et løft, og trakk særlig fram bibliotekene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å sette av 45 mill. kroner til et felles digitalt innkjøpsbudsjett og utvikling.

POST 80 TILSKUDD TIL TILTAK UNDER NASJONALBIBLIOTEKET

Komiteen viser til at det på denne posten gis tilskudd til ulike bibliotek og litteraturrelaterte tiltak. Komiteen viser til at bevilgningen forvaltes av Nasjonalbiblioteket, som fastsetter den endelige fordelingen av tilskuddene på posten etter faglig vurdering. Bevilgningen på posten foreslås økt med 33,4 mill. kroner. Komiteen viser til at økningen i hovedsak er en konsekvens av at tilskuddsmottakere foreslås overført fra kap.

326 post 78, herunder Norsk barnebokinstitutt (12,7 mill. kroner) og Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte (2,3 mill. kroner), og fra kap. 320 post 55, Leser søker bok (7,1 mill. kroner) og Foreningen !les (4,3 mill. kroner). Den resterende økningen omfatter blant annet 1,3 mill. kroner til bibliotekstjeneste i fengselsklasser og 3,3 mill. kroner som dekker tiltak som i 2020 ble finansiert av spilleoverskuddet til Norsk Tipping AS.

Komiteen viser til at undersøkelser viser en nedgang i lesing og endrede lesingsmønstre. Å snu dette krever arbeid over tid, og det vil styrke arbeidet å inkludere litteraturorganisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningene til leseorganisasjonene med 4 mill. kroner ut over regjeringens forslag, fordelt med 2 mill. kroner til Leser søker bok og 2 mill. kroner til Foreningen !les.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at arbeidet med å fremme lesing i hele befolkningen er av avgjørende betydning dersom vi skal fortsette å være et land med en befolkning som leser mye. Disse medlemmer ser derfor med bekymring på at lesesatsingen er fraværende i budsjettforslaget, og viser til at mange organisasjoner med mye kompetanse på å fremme lesing etterlyser langsiktige tilskuddsordninger for å kunne etablere gode, langsiktige lesetiltak. Disse medlemmer merker seg det gode arbeidet Foreningen !les og Leser søker bok gjør for å stimulere til lesing.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der organisasjonene foreslås styrket ut over regjeringens forslag med 2 mill. kroner hver.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser videre til at Senterpartiet foreslår 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag til lesetiltak, hvorav 1 mill. kroner er øremerket til Foreningen !les og 1 mill. kroner til Leser søker bok.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at med grunnlag i fjorårets forslag fra regjeringen om å fjerne KABB fra statsbudsjettet, og omleggingsforslaget nå, har disse medlemmer, gjennom spørsmål, fått følgende svar fra statsråden:

«Forslaget om å flytte tilskuddet til KABB til kap. 326, post 80 betyr at Nasjonalbiblioteket får ansvaret for behandling av søknader, fastsetting og utbetaling av tilskudd samt oppfølging og kontroll med at tilskuddet blir brukt etter forutsetningene. Denne omleggingen medfører ingen endring i tilskuddsnivået til tilskudds-

mottakerne i 2021. KABB er en frivillig organisasjon. De er på det som kalles som styringsnivå 3 i departementets opplegg for tilskuddsforvaltning. Det betyr at de får generell støtte til sitt formål, og at de selv setter egne mål og prioriteringer for virksomheten. Den foreslåtte omleggingen av tilskuddsforvaltningen endrer ikke på dette, og endringen får følgelig heller ikke konsekvenser for KABBs organisering og lokalisering.»

Disse medlemmer er fornøyd med at KABBs virksomhet forutsettes videreført, men mener det er uheldig at virksomheten heller ikke denne gang er inkludert i budsjettendringen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er opptatt av å støtte tiltak som er inkluderende og i tråd med krav om universell utforming. Dette medlem viser til Hørselhemmedes Landsforbunds høringsinnspill om tale-til-tekst-teknologi. Dette medlem mener at teknologi som utvikles og kjøpes med offentlige midler i tråd med krav om universell utforming i offentlige anskaffelser, bør gjøres tilgjengelig for alle. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til et forprosjekt til utvikling av tale-til-tekst-teknologi på norsk.

3.5.6 Kap. 327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.

Komiteen viser til at bevilgningene på dette kapitlet i første rekke omfatter midler til restaureringsarbeider som Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) forvalter, og til Erkebispegården. NDRs virksomhet er knyttet til å målet om å verne og formidle kulturarven. Dette antikvariske arbeidet er en kontinuerlig prosess. Kapitlet dekker også utgifter til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge.

POST 71 TILSKUDD TIL REGIONALE PILEGRIMSSENTRE

Komiteen viser til at Pilegrimsleden – St. Olavsvegene til Trondheim er en viktig satsing og har de siste årene bidratt til verdiskapning og bærekraftig stedsutvikling langs leden. Pilegrimsleden formidler vår historiske, kulturelle og åndelige kulturarv med et bredt spekter av gode opplevelsestilbud.

Pilegrimstrafikken har vokst kontinuerlig siden etablering av regionale pilegrimssentre i 2010. Den gir et verdifullt bidrag til reiselivsnæring, bedret folkehelse, livsmestring, bærekraft og formidling av kultur og historie. Et av de viktigste suksesskriteriene har vært en solid forankring lokalt og regionalt gjennom opprettelse av regionale pilegrimssentre. Dette har sammen med en nasjonal overbygning gjennom Nidaros domkirkes restaureringsarbeider/Nasjonalt pilegrimssenter gitt et økt engasjement og god kvalitet i arbeidet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er kjent med at antallet godkjen-

te leder har økt, og at flere leder er under prosjektering. Det vises til et økende engasjement og stor innsats fra både frivillige, reiseliv, kommuner og fylkeskommuner. Disse medlemmer vil understreke at den fremtidige veksten må organiseres og finansieres i tråd med målsettingene i vedtatt langtidsplan for pilegrimssatsing og i nært samarbeid med lokale aktører. Etableringen av regionale sentre etter modell fra Gudbrandsdalssleden langs de nye ledene må gis statlig støtte og innlemmes i den nasjonale satsingen videre.

Flertallet viser til at langtidsplanen for pilegrims-satsingen har forutsatt en økning i statsstøtten med 7,2 mill. kroner til dette arbeidet, og ber regjeringen vurdere en økt statlig støtte til regionale sentre med vekt på etablering av nye sentre langs Borgleden og Kystpilegrimsleia. Dette må kompletteres med lokal, kommunal, fylkeskommunal og privat tilleggsfinansiering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen allerede har styrket driftsstøtten til Kystpilegrimsleia med 1 mill. kroner.

3.5.7 Kap. 328 Museer m.m.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at koronarestriksjonene har gjort det vanskelig for museene og scenekunstinstitusjonene å opprettholde egeninntjeningen, og støtter økte engangstilskudd på totalt 200 mill. kroner til disse, etter som koronarestriksjonene har gjort det vanskelig å opprettholde egeninntjening.

Disse medlemmer mener likevel at det er uheldig at regjeringen fortsatt kun definerer museer og institusjoner under Kulturdepartementet som verdige nok for krisehjelp, og viser til at både de samiske museene og museene under Kunnskapsdepartementet er holdt utenfor krisehjelpen. Disse medlemmer viser samtidig til skriftlig spørsmål nr. 15:1925 (2019–2020) fra Arbeiderpartiet, der det etterlyses kompensasjon til de samiske museene. I svarbrev 22. juni 2020 skriver kultur- og likestillingsministeren at «både Kulturdepartementet og Kulturrådet følger med på situasjonen i kunst- og kulturfeltet, også det samiske. Dersom krisen skulle vedvare vil regjeringen følge opp de respektive sektorene på egnet måte».

Disse medlemmer viser til behovet for å ivareta den nasjonale infrastrukturen av kulturinstitusjoner i hele landet og at regjeringspartiene valgte å gå imot å inkludere de med over 60 pst. offentlig støtte i kompensasjonsordningene. Disse medlemmer viser også til at Stortinget har bedt regjeringen om å legge til rette for en kompensasjon for disse, men registrerer at det ikke foreslås kompenserende tiltak for blant annet universitetsmuseene, museer under Sametinget, museer under

Kunnskapsdepartementet eller kommunalt eide museer. Disse medlemmer forventer at det vurderes kompenserende tiltak også for disse i 2021.

POST 70 DET NASJONALE MUSEUMSNETTVERKET

Komiteen viser til at Kulturdepartementet i statsbudsjettet for 2018 ga Norsk Folkemuseum i oppdrag å utvide Ibsen-museets driftskonsept ved å etablere teaterhistoriske utstillinger og i samarbeid med Nationaltheatret opprette en teaterscene ved museet. En samlet komité ga sin tilslutning til prosjektet ved å utvide driftsstøtten til museet for å realisere byggeprosjektet.

Komiteen er kjent med at Norsk Folkemuseum er i ferd med å ferdigstille konseptet som vil resultere i et kulturhus som vil formidle dikteren og dramatikerens Henriks Ibsens liv og verker og bevare hans hjem og personlige minner. Foruten å utvikle stedet til en litterær arena er det et mål å belyse de temaer og ideer som tas opp i hans diktning.

Komiteen er oppmerksom på at det i statsbudsjettet for 2021 ikke ligger økte bevilgninger til dette. Norsk Folkemuseum la i sin søknad til grunn at 2021 skulle benyttes til å klargjøre bygningen, utvikle innholdet og program og tilsette nødvendig bemanning. Koronasituasjonen innebærer at man kanskje må skyve noe på åpningen. Museet legger til grunn at kostnadene for et normalt driftsår vil være 17 mill. kroner, og skriver i sin søknad at dersom det ikke kommer midler til oppstart i løpet av 2021, vil det ikke være mulig å åpne som planlagt i mars 2022.

Komiteen anmoder om at departementet vurderer økte bevilgninger til drift for å sikre åpning av museet i 2022.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringen og Fremskrittspartiet og foreslår å øke bevilgningen til rehabiliteringen av Ole Bulls hjem på Lysøen med 5 mill. kroner, som et engangstilskudd.

Flertallet foreslår å øke bevilgningene til driftstilskudd til tre store seilskuter som er i aktiv drift som levende kulturminner med 6 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner er øremerket til Sk/S Christian Radich, 1,5 mill. kroner til Sørlandet og 1,5 mill. kroner til Statsraad Lehmkuhl.

Flertallet foreslår også å øke bevilgningen til Ishavsmuseet med 1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen på posten med 47,7 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 5 mill. kroner til Museene i Akershus, 5 mill. kroner til KUBEN i Aust-Agder, 5 mill. kroner til Buske-

rudmuseet, 10 mill. kroner til Lysøen ved KODE i Bergen, 5 mill. kroner til Hardanger Fartøyvernssenter, 2 mill. kroner til Bååstede, 1 mill. kroner til Musea på Sunnmøre, 5 mill. kroner til Vestfoldmuseene, 4 mill. kroner til Anno museum, 2 mill. kroner til Anna Rogde ved SørTroms museum, 3 mill. kroner til Outsider Art ved SørTroms museum og 0,7 mill. kroner til Stiklestad nasjonale kultursenter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Anna Rogde, med hjemmehavn i Harstad, er verdens eldste seilende skonnert, og den eneste av sitt slag i Nord-Norge. Skipet representerer en viktig del av den maritime kulturarven. For å sikre forutsigbar drift og kontinuerlig vedlikehold og bruke skipets potensial til utdanning og læring, forslår disse medlemmer at Anna Rogde tas inn med en fast bevilgning på statsbudsjettet for 2021. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative budsjett, der det foreslås 2 mill. kroner til SørTroms museum øremerket Anna Rogde.

Disse medlemmer viser til at som eneste museum i Norge fremmer SørTroms museum Outsider Art og forvalter en unik samling. Outsider Art beskriver kunst skapt av utøvere som står utenfor det etablerte kunstmiljøet, blant annet mennesker med psykiske lidelser og/eller utviklingshemming. Disse medlemmer vil støtte opp om museets ønske om å etablere et nasjonalt kompetansesenter for Outsider Art underliggende SørTroms Museums Trastad samlinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 3 mill. kroner til Outsider art ved SørTroms museum.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til et Rockheim gjennom «Hall of Fame» bidrar til å spre kunnskap om Norges pop- og rockhistorie samtidig som de største navnene innen sjangeren blir hedret. Den årlige utdelingen har blitt en stor nasjonal begivenhet, som i dag må dekkes over museets ordinære budsjetter. Disse medlemmer mener det er viktig at den nasjonale hyllesten av de fremste bidragsyterne til norsk pop og rock kan videreføres, og ber departementet gå i dialog med MIST for å sikre en framtidig finansiering.

Disse medlemmer viser til planene om et nasjonalt havbruksmuseum, Ægir, på Hitra. Havbruk er en bærebjelke i norsk økonomi og den største eksportnæringen etter olje- og gass. Fortellingen om framveksten av denne næringen er en viktig del av norgeshistorien som det er viktig at vi både tar vare på og formidler.

Disse medlemmer mener derfor det er viktig at planene om et slikt museum kan realiseres.

Disse medlemmer har notert seg planene om at museet gjennom spesialkonsesjon for oppdrett kunne skape et levende museum og opplevelsesarena, samtidig som man gjennom dette skaffet viktige bidrag til finansiering av museet. Det er på overtid med et bransjemuseum for oppdrettsnæringen, 50 år etter at det hele startet på Hitra i 1970.

Disse medlemmer viser til arbeidet for å sikre driften av Norsk Radio og Fjernsynsmuseum i Selbu, og at en enstemmig kulturkomité i Innst. 332 S (2016–2017) om «Eit moderne og framtidsretta NRK – Finansiering og innholdsplikter» sa at:

«Komiteen viser til det viktige arbeidet Norsk Radio- og Fjernsynsmuseum gjør for å sikre vår felles mediehistorie. Komiteen viser til at det gjøres et arbeid for å etablere en stiftelse og innlede et samarbeid med NRK for videre utvikling av museet. Komiteen stiller seg positive til dette arbeidet.»

Disse medlemmer konstaterer at arbeidet med å sikre den fremtidige driften fortsatt ikke er i mål, og ber departementet i dialog med NRK se på mulighetene for å ta vare på den viktige kulturarven som museet ivaretar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det samlet foreslås en styrking av denne budsjettposten med 4,7 mill. kroner: 2 mill. kroner til Anna Rogde av Harstad, 1 mill. kroner til Nynorsk pressesenter, 1 mill. kroner til Nynorsk kultursenter, og 0,7 mill. kroner til Stiklestad nasjonale kultursenter/ Nils Aas kulturverksted.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke tilskuddet til KODE med 30 mill. kroner, og foreslår et tilskudd til rehabilitering av Olavshallen på 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 74 TILSKUDD TIL ORGANISASJONER OG KOMPETANSENTRER M.M.

Komiteen viser til viktigheten av å ivareta den immaterielle kulturarven. Norge har gjennom UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven forpliktet seg til å ta vare på denne arven. Immateriell kulturarv kan ikke ivaretas tilstrekkelig ved arkivering eller digitalisering og kan ikke tilegnes ved å besøke

en utstilling eller ved å lese en bok. Det er kunnskap som er handlingsbåren – den har ikke bare plass i hodet, men i hendene og må læres med hendene. Denne kulturarven forutsetter fagmiljø hvor kunnskapen ivaretas, utvikles og holdes i hevd ved at den stadig læres bort av de som selv har kunnskapen i hendene.

Komiteen viser til Handverksskolen på Hjerleid, Møbelsnekkerskolen på Mysen og Plus-skolen i Fredrikstad som håndverksskoler som over mange år har bygd opp en spisskompetanse innen håndverksfag. Slik har de også blitt bærere og formidlere av en viktig nasjonal kulturarv. Undervisningstilbudet ved disse skolene er i dag et avgjørende bidrag for at Norge skal kunne leve opp til forpliktelsene vi har påtatt oss gjennom UNESCO.

Komiteen ser at både av hensyn til klima, ressursbruk og økonomi vil det være samfunnsnyttig å legge til rette for gjenbruk og istandsetting av kulturminner og kulturmiljøer som en del av en satsing på sirkulær økonomi. Håndverksskolene er en viktig brikke for å oppnå dette. Komiteen konstaterer at vektleggingen av gjenbruk av den eksisterende bygningsmassen, inkludert fredede og verneverdige bygninger og anlegg, er et viktig bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Komiteen ber regjeringen vurdere mulige støtteordninger for å sikre disse håndverksfagenes fremtid.

Komiteen merker seg at det over hele Norge vokser fram og drives særdeles gode mindre bryggerier som produserer godt øl og sider bygget på solid håndverk, unike naturlige forutsetninger og rotfestet kultur. Disse er en del av håndverkstradisjonen i Norge. Komiteen merker seg særlig det arbeidet som gjøres med sikring og videreføring av den immaterielle kulturarven knyttet til hjemmebrygging av øl med kveik. Komiteen legger merke til at mange internasjonale og kommersielle aktører nå utnytter kveiken vår, og at vi i Norge må ta del i denne verdiskapingen og ta vare på den opphavelige kveiken. Komiteen er derfor svært begeistret for det arbeidet som gjøres av Vestnorsk kulturakademi for å få sikret denne immaterielle kulturarven og få kveik inn på UNESCOs verdensarvliste.

Komiteen ser også at håndverkstradisjonene er godt representert ved de tradisjonelle metodene for skipsbygging. Komiteen merker seg særlig hvor viktige håndverkstradisjonene er i det arbeidet som gjøres med rekonstruksjonen av de eldste skipene fra vikingtid med eksempler som Saga Oseberg, skipsbyggingsmiljøet på Bjørke og Sagastad med Myklebustskipet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningene til kulturarvskolene med 7,3 mill. kroner over kap. 320 post 74.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett,

der det foreslås å øke bevilgningen med 7,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 1,5 mill. kroner til Norsk Skogfinsk museum, 2 mill. kroner til Skibladner, 2 mill. kroner til Fullriggeren Sørlandet og 2 mill. kroner til utvikling av Høytorp fort og Trøgstad fort–Senter for flyktninghistorien.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at som kommune nær svenskegrensen har Indre Østfold en rik historie både når det gjelder flyktninger og forsvarsverk. Gjennom å utvikle Høytorp fort og Trøgstad fort til et samlingssted for kultur, næringsliv og inkluderende alternative opplæringsarenaer for elevene, ser man muligheter og potensialer til å jobbe med både ekstremisme og radikalisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener forebyggende arbeid overfor ungdom kan skje gjennom tilbud til elever som er i risikogruppen for radikalisering og ekstremisme ved aktivisering på fortene, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 2 mill. kroner til utvikling av Høytorp fort og Trøgstad fort–Senter for flyktningehistorien.

3.5.8 Kap. 329 Arkivformål

POST 78 ARKIVTILTAK

Komiteen vil peke på at Arkivverket i tillegg til å ha en sentral rolle når det gjelder å ta vare på og dokumentere vår historie og kulturarv, også har en sentral rolle i å se til at dagens digitale dokumenter blir bevart. Komiteen viser til at teknologien gir store muligheter når det gjelder å gjøre saksbehandlingen raskere, tjenestene mer brukerorienterte, og til å dele og utnytte data på tvers av sektorer. Fremtidens arkiv vil være viktige kilder for kunnskap og for bruk av kunstig intelligens for å løse oppgavene bedre.

Komiteen mener derfor at det er viktig at Arkivverket moderniserer og digitaliserer egen virksomhet, men også at de tar aktiv del i innovasjonsaktiviteter sammen med andre virksomheter i både offentlig og privat sektor. Komiteen synes det er gledelig at Arkivverket bruker innovasjonsvirkemidler som Stimulab for tjenestedesign og medfinansieringsordningen for statlige IKT-prosjekter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til det store digitaliseringsløftet som foreslås for arkiver, og understreker at dette er arbeid som er avgjørende for å sikre kulturarven for framtida. En positiv bieffekt av digitalisering av arkivene er at det blir lettere å dele og formidle innholdet til publikum.

3.6 Medieformål m.m.

3.6.1 Kap. 334 Film- og dataspillformål m.m.

Komiteen viser til at bevilgningene under kapitlet bygger opp under nasjonale mål for kulturpolitikken om at alle skal få tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer fornyelse, mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse. Bevilgningen skal stimulere til verdiskaping og investering i norske filmer, serier og dataspill og sørge for at den norske kulturbransjen har minst like gode rammebetingelser som andre næringer.

Komiteen viser til at målene for bevilgningene på filmområdet er å legge til rette for et bredt og variert filmtilbud av høy kvalitet, god formidling og tilgjengeliggjøring for publikum, solid publikumsoppslutning og en profesjonell filmbransje med sunn økonomi.

Komiteen merker seg at målene for bevilgningene på dataspillområdet er å legge til rette for et variert tilbud av norske dataspill av høy kvalitet, en profesjonell og mangfoldig dataspillbransje, gjennomslagskraft for norske dataspill og en inkluderende og tilgjengelig dataspillkultur.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener forslaget til endringer i Kulturdepartementets forskrift om produksjon og formidling av audiovisuelle verk og Norsk film-instituttets produksjonsforskrift, som nå er ute på kort høring, må utsettes.

Disse medlemmer er kritiske til grunnlaget for noen av de foreslåtte endringene i tilskuddsordningene, og særlig til prosessen rundt disse endringene. Det er med undring disse medlemmer oppfatter at NFIs forslag og konklusjoner i stor grad strider mot det et samlet regionalt filmmiljø, en samlet produsentstand og en rekke sentrale forskere på feltet har kommet frem til og ønsker av utvikling og endringer, og at de foreslåtte endringene som nå er ute på høring, muligens strider mot de politiske målene i filmmeldingen, da det er foreslått vesentlige endringer som påvirker forretningsmodellene i bransjen, særlig knyttet til endring i etterhåndstilskuddet. Å gjennomføre så omfattende grep uten en politisk involvering av Stortinget, samt at endringene presses igjennom på rekordtid med kort høringsfrist midt i en global krise, gjør også tidspunktet uholdbart og skaper stor usikkerhet i bransjen.

Disse medlemmer registrerer at i løpet av behandlingen av budsjettet i komiteen har regjeringen lyttet og utsatt høringsfristen, samt lovet å bruke tilstrekkelig tid på behandlingen av høringsvarene. Disse medlemmer ser behovet for endringer i virkemiddelapparatet, men vil understreke viktigheten av å forsøke å samle filmmiljøet til endringer som bedrer industrien i alle ledd. Disse medlemmer peker videre på viktigheten av at målene i filmmeldingen må være fø-

rende for endringer, og at ikke den økonomiske tilstanden for feltet med samlet økonomisk nedgang i støtten etter åtte år med høyrepolitikk som har nedprioritert feltet, skal føre til sparekniv på ordninger som har fungert godt. Videre er det viktig å styrke, ikke svekke, filmbransjen i regionene. Disse medlemmer mener Stortinget må orienteres om de konkrete endringene, i egnet form, før de innføres gjennom forskrift.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen har foreslått å lage en strategi for filmformidling. Disse medlemmer mener et slikt arbeid må forankres i Stortinget, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om filmformidling.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er skuffet over at regjeringen fortsatt ikke har lagt fram forslag til hvordan tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester kan investere en andel av sin omsetning i norske audiovisuelle produksjoner. Disse medlemmer viser til at bransjen selv har etterspurt en medfinansieringsordning i flere år, og at Stortinget for flere år siden ba regjeringen om dette. Disse medlemmer viser til at innføring av medfinansieringsplikt er viktig for å sikre friske midler til finansiering av norske produksjoner, og forutsetter at regjeringen raskt kommer tilbake til Stortinget med et forslag som også tar vare på norske rettighetshavere.

Komiteen ser at satsingen på å etablere en spillutviklingsbransje i Nordreisa er i tråd med dataspillstrategien som Kulturdepartementet lanserte høsten 2019. Spillbransjen er en viktig kulturarena for unge mennesker der aktiviteter skaper samhold. Utviklingen av en spillbransje i Nordreisa vil gi en møteplass for en rekke ungdommer som i dag ikke har en felles arena for å dyrke sin lidenskap, noe komiteen ser på som spesielt positivt. Arbeidet har god fremdrift og er godt forankret i Nordreisa kommune, organisasjoner (Tvibit, Dataspill-senteret, Funcom, 3net) og i Troms og Finnmark fylkeskommune.

Komiteen anbefaler derfor at Kulturdepartementet følger opp dette arbeidet faglig.

Komiteen viser til at Norges E-sportforbund i juli 2020 etablerte seg på Lillehammer med forbundets første forbundskontor. Etableringen ble støttet økonomisk av Innlandet fylkeskommune, Lillehammer kommune og Lillehammerregionen samt næringslivet på Lillehammer. 1. september 2020 avholdt Norges E-sportforbund sitt første ordinære forbundsting der man vedtok nye lover som er utarbeidet med utgangspunkt i NIFs lovnorm. Ved avholdelsen av det første forbundstinget

hadde forbundet 24 klubber og i overkant av 2 000 medlemmer. Formålet til forbundet er at man skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å delta i e-sport-sammenheng ut fra sine ønsker og behov.

Komiteen mener det er viktig å støtte opp om tiltak for å organisere e-sporten i ett nasjonalt forbund.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser behovet for å opprettholde Nordland kunst- og filmfagskole, da dette er et verdifullt bidrag til norsk filmbransje. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre mangfold i kunst- og filmfeltet gjennom å ha utdanningsinstitusjoner ulike steder i landet.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at bevilgningene på posten skal gå til å dekke lønns og driftsmidler til Norsk filminstitutt. Bevilgningen dekker også evaluerings- og utviklingsarbeid og enkelte fellestiltak på film- og medieområdet i departementets regi.

Komiteen viser videre til at bevilgningen på posten foreslås økt med 3 mill. kroner til Norsk filminstitutts satsing på talentutvikling. Det er også satt av 12 mill. kroner til dette formålet på post 50 Filmfondet. Komiteen viser til at posten foreslås økt med 2,3 mill. kroner til Norsk filminstitutts arbeid med oppfølgingen av data-spillstrategi og utviklingsprogram for filmskapere. Post 50 Filmfondet foreslås redusert med tilsvarende beløp.

Videre viser komiteen til at det av bevilgningen er satt av 1 mill. kroner til Filminstituttets arbeid i nettverket Norwegian Arts Abroad. Målet er å fremme eksport og promotering av norsk kultur og film i utlandet. Det er også satt av 1 mill. kroner til dette formålet på post 50 Filmfondet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet med 250 000 kroner til teksting av dubbet film.

POST 50 FILMFONDET

Komiteen viser til at bevilgningen på posten omfatter tilskudd til filmfeltet, fra utvikling og produksjon til lansering, formidling og tilgjengeliggjøring av audiovisuelt innhold samt tilskudd til utvikling fram til ferdigstilling og formidling av dataspill.

Komiteen viser til at bevilgningen på posten foreslås økt med 12 mill. kroner til Norsk filminstitutts satsing på talentutvikling. Det er også satt av 3 mill. kroner til dette formålet på post 1 Diftsutgifter.

Bevilgningen foreslås økt med 4,8 mill. kroner til satsing på dataspill, der deler av bevilgningen skal nyttes til tilskudd til formidling av dataspill, herunder data-treff og andre typer spillarrangement.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at selv om norske filmer markerer seg internasjonalt, har regjeringen nedprioritert filmsatsingen i flere år. Justert for lønns- og prisvekst har bevilgningene til Filmfondet stått stille i perioden 2014–2020, mens NFI i samme periode har blitt pålagt flere oppgaver som skal løses innen gitte rammer. Dette innebærer at Filmfondet har hatt en negativ utvikling i perioden, som igjen betyr strammere rammer til å oppfylle de filmpolitiske målene. Disse medlemmer mener dette er alvorlig, og er bekymret for konsekvensene dette vil ha for norske produksjoner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har fulgt opp filmforliket fra 2015, som blant annet innebar en satsing på filmregionene, filmformidling gjennom festivalene, samisk film samt en generell styrking av Filmfondet.

Disse medlemmer har registrert at flere i bransjen etterlyser en ordning med formål om å sikre at norske produksjoner kan igangsettes uten å risikere å gå konkurs i tilfelle avbrudd på grunn av covid-19. Disse medlemmer viser til at NFI allerede har omdisponert 25 mill. kroner til en slik produksjonsgaranti, og er positive til at NFI snur seg rundt og iverksetter tiltak de selv mener best vil bidra til å skape aktivitet i dagens situasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag til å styrke filmfondet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til Filmfondet med 20 mill. kroner.

POST 72 INSENTIVORDNING FOR FILM- OG TV-PRODUKSJONER, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen på posten dekker tilskudd til insentivordningen for film- og serieproduksjoner. Insentivordningen er en refusjonsbasert ordning hvor produksjoner skal produseres helt eller delvis i Norge, og som oppfylle vilkårene for ordningen, kan søke om tilskudd på inntil 25 pst av godkjente kostander jf. omtale i Prop. 1 S (2019–2020). Den budsjetterte bevilgningen skal dekke forventede utbetalinger i 2021 til produksjoner som er gitt tilsagn om tilskudd innenfor rammen av tidlige års bevilgning. Komiteen viser til at det er budsjettert med 41,36 mill. kroner, og at regjeringen i forslag til vedtak III foreslår en tilsagnsfullmakt på 68,5 mill. kroner ut over gitte bevilgninger, som kan benyttes til å gi tilsagn til nye produksjoner i 2021. Komiteen viser til at utfordringer med innspillinger under pandemiutbruddet har forskjøvet noen produksjoner, og at tilskudd til flere produksjoner som var forventet ferdigstilt i 2021, først vil komme til utbetaling i 2022.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det totale søknadsbeløpet til insentivordningen for film og serieproduksjoner langt overgår disponibel ramme i 2021. Internasjonale produksjoner kan stimulere til sysselsetting og kjøp av tjenester lokalt.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, ber departementet vurdere å benytte midler fra stimuleringspakken under kap. 325 post 77 til å styrke insentivordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at insentivordningen for film- og serieproduksjoner skal bidra til å tiltrekke utenlandske produksjoner til Norge, i tillegg til å bidra til internasjonalisering og kompetansebygging for filmmiljøet i Norge.

Disse medlemmer viser til at ordningen i dag ikke fungerer etter formålet, da den gir liten forutsigbarhet både for norske og utenlandske produsenter som ønsker å benytte ordningen. Disse medlemmer viser til at insentivordningen er et næringspolitisk virkemiddel som bør ligge under Nærings- og fiskeridepartementet. For å sikre den nødvendige økonomiske sikkerheten som kreves for å kunne planlegge langsiktig, og dermed bidra til flere større produksjoner i Norge, bør ordningen være regelstyrt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen omgjøre insentivordningen for internasjonale film- og TV-produksjoner til en regelstyrt ordning og underlegge den Nærings- og fiskeridepartementet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet peker på at en styrking av insentivordningen vil være et svært treffsikkert krisetiltak, da ordningen skaper arbeid og aktivitet i hele kjeden av filmproduksjon og -arbeidere, når store internasjonale produksjoner pga. ordningen kan velge Norge som innspillingssted. Disse medlemmer peker videre på de unike mulighetene Norge har, dersom man utvider ordningen, til å tiltrekke seg produksjoner under covid-19-krisen, da erfaringen har vist at Norge under gjeldende smittevernregler har klart å fasilitere store internasjonale innspillinger på norsk jord uten smitte. Dette gjør Norge til et attraktivt innspillingsland fremover, og behovet for styrking av ordningen øker.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen i forslag til statsbudsjett 2021 foreslår å tydeliggjøre ordningen gjennom å skille fullmakt til å utstede nye refusjonsgarantier fra forventningene til faktiske utbetalinger.

Disse medlemmer mener denne tydeliggjøringen kan være positiv, men tror bevilgningsfullmakten er satt for lavt. Disse medlemmer viser til at NFI fram til i år kunne overføre ubenyttede tilsagn fra tidligere år, og at de i 2020 ga tilsagn om refusjon på 103,3 mill. kroner, mens regjeringens forslag til ramme for 2021 er 68,5 mill. kroner. Disse medlemmer ber derfor regjeringen komme tilbake til Stortinget med en revurdering av denne rammen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til å styrke insentivordningen for film- og TV-produksjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at filminsentivordningen har vært en suksess som har bidratt til at flere store utlandsproduksjoner er lagt til Norge. Flertallet viser til bransjens egne analyser, som viser at for hver krone som insentivordningen refunderer, så legger produksjonene igjen over fem ganger så mye penger i Norge, noe som er bra for aktiviteten i distriktene, filmmiljøet i Norge og landet vårt som en filmdestinasjon. Flertallet viser også til den store internasjonale konkurransen rundt

betingelsene i ulike typer filminsentivordninger, og at gode og forutsigbare ordninger nærmest er blitt en forutsetning for å bli valgt som innspillingsland.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å styrke ordningen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en økning på 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 73 REGIONALE FILMTILTAK M.M., *kan overføres*

Komiteen viser til at den regionale filmsatsingen er en del av den samlede nasjonale filmpolitikken og dekker i hovedsak tilskudd til regionale filmsentre og filmfond.

Komiteen viser til at tilskudd til regionale filmfond fordeles etter kriterier fastsatt i Prop. 1 S (2018–2019). Fordelingen baserer seg på den aktiviteten fondene genererer i bransjen over en treårsperiode, men slik at ingen av de tre regionale filmfondene får mindre enn 4,5 mill. kroner. Komiteen viser til omtale i Prop. 1 S (2020–2021), der regjeringen foreslår å endre denne statiske inndelingen til en nedre grense på minimum 20 pst. av den totale bevilgningen til regionale filmfond.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til den foreslåtte engangsbevilgningen til Dataspillcenteret – norsk senter for spillutvikling og ber regjeringen vurderer mer langsiktige rammebetingelser for senteret i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at regjeringen ikke foreslår en økning i regionale filmtiltak i 2021. Selv om det i filmforliket fra 2015 var politisk enighet om at det skulle satses på regional filmproduksjon, har ikke regjeringen prioritert dette. Disse medlemmer er opptatt av ha sterke regionale filmmiljøer for å bidra til større mangfold og sørge for at historier fra hele landet kan fortelles. Disse medlemmer vil understreke at den regionale satsingen må komme som et tillegg til den nasjonale satsingen.

Disse medlemmer er positive til at byrådet i Oslo foreslår å etablere et regionalt filmfond i Oslo for å styrke produksjonsmiljøet og stimulere til økt aktivitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ønsker å støtte opp om dette. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 25 mill. kroner til regionale filmtiltak ut

over regjeringens forslag fordelt med 9 mill. kroner til filmfond i Oslo, 5 mill. kroner til Samisk filminstitutt, 5 mill. til regionale filmfond og 6 mill. kroner til de regionale filmsentrene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ser et stort potensial i norsk film. Incentivordningen for film har positive ringvirkninger. Utenlandske produksjoner som spiller inn filmer og serier i Norge, legger igjen betydelige beløp gjennom sysselsetting og kjøp av varer og tjenester på opptaksstedet. Dette medlem viser videre til at Senterpartiet vil forbedre ordningen ved å stille krav om at norske produksjoner som får støtte fra Filmfondet, må spille inn filmene i Norge, slik at ordningen rent faktisk bidrar til å skape og sikre norske arbeidsplasser. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås en styrking av intensivordningen for film- og TV-produksjoner med 15 mill. kroner og regionale filmtiltak med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til regionale filmfond med 15 mill. kroner, og 10 mill. kroner til økt støtte til filmformidling, inkludert klubber, regionale cinemateker og festivaler.

POST 75 INTERNASJONALE FILM- OG MEDIEAVTALER, *kan overføres*

Komiteen merker seg at bevilgningen på posten foreslås videreført fra 2020.

POST 76 (NY) DATASPILLSENTER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å sette av 20 mill. kroner til opprettelsen av et dataspillcenter og opptrapping av et dataspillfond.

POST 78 (NY) DUBBING AV BARNEFILMER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet finner det svært uheldig at barn og unge med hørselshemming går glipp av gode kinoopplevelser fordi flere internasjonale dubbede barnefilmer ikke blir tekstet. Disse medlemmer mener det er viktig at alle kan få utbytte av kinofilm, og at teksting av kinofilmer er et viktig bidrag til å sikre universell utforming. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 0,25 mill. kroner ut over regjeringens forslag til dubbing av barnefilmer.

3.6.2 Kap. 335 Medieformål

Komiteen deler målene om blant annet ytringsfrihet, tilgjengelighet, nyhetsproduksjon over hele lan-

det, innovasjon, undersøkende journalistikk, lokale medier og gode forhold for en bred offentlig samtale. Samtidig som det i covid-19-pandemien har vært stort behov for medier med informasjon, debatt og kritisk gransking, har pandemien gitt mange mediebedrifter store utfordringer. Komiteen viser til den ekstraordinære støtten som ble gitt i revidert budsjett 2020, og ber regjeringen ha tett dialog med aktørene innen sektoren om utfordringer i tiden framover.

Komiteen merker seg at departementet foreslår en omlegging av innretningen på støtten til samiske aviser. Komiteen tar til etterretning at departementet vil foreta en fullstendig revisjon av tilskuddsordningen for samiske medier i løpet av 2021. Komiteen forutsetter at forslagene til en slik omlegging legges fram for Stortinget på egnet måte.

Komiteen tar til etterretning at departementet arbeider med en ESA-notifisering av tilskuddsordningen for lokale lyd- og billedmedier, slik at det er mulig å heve støttetaket. Komiteen er samtidig tilfreds med at departementet legger til rette for at eksisterende FM-konsesjoner for lokalradio forlenges både i og utenfor slukkeområdene i fem år fram til utgangen av 2026.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at det er foreslått avsatt 1 mill. kroner til arbeidet med å utvikle og implementere en nasjonal strategi for barn og medier.

Komiteen peker på at det i dag er over 20 statlige etater, herunder seks ulike departement som har et overlappende ansvar og tiltak rettet mot barns digitale liv. Det er derfor av avgjørende viktighet at man får plass en felles strategi som skal ligge til grunn for koordineringen av dette arbeidet. Komiteen mener regjeringen bør vurdere om ett departement bør få det overordnede ansvaret for å sikre at det blir en tydelig forankring hos politisk ledelse.

POST 71 MEDIESTØTTE

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Stortingets flertall i Innst. 365 S (2018–2019) sluttet seg til regjeringens forslag om at den økonomisk rammen for mediestøtten fastsettes for fire år av gangen. Dette skal skje etter hvert valg. Flertallet merker seg at regjeringen på denne bakgrunn foreslår at den direkte mediestøtten i 2021 videreføres på samme nivå, justert for pris- og lønnsvekst. Flertallet viser samtidig til at det i 2020 var nødvendig med ekstra støtte til mediesektoren i forbindelse med covid-19-pandemien. Dette viser at det også innenfor en modell med fireårige vedtak om støttenivå kan være behov for ekstraordinære tiltak hvis situasjonen tilsier det.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener mediestøtten er en velfungerende og nødvendig ordning for å sikre mediemangfold i avismarkedet. Disse medlemmer mener det er en grunnleggende demokratisk verdi at leserne har tilgang til ulike synspunkter og meninger i avislandskapet.

Disse medlemmer er opptatt av at et løft for lokalavisene ikke skal ramme de meningsbærende avisene. Disse medlemmer viser til behandlingen av Mediemeldingen i Innst. 365 S (2018–2019), hvor Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet forslag om å sikre at produksjonsstøtten ikke ble omfordelt fra aviser som i dag mottar hoveddelen av produksjonsstøtten, til fordel for de små lokalavisene, men at det opprettes en egen støtteordning for de små lokalavisene. Dette forslaget ble nedstemt.

Disse medlemmer viser til at mediebransjen er hardt rammet av koronakrisen, og at det var først etter et anmodningsvedtak i Stortinget at regjeringen fikk plass en midlertidig kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier. Ved behandling av ordningen mente disse medlemmer at regjeringens forslag til innretning verken var i tråd med Stortingets vedtak eller vil treffe mediebedriftenes behov. Disse medlemmer fremhevet annonsesvikten som en reell trussel mot en del mediebedrifters overlevelse og foreslo derfor en helt annen innretning av kompensasjonsordningen. Disse medlemmer registrerer at det nå kan bekreftes at ordningen traff dårlig, da kun ca. 1/3 av kompensasjonsmidlene er utbetalt.

Disse medlemmer er opptatt av at vi også etter krisen skal ha et mangfold av frie og uavhengige medier som informerer, avdekker mangler i samfunnet, driver kritisk gransking av makthavere og sørger for at ulike stemmer slipper til i debatten. Disse medlemmer mener at situasjonen for mediene fortsatt er alvorlig, og at en særlig grunn til bekymring er situasjonen for de mindre lokalavisene, der mange har små marginer og er helt avhengige av produksjonsstøtte for i det hele tatt å overleve.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil fortsatt legge til rette for et rikt mediemangfold og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag til en styrking av mediestøtten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at enkelte nasjonale aviser får store summer i pressestøtte, opptil flere titalls millioner kroner i året. Disse medlemmer viser til den konkurransevridende effekten og manglende insentiv for rasjonell drift og publikumsfokus som dette kan gi, og viser til det prinsipielle ønsket om mest mulig uavhen-

gighet mellom myndighetene og pressen. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslår å fjerne pressestøtten til de såkalte nasjonale meningsbærende avisene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en kraftfull satsing i mediestøtten på 60 mill. kroner ut over regjeringens forslag. I tillegg foreslår Senterpartiet i sitt alternative budsjett 1 mill. kroner til samisk dagspresse.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke mediestøtten med 45 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 73 MEDIETILTAK

Komiteen viser til at en samlet komité i arbeidet med Mediemeldingen, jf. Innst. 365 S (2018–2019), understreket betydningen av at det drives med undersøkende journalistikk også i lokale medier og mindre redaksjoner over hele landet.

Komiteen mener det er stort behov for kompetanse på undersøkende journalistikk i norske redaksjoner, og vil understreke viktigheten av å sikre kompetanse- og utdanningsmiljøenes videre eksistens for å styrke den undersøkende journalistikken, særlig i lokale og regionale medier.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås å styrke dette arbeidet med 2 mill. kroner til Senteret for undersøkende journalistikk i Bergen.

POST 74 TILSKUDD TIL LOKALE LYD- OG BILDEMEDIER, *kan overføres*

Komiteen er kjent med at departementet i høst har hatt på høring endringer i tilskuddsordningen knyttet til digitalisering og heving av støttetiltak for lokalradio.

Komiteen er kjent med at departementet nå hever taket for støtte til lokalkringkasting, blant annet for å bidra til raskere digitalisering av lokalradio og styrking av minoritetsradio. Forskriftsendringen innebærer at det åpnes for driftstilskudd til digitalisering av lokalradio, og at taket for hvor mye støtte en tilskuddsmottaker kan motta gjennom ordningen, heves. Det kan også søkes om prosjekttilskudd til lokale programproduksjoner og kompetansehevende tiltak.

Endringene har vært notifisert til EFTA Surveillance Authority (ESA), som nylig ga sin godkjenning. Bakgrunnen for forskriftsendringene er Medietilsynets rapport «FM etter 2021 – Anbefaling til Kulturdepartemen-

tet om fremtidig analog distribusjon av lokalradio i FM-nettet» fra 2019.

I det videre arbeidet ber komiteen departementet vurdere tilskuddsordningen med sikte på bedre å legge til rette for dagsaktuelt journalistisk arbeid i lokalradio.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de planlagte endringene i tilskuddsordningen «Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier» er ment å få effekt fra kommende søknadsrunde. Dette vil blant annet la de små nisjeradioene i storbyene søke om støtte til å leie seg inn på DAB ut over «oppstartsfasen», som det har vært gitt støtte til tidligere. Det er mange av de minste aktørene som har problemer med å opprettholde sendingene på DAB når de først har kommet i gang, og endringene kommer som svar på anbefalinger fra Medietilsynet i FM-rapporten som ble lagt frem i Bergen i 2019.

De foreslåtte endringene er positive, men Medietilsynet anbefalte samtidig å øke rammen for ordningen, fordi den i dagens form ikke vil klare å ta unna for den type søknader som det nå åpnes for. Prosessen i Kulturdepartementet har til nå bare berørt momentet rundt endringer i innretning, ikke rammen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at denne støtten betyr mye for lokalradioene den berører, og at endringene også følges opp med framtidige bevilgninger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at lokalradioene er en vital del av det norske mediemangfoldet, og det er viktig å sikre gode vilkår for lokalradiobransjen på lik linje med andre medieaktører. Lokalradio er fortsatt hardt rammet av inntektsnedgang, samtidig som vi ser at lyttertallene øker. Dette medlem er glad for at lokalradioene får fortsette på FM-nettet ut 2026, men viser imidlertid til Senterpartiets representantforslag i Dokument 8:40 S (2018–2019), hvor det ble fremmet forslag om at FM-konsesjoner for lokalradio bør fortsette ut 2031. Dette medlem vil også peke på at lokalradioene er et viktig ledd i ulike kommuners beredskapsapparat. De fungerer som informasjonskanal når det oppstår akutte situasjoner. Kantars analyser viser blant annet at radiomediet har styrket seg under koronakrisen, og folk har høy tillit til de norske radiokanalene. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til lokale lyd- og bildemedier med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til

lokalradioen med 7 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 79 NORSK RIKSKRINGKASTING AS – NRK

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at NRK fra 2020 finansieres over statsbudsjettet. Flertallet viser til at Stortingets flertall ved behandling av Innst. 365 S (2018–2019) sluttet seg til regjeringens forslag om at NRKs økonomiske ramme fastsettes for fire år av gangen. Fastsettelsen skal skje etter hvert valg. Flertallet merker seg at regjeringen på denne bakgrunn foreslår at NRKs økonomiske ramme i 2021 videreføres på samme nivå som i 2020, justert for pris- og lønnsvekst og 0,5 pst. effektiviseringskrav.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og foreslår å redusere bevilgningen til Norsk rikskringkasting (NRK) med 176,4 mill. kroner grunnet mindrebehov som følge av lav merverdiavgiftsats (6 pst.) første halvår 2021.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at NRK har vært skjermet fra realitetene og konkurransen som resten av Medie-Norge må forholde seg til, og at NRK kan bidra til en uheldig konkurransevidning ettersom statskanalen konkurrerer med andre mediehus, men på gunstige og skjermede vilkår. Disse medlemmer vil også vise til effektiviseringsgrepene som er tatt blant annet hos den danske rikskringkasteren, og mener at NRK bør få mer like rammevilkår som andre mediehus og bør tåle økt krav til effektiv og rasjonell drift fra myndighetene. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett legger inn en reduksjon i bevilgningen til NRK.

3.6.3 Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordninger

Komiteen merker seg at målet med bevilgningen er å sikre opphavere vederlag for offentlig bruk av sine åndsverk, og at rettighetshavere kompenseres for lovlig kopiering til privat bruk gjennom kompensasjonsordningen.

POST 70 KOMPENSASJON FOR KOPIERING TIL PRIVAT BRUK

Komiteen merker seg at posten gjelder kompensasjonsordning, for kopiering av åndsverk til privat bruk; denne ordningen ses i sammenheng med kompensasjonsordningen for kollektive formål gjennom Fond for lyd og bilde, kap. 320 post 51. Bevilgningen på posten foreslås videreført fra 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmennheten tilgang til kultur. Ordningen ble 1. juli 2018 utvidet til å omfatte nye rettighetshavergrupper gjennom at rettighetshavere til litterære og visuelle verk ble inkludert i ordningen. Disse medlemmer viser til at selv med utvidelse med nye kompensasjonsberettigede rettighetshavere i ordningen har de økonomiske rammene for ordningen ikke blitt utvidet.

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner til privatkopieringsvederlag ut over regjeringens forslag.

POST 71 VEDERLAGSORDNINGER, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningene på post 71 Vederlagsordninger skal dekke utgifter ved statens inngåtte avtaler om utstillingshonorar, bibliotekvederlag, visningsvederlag samt vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i kirker og trossamfunn. Bevilgningen på posten er økt med 3,3 mill. kroner til ordningen for visningsvederlag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 30 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpene fordeles på 20 mill. kroner til utstillingshonorar og 10 mill. kroner til utstillingsvederlag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er oppatt av at kunstnere skal få betalt når deres verk tas i bruk både fysisk og digitalt. Årlig bidrar 2 000 kunstnere til å fylle samtidskunstutstillinger på landets 53 visningssteder med fast statlig driftstøtte. Likevel honorerer kunstnerne i liten grad for arbeidet i forbindelse med utstillinger.

Disse medlemmer viser til at kunstnerorganisasjonene i flere år har påpekt at manglende honorering ved utstillinger ikke er en tilfredsstillende praksis, og at de derfor har ønsket etablering av utstillingshonorarer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er positive til en slik ordning og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 20 mill. kroner til et forsøksprosjekt med etablering av utstillingshonorar på visningssteder med faste statlige driftstilskudd.

Disse medlemmer viser til at utstillingsvederlagsavtalen stiller krav til at statlig finansierte visningssteder må oppfylle sine forpliktelser, og betale godtgjørelse til billedkunstnere og kunsthåndverkere for lån og visning av kunstverk i kunstnerens eie. Vederlaget er regulert i avtale mellom staten og kunstnerorganisasjonene, basert på opphavsrett.

Disse medlemmer viser til at det er avdekket at en rekke av visningsstedene som er forpliktet av utstillingsvederlagsavtalen, misligholder denne. Dette innebærer at kun 1/3 av kunstneres rettmessige vederlag i dag utbetales. Disse medlemmer ber derfor regjeringen videreføre reforhandling av avtalen om utstillingsvederlag mellom kunstnerorganisasjonene og Staten, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner til utstillingsvederlag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å gjøre utstillingshonorar til en permanent ordning og å sette av 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag og gjøre ordningen permanent.

3.6.4 Kap. 339 Pengespill, lotterier og stiftelser

Komiteen viser til at bevilgningen til Lotteri- og stiftelsestilsynet skal bidra til trygge spilltilbud som forebygger negative konsekvenser av pengespill og kanaliserer overskudd til gode formål. Tilsynet skal også sikre en forsvarlig forvaltning av merverdiavgiftskompensasjonen. Komiteen merker seg at også spillsektoren berøres av covid-19-pandemien.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til Stortingets behandling av St. Meld. 12 (2016–2017) Alt å vinne – Ein ansvarleg og aktiv pengespilpolitikk gjennom Innst. 250 S (2016–2017), der digitale lotterier ble omtalt.

Flertallet ønsker å følge opp intensjonen i Stortingets tidligere vedtak og understreker behovet for modernisering på lotterifeltet og ber derfor regjeringen om å legge til rette for digitale løsninger for betaling og distribusjon av lotterier.

Flertallet ser også behovet for å justere omsetningsrammene for de som innehar rettighetene for lisenslotterier i tråd med ordinær KPI-utvikling. Flertallet ber derfor regjeringen gjennomføre dette i regelverket for private lotterier så snart som praktisk mulig.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at bevilgningen er økt med 2,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning i inntekter fra refusjon fra Norsk Tipping AS.

3.6.5 Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

POST 5 (NY) LISENSINNTEKTER SPILL

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til representantforslaget, Dokument 8:56 (2020–2021), som foreslår å avvikle dagens spillmonopol og erstatte det med en lisensmodell. Disse medlemmer viser til at Sverige og Danmark har avvirket sine spillmonopol, og at svenske myndigheter opplevde

dobbelt så store provenyinntekter på sin lisensmodell enn det de hadde budsjettet med. Disse medlemmer viser til at hundretusenvis av nordmenn årlig legger igjen milliarder av kroner hos utenlandske spillskaper, at rundt halvparten av norske onlinespillere velger utenlandske spillskaper, og til Menon Economics sin rapport om at en lisensmodell kan gi staten mellom 1,2 og 1,9 mrd. kroner i inntekter. Disse medlemmer viser også til at antall problemspillere i Norge mer enn har doblet seg mellom 2013 og 2019, ifølge forskning ved UiB.

3.6.6 Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti var imot innføringen av gaveforsterkningsordningen og får bekreftet at ordningen bidrar til at den statlige innsatsen skaper økt ulikhet i kulturtilbudet i landet. Departementets egne tall viser eksempelvis at fordelingen viser at mens folk i Oslo får drøye 28 kroner pr. innbygger, får folk i Troms og Finnmark mindre enn 9 kroner pr. innbygger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår i Arbeiderpartiets alternative budsjett å avvikle gaveforsterkningsordningen. Bevilgningen på 70 mill. kroner foreslås omprioritert med 30 mill. kroner til en styrking av Frifond og 10 mill. kroner til å styrke den desentraliserte ordningen for tilskudd til regionale kulturbygg. De resterende 30 mill. kronene øremerkes for bidrag til aktivitetstilskudd gjennom kommunene, til sikring av barn og unges deltakelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at for å ha et så rikt og godt kulturliv som mulig, må alle gode krefter mobiliseres. Dette innebærer både offentlig og privat engasjement. Et større spekter av finansieringskilder skaper også et større spekter av aktører som er engasjerte i, og som ønsker å bidra til, et levedyktig og mangfoldig kulturliv. Dette er en styrke for kulturen.

Flertallet vil påpeke at mange av de private fondene og stiftelsene som har vært viktige aktører for kulturlivet i lang tid, har vært forbeholdt en liten del av kultur-Norge. De har vært forbeholdt aktørene som har kjent til ordningene og søkemulighetene, og som har hatt ressurser til å sette seg inn i de ulike søknadsprosessene. Med gaveforsterkningsordningen har dette blitt tilgjengelig for mange flere og mange flere aktører enn tidligere har fått nytte godt av midler fra private fond, stiftelser og næringsliv.

Flertallet viser til at nye tall for tildelingene for 2019 peker på at søkermassen aldri har vært større. I dag er det over 300 institusjoner som mottar midler fra ordningen, og mange av disse er førstegangssøkere. Kulturaktører fra samtlige fylker i hele Norge mottar midler, og tildelingene viser stor bredde; fra de store institusjonene og internasjonalt anerkjente kompanier til mindre historielag, lokale kulturhus og festivaler. Mange institusjoner er svært glade for og er blitt ivrige brukere av gaveforsterkningsordningen. Flertallet viser til at ordningen blir rammestyrte fra 2021.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er helt nødvendig med en opprydning i hvilke aktører som skal få tilskudd over kulturdelen av tippemidlene. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår en gradvis utfasing av aktører som ikke direkte jobber med den brede kulturfrivilligheten, slik at disse flyttes fra tippemidlene og over til fast post på statsbudsjettet. Innfasingen er foreslått gjort over to år, og organisasjonene som overføres, skal sikres indeksregulering og fortsatt støtte over tippemidlene, slik at de ikke taper på overføringen. Organisasjonene og tiltakene som foreslås overført, er Prosjekt- og utviklingsmidler for henholdsvis arkivfeltet, bibliotek og museum med til sammen 88 mill. kroner, Krafttak for sang med 5 mill. kroner, Historiske spel med 4,5 mill. kroner, Norske kirkeakademier med 2,5 mill. kroner og Aktivitetsmidler for kor med 11 mill. kroner. Dette vil til sammen styrke den brede kulturfrivilligheten med 111 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om kulturdelen av tippemidlene og foreslå en opprydning, slik at den brede kulturfrivilligheten styrkes og aktører og organisasjoner som fyller andre formål, finansieres under poster på statsbudsjettet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at da regjeringen Solberg tok over i 2013, ble det tildelt 500 mill. kroner av spilleoverskuddet til kulturformål. Etter omleggingen av tippenøkkel i 2015, og som følge av økte spilleoverskudd, er tildelingen til kulturformål nå på over 800 mill. kroner. Enkelte formål er overført fra statsbudsjettet til spillemidlene. Det har gitt økt handlingsrom på statsbudsjettet. Da de rød-grønne satt med makten, ble en tredjedel av spilleoverskuddet inntektsført på kulturbudsjettet

og var slik sett med på å finansiere alle ulike kulturformål.

Flertallet viser til at når det er overført enkelte formål til spillemidlene, har det i all hovedsak handlet om tilskuddsordninger som er prosjektbaserte, altså formål som i liten grad bærer preg av å være driftsstøtte. Spilleoverskuddet kan variere fra år til år. Derfor er det viktig at formålene som finansieres av spillemidlene, kan variere fra år til år. Det har aldri vært slik at spillemidlene har vært forbeholdt det enkelte kaller «kulturfrivilligheten». Det største formålet på spillemidlene har vært, og er fremdeles, finansieringen av Den kulturelle skolesekken. Det er en ordning som neppe kan defineres under paraplyen «kulturfrivillighet», og det er på ingen måte slik at overføringen av formål fra statsbudsjettet til spillemidlene har gått på bekostning av det frivillige kulturlivet.

3.7 Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn

3.7.1 Kap. 880 Den norske kirke

POST 70 RAMMETILSKUDD TIL DEN NORSKE KIRKE

Komiteen viser til behandlingen av Prop. 130 L (2018–2019) Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), jf. Innst. 208 L (2019–2020). Loven trer i kraft 1. januar 2021 og vil dermed gjelde for dette budsjettet. Loven regulerer blant annet den offentlige finansieringen av den norske kirke samt de øvrige tros- og livssynssamfunnene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til behandlingen av ny trossamfunnslov i Stortinget våren 2020, hvor Fremskrittspartiet fremmet forslag om sitt primære ønske om en alternativ modell for finansiering av trossamfunnene, hvor staten har et mindre ansvar for driften av trossamfunn. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett har valgt å synliggjøre vår primærpolitikk om alternativ finansieringsmodell gjennom en reduksjon i driftsbevilgningene til kirken og trossamfunn. Disse medlemmer viser imidlertid til Fremskrittspartiets holdning om Norges særskilte ansvar for å vedlikeholde og ivareta våre historiske kirker og kulturarv, som inkluderer våre middelalder- og steinkirker. Disse medlemmer viser også til den brede enigheten om Opplysningsvesenets fond (OVF) under stortingsbehandlingen, som innebar en økning i bevilgninger til dette formålet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått en økt bevilgning til ivaretagelse av våre historiske kirker.

POST 71 TILSKUDD TIL SJØMANNSKIRKEN - NORSK KIRKE I
UTLANDET

Komiteen viser til at Sjømannskirken har mer enn 31 kirker etablert rundt om i verden, og et stort antall ambuleringer prester ansatt i de områder som ikke er dekket med egne lokale kontaktpunkt. Det betyr at uansett hvor man er på reise i verden, vil man ha denne tryggheten i ryggen. Året som ligger bak oss, ble i så måte annerledes, og viste Sjømannskirkens viktighet for mange, da reiser for oss nordmenn så å si stoppet opp.

Komiteen merker seg at der sjøfolkene tidligere var hovedoppgaven for Sjømannskirken, er det nå studenter, nordmenn som jobber i utlandet, olje- og supply-ansatte og ikke minst turister og andre fastboende som bruker tilbudet. Mobiliteten i bruk av ansatte ble tydelig i covid-19-situasjonen da mange av de ambuleringene fortløpende ble benyttet etter behov på stasjoner verden over. Utsatte grupper som barn og familier som sliter, møter trygghet og kompetanse hos Sjømannskirkens egne kontorer, Familieveiviseren, i Spania for eksempel. Mange pensjonister eller mennesker som av ulike grunner er trygdede og i krevende livssituasjoner, har kirkene verden over som sitt «andre hjem». Studenter i utlandet like så. Et svært viktig og stort arbeid, for de som nås. I mellom-europeiske land, der det er mange norske medisin-, veterinær- og tannlegestudenter, hadde studentpresten i fjor 650 avtalte timer med samtaler til stor trygghet også for foreldre hjemme.

Komiteen merker seg at Sjømannskirkens beredskapsapp brukes av svært mange. Den lastes ned på telefonen, og inneholder nødnummer i hvert enkelt land, samt nummer hjem til UD og selvsagt Sjømannskirkens egen beredskapstelefon. Sammensetningen av ansatte i organisasjonen er også et stort pluss. Assistentene, og samtalepartnere ved kirkene har ulik yrkeserfaring og bakgrunn, og dette gir et rikt mangfold når man er i kontakt med dem. Selvsagt er prester og diakoner sentrale medarbeidere, men både det ulønnede frivillige arbeidet og mangfoldet er stort. Verdien som fremheves i Sjømannskirken, er tilhørighet, respekt og trygghet. En god visshet når man oppholder deg i utlandet.

3.7.2 Kap. 881 Tilskudd til trossamfunn m.m.

Komiteen viser til at tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke fra 1. januar 2021 er hjemlet i lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven). Komiteen viser videre til at etter det nye lovverket begynner å gjelde, skal tros- og livssynssamfunnene få et samlet tilskudd fra staten som tilsvarer omtrent hva staten og kommunene gir i tilskudd til Den norske kirke, regnet per medlem. Komiteen viser til at dette kapitlet også inneholder tilskudd til private kirkebygg.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at etter at regjeringens forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn ble vedtatt i Stortinget, er det siste steget i skillet mellom stat og kirke gjennomført. Dette er en historisk endring, og med loven underbygger vi trossamfunnens skapende kraft, og ivaretar det mangfoldet av tros- og livssynssamfunn som vi har i Norge. Disse medlemmer viser videre til at den nye trossamfunnsloven også underbygger viktigheten av tro i menneskets liv. Vi har mer enn 850 tros- og livssynssamfunn i Norge. Disse bidrar til fellesskap, samhold og skaper liv og røre i små og store lokalsamfunn over hele landet. Uansett om det er store organisasjoner med medlemmer i hele Norge, eller de helt små, lokale tros- og livssynsretningene som ikke har mer enn 50 medlemmer.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at dette er en post som skal dekke utgifter til forskning og utviklingstiltak på tros- og livssynsområdet, men også når det gjelder gravplasser, kremasjon og gravferd.

POST 70 TILSKUDD TIL TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN, *overslagsbevilgning*

Komiteen merker seg at bevilgningen på posten følger av fire faktorer: utgifter til Den norske kirke over statsbudsjettet, utgiftene kommunene har til Den norske kirke, antallet medlemmer i Den norske kirke og tallet på medlemmer i tros- og livssynssamfunnene utenom Den norske kirke.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til representantforslag fra Nesvik, Gahr Støre, Hareide, Arnstad, T. Helleland og Skei Grande om et felles løft for god integrering (Dokument 8:37 S (2015–2016)) der det foreslås å utrede en ordning som gjør at kun stater som praktiserer religionsfrihet, tillates å bistå med finansiering av trossamfunn i Norge. Det anmodes videre om å arbeide for å tette alle smutthull i regelverket, herunder bruk av stiftelser. På spørsmål om regjeringens oppfølging av dette, svarer statsråd Kjell Ingolf Ropstad på følgende:

«Ved behandlingen av Prop. 130 L (2018–2019) Lov om tros- og livssynssamfunn, tilføyde Stortinget et nytt § 6 andre ledd: 'Tros- eller livssynssamfunn som tar imot bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, kan nektes tilskudd.'

Å konkretisere og utrede rekkevidden av bestemmelsen, for eksempel hvilke stater som kan sies å "ikke respektere retten til tros- og livssynsfrihet" og hvilke aktører som skal forstås som 'stat', er krevende. Barne- og familiedepartementet utreder dette i samarbeid med Utenriksdepartementet. Med bakgrunn i sakens kompleksitet, er det ikke mulig å angi et eksakt tidsperspektiv nå, men jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnede

måte så snart det nødvendige utredningsarbeidet er fullført.»

Disse medlemmer stiller seg undrende til at statsråden viser til et vedtak fra innværende år, all den tid spørsmålet var knyttet til stortingsvedtak fra 2015, og et vedtak fattet med grunnlag i et representantforslag fra seks parlamentariske ledere. Disse medlemmer erkjenner at saken er komplisert, men kan ikke se at det forsvarer total mangel på oppfølging.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt høringsnotat i forbindelse med ny trossamfunnslov ga uttrykk for følgende:

«For at vedkommende fylkesmann skal kunne føre en mer effektiv og inngående kontroll av om tros- og livssynssamfunnene oppfyller lovbestemte krav og vilkår enn det fylkesmannsembetene har forutsetninger for å gjøre i dag, må antallet tilskudds-berettigede tros- og livssynssamfunn etter departementets oppfatning reduseres vesentlig fra dagens 783.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen foreslo at et tros- og livssynssamfunn måtte ha 500 medlemmer og krav om 15 års alder for å bli registrert. Hvorfor regjeringen endret syn og fremmet forslag om kun 50 medlemmer, ble ikke begrunnet. En ytterligere vekst i antall samfunn, kombinert med flere oppfølgingskrav, ble ikke fulgt opp med forsterka tilsyn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flere medier den senere tid har avslørt svært urovekkende forhold knytta til trossamfunn i Norge, og at Hjelpeskilden beskriver behovet for å styrke innsatsen for mennesker som opplever problematiske bruddprosesser.

Disse medlemmer viser til svar på spørsmål nr. 273, hvor statsråden bes redegjøre for hvordan han har forsikra seg om at det foretas tilstrekkelig og relevant kontroll av tros- og livssynssamfunnenes virksomhet, og hvor mange slike kontroller som er gjennomført de siste tre årene. Av svarbrevet av 3. november 2020 fremgår følgende:

«I årsrapportene for 2017, 2018 og 2019 er det (fra fylkesmennene) opplyst om totalt fem tilfeller av tilsyn.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil uttrykke sterk bekymring for den manglende kontroll med tros- og livssynssamfunn, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tilstrekkelig og relevant kontroll med virksomhetene, ved å redusere antall registrerte trossamfunn eller på annet vis, og at

Stortinget forelegges sak om dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til behandlingen av Prop. 130 L (2018–2019), jf. Innst. 208 L (2019–2020), der Senterpartiet synliggjorde viktigheten av forsterket tilsyn med tros- og livssynssamfunn. Dette medlem er av den oppfatning at rapportering, jf. § 7 i lov om tros- og livssynssamfunn, ikke i tilstrekkelig grad vil gi et korrekt bilde av situasjonen dersom det viser seg at grunnlag for å nekte tilskudd er til stede. Dette medlem understreket den gang at det i tilsynsøyemed er nødvendig med inspeksjoner og kontroll gjennom uanmeldte besøk ut over rapporteringskrav. Dette medlem peker videre på at Senterpartiet argumenterte for at minstekravet på 50 medlemmer burde oppjusteres til 100 medlemmer, nettopp for å sikre bedre kontroll og tilsyn med tros- og livssynssamfunn. Dette medlem minner om at regjeringens partiene og Fremskrittspartiet ga tilslutning til forslaget om 50 medlemmer. Dette medlem viser videre til forslaget Senterpartiet fremmet om forsterket tilsyn, herunder inspeksjoner og uanmeldte tilsyn, for å sikre bedre kontroll og avdekking av forhold som bryter med støttens vilkår. Forslaget fikk kun støtte fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at regjeringen arbeider med en ny handlingsplan for å motvirke negativ og sosial kontroll. Flertallet viser samtidig til graverende eksempler på slik kontroll i flere lukkede trossamfunn, avdekket av NRK Brennpunkt nå i høst.

Flertallet mener det er nødvendig med konkrete initiativer mot sosial kontroll i lukkede trossamfunn i den kommende handlingsplanen, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen særskilt inkludere tiltak mot sosial kontroll i lukkede trossamfunn, i den kommende handlingsplanen mot sosial kontroll.»

Flertallet viser til Innst. 208 L (2019–2020) om lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), hvor det står:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener at tros- eller livssynssamfunn som tar imot bidrag fra stater som ikke respekterer retten til religionsfrihet, skal nektes offentlig tilskudd. Med «bidrag» mener flertallet flere former for støtte, ikke kun pengebidrag. Dette må gjelde bidrag fra offentlige organer og rettssubjekter under den fremmede staten eller andre som er underlagt offentlige myndigheters kon-

troll, herunder stiftelser eller virksomheter, slik at forsøk på å omgå regelverket også rammes.»

Flertallet merker seg at § 6 andre ledd er den eneste bestemmelsen i loven som ikke er foreslått trådt i kraft 1. januar 2021.

Flertallet foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at trossamfunnsloven § 6 andre ledd trer i kraft snarest og senest 1. april 2021.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til behovet for å bekjempe negativ sosial kontroll og at barn sendes til eller holdes i utlandet mot sin vilje. Disse medlemmer viser til Oslo Economics sin rapport fra tidligere i år om at minst 415 barn er sendt fra Norge til utlandet mot sin vilje mellom 2016 og 2018, og viser til Fremskrittspartiet sitt representantforslag, Dokument 8:137 S (2019–2020), om barn som blir holdt mot sin vilje i utlandet, og som inneholder 21 forslag til tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser også til behandlingen av trossamfunnsloven i Stortinget tidligere i år, hvor Fremskrittspartiet fikk viktige gjennomslag for å bekjempe negativ sosial kontroll, deriblant forbud mot faste etterskole-tilbud med overnatting.

Disse medlemmer viser til behandlingen av ny trossamfunnslov i Stortinget våren 2020, hvor Fremskrittspartiet fremmet forslag med sitt primære syn om en alternativ modell for finansiering av trossamfunne, hvor staten har et mindre ansvar for driften av trossamfunn. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag til alternativt statsbudsjett har valgt å synliggjøre vår primærpolitikk om alternativ finansieringsmodell gjennom en reduksjon i driftsbevilningene til kirken og trossamfunn.

POST 75 TILSKUDD TIL PRIVATE KIRKEBYGG

Komiteen viser til at private kirkebygg blir tildelt midler etter søknad når det gjelder kjøp eller bygging av kirkebygg til trossamfunn utenom Den norske kirke. Dette gjelder også private stiftelser og frivillige organisasjoner innen Den norske kirke.

POST 78 YMSE FASTE TILTAK

Komiteen viser til at posten blant annet skal dekke driftstilskudd til dialog- og paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet. Komiteen viser videre til at driftstilskuddet er særlig grunnlagt i oppgavene disse organisasjonene har som brobyggere mellom ulike tros- og livssynsamfunn og som kontaktledd til det offentlige.

Komiteen viser til at det i 2021 er 250 år siden samfunnsbygger Hans Nielsen Hauge ble født. Arven et-

ter Hauge rommer utviklingen av den kristne lekmannsbevegelsen, men også mye mer. Organisasjonen Hauge 2021 har tatt initiativ til en nasjonal feiring av jubileet, gjennom hele 2021, i store deler av landet. Jubileet vil fokusere på Hauges fire virkeområder; samfunnsbyggeren, gründeren, opprøreren og det åndelige aspektet.

Komiteen ser gjerne at også departementet slutter opp om gjennomføringen av jubileet på ulike måter.

Komiteen viser til jobben Hjelpekilden Norge, som er en frivillig organisasjon, gjør. Organisasjonen yter hjelp og støtte til mennesker i problematiske religiøse bruddprosesser, gir råd til fagpersoner og myndigheter og bidrar med viktig dialogarbeid.

Komiteen viser til flertallsmerknad i Innst. 208 L (2019–2020) – Lov om tros- og livssynssamfunn (Trossamfunnsloven), hvor det står følgende:

«Flertallet merket seg i høringen at det kan knyttes utfordringer til brudd med spesielt lukkede religiøse miljøer, og mener det er viktig å sikre ivaretagelsen av mennesker som bryter ut fra slike miljøer.»

Komiteen viser til at det er viktig at staten sikrer ivaretagelsen av mennesker i utfordrende religiøse bruddprosesser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Hjelpekilden, som er en frivillig organisasjon som gir bistand til mennesker i vanskelige religiøse bruddprosesser, og som gir råd til fagmiljøer og myndigheter. De er omtalt som ressurs i forbindelse med stortingsbehandlingen av tro- og livssynslov og meldinga, og er oppført som relevant hjelpetilbud i regjeringens Handlingsplan mot negativ sosial kontroll.

Disse medlemmer ser at Hjelpekilden dekker et viktig behov for mange mennesker, og foreslår at de gis driftstøtte på 1 mill. kroner. Dette innenfor den samlede bevilgningen på 15,376 mill. kroner under post 78.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at Hjelpekilden er en frivillig organisasjon som bistår mennesker med bakgrunn fra lukkede eller strenge religiøse miljøer. Organisasjonen fokuserer på religiøse bruddprosesser, psykisk uhelse, utenforskap, negativ sosial kontroll, vold i nære relasjoner og barns rettigheter. Dette er et arbeid disse medlemmer mener er viktig da det har vært lite fokus på slike hjelpetilbud. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget 1 mill. kroner til formålet.

3.7.3 Kap. 882 Kirkebygg og gravplasser

POST 61 TILSKUDD TIL FREDEDE OG VERNEVERDIGE KIRKEBYGG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og foreslår å redusere bevilgningen til istandsetting av klimaskall for kirkebygg fra før 1850 med 10 mill. kroner.

Dette flertallet viser videre til viktigheten av kirken og vil i statsbudsjettet for 2021 bevilge til sammen 60 mill. kroner til kirkebygg. 40 av disse er til istandsetting av klimaskall (tak, tårn og vegger) og utskiftning av el-anlegg og rørvner i kirker fra før 1850. Sistnevnte beløp er en økning fra saldert budsjett for 2020.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at kirkebygg er blant de viktigste kulturminnene i landet. Mange eldre kirkebygg er i dårlig stand og har et betydelig vedlikeholdsetterslep. Et stadig våtere klima gjør at kirkene er ekstra utsatt for skader dersom tak, tårn og vegger ikke er i god stand.

Komiteens medlem fra Senterpartiet understreker at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i sitt budsjettforlik valgte å kutte den foreslåtte 2021-bevilgningen til vedlikehold av fredede og verneverdige kirker med 10 mill. kroner, noe som har skapt skuffelse i kulturminnevernmiljøet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at i 200 år har eienomsretten til Opplysningsvesenets fond vært omstridt. Noen har hevdet at det er staten, andre at det er Den norske kirke som eier fondet. Statskirken er avvirket. Nå har vi bestemt hvordan dette skal gjøres. Stortinget har gitt sin tilslutning til vårt forslag om at fondet deles mellom staten og Den norske kirke, mot at staten påtar seg et ansvar for at våre verneverdige kirkebygg blir satt i stand. Dette fondet, som har en formue verdt flere milliarder, skal komme Den norske kirke og kirkebyggene til gode. I delingsprosessen skal staten og kirken være likeverdige parter. Disse medlemmer er glad for at regjeringen har funnet den løsningen av eierspørsmålet som er den beste for Den norske kirke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at kirkebyggene står i en særstilling som kulturminner. Disse medlemmer viser videre til at det nå er behov for et stort statlig løft, som sammen med kommunal finansiering skal få kirkebyggene i forsvarlig stand. Kirkebyggsatsin-

gen vil etter disse medlemmers mening være avgjørende for å ivareta kulturminner over hele landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, har merket seg at grunnlaget for denne satsingen ligger i en nasjonal kirkebyggdatabse som KA administrerer. Denne databasen er avgjørende for at kirkebyggene både skal registreres, ivaretas og vedlikeholdes på en god måte. Flertallet har merket seg at databasen har vært avgjørende for utvelgelsen av målgrupper for statlige tilskudd bevilget over statsbudsjettet. Det er også etablert en egen digital søkeportal til bruk for tildeling av midlene til kirkebygg. Med forankring av databasen i KA som medlemsorganisasjon for alle kirkebyggforvaltere har dette gjort tilskuddsordningene både kjent og lett tilgjengelige. Flertallet ser betydningen av databasen for å få gjennomført et nødvendig løft for kirkebyggene som er sentrale deler av vår kristne kulturarv. Flertallet vil understreke at databasen er bygget på 15 år gammel teknologi og nå trenger en større oppgradering for å imøtekomme nye behov og krav til moderne systemarkitektur.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker at 2 mill. kroner av bevilgningen på posten skal gå til å oppgradere kirkebyggdatabasen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet merker seg at regjeringen nå omsider begynner å ta det store vedlikeholdsetterslepet på landets kulturhistorisk verdifulle kirker inn over seg, men er samtidig svært betenkt over at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet bruker det statlige tilskuddet til gamle kirker som salderingspost i budsjettforliket, og kutter posten med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2021, hvor posten 882.61 er styrket med 30 mill. kroner ut over regjeringens opprinnelige forslag. Dette medlem minner om at Senterpartiets bevilgningsnivå dermed ligger 40 mill. kroner over det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har blitt enige om i budsjettavtalen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det omfattende forfallet har vært dokumentert i mange år, og at staten i altfor lang tid har valgt «å toe sine hender» når det gjelder dette, og henviser til det kommunale ansvaret for kirkebygningene. Disse medlemmer mener det er løfterikt at denne fornektelsesfasen nå synes å være over.

Disse medlemmer vil likevel bemerke at det er nødvendig at de statlige bevilgningene til kulturhistorisk verdifulle kirker (som forventes å øke i årene som kommer) utløser mest mulig verneinnsats. Dette aktua-

liserer diskusjonen om hvordan spleiselaget mellom staten og kommunene på dette feltet kan innrettes. Disse medlemmer viser til at staten alt har et lignende spleiselag i virksomhet innenfor kulturmiljøvernet, nemlig Kulturminnefondet på Røros. Det hersker bred enighet om at Kulturminnefondets modell er en suksess i kulturmiljøvernet. Fondet krever som et minimum 30 prosent privat finansiering i de prosjekter som støttes, men det er ingen øvre eller nedre grense for søknadsbeløp. Disse medlemmer mener videre at det, hvis man skal bruke en tilsvarende modell for spleiselaget mellom staten og kommunene når det gjelder kirkevedlikehold, kreves at det etableres lignende regler og at kommunal finansiering må få spille den rollen som egenfinansiering har i kulturminneprosjekter.

Disse medlemmer mener det er naturlig å søke etter ordninger hvor statens andel av bidraget til konkrete prosjekter øker i tråd med den aktuelle kirkebygningens kulturhistoriske verdi, men hvor det som en hovedregel også kreves kommunal delfinansiering i prosjektene. Disse medlemmer understreker at det må være en åpning for at noen prosjekter er så kulturhistorisk viktige at staten fullfinansierer.

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et eget kirkelig kulturminnefond knyttet til økt statlig innsats når det gjelder vedlikehold av kulturhistorisk verdifulle kirkebygninger. Formålet skal være at staten og kommunene begge tar medansvar, og at man på den måten utløser en større total verneinnsats.»

Dette medlem viser videre til at Norges middelalderkirker i stein og ofte miljøene rundt dem er blant landets viktigste kulturhistoriske bygninger. Stortinget fattet derfor før sommeren følgende vedtak 4(vedtak 708, 2019–2020):

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at en av de nye bevaringsstrategiene skal handle om kirker, og at det i den forbindelse legges til grunn en målsetting om at alle steinkirker fra middelalderen skal ha ordinært vedlikeholds nivå innen 1 000-årsjubileet for slaget på Stiklestad i 2030.»

Dette medlem vil nøye understreke at det er et stort behov for håndverkere med spesialkompetanse når det gjelder stein og kalk i denne sammenhengen, og at innsatsen på dette feltet vil være avgjørende for om Norge når målet som Stortinget har vedtatt.

Dette medlem har videre merket seg at regjeringen nå vil komme tilbake til Stortinget i sakens anledning. Dette medlem vil i den forbindelse fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i oppfølging av vedtak 708 (2019–2020) særlig vektlegge behovet for håndverkere med spesialkompetanse om kalk- og steinbygninger, og vurdere hvordan man gjennom de prosjekter som blir gjennomført, kan bygge opp kompetanse og kunnskap og samtidig rekruttere nye håndverkere med spesialkunnskap om eldre norske steinkirker.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil videre peke på at noen viktige etterreformatoriske kirker i Norge står i en særstilling på grunn av sine arkitektoniske kvaliteter og/eller den betydning de har for det kulturmiljøet de er en del av. Røros kirke (Bergstadens Ziir) er et åpenbart eksempel, men også Kongsberg kirke og Mandal kirke kan nevnes. Noen slike kirker vil ha behov for særlig statlig medvirkning til restaurering og vedlikehold i årene som kommer, og disse medlemmer fremmer av den grunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen raskt legge fram en sak om hvordan staten i et spleiselag med aktuelle kommuner kan bidra til at særskilt viktige etterreformatoriske kirker kan bli satt i stand og vedlikeholdt i årene som kommer.»

Disse medlemmer viser til at Røros kommune har tatt opp store lån for å gjøre et arbeid med å ta vare på Røros kirke, og at det statlige bidraget til disse arbeidene, som har uomtvistelig nasjonal betydning, har vært en minimal rentekompensasjon.

Disse medlemmer mener at regjeringen bør se på denne og lignende situasjoner, og at regjeringen bør vurdere å kompensere slike kommuner på egnet måte.

POST 70 TILSKUDD TIL SENTRALE TILTAK FOR KIRKEBYGG OG GRAVPLASSER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter er en sentral aktør i arbeidet med å ta vare på norske kirkebygninger. Ikke minst er Kirkebyggdatabasen (operativ siden 2004) som drives av KA, et helt essensielt verktøy. Tilgangen til det grunnlags-, sorterings- og prioriteringsmateriale som ligger i Kirkebyggdatabasen, gir god kunnskap og oversikt over landets mange kirkebygg og deres tilstand og har allerede spilt en viktig rolle i riggingen av den begynnende statlige kirkebyggsatsingen. Disse medlemmer viser til at KA nå har bedt staten om bevilgninger til oppgraderinger for å gjøre Kirkebyggdatabasen til et bedre og mer funksjonelt verktøy for både kirkebyggforvaltere og statlige og kirkelige myndigheter.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett for 2021, hvor

det er foreslått å øke bevilgningen til KAs kirkebyggdatabase (post 882.70) med 2 mill. kroner.

3.8 Kulturminner og kulturmiljø

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at kulturmiljøer og kulturminner er et sentralt kultur- og miljøfelt. Flertallet viser til at Stortinget nylig behandlet kulturmiljømeldingen «Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold» (Meld. St. 16 (2019–2020), jf. Innst. 379 S (2019–2020)), hvor regjeringen ved statsråd Sveinung Rotevatn fra Venstre lanserte tre nye nasjonale resultatmål for kulturmiljøarbeidet, som Stortinget sluttet seg til:

- Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.
- Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at den nye kulturmiljømeldingen skapte forventninger i de miljøene som jobber med kulturminner og kulturmiljøer om at staten nå skulle styrke sin innsats på feltet kraftig, og da særlig langs linjene engasjement, bærekraft og mangfold.

Disse medlemmer må dessverre konstatere at årets forslag til statsbudsjett fra regjeringen ikke bærer bud om noen offensiv satsing. Og budsjettforhandlingene mellom regjeringen og Fremskrittspartiet svikter feltet ytterligere, da budsjettpartnerne har funnet det for godt å legge inn store kutt på Kulturminnefondet (kutt på 10 mill. kroner) og dessuten bevilgningen til verneverdige kirker (kutt på 10 mill. kroner).

Fortidsminneforeningens generalsekretær, Ola Fjeldheim, kommenterte 3. desember 2020 budsjettavtalen med å si at budsjettavtalen svekker bygningsarven. Han er særlig kritisk til kuttet i Kulturminnefondet:

«Når regjeringen nå reduserer Kulturminnefondets budsjett med 10 mill. kroner, kan verdiskapingen lokalt bli redusert med ytterligere 35 mill. kroner. Dette er ufattelig i en tid da vi trenger mer aktivitet, ikke mindre [...]»

Fortidsminneforeningen karakteriserte regjeringens budsjettforslag som «et grått budsjett for kulturminnevernet». Foreningen fant imidlertid et lyspunkt i bevilgningen til verneverdige kirker. Desto mer skuffet er foreningens folk over at det i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet kuttes i den foreslåtte bevilgningen. Fortidsminneforeningen karakteriserer budsjettavtalen som «en mørk dag for kul-

turminnevernet» og minner om at bevilgningene «til kulturminnesektoren er relativt beskjedne, og alle svekkelser får store konsekvenser. Lokale kulturminner forfaller og forsvinner, noe som igjen tapper stedet for kvaliteter både befolkningen og besøkende nyter godt av».

Disse medlemmer er enig i denne beskrivelsen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett for 2021 har lagt inn satsinger på kulturminner og kulturmiljøer på til sammen 136,8 mill. kroner for 2021 (ut over regjeringens budsjettforslag). Dette omfatter følgende satsinger på Riksantikvarens og Kulturminnefondets budsjett:

Satsing	Mill. kr
Grunnstøtte til alle medlemsorganisasjonene i Kulturvernforbundet	+5
Økt tilskudd til kulturminnearbeidet i kommunene	+4,3
Økt tilskudd til automatisk fredede og andre arkeologiske kulturminner	+10
Økt tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner (inkl. regionalparker)	+10
Økt tilskudd til Haldenkanalen Regionalpark	+1,5
Økt tilskudd til fartøyvernsteder	+3
Økt tilskudd til norske verdensarvsteder	+4
Tungtvannskjelleren på Rjukan (verdensarv)	+10
Tilskudd til arkitektkonkurranse – Verdensarvsenter Urnes	+2
Styrking av Kulturminnefondet	+30

Dette medlem viser videre til at Senterpartiet har en rekke kulturminnerrelaterte satsinger på andre fagbudsjetter. Dette omfatter:

Satsing	Mill. kr
Økt tilskudd til fredede og verneverdige kirker (Barne- og familiedepartementet)	+30
Utvikling av KAs kirkebyggdatabase (Barne- og familiedepartementet)	+2
Økt tilskudd til Telemarkskanalen (Olje- og energidepartementet)	+3
Skonnerten Anna Rogde (Kulturdepartementet)	+2
Den gamle krigsskolen (Forsvarsdepartementet)	+15
Tilskudd til kulturarvsskoler, Hjerleid vgs. på Dovre, Plus-skolen i Fredrikstad og Møbel-snekkerskolen på Mysen	+5

Dette medlem viser til at disse forslagene ville innebære en betydelig satsing på kulturmiljøfeltet som på en bedre måte ville reflektert de ambisjoner Stortin-

get ga uttrykk for da kulturmiljømeldingen ble behandlet sommeren 2020.

3.8.1 Kap. 1429 Riksantikvaren

Komiteen viser til at bevilgningen under kap.1429 skal dekke utgifter knyttet til Riksantikvarens arbeid. Riksantikvaren har ansvar for kulturmiljøforvaltning og er faglig rådgiver for Klima- og miljødepartementet. Komiteen viser til at Riksantikvaren har kulturminnefaglig ansvar overfor fylkeskommunene, Sametinget, forvaltingsmuseene og Sysselmannen på Svalbard. Direktoratet har også forvaltningsansvaret for fredede og listeførte kirkebygg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner under kap.1429, fordelt på følgende tiltak: 2 mill. kroner til Furøya, 5 mill. kroner til Gulatinget Nasjonale kultursenter, 1,5 mill. kroner til Sjøllingstad Uldvarefabrik, 1,5 mill. kroner øremerket Bredalsholmen og 5 mill. kroner til fartøyvernsetrene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke statens økonomiske ansvar for å stille fredede kulturminner i stand, også der hvor de eies av f.eks. fylkeskommunen.

Flertallet vil spesielt peke på Riksantikvarens ansvar for Bakke Bru i Flekkefjord kommune i Agder fylke. Bakke Bru er den første kjedehengebrua i Norden, bygd 1841–1844, var del av Vestlandske hovedvei fram til 1948, men har siden vært fylkesvei. Bakke Bru ble vedtaksfredet allerede i 1959.

Flertallet mener at staten har et økonomisk medansvar for å bringe dette fredede kulturminne tilbake i den stand at den kan brukes slik den ble brukt før stengingen, og forventer at vernemyndighetene går i dialog med Agder fylkeskommune og Statens vegvesen med mål om å få brua i kjørbær stand.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på posten. Disse medlemmer mener det er et mål å redusere offentlig byråkrati.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett for 2021, hvor post 1429.1 er foreslått redusert med 6 mill. kroner. Dette medlem viser til at det har foregått en stor oppgaveoverføring fra Riksantikvaren til fylkeskommunene og at det synes underlig at dette ikke skal reflekteres i direktoratets driftsramme. Dette medlem har merket seg

at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett for 2021 har gått inn for et kutt på denne posten som er nesten like stort, men at partiet åpenbart har gått bort fra dette i budsjettene med regjeringspartiene.

Dette medlem viser til at en rekke forvaltningsoppgaver på kulturmiljøfeltet er overført fra staten/Riksantikvaren til fylkeskommunene. Dette medlem viser til at fylkeskommunene har kritisert at denne endringen ikke er fulgt opp med tilstrekkelige bevilgninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte gjøre rede for om den store oppgaveoverføringen fra Riksantikvaren til fylkeskommunene på kulturmiljøfeltet har ført til at de statlige bevilgningene til fylkeskommunene er økt på en måte som står i forhold til de nye oppgavene.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag som sikrer at oppgaveoverføringen fra Riksantikvaren til fylkeskommunene fullfinansieres.»

POST 60 KULTURMINNEARBEID I KOMMUNENE

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 7 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Beløpet fordeles med 2 mill. kroner til Furøya og 5 mill. kroner til Gulatinget Nasjonale kultursenter.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at rådgiving på kulturmiljøfeltet er mest effektiv når den støtter seg tungt på kompetansen i frivillige organisasjoner, slik vi ser det bl.a. i Akershus bygningsvernseter og i Murbyen Oslo. Dette medlem mener derfor at det bør opprettes bygningsvernseter i alle fylker. Sentrene bør ha tilknytning til et museum eller en kulturvernorganisasjon, men ellers drives uavhengig.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge en plan for hvordan alle fylker kan få minst ett eget bygningsvernseter i regi av lokale museer og/eller frivillige kulturminneorganisasjoner, og komme tilbake med forslag om statlig driftsstøtte til disse. Der det er naturlig, kan to eller flere fylker samarbeide om bygningsvernseter, men da på en måte som sikrer at tilbudet når ut til alle deler av de aktuelle fylkene.»

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2021, hvor kap. 1429 post 60 økes

med 4,3 mill. kroner. I tillegg til tiltak som bygningsvern senter skal økningen bidra til arbeidet med at flere kommuner får kulturmiljøplaner.

POST 70 TILSKUDD TIL AUTOMATISK FREDETE OG ANDRE ARKEOLOGISKE KULTURMINNER, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett for 2021, hvor kap. 1429 post 70 styrkes med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det gjennom flere år har blitt dokumentert at bønder som utvider og utvikler driften på sin gård, kan komme i en situasjon hvor statlige krav utløser kostbare arkeologiske undersøkelser og utgravninger som sprenger rammene for økonomien på de aktuelle brukene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen gjentatte ganger har signalisert at man vil ta tak i dette problemet, men at løsningene så langt er fraværende. Status i saken per nå er at regjeringen har varslet at den i forbindelse med oppfølgingen av kulturmiljømeldinga skal starte arbeidet med å utarbeide nærmere retningslinjer for hva som ligger i begrepet «særlige grunner» i denne sammenhengen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med endringer i Rundskriv T-02/2007 (Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre, private tiltak) eller i praktiseringen av dette rundskrivet legge til grunn at utvidelser og nybygg av driftsbygninger på alminnelige gårdsbruk alltid konstituerer 'særlig grunn' til at staten skal dekke kostnadene ved arkeologiske utgravninger.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser videre til at Halden kommune, Kulturhistorisk museum i Oslo, Viken fylkeskommune og Østfoldmuseene er i dialog om hvordan man kan formidle funnet av et vikingskip i bakken på Gjellestad i Halden. Flertallet minner om at funnene og kulturmiljøet på Gjellestad har noen særlige fortrinn knyttet til beliggenhet, siden E6 mellom Svinesund og Oslo passerer rett ved.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bidra til en mulighetsstudie for en mer permanent modell for formidling av kulturmiljøet på Gjellestad og de arkeologiske utgravningene som skjer på stedet, slik at potensialet knyttet

til de historiske funnene og stedets gunstige beliggenhet blir utløst. Dette arbeidet må utløse synergier med den satsing på vikingtidsarven som vil skje i form av nytt vikingskipshus på Bygdøy i Oslo.»

Disse medlemmer viser til at det i september 2021 ble kjent at en arkeologisk utgravning i Ørsta hadde avdekket rester etter det som trolig er en norrøn kultbygning fra perioden 600–1000 e.Kr. Disse medlemmer vil understreke at funnet er svært sjeldent, og diskusjonene om førkristne kultbygninger og helligsteder har foregått, særlig i de skandinaviske landene, svært lenge.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Norge gjennom nordisk og europeisk samarbeid kan bidra til å løfte forskning og formidling knyttet til førkristen religion og kultpraksis i det som i dag er Norden og tilstøtende områder, herunder hvordan kunnskapsmiljøer og formidlingstiltak kan utvikles og styrkes.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til de diskusjonene som i høst har foregått om arkeologiske utgravninger/undersøkelser under gulvet i Stavanger domkirke. Dette medlem oppfatter at Klima- og miljødepartementet nå arbeider for at de nødvendige arkeologiske arbeidene kan bli gjennomført på en trygg måte, men også at det hersker noe usikkerhet om kostnadene ved dette. Dette medlem understreker at Senterpartiet fullt ut støtter løsninger som innebærer at arkeologiske undersøkelser kan skje under gulvet i Stavanger domkirke.

POST 71 TILSKUDD TIL FREDETE KULTURMINNER I PRIVAT EIE, KULTURMILJØ OG KULTURLANDSKAP, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Senterpartiet minner om at Senterpartiet gjennom flere år har forsøkt å få til kraftigere økninger på Riksantikvarens tilskuddsordning til private eiere av fredede kulturminner, kulturmiljøer og verneverdige landskap. De private eierne gjør en stor jobb for fellesskapet med å ta vare på en sentral del av den norske kulturarven, og bevilgningsnivået til tilskuddsordningen har ikke stått i forhold til behovene i årene etter 2013 da Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fikk flertallsmakt på Stortinget. Oppsummeringen av hvordan det har gått med de nasjonale målsettingene for kulturminnevernet, og da særlig arbeidet med å få de fredede bygningene opp på ordinært vedlikeholdsnivå, viser dette med all tydelighet.

Dette medlem understreker at de private eierne igjen og igjen har etterspurt skatte- og avgiftsinsentiver som stimulerer det jevne, gode vedlikeholdet. Dette medlem viser videre til at det var svært gledelig at Stortinget i forbindelse med behandlingen av kulturmiljø-

meldingen enstemmig vedtok følgende (vedtak 707, 2019–2020):

«Stortinget ber regjeringen i samband med bevaringsstrategiene fremme forslag om hvordan staten kan stimulere private eiere av kulturminner og kulturmiljøer til jevnt, godt vedlikehold gjennom skatte- og avgiftsinsentiver.»

Dette medlem mener dette er et viktig vedtak. Dette medlem vil likevel framsette følgende forslag som kan gi ytterligere kraft til det kommende arbeidet i regjeringen:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven, fra kommunal eiendomsskatt.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere innretninger for skatte- og avgiftsinsentiver som graderer incentivene til de private eierne i tråd med verneverdi. Målet er at de eierne som forvalter de mest verdifulle kulturminnene og kulturmiljøene, skal få sterkest incentiver.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere fritak eller lavere sats for merverdiavgift for vedlikehold av fredede kulturminner og kulturmiljøer eller en kompensasjonsordning med tilsvarende innretning.»

POST 72 TILSKUDD TIL TEKNISKE OG INDUSTRIELLE KULTURMINNER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at det i regjeringens forslag til budsjett kun legges opp til en videreføring av bevilningene til tekniske og industrielle kulturminner. Disse medlemmer merker seg at bevilningene ikke har økt de siste årene, selv om antall anlegg som kan søke om støtte, har blitt flere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilningen ut over regjeringens forslag med 1,5 mill. kroner til Sjøllingstad Uldvarefabrik.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti i årene som har gått, ikke har løftet bevilg-

ningene til de nasjonale teknisk-industrielle anleggene i samsvar med behovene og betydningen disse har.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2021 har foreslått å styrke tilskuddene til de nasjonale teknisk-industrielle anleggene med 10 mill. kroner.

POST 74 TILSKUDD TIL FARTØYVERN

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og foreslår å bevilge 2 mill. kroner til Stiftelsen Sør-Troms museum for bevaring og bruk av Anna Rogde, verdens eldste seilende skonnert. Bevilgningen øremerkes løpende vedlikehold og drift, herunder til mannskap, utdanning av kadetter, ungdomsprosjekt og samarbeid med skoler.

Videre foreslår flertallet å bevilge 6 mill. kroner fordelt til henholdsvis MS Gamle Helgeland, MS Sandnes, MS Rogaland, MS Salten og MS Sunnhordland.

Flertallet foreslår også å bevilge 2,7 mill. kroner til drift og vedlikehold av Skibladner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til fartøyvern med 10 mill. kroner.

POST 75 TILSKUDD TIL FARTØYVERNSENTRENE, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 1996 ble etablert tre nasjonale fartøyvernssentre, Hardanger fartøyvernssenter, Nordnorsk Fartøyvernssenter og Båtmuseum og Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter. Bakgrunnen var en erkjennelse av at deler av den maritime håndverkskompetansen stod i fare for å forsvinne, og sentrene skulle sikre utøvelse av tradisjonelle maritime håndverk, men også samle dokumentasjon og bygge opp en kunnskapsbase til gagn for et stadig voksende fartøyvern. I tillegg til å sikre og videreføre rene håndverksferdigheter var det et ønske om at fartøyvernssentrene skulle ivareta kompetansen i et langsiktig perspektiv ved å utvikle bedre dokumentasjonsrutiner i forbindelse med vedlikehold, konservering og istandsetting av verneverdige fartøyer.

Disse medlemmer viser til at bevilgningen over post 75 i dag brukes til såkalte fellestjenester for å sikre at de tre fartøyvernssentrene kan utføre fellestjenester uavhengig av økonomiske konjunkturer i samfunnet. Disse medlemmer registrerer at regjeringen fra 2021 åpner for at også «andre aktører med relevant kompetanse kan etter vurdering fra Riksantikvaren også motta tilskudd fra post 75», og er bekymret for hvordan dette vil påvirke finansieringen til de tre fartøyvernssentrene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag, øremerket de tre fartøyvern-sentrene, i tillegg til 1,5 mill. kroner øremerket Bredalsholmen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningene til de tre fartøyvern-sentrene økes med 3 mill. kroner. Dette medlem presiserer at denne økningen er tenkt å fordeles likt mellom Hardanger Fartøyvern-senter, Nordnorsk Fartøyvern-senter i Gratangen og Bredalsholmen Dokk og Fartøyvern-senter.

POST 79 TILSKUDD TIL VERDENSARVEN, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at regjeringen og Fremskrittspartiet i perioden 2013–2021 i liten grad har bidratt til å løfte de norske verdensarvstederne, selv om behovet absolutt har vært til stede.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningene til verdensarvsteder totalt økes med 16 mill. kroner, fordelt på generell økning til verdensarvstederne, Tungtvannskjelleren på Rjukan og arkitektkonkurranse for nytt besøkssenter ved Urnes stavkirke.

Dette medlem viser til at Urnes stavkirke ble innskrevet på Verdensarvlista i 1979, og at den er den fremste representanten for den enestående, norske stavkirkearven. Stavkirken ligger i den lille bygda Ornes i Luster (Sogn og Fjordane) med bare 35 innbyggere. Stedet er sårbart for fraflytting, og lokalsamfunnet spiller en viktig rolle når det gjelder vern og formidling av stavkirken. Stavkirken har i dag ca. 20 000 betalende besøkende årlig, totalt har Ornes ca. 40 000 tilreisende. Turiststrømmen forventes å øke sterkt i årene fremover. Dagens apparat kan ikke håndtere dette, og mottaksfasilitetene på stedet er ikke tilfredsstillende. Dersom det ikke settes inn tiltak raskt, vil tålegrensene for lokalmiljøet og for kirken bli overskredet innen få år. Dette medlem viser til at Senterpartiet reserverer 2 mill. kroner av den foreslåtte økningen på kap. 1429 post 79 i statlig tilskudd til arkitektkonkurranse for et nytt besøkssenter ved Urnes stavkirke.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2021 med forslag til hvordan staten kan bidra til at nytt verdensarvsenter ved Urnes stavkirke kan realiseres.»

Dette medlem viser til de diskusjoner om nominasjon av norske skipsbegravelser fra vikingtid som foregikk i Stortinget i samband med at kulturmiljømeldingen ble behandlet før sommeren 2020.

Dette medlem fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjøre rede for hvordan Norge – når vårt land ikke lenger er medlem av verdensarvkomiteen – skal ta opp igjen arbeidet med å få norske kulturminner og kulturmiljøer fra vikingtiden inn på verdensarvlista. Det bes særlig om at regjeringen gjør rede for hvordan Norge i denne sammenhengen kan samvirke med andre land ved Nord-Atlanteren og Østersjøen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å opprette et norsk kompetansesenter for verdensarv med en bevilgning på 4 mill. kroner.

3.8.2 Kap. 1432 Norsk kulturminnefond

Komiteen viser til at bevilgningen skal brukes til kulturminnetiltak og til drift av administrasjonen og styret. Kulturminnefondet skal etter søknad tildele midler til private eiere av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer. Komiteen registrerer at tilskuddsordningen skal bidra til et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer som vil danne grunnlag for framtidige opplevelser, kunnskap, utvikling og verdiskaping.

POST 50 TIL DISPOSISJON FOR KULTURMINNETILTAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og foreslår å redusere bevilgningen til støtte til verneverdige kulturminner med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet registrerer at etter budsjettforhandlinger mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er kap. 1432 post 50 foreslått redusert med ytterligere 126 000 kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet understreker at Norsk kulturminnefond for hvert år blir en viktigere aktør i det norske kulturmiljøvernet. Så langt i år har fondet delt ut ca. 110 mill. kroner, noe som igjen har utløst en total verneinnsats på 372 mill. kroner. Kulturminnefondet med sin spleiselagsmodell sørger altså for at hver krone det offentlige bevilger, utløser en effekt som er over tre ganger så stor. Siden fondet ble opprettet i 2003, har fondet utløst en verneinnsats på nesten 3 mrd. kroner – og statens bidrag til dette har vært på 987 mill. kroner. Det er mange argumenter som taler for en sterkere satsing på Kulturminnefondet, men dette medlem vil særlig peke de utfordringene i økonomien som koronapandemien har skapt. Mye tyder på at Kul-

turminnefondet er et godt eksempel på et svært effektivt motkonjunkturtiltak, og da ikke minst i distriktene.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2021, hvor Kulturminnefondet økes med 30 mill. kroner ut over regjeringens opprinnelige forslag. Med det svært uheldige kuttet i regjeringens forslag som budsjettpartnerne Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har forhandlet seg fram til, ligger Senterpartiets bevilgningsnivå for 2021 40 mill. kroner over regjeringens opprinnelige forslag.

Dette medlem mener imidlertid at Kulturminnefondet bør bygges ytterligere opp i årene som kommer, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag til en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond på Røros som har som mål å bygge opp fondet slik at det har 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Dette medlem viser videre til at Kulturminnefondet har hatt et prøveprosjekt for å støtte rullende kulturminner, noe som har vært et kjærkomment tilskudd til arbeidet med å ta vare på norsk kulturarv.

Dette medlem mener denne innsatsen må videreføres, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Kulturminnefondets prøveprosjekt med tilskudd for rullende kulturminner blir forlenget i samme omfang i 2022.»

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag om en permanent tilskuddsordning for rullende kulturminner, enten på Samferdselsdepartementets budsjett eller på annen egnet måte.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det er foreslått å øke tilskuddet til Kulturminnefondet med 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

4. Anmodningsvedtak

Komiteen viser til oversikt og omtale i Prop. 1 S (2020–2021) fra de respektive departementene om oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak. Dette omfatter anmodningsvedtak fattet av Stortinget i stortingssesjonen 2019–2020 og alle vedtak fra tidligere stortingssesjoner der rapporteringen ikke ble varslet avsluttet i Prop. 1 S (2019–2020) eller i forbindelse med behandlingen av den årlige meldingen til Stortinget om anmodnings- og utredningsvedtak.

Komiteen viser til merknader til enkelte av anmodningsforslagene under de aktuelle saksområdene i innstillingen.

Komiteen har her ingen merknader til vedtak som ikke er omtalt, og tar departementenes oppfølging til orientering.

Komiteen understreker at komiteens merknader ikke er å anse som Stortingets formelle kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene, og således ikke kan erstatte kontroll- og konstitusjonskomiteens behandling av den årlige stortingsmeldingen om oppfølgingen av anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen.

5. Forslag fra mindretall

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at grunnlaget for dekning gjennom Reisegarantifondet også omfatter avbestillinger som skjer grunnet koronapandemien, og som ikke blir refundert eller levert som følge av insolvens.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre finansiering av frivilligsentralene gjennom egen post på kulturbudsjettet.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innføre full merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt i fremtiden.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen opprette en ny søknadsbasert ordning for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunst- og dansekompaniene under Norsk kulturråd, utenfor Norsk kulturfond, og komme tilbake til

Stortinget med innretningen for en slik ordning senest i forbindelse med revidert statsbudsjett våren 2021.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sikre at Norwegian Arts Abroad-organisasjonene får tilskudd under Kulturdepartementet og ikke flyttes til Kulturrådets portefølje.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjeninnføre vedtak om «Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd», med samme ordlyd som tidligere år.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak fra 2009 om å gjøre Arktisk Filharmonikere til et nasjonalt orkester og sørge for likeverdig finansiering med de øvrige landsdelsorkestrene.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen innrette stimuleringsordningen for kulturlivet slik at midler kan konverteres til kompensasjon dersom smittevernsituasjonen gir behov for lokale eller nasjonale restriksjoner som pålegger nedskalering eller avlysning av arrangementer.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen legge til rette for stimuleringsstiltak som også treffer arrangører og leverandører som ikke primært henter sine inntekter fra publikumsåpne arrangementer.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om filmformidling.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om kulturdelen av tippemidlene og foreslå en opprydning, slik at den brede kulturfrivilligheten styrkes og aktører og organisasjoner som fyller andre formål, finansieres under poster på statsbudsjettet.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen raskt legge fram en sak om hvordan staten i et spleiselag med aktuelle kommuner kan bidra til at særskilt viktige etterreformatoriske kirker kan bli satt i stand og vedlikeholdt i årene som kommer.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen på egnet måte gjøre rede for om den store oppgaveoverføringen fra Riksantikva-

ren til fylkeskommunene på kulturmiljøfeltet har ført til at de statlige bevilgningene til fylkeskommunene er økt på en måte som står i forhold til de nye oppgavene.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag som sikrer at oppgaveoverføringen fra Riksantikvaren til fylkeskommunene fullfinansieres.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen bidra til en mulighetsstudie for en mer permanent modell for formidling av kulturmiljøet på Gjellestad og de arkeologiske utgravningene som skjer på stedet, slik at potensialet knyttet til de historiske funnene og stedets gunstige beliggenhet blir utløst. Dette arbeidet må utløse synergier med den satsing på vikingtidsarven som vil skje i form av nytt vikingskipshus på Bygdøy i Oslo.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Norge gjennom nordisk og europeisk samarbeid kan bidra til å løfte forskning og formidling knyttet til førkristen religion og kultpraksis i det som i dag er Norden og tilstøtende områder, herunder hvordan kunnskapsmiljøer og formidlingstiltak kan utvikles og styrkes.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen omgjøre insentivordningen for internasjonale film- og TV-produksjoner til en regelstyrt ordning og underlegge den Nærings- og fiskeridepartementet.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen iverksette tilstrekkelig og relevant kontroll med virksomhetene, ved å redusere antall registrerte trossamfunn eller på annet vis, og at Stortinget forelegges sak om dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovendring som avvikler kontantstøtteordningen fra 1. august 2021. Kontantstøtte/ventestøtte kan gis inntil barnehageplass er tilbudt.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen vurdere å fordele engangsstøtten på flere utbetalinger.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 23*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2021 med en plan for innføring av helsekartlegging av barn i barnevernet i hele landet.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen utrede et eget kirkelig kulturminnefond knyttet til økt statlig innsats når det gjelder vedlikehold av kulturhistorisk verdifulle kirkebygninger. Formålet skal være at staten og kommunene begge tar medansvar, og at man på den måten utløser en større total verneinnsats.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen i oppfølging av vedtak 708 (2019–2020) særlig vektlegge behovet for håndverkere med spesialkompetanse om kalk- og steinbygninger, og vurdere hvordan man gjennom de prosjekter som blir gjennomført, kan bygge opp kompetanse og kunnskap og samtidig rekruttere nye håndverkere med spesialkunnskap om eldre norske steinkirker.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen legge en plan for hvordan alle fylker kan få minst ett eget bygningsvernssenter i regi av lokale museer og/eller frivillige kulturminneorganisasjoner, og komme tilbake med forslag om statlig driftsstøtte til disse. Der det er naturlig, kan to eller flere fylker samarbeide om bygningsvernssenter, men da på en måte som sikrer at tilbudet når ut til alle deler av de aktuelle fylkene.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen i arbeidet med endringer i Rundskriv T-02/2007 (Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre, private tiltak) eller i praktiseringen av dette rundskrivet legge til grunn at utvidelser og nybygg av driftsbygninger på alminnelige gårdsbruk alltid konstituerer «særlig grunn» til at staten skal dekke kostnadene ved arkeologiske utgravninger.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven, fra kommunal eiendomsskatt.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere innretninger for skatte- og avgiftsincentiver som grade-

rer incentivene til de private eierne i tråd med verneverdi. Målet er at de eierne som forvalter de mest verdifulle kulturminnene og kulturmiljøene, skal få sterkest incentiver.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere fritak eller lavere sats for merverdiavgift for vedlikehold av fredede kulturminner og kulturmiljøer eller en kompensasjonsordning med tilsvarende innretning.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2021 med forslag til hvordan staten kan bidra til at nytt verdensarvsenter ved Urnes stavkirke kan realiseres.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjøre rede for hvordan Norge – når vårt land ikke lenger er medlem av verdensarvkomiteen – skal ta opp igjen arbeidet med å få norske kulturminner og kulturmiljøer fra vikingtiden inn på verdensarvlista. Det bes særlig om at regjeringen gjør rede for hvordan Norge i denne sammenhengen kan samvirke med andre land ved Nord-Atlanteren og Østersjøen.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag til en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond på Røros som har som mål å bygge opp fondet slik at det har 300 mill. kroner til utdeling årlig.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen sørge for at Kulturminnefondets prøveprosjekt med tilskudd til rullende kulturminner blir forlenget i samme omfang i 2022.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag om en permanent tilskuddsordning for rullende kulturminner, enten på Samferdselsdepartementets budsjett eller på annen egnet måte.

6. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A og B for henholdsvis rammeområdene 2 og 3 fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding C fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 2 (Familie og forbruker)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	22 283 000	
351		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 551 000	
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	31 890 000	
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	15 780 000	
	73	Likestillingsentre	16 110 000	
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	49 042 000	
800		Barne- og familiedepartementet		
	1	Driftsutgifter	151 462 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 126 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846 post 62</i>	24 695 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	104 917 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1</i>	110 613 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	34 947 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 995 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	9 799 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 325 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i>	28 424 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	360 841 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	28 026 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	224 567 000	
843		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	9 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	17 358 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61, post 62 og post 71</i>	60 867 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	12 519 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	44 220 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	516 597 000	
	62	Utvikling i kommunene	115 159 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	166 243 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	76 278 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	12 115 000	
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 628 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	22 433 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	235 314 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	69 347 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 516 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 029 000	
	50	Forskning og utvikling	18 573 000	
	60	Kommunalt barnevern	820 000 000	
	61	Utvikling i kommunene	66 872 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	26 703 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	38 211 000	
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	133 468 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 986 286 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 408 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 844 135 000	
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	385 036 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	119 759 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Driftsutgifter	594 495 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	25 032 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	82 331 000	
	51	Markedsportaler	27 245 000	
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge		
	70	Driftstilskudd	11 264 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 814 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	6 075 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 640 000	
	71	Tilskudd til Reisegarantifondet	104 000 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 722 000	
868		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	104 493 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	20 167 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	888 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	515 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	54 000 000	
Totale utgifter			52 546 420 000	

Inntekter

3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	784 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	8 863 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 530 981 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	116 005 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Diverse inntekter	515 000	
3868		Forbrukertilsynet		
	2	Tilskudd	2 500 000	
Totale inntekter			1 665 971 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 847 post 1	kap. 3847 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 1 og 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 354 kroner per barn per måned fra 1. januar til og med 31. august 2021. Dette tilsvarer 16 248 kroner per år. Fra 1. september til 31. desember 2021 kan Arbeids- og velferdsdirektoratet betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 år til og med måneden før fylte 6 år med 1 654 kroner per barn per måned. Dette tilsvarer 19 848 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2021 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 år til og med måneden før fylte 18 år med 12 648 kroner per år.

Utvidet stønad til enslige forsørgere utbetales med 12 648 kroner per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan betale ut:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	90 300 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

B.

Rammeområde 3**(Kultur mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	175 209 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 129 000	
	78	Tilskudd til priser og konkurranser m.m.	9 810 000	
	79	Til disposisjon	13 020 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres	6 424 000	
	60	Tilskudd til frivilligsentraler	206 800 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 803 920 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 000 000	
	73	Tilskudd til studieforbund m.m.	163 000 000	
	78	Frivillighetstiltak	23 140 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	298 973 000	
	86	Idrettstiltak	38 040 000	
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	190 059 000	
	51	Fond for lyd og bilde	44 970 000	
	55	Norsk kulturfond	875 590 000	
	71	Statsstipend	10 640 000	
	72	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	313 480 000	
	73	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	158 340 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.	323 875 000	
	75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.	246 395 000	
	76	Tilskudd til amatørteaterformål	22 530 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	23 819 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 283 000	
	50	Kunst i offentlige rom	12 500 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	276 400 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	99 343 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 690 000	
	22	Forsvarets musikk	49 811 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	23 000 000	
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 654 670 000	
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	74 725 000	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 276 000	
	52	Norges forskningsråd	14 480 000	
	71	Kultur som næring	60 750 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	12 820 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	83 900 000	
	77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19	2 250 000 000	
	78	Barne- og ungdomstiltak	59 740 000	
	82	Nobels Fredssenter	33 645 000	
	86	Talentutvikling	54 150 000	
326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	733 328 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 404 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 800 000	
	73	Språkorganisasjoner	36 445 000	
	74	Det Norske Samlaget	19 835 000	
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	14 090 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	82 435 000	
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Driftsutgifter	79 691 000	
	70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 795 000	
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	7 240 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
328		Museer m.m.		
	70	Det nasjonale museumsnettverket	2 285 920 000	
	78	Andre museums- og kulturverntiltak	79 000 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	396 439 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 720 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 135 000	
	78	Arkivtiltak	9 150 000	
334		Film- og dataspillformål		
	1	Driftsutgifter	120 640 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 678 000	
	50	Filmfondet	552 835 000	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	41 360 000	
	73	Regionale filmtiltak m.m., <i>kan overføres</i>	122 055 000	
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	19 100 000	
335		Medieformål		
	1	Driftsutgifter	55 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 103 000	
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
	71	Mediestøtte	428 517 000	
	73	Medietiltak	24 110 000	
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	21 053 000	
	79	Norsk rikskringkasting AS - NRK	6 351 186 000	
337		Kompensasjons- og vederlagsordninger		
	70	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	51 660 000	
	71	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	228 490 000	
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	88 842 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 965 000	
880		Den norske kirke		
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 257 153 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	107 970 000	
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 621 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	940 232 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	5 299 000	
	78	Ymse faste tiltak	15 376 000	
882		Kirkebygg og gravplasser		
	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, <i>kan overføres</i>	59 320 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	18 462 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	146 187 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 477 000	
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	31 085 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	41 064 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i> ...	58 045 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	76 672 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	16 459 000	
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	64 690 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	119 614 000	
Totale utgifter				27 198 165 000

Inntekter

3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	91 000	
3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter	4 447 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter	142 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	32 660 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter	354 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	29 520 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	2 226 000	
3326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	21 565 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	16 704 000	
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Ymse inntekter	31 508 000	
	2	Leieinntekter m.m.	4 209 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	6 981 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	5 236 000	
3334		Filmformål m.m.		
	1	Ymse inntekter	6 124 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 049 000	
3335		Medieformål		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 250 000	
	70	Gebyr	1 200 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr - lotterier	8 692 000	
	4	Gebyr - stiftelser	170 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	7 170 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	2 808 000	
	9	Internasjonale oppdrag	3 529 000	
Totale inntekter				194 635 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 2
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 327 post 1	kap. 3327 postene 1 og 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	7,3 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	634,5 mill. kroner
334		Film- og dataspillformål	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	68,6 mill. kroner

IV

Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan inngå avtale om at staten over årene 2022–2024 forplikter seg til å bidra med en tredjedel av de samlede utgiftene til planlegging og gjennomføring av prosjektet Bodø – europeisk kulturhovedstad 2024. Statens samlede bidrag skal ikke overstige 100 mill. kroner (i 2020-kroner).

V

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under kap. 1429 post 1	mot tilsvarende merinntekter under kap. 4429 postene 2 og 9
---	--

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap	60 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet	4 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	21 mill. kroner

VIII

Stortingets vedtak nr. 181, vedtatt under behandlingen av Innst. 2 S (2020–2021), oppheves.

IX

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjoner på kap. 323 Musikk og scenekunst, post 70 Musikk- og scenekunstinstitusjoner, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen.
2. Fordelingsnøkkelen gjelder ikke tilskuddet til Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Musikkelskapet Harmonien, Nationalteatret og Oslo-Filharmonien.

C.

I

Stortinget ber regjeringen særskilt inkludere tiltak mot sosial kontroll i lukkede trossamfunn, i den kommende handlingsplanen mot sosial kontroll.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at trossamfunnsloven § 6 andre ledd trer i kraft snarest og senest 1. april 2021.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 10. desember 2020

Kristin Ørmen Johnsen

leder og ordf. for kap. 300, 800, 853, 854, 855,
3300 og 3855

Jorunn Gleditsch Lossius

ordf. for kap. 323, 842, 843, 847, 881, 3323, 3842
og 3847

Trond Giske

ordf. for kap. 335, 339 og 3339

Himanshu Gulati

ordf. for kap. 880

Marianne Haukland

ordf. for kap. 325, 326, 334, 337, 870, 873, 3325,
3326 og 3334

Kari Henriksen

ordf. for kap. 327, 342, 844, 846, 882, 856, 3342
og 3856

Silje Hjemdal

ordf. for kap. 840, 841 og 865

Tage Pettersen

ordf. for kap. 315, 860, 862, 867 og 868

Åslaug Sem-Jacobsen

ordf. for kap. 320, 848, 858, 1429, 1432, 3320,
3858 og 4429

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 322, 328, 329, 2530, 3322 og 3329

Freddy André Øvstegård

ordf. for kap. 845

